This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at http://books.google.com/

NEDL TRANSFER
HN 657T 1

KC 17016 (1)

INSIGNIA ACADEMIAE HARVARDIANAE CANTAB: NOV: ANGLIAE
VE RI
TAS
The Gift of
Mary Bryant Brandegee
in Memory of
William Fletcher Weld
HARVARD COLLEGE LIBRARY

AMSTELODAMI.
Typis Danielis Elzevirii 1664
Sumptibus Societatis.

PUBLII OVIDII NASONIS OPERUM

TOMUS I.

Scripta Amatoria complexus.

NICOLAUS HEINSIUS D. F. infinitis locis caſtigavit ad fidem ſcriptorum exemplarium.

AMSTELODAMI,
Typis Danielis Elzevirii,
Sumptibus Societatis.
1664.

KC 17016(1)
~~Lo 10.109.5~~
Harvard College Lib
Bowie Collection
Gift of
Mrs. E. D. Brandegee
Nov. 9, 1908
I-III

P. OVIDII NASONIS
VITA,
EX LILII GREG. GYRALDI
De Poetarum Hiſtoria Libro quarto.

PUb. Ovidius Naſo, patriam habuit Sulmonem, tertiam Pelignorum civitatem. Nam, ut ex Plinio colligimus, Peligni, in Corfinienſes, in Superaquanos, & Sulmonenſes diſtincti ſunt. Unde illud ex ipſius Poeta Elegiis:

Me pars Sulmo tenet Peligni tertia ruris;
Parva, ſed irriguis ora ſalubris aquis.

Ex ordine Equeſtri fuit, ut idem pluribus locis oſtendit. Ingenio fuit, ut mihi quidem videtur, parato, facilique, ſed qui nimium ſibi aliquando indulgeret. De cujus vita quædam tantum libabo, quæ non injucunda fore arbitror. Fuit itaque Ovidius, cum omni vita atque victu excultus atque expolitus, tum tenui & veſco corpore, nerviſque compacto. Id quod vel ex ejus ipſius Ovidii carmine liquet, cum ait:

Pondere, non nervis, corpora noſtra carent.

Item alibi,

Aptaque ſubducto pondere membra dedit.

Suopte natura inſtituto, puer ad poeticam ferebatur. verum parentis monitionibus oratoriæ facultati operam dare compulſus eſt. In qua, ſi Seneca credimus, egregie profecit, forenſeſque cauſas & centumviralia judicia exercuit. Mox vita defuncto patre, totum ſe manſuetioribus Muſis reſtituit, foro relicto. Fratrem uno anno natu majorem habuit; forenſi eloquentia deditum. qui XX annum agens, diem obiit. Filias duas ipſe habuit. Sunt qui alteram privignam dicant. altera certe aberat, cum ipſe relegatus eſt. Tres vero ſubinde duxit uxores. duas quidem facto divortio, repudiavit: tertiam vero, quam ſingulari caritate ac dilectione proſecutus eſt, ad mortem uſque retinuit. Hanc, ut puto, perperam, Perillam vocitatam, quidam exiſtimant. Nam ſi Perilla uxor fuiſſet, id profecto in iis, quæ ad uxorem multa ſcribuntur, Elegiis, alicubi ſignificaſſet. Fuit autem Perilla, ut ipſemet oſtendit Poeta, puella valde docta, atque inprimis Poetria. ad quam extat Poetæ ipſius

nobilis Elegia. Roma vero Ovidius ſecundum Capitolium habitavit: ut ipſemet teſtatur. Hortos habuit prope viam Flaminiam, qua Caſſia juncta fuit. Mortuus eſt in exilio, ut notat Euſebius, CXCIX Olympiade: ſepultuſque eſt juxta Tomos, & (ut Pontanus è Georgio Trapezuntio nec ſemel ſe audiviſſe ſcribit in eo qui eſt De magnificentia ad Attilium) collata è publico pecunia, à Tomitanis civibus Tymbo, id eſt, monumento, ante oppidi portam, in loco maxime celebri, magnifice ſtructo. iis ſcilicet pluris facientibus peregrini poetæ ingenii nobilitatem, quam Imperatoris Rom. proſcriptionem. Exilii vero ipſius variæ cauſa traditur. tametſi ipſe non ſe exulem, ſed relegatum, ait. Eam ipſe certe triplicem innuit. qua de re multi multa. Illam ipſe prætulit, qua & ceteras (ut opinor) prætexuit Auguſtus: quod ſuo, ſcilicet, carmine De Amandi arte Romanam corrupiſſet juventutem. Ego omnes quadam ex parte veras fuiſſe puto: eam tamen potiſſimum, quam & Sidonius Apollinaris de Corinna ſuis verſibus attigit. quod videlicet eo ficto nomine Juliam his verſibus ſignificaret:

Nec te (inquit) carmina per libidinoſa
Notum, Naſo tener, Tomoſque miſſum;
Quondam Cæſareæ nimis puellæ
Ficto carmine ſubditum Corinnæ.

Quam opinionem cum alii, tum ſuo carmine in Nutricia Politianus ſecutus eſt. Tradunt quidam, quod cum filia Auguſtum parum honeſte jacentem vidiſſet. quod & illo ipſius poetæ verſiculo ſignificari volunt,

Cur aliquid vidi? cur conſcia lumina feci?

Nam & de C. Caligula Suetonius ita tradit: C. Agrippa ſe nepotem neque credi, neque dici, ob ignobilitatem ejus volebat; Succenſebatque ſi qui, vel oratione, vel carmine, imaginibus eum Cæſarum insererent. Prædicabat autem, Matrem ſuam ex inceſto, quod Auguſtus cum Julia filia admiſiſſet, procreatam. Hæc Suetonius. Sunt qui rem hanc in puerum ineptius referant. Sed in re hujuſmodi, conjectura potius quam certa aliqua ratione ducuntur. Sunt & qui de Mæcenate nihil non ſuſpicentur: quem quod nunquam nominavi, neſcio quid de Julia confingunt. Extant Cæcilii Minutiani Apuleii fragmenta, in quibus de Ovidio poeta hæc fere produntur: eum ſcilicet Calendis Januarii, qua die T.

quo-

quoque Livius deceſſerit, anno ſui exilii ſeptimo, hominem eſſe deſiiſſe: ſtructumque illi Tymbon à Barbaris ante ſuarum ædium januam, idem Minutianus ait. Item, quem Ibin ſimulato nomine appellarat, Corvinum fuiſſe, qui exulantis poetæ uxorem ſolicitaſſet. Relegationis cauſam fuiſſe, quod Auguſti inceſtum vidiſſet. Ceterum de Ovidii ingenio ſic alicubi Annæus Seneca: Declamabat, inquit, raro Naſo controverſias; ſed non niſi ethicas: libentius dicebat ſuaſorias. Moleſta illi erat omnis argumentatio. Verbis minime licenter uſus, niſi in carminibus. In quibus non ignoravit vitia ſua, ſed amavit. Manifeſtum poteſt eſſe, quod rogatus aliquando ab amicis ſuis, ut tolleret tres verſus; invicem petiit, ut ipſe tres exciperet, in quibus nihil illis liceret. Æqua lex viſa eſt. Scripſerunt illi quos tolli vellent: & Ovidius, quos tres exciperet. In utriſque codicillis iidem verſus erant. In quibus primum fuiße narrabat Albino vanus Rhetor, qui inter arbitros fuit,

Semibovemque virum, ſemivirumque bovem.

Et,

Egelidum Borean, egelidumque Notum.

Ex quo apparet, ſummi ingenii viro, judicium non defuiſſe, ad compeſcendam ſuorum carminum licentiam, ſed animum. Ajebat interim, decentiorem faciem eſſe, in qua nævus aliquis eſſet. Et hæc quidem Seneca: qui & partem declamationis ejus ſoluta oratione attulit, in ea controverſia, cujus hoc eſt argumentum: Vir & uxor juraverunt, ut; ſi quid alteri obtigiſſet, alter moreretur. Vir peregre profectus miſit nuncium ad uxorem, qui diceret, deceſſiſſe virum: uxor ſe præcipitavit. Recreata, jubetur à patre relinquere virum, non vult, abdicatur. Hanc certe controverſiam, ait Seneca, ante Arellium Fuſcum, magiſtrum ſuum, declamavit Ovidius, ut mihi videbatur, longe ingenioſius; excepto eo, quod ſine certo ordine per locos diſcurrebat, &c. Extat & Caſii, ejus ætatis viri doctiſſimi, de Ovidio teſtimonium. Cum enim Alfius Flavus in declamatione quadam hanc ſententiam dixiſſet,

Ipſe ſui, & alimentum erat, & damnum;

Alfius objurgavit, Apparet, inquit, te poetas ſtudioſe legere. Iſte ſenſus eſt ejus, qui hoc ſæculum amatoriis non artibus tantum, ſed ſententiis implevit. Ovidius enim in libris Metamorph. dixit,

Ipſe ſuos artus lacero divellere morſu
Cœpit, & infelix minuendo corpus alebat.

Hæc ille. Quæ vero ingenioſiſſimi hujus Poetæ opera ſuperſint, breviter colligam. Elegiæ Amorum, vel De, ſine titulo: de quibus ſunt Grammaticorum controverſiæ. Epiſtolæ: quarum nonnullæ tanta arte & elegantia conſcriptæ ſunt, ut in eo genere abſolutius quidam nihil fieri poſſe exiſtiment. Tres libri De arte, duo De remedio amoris, De triſtibus quinque, De Ponto quatuor, In Ibin, De Nuce, Ad Liviam Conſolatio, Sex Faſtorum: & præclariſſimum, ut ait Lactantius, Metamorphoſeon opus. Quæ vero perierunt temporum injuria, hæc ſunt: Sex Faſtorum ultimi, Medea tragœdia: quæ Fabio & Tacito, aliiſque, commendata plurimum. Quæ hoc tempore inventa dicitur, ſed falſo, ut puto. Scripſit & alteram tragœdiam ex Virgilio. de qua ſic Tertullianus Septimius quodam ſuo libello: Denique, inquit, Ovidius etiam Medeam tragœdiam ex Virgilio pleniſſime expreſſit: quo loco agit de his, qui ex aliis auctoribus centones & nova opera concinnarent. Reliquit item Ovidius inchoatum opuſculum De piſcibus: ex quo multos Plinius enumerat. Periere & Ovidii Epigrammata: quæ tum Priſciano Grammatico, tum Martiano & Martiali citantur. Item Phænomenon libellus: ut ex Lactantii & Probi ſententia conſtat. Item liber, quem in malos poetas ediderat, ut ex Fabio colligimus. Perierunt & Vaticinia, quæ uno libro complexus erat. Item triumphus Auguſti Cæſaris, & De Geſtis Imperatoris lingua Getica. Bellum item Actiacum quod ad Tib. Cæſarem libris duobus inchoaverat. Atque ut hæc quidem, quantum in præſentia recordor, deperdita; ita quæ ſubjungam, ſuppoſitia, & adulterina, falſoque Ovidio adſcripta. De vetula, in quo de magnis ſiderum conjunctionibus, & de Chriſtiana lege miranda leguntur. Item De Pulice, De Philomela, De Medicamine faciei. Quæ de re, licet in Arte ſe ſcripſiſſe aſſeveret, id tamen quod in manibus habetur, poema illegitimum, & tralatitium, aliquibus doctis viris putatur.

POVI-

P. OVIDII NASONIS VITA,
Ex vetuſto codice Pomponii Læti, cujus apographum exſtat in Vaticana Bibliotheca.

P. *Ovidius Naſo a.d.* XII. *Kal. April. Sulmone in Pelignis natus eſt. quo anno bello Mutinenſi P. Hirtius & C. Panſa Coſſ. diem obiere. honoribus Romæ functus. fuit enim arbiter & triumvir, & judicium inter centum viros dixit. Sub Plotio Grippo literis eruditus. deinde apud Marcellum Fuſcum Rhetorem, cujus auditor fuit, optime declamavit. Admirator plurimum Porcii Latronis fuit, quem adeo ſtudioſe audivit, ut multas ejus ſententias in verſus ſuos tranſtulerit. Bonus declamator & ingenioſus habitus eſt, & carmine proſa licenter ſcripſit, ingenii ſui adeo amator, ut ex iis, quæ dixit, etiam precantibus amicis, nihil mutaverit. In carminibus vitia ſua non ignoravit, ſed amavit. Militavit ſub M. Varrone. Julio Gracino Grammatico familiaris. Tandem cum veniſſet in ſuſpicionem Auguſti, creditus ſub nomine Corinnæ amaſse Juliam, in exilium miſſus eſt. exulavit Tomis. Ibique deceſſit annum agens LX. noviſſimum.*

ALIA NASONIS VITA,
Ex Codice Farneſiano.

P. *Ovidius Naſo Pelignis natus eo anno quo Hirtius & Panſa Coſſ. in Mutinenſi bello perierunt ſimul, quo cœpit triumviratus. fratrem habuit nomine Lucium natu majorem, defunctum tamen in minimis annis. Romæ ſub Plotio Grippo literis operam dedit. à Cornelio Gallo ditiſſimo & doctiſſimo cive, & à M. Varrone multa cepit. Familiariſſimus fuit Julii Hygini Grammatici. Paternis ſtimulis foro aliquamdiu incubuit. unde plerumque judicium dixerit inter centum viros. poſt parentis mortem ad poeticen integer rediit, ſcripſitque libros duos Heroidum Epiſtolarum. inde cum M. Varrone Aſiam petiit, ſub quo militavit. neque prius huc ſe contulit, quam peritiſſimus literarum Græcarum foret. Scripſit inde epiſtolas quaſdam ad Tiberii filiam ſub falſo nomine ac ficto Corinnæ inſcriptas, quæ propter crimen læſæ majeſtatis combuſtæ fuerunt. inde & exilium meruit.*

QUÆDAM MAGNORUM HOMINUM
De P. Ovidio Naſone Teſtimonia.

Vellejus Paterculus, lib. 11.

TIbulluſque & Naſo; perfectiſſimi in forma operis ſui.

Ex Martialis Lib. 8.

Non me Pelignus, nec ſpernet Mantua vatem,
Si qua Corinna mihi, ſi quis Alexis erit.

Ex Autore De cauſſis corruptæ eloquentiæ.

Nec ullus Aſinii aut Meſſalæ liber tam illuſtris eſt quam Medea Ovidii.

Ex Julii Scaligeri Hypercritico.

Jam vero ad eum pervenimus locum, in quo ingenii magnitudo & acumen judicii exercenda ſunt. Quis enim de Ovidio ſatis digne dicere poſſit, nedum ut audeat eum reprehendere?

Ex Joſephi Scaligeri Prolegomenis Manilianis, &c.

Uno vincitur (nimirum Manilius) quod non poteſt manum tollere de tabula, & [quod tam falſo quam immerito, Ovidio objectum olim) nunquam ſcit deſinere, &c.

Ibidem.

Hoc ut non mediocre vitium eſt in nitido ſcriptore, ita puri ſunt ab hac labe [nimia earundem vocum iteratione] principes Poetæ, Virgilius & Ovidius.

M. Antonius Muretus, in Orat.

Ovidium etiam, cui præter unum Virgilium, Latinorum nemo par fuit, contemnere audent.

Angeli Politiani Elegia de exilio & morte Ovidii.

ET jacet Euxinis vates Romanus in oris:
Romanum vatem barbara terra tegit.
Terra tegit vatem, teneros qui luſit amores,
Barbara: quam gelidis alluit Iſter aquis.
Nec te Roma pudet, quæ tanto immitis alumno,
Pectora habes ipſis barbariora Getis?
Ecquid, Io Muſæ, Scythicis in finibus ægro
Tædia qui morbi demeret, ullus erat?
Ecquid frigidulos qui lecto imponeret artus,
Aut qui dulciloquo falleret ore diem?
Aut qui tentaret ſalientis tempora venæ,
Aut fomenta manu qui properata daret?
Conderet aut oculos media jam morte natantes,

Aut

Aut legeret ſummam qui pius ore animam?
Nullus erat: nullus veteres, tu dura, ſodales
Heu procul à Ponto, Martia Roma, tenes!
Nullus erat. procul ah conjux, parvique nepotes;
Nec fuerat profugum nata ſequuta patrem.
Scilicet immanes Beſſi flavique Coralli,
Aut vos pelliti ſaxea corda Getæ,
Scilicet horribili dederit ſolamina vultu
Sarmata, ab epoto ſæpe vehendus æquo?
Sarmata, cui rigidam demiſſo in lumine frontem
Mota pruinoſo tempora crine ſonant.
Sed tamen & Beſſi extinctum, & flevere Coralli,
Sarmataque: & durus contudit ora Getes.
Extinctum & montes flebant, & ſylva, feræque,
Et fleſſe in mediis dicitur Iſter aquis.
Quin etiam pigro concretum frigore Pontum
Nereidum lacrymis intepuiſſe ferunt.
Accurrere leves Paphia cum matre volucres,
Arſuroque faces ſuppoſuere rogo.
Quem ſimul abſumſit rapidæ violentia flammæ,
Reliquias tecto compoſuere cado.
Impoſitumque brevi ſignarunt carmine ſaxum;
Qui jacet hic, teneri doctor amoris erat.
Ipſa locum late ſancto Cytherea liquore
Irrorat nivea terque quaterque manu.
Vos quoque Pierides vati libaſtis ademto
Carmina, ſed noſtro non referenda ſono.

De eodem carmen Jul. Cæſar's Scaligeri. Loquitur ipſe Ovidius ad Auguſtum.

A Me utinam inciperes ferus eſſe, cruente: nec atras
Per cædes faceres ad mea fata gradum.
Si mea te movit tetricum laſciva juventus,
Te juvenem damnas perditus: exſul abi.
Impia flagitiis ſqualent penetralia diris:
Damnati ſuperant nomina fęda rei.
Non te divinum ingenium, non candida tangunt
Pectora, non Clario lingua ſecunda deo.
Lactea mollivit veteres mea vena poetas;
Et rerum docuit pondera certa novos.
Cum te laudarem, tunc ſum mentitus: ob unum hoc
Exilii fuerat debita pęna mihi.

SCRIPTA P. OVIDII QUÆ EXTANT

TOMUS PRIMUS.

Heroides.
Amorum Libri III.
Artis Amatoria Libri III.
Remedium Amoris.
De Medicamine Faciei.
Halieuticon Fragmentum.
Conſolatio ad Liviam.
Nux.
Epiſtola qua Sabino aſcribuntur.

TOMUS SECUNDUS.

Metamorphoſeon Lib. XV.

TOMUS TERTIUS.

Faſtorum Lib. VI.
Triſtium Lib. V.
De Ponto Lib. IV.
In Ibin.

Scripta quæ interierunt.

Phanomena.
Medea Tragœdia.
Vaticinia.
Laudes Auguſti.
Epigrammata.
Liber in malos Poetas.
Faſtorum Libri VI. reliqui.
De Bello Actiaco liber incboatus.
Libellus ſermone Getico conſcriptus.

Nam adulterina, ad Piſonem, cujus auctorem volunt Lucanum eruditi, in primis autem ineptiſſima, De Vetula, De Pulice, De Somno, De Cuculo, De Aurora, De Philomela, De Limace, De quatuor humoribus, De Ludo latrunculorum, & alia, vix digna judicamus, quorum ipſa nomina hic exprimantur.

P. OVIDII NASONIS
HEROÏDES.

Epiſt. I. PENELOPE ULISSI.

HAnc tua Penelope lento tibi mittit, Ulyſſe.
Nil mihi reſcribas attamen: ipſe veni.
Troja jacet certe Danais invíſa puellis:
Vix Priamus tanti, totaque Troja, fuit.
O utinam tunc, cum Lacedæmona claſſe petebat,
Obrutus inſanis eſſet adulter aquis!
Non ego deſerto jacuiſſem frigida lecto,
Nec quererer tardos ire relicta dies:
Nec mihi, quærenti ſpatioſam fallere noctem,
Laſſaret viduas pendula tela manus.
Quando ego non timui graviora pericula veris?
Res eſt ſolliciti plena timoris amor.
In te fingebam violentos Troas ituros:
Nomine in Hectoreo pallida ſemper eram.
Sive quis Antilochum narrabat ab Hectore victum;
Antilochus noſtri cauſa timoris erat:
Sive Menœtiaden falſis cecidiſſe ſub armis;
Flebam ſucceſſu poſſe carere dolos.
Sanguine Tlepolemus Lyciam tepefecerat haſtam;
Tlepolemi leto cura novata mea eſt.
Denique, quiſquis erat caſtris jugulatus Achivis,
Frigidius glacie pectus amantis erat.
Sed bene conſuluit caſto Deus æquus amori.
Verſa eſt in cinerem ſoſpite Troja viro.
Argolici rediere duces; altaria fumant:
Ponitur ad patrios barbara præda Deos.
Grata ferunt Nymphæ pro ſalvis dona maritis:
Illi victa ſuis Troja fata canunt.
Mirantur juſtique ſenes trepidæque puellæ:
Narrantis conjux pendet ab ore viri.
Atque aliquis poſita monſtrat fera prælia menſa;
Pingit & exiguo Pergama tota mero.
Hac ibat Simois, hic eſt Sigeia tellus,
Hic ſteterat Priami regia celſa ſenis.
Illic Æacides, illic tendebat Ulyſſes:
Hic lacer admiſſos terruit Hector equos.
Omnia namque tuo ſenior, te quærere miſſo,
Rettulerat nato Neſtor: at ille mihi.

Rettulit & ferro Rheſumque Dolonaque cæſos:
  Utque ſit hic ſomno proditus, ille dolo.
Auſus es, ò nimium nimiumque oblite tuorum,
  Thracia nocturno tangere caſtra dolo;
Totque ſimul maſtare viros adjutus ab uno.
  At bene cautus eras, & memor ante mei.
Uſque metu micuere ſinus; dum victor amicum
  Dictus es Iſmariis iſſe per agmen equis.
Sed mihi quid prodeſt veſtris disjecta lacertis
  Ilios; &, murus quod fuit ante, ſolum:
Si maneo, qualis Troja durante manebam;
  Virque mihi, demto ſine carendus, abeſt?
Diruta ſunt aliis, uni mihi Pergama reſtant;
  Incola captivo quæ bove victor arat.
Jam ſeges eſt, ubi Troja fuit, reſecandaque falce
  Luxuriat Phrygio ſanguine pinguis humus.
Semiſepulta virùm curvis feriuntur aratris
  Oſſa: ruinoſas occulit herba domos.
Victor abes; nec ſcire mihi, quæ cauſa morandi,
  Aut in quo lateas ferreus orbe, licet.
Quiſquis ad hæc vertit peregrinam littora puppim,
  Ille mihi de te multa rogatus abit.
Quamque tibi reddat, ſi te modo viderit uſquam,
  Traditur huic digitis charta notata meis.
Nos Pylon, antiqui Neleia Neſtoris arva,
  Miſimus: incerta eſt fama remiſſa Pylo.
Miſimus & Sparten. Sparte quoque neſcia veri,
  Quas habitas terras, aut ubi lentus abes.
Utilius ſtarent etiam nunc mœnia Phœbi.
  Iraſcor votis heu levis ipſa meis!
Scirem ubi pugnares; & tantum bella timerem;
  Et mea cum multis juncta querela foret.
Quid timeam ignoro: timeo tamen omnia demens;
  Et patet in curas area lata meas.
Quæcunque æquor habet, quæcunq; pericula tellus,
  Tam longæ cauſas ſuſpicor eſſe moræ.
Hæc ego dum ſtulte meditor, (quæ veſtra libido eſt)
  Eſſe peregrino captus amore potes.
Forſitan & narres, quam ſit tibi ruſtica conjux
  Quæ tantum lanas non ſinat eſſe rudes.
Fallar; & hoc crimen tenues vaneſcat in auras;
  Neve revertendi liber abeſſe velis.
Me pater Icarius viduo diſcedere lecto

Cogit,

Cogit, & immenſas increpat uſque moras.
Increpet uſque licet: tua ſum; tua dicar oportet.
Penelope conjux ſemper Ulyſſis ero.
Ille tamen pietate mea precibuſque pudicis
Frangitur, & vires temperat ipſe ſuas.
Dulichii, Samiique, & quos tulit alta Zacynthos,
Turba ruunt in me luxurioſa, proci:
Inque tua regnant, nullis prohibentibus, aula.
Viſcera noſtra tuæ dilaniantur opes. (dirum,
Quid tibi Piſandrum, Polybumque, Medontaque
Eurymachique avidas Antinoique manus,
Atque alios referam, quos omnes turpiter abſens
Ipſe tuo partis ſanguine rebus alis?
Irus egens, pecoriſque Melanthius actor edendi,
Ultimus accedunt in tua damna pudor.
Tres ſumus imbelles numero; ſine viribus uxor,
Laerteſque ſenex, Telemachuſque puer.
Ille per inſidias pæne eſt mihi nuper ademtus;
Dum parat invitis omnibus ire Pylon.
Di precor hoc jubeant, ut, euntibus ordine fatis,
Ille meos oculos comprimat, ille tuos.
Hoc faciunt cuſtoſque bonum longævaque nutrix;
Tertius, immundæ cura fidelis haræ.
Sed neque Laertes, ut qui ſit inutilis armis,
Hoſtibus in mediis regna tenere valet.
Telemacho veniet (vivat modo) fortior ætas:
Nunc erat auxiliis illa tuenda patris.
Nec mihi ſunt vires inimicos pellere tectis.
Tu citius venias, portus & ara tuis.
Eſt tibi, ſitque precor, natus; qui mollibus annis
In patrias artes erudiendus erat.
Reſpice Laerten, ut jam ſua lumina condas:
Extremum fati ſuſtinet il e diem.
Certe ego, quæ fueram te diſcedente puella,
Protinus ut redeas, facta videbor anus.

Epiſt. II. PHYLLIS DEMOPHOONTI.

HOſpita, Demophoon, tua te Rhodopeia Phyllis
Ultra promiſſum tempus abeſſe queror.
Cornua cum Lunæ pleno ſemel orbe coiſſent,
Littoribus noſtris anchora pacta tua eſt.
Luna quater latuit; toto quater orbe recrevit;
Nec vehit Actæas Sithonis unda rates.

Tempora ſi numeres, bene quæ numeramus amantes;
  Non venit ante ſuum noſtra querela diem.
Spes quoque lenta fuit. tarde, quæ credita lædunt,
  Credimus: invita nunc & amante nocent.
Sæpe fui mendax pro te mihi: ſæpe putavi
  Alba procelloſos vela referre notos.
Theſea devovi, quia te dimittere nollet;
  Nec tenuit curſus forſitan ille tuos.
Interdum timui, ne, dum vada tendis ad Hebri,
  Merſa foret cana naufraga puppis aqua.
Sæpe Deos ſupplex, ut tu, ſcelerate, valeres,
  Sum prece thuricremis devenerata focis.
Sæpe videns ventos cælo pelagoque faventes,
  Ipſa mihi dixi; Si valet, ille venit.
Deniq; fidus amor, quicquid properantibus obſtat,
  Finxit; & ad cauſas ingenioſa fui.
At tu lentus abes: nec te jurata reducunt
  Numina; nec noſtro motus amore redis.
Demophoon, ventis & verba & vela dediſti.
  Vela queror reditu, verba carere fide.
Dic mihi quid feci; niſi non ſapienter amavi?
  Crimine te potui demeruiſſe meo.
Unum in me ſcelus eſt; quod te, ſcelerate, recepi.
  Sed ſcelus hoc meriti pondus & inſtar habet.
Jura, fides, ubi nunc, commiſſaque dextera dextræ?
  Quique erat in falſo plurimus ore Deus?
Promiſſus ſocios ubi nunc Hymæneus in annos,
  Qui mihi conjugii ſponſor & obſes erat?
Per mare, quod totum ventis agitatur & undis;
  Per quod ſæpe ieras, per quod iturus eras:
Perque tuum mihi juraſti (niſi fictus & ille eſt)
  Concita qui ventis æquora mulcet, avum:
Per Venerem, nimiumque mihi facientia tela,
  Altera tela arcus, altera tela faces:
Junonemque, toris quæ præſidet alma maritis,
  Et per tædiferæ myſtica ſacra Deæ.
Si de tot læſis ſua numina quiſque Deorum
  Vindicet; in pœnas non ſatis unus eris.
At laceras etiam puppes furioſa refeci:
  Ut, qua desererer, firma carina foret.
Remigiumque dedi, quo me fugiturus abires.
  Heu patior telis vulnera facta meis!
Credidimus blandis, quorum tibi copia, verbis:
Cre-

Credidimus generi, nominibuſque tuis:
Credidimus lacrymis. an & hæ ſimulare docentur?
Hæ quoque habent artes, quaque jubentur, eunt?
Dis quoq; credidimus. quo jam tot pignora nobis?
Parte ſatis potui qualibet inde capi.
Nec moveor, quod te juvi portuque locoque.
Debuit hoc meriti ſumma fuiſſe mei.
Turpiter hoſpitium lecto cumulaſſe jugali
Pœnitet, & lateri conſeruiſſe latus.
Quæ fuit ante illam, mallem ſuprema fuiſſet
Nox mihi, dum potui Phyllis honeſta mori.
Speravi melius, quia me meruiſſe putavi.
Quæcumque ex merito ſpes venit, æqua venit.
Fallere credentem non eſt operoſa puellam
Gloria. ſimplicitas digna favore fuit.
Sum decepta tuis & amans & fœmina verbis.
Di faciant, laudis ſumma ſit iſta tuæ.
Inter & Ægidas media ſtatuaris in urbe:
Magnificus titulis ſtet pater ante ſuis.
Cum fuerit Scyron lectus, torvuſque Procruſtes,
Et Sinis, & tauri miſtaque forma viri;
Et domitæ bello Thebæ, fuſique bimembres,
Et pulſata nigri regia cæca Dei:
Hoc tua poſt illum titulo ſignetur imago:
Hic eſt, cujus amans hoſpita capta dolo eſt.
De tanta rerum turba, factiſque parentis,
Sedit in ingenio Creſſa relicta tuo.
Quod ſolum excuſat, ſolum miraris in illo.
Heredem patriæ, perfide, fraudis agis.
Illa (nec invideo) fruitur meliore marito;
Inque capiſtratis tigribus alta ſedet.
At mea deſpecti fugiunt connubia Thraces,
Quod ferar externum præpoſuiſſe meis.
Atq; aliquis, Doctas jam nunc eat, inquit, Athenas;
Armiferam Thracen, qui regat, alter erit.
Exitus acta probat. careat ſucceſſibus opto,
Quiſquis ab eventu facta notanda putat.
At ſi noſtra tuo ſpumeſcant æquora remo,
Jam mihi, jam dicar conſuluiſſe meis.
Sed neque conſului: nec te mea regia tanget,
Feſſaque Biſtonia membra lavabis aqua.
Illa meis oculis ſpecies abeuntis inhæret,
Cum premeret portus claſſis itura meos.

Auſus es amplecti; colloque infuſus amantis
  Oſcula per longas jungere preſſa moras:
Cumque tuis lacrymis, lacrymas confundere noſtras;
  Quodque foret velis aura ſecunda, queri:
Et mihi diſcedens ſuprema dicere voce;
  Phylli, face expectes Demophoonta tuum.
Expectem, qui me nunquam viſurus abiſti?
  Expectem pelago vela negata meo?
Et tamen expecto. redeas modo ferus amanti:
  Ut tua ſit ſolo tempore lapſa fides.
Quid precor infelix? jam te tenet altera conjux
  Forſitan, & nobis qui male favit, amor.
Utque tibi excidimus, nullam, puto, Phyllida noſti.
  Hei mihi! ſi quæ ſim Phyllis, & unde, rogas.
Quæ tibi, Demophoon, longis erroribus acto
  Threicios portus, hoſpitiumpue dedi.
Cujus opes auxere meæ: cui dives egenti
  Munera multa dedi, multa datura fui.
Quæ tibi ſubjeci latiſſima regna Lycurgi,
  Nomine fœmineo vix ſatis apta regi:
Qua patet umbroſum Rhodope glacialis ad Hęmum,
  Et ſacer admiſſas exigit Hebrus aquas.
Cui mea virginitas avibus libata ſiniſtris,
  Caſtaque fallaci zona recincta manu.
Pronnba Tiſiphone thalamis ululavit in illis,
  Et cecinit mœſtum devia carmen avis.
Adfuit Alecto brevibus torquata colubris;
  Suntque ſepulcrali lumina mota face.
Mœſta tamen ſcopulos fruticoſaque littora calco;
  Quaque patent oculis æquora lata meis.
Sive die laxatur humus, ſeu frigida lucent
  Sidera; proſpicio quis freta ventus agat.
Et quæcunque procul venientia lintea vidi,
  Protinus illa meos auguror eſſe Deos.
In freta procurro, vix me retinentibus undis,
  Mobile qua primas porrigit æquor aquas.
Quo magis accedunt, minus & minus utilis aſto;
  Liquor, & ancillis excipienda cado.
Eſt ſinus adductos modice falcatus in arcus,
  Ultima præiupta cornua mole rigent.
Hinc mihi ſuppoſitas immittere corpus in undas
  Mens fuit; &, quoniam fallere pergis, erit.
Ad tua me fluctus projectam littora portent,
                    Occur-

Occurramque oculis intumulata tuis.
Duritia ferrum ut ſuperes, adamantaque, teque;
Non tibi ſic, dices, Phylli, ſequendus eram.
Sæpe venenorum ſitis eſt mihi: ſæpe cruenta
Trajectam gladio morte perire juvat.
Colla quoque, infidis quia ſe nectenda lacertis
Præbuerunt, laqueis implicuiſſe libet.
Stat nece matura tenerum penſare pudorem:
In necis electu parva futura mora eſt.
Inſcribere meo cauſa invidioſa ſepulcro:
Aut hoc, aut ſimili carmine notus eris.
Phyllida Demophoon leto dedit, hoſpes amantem;
Ille neci cauſam præbuit, ipſa manum.

Epiſt. III. BRISEIS ACHILLI.

QUam legis, à rapta Briſeide littera venit,
Vix bene barbarica Græca notata manu.
Quaſcunque aſpicies, lacrymæ fecere, lituras;
Sed tamen & lacrymæ pondera vocis habent.
Si mihi pauca quæri de te dominoque viroque
Fas eſt; de domino pauca viroque querar.
Non, ego poſcenti quod ſum cito tradita Regi,
Culpa tua eſt; quamvis hoc quoque culpa tua eſt.
Nam ſimul Eurybates me Talthybiuſque vocarunt;
Eurybati data ſum Talthybioque comes.
Alter in alterius jactantes lumina vultum,
Quærebant taciti, noſter ubi eſſet amor.
Differri potui, pœnæ mora grata fuiſſet.
Hei mihi! diſcedens oſcula nulla dedi.
At lacrymas ſine fine dedi, rupique capillos.
Infelix iterum ſum mihi viſa capi.
Sæpe ego decepto volui cuſtode reverti;
Sed, me qui timidam prenderet, hoſtis erat.
Si progreſſa forem, caperer ne forte timebam,
Quamlibet ad Priami munus itura nurum.
Sed data ſim, quia danda fui. tot noctibus abſum,
Nec repetor. ceſſas, iraque lenta tua eſt.
Ipſe Menœtiades, tunc, cùm tradebar, in aurem,
Quid fles? hic parvo tempore, dixit, eris.
Nec repetiſſe parum eſt: pugnas, ne reddar, Achille.
I nunc, & cupidi nomen amantis habe.
Venerunt ad te Telamone & Amyntore nati;
Ille gradu propior ſanguinis, ille comes:

Laertaque ſatus: per quos comitata redirem,
Auxerunt blandæ grandia dona preces:
Viginti fulvos operoſo ex ære lebetas;
Et tripodas ſeptem, pondere & arte pares.
Addita ſunt illis auri bis quinque talenta:
Bis ſex aſſueti vincere ſemper equi.
Quodque ſupervacuum, forma præſtante puellæ
Lesbides, everſa corpora capta domo.
Cumq;tot his(ſed non opus eſt tibi conjuge) conjux
Ex Agamemnoniis una puella tribus.
Si tibi ab Atrida pretio redimenda fuiſſem,
Quæ dare debueras, accipere illa negas?
Qua merui culpa fieri tibi vilis, Achille?
Quo levis à nobis tam cito fugit amor?
An miſeros triſtis fortuna tenaciter urget?
Nec venit inceptis mollior aura meis?
Diruta Marte tuo Lyrneſia mœnia vidi:
Et fueram patriæ pars ego magna meæ.
Vidi conſortes pariter generiſque neciſque
Tres cecidiſſe: tribus, quæ mihi, mater erat.
Vidi, quantus erat, fuſum tellure cruenta,
Pectora jactantem ſanguinolenta, virum.
Tot tamen amiſſis te compenſavimus unum.
Tu dominus, tu vir, tu mihi frater eras.
Tu mihi, juratus per numina matris aquoſæ,
Utile dicebas ipſe fuiſſe capi.
Scilicet ut, quamvis veniam dotata, repellas;
Et mecum fugias, quæ tibi dentur, opes.
Quin etiam fama eſt, cum craſtina fulſerit Eos,
Te dare nubiferis linea vela notis.
Quod ſcelus ut pavidas miſeræ mihi contigit aures,
Sanguinis atque animi pectus inane fuit.
Ibis: & ò miſeram cui me, violente, relinques?
Quis mihi deſertæ mite levamen erit?
Devorer ante precor ſubito telluris hiatu,
Aut rutilo miſſi fulminis igne cremer:
Quam ſine me Phthiis caneſcant æquora remis,
Et videam puppes ire relicta tuas.
Si tibi jam reditusque placent, patriique penates;
Non ego ſum claſſi ſarcina magna tuæ.
Victorem captiva ſequar, non nupta maritum:
Eſt mihi, quæ lanas molliat, apta manus.
Inter Achaiadas longe pulcherrima matres
In thalamos conjux ibit (eatque) tuos. Di-

Digna nurus ſocero, Jovis Æginæque nepote;
  Cuique ſenex Nereus proſocer eſſe velit.
Nos humiles famulæque tuæ data penſa trahemus:
  Et minuent plenas ſtamina noſtra colos.
Exagitet ne me tantum tua deprecor uxor,
  Quæ mihi neſcio quo non erit æqua modo.
Neve meos coram ſcindi patiare capillos:
  Et leviter dicas, Hæc quoque noſtra fuit.
Vel patiare licet; dum ne contemta relinquar.
  Hic mihi væ miſeræ concutit oſſa metus.
Quid tamen exſpectas? Agamemnona pœnitet iræ,
  Et jacet ante tuos Græcia mœſta pedes.
Vince animos iramque tuam, qui cætera vincis.
  Quid lacerat Danaas impiger Hector opes?
Arma cape, Æacida, ſed me tamen ante recepta:
  Et preme turbatos Marte favente viros.
Propter me mota eſt, propter me deſinat ira:
  Simque ego triſtitiæ cauſa moduſque tuæ.
Nec tibi turpe puta precibus ſuccumbere noſtris:
  Conjugis OEnides verſus in arma prece eſt.
Res audita mihi, nota eſt tibi. fratribus orba
  Devovit nati ſpemque caputque parens.
Bellum erat: ille ferox poſitis ſeceſſit ab armis,
  Et patriæ rigida mente negavit opem.
Sola virum conjux flexit. felicior illa!
  At mea pro nullo pondere verba cadunt.
Nec tamen indignor: nec me pro conjuge geſſi,
  Sæpius in domini ſerva vocata torum.
Me quædam (memini) dominam captiva vocabat:
  Servitio, dixi, nominis addis onus.
Per tamen oſſa viri ſubito male tecta ſepulcro,
  Semper judiciis oſſa verenda meis.
Perque trium fortes animas, mea numina, fratrum,
  Qui bene pro patria cum patriaque jacent,
Perque tuum noſtrumq; caput, quæ junximus una;
  Perque tuos enſes, cognita tela meis;
Nulla Mycenæum ſociaſſe cubilia mecum
  Juro: fallentem deſeruiſſe velis.
Si tibi nunc dicam: Fortiſſime, tu quoque jura,
  Nulla tibi ſine me gaudia facta: neges.
At Danai mœrere putant. tibi plectra moventur;
  Te tenet in tepido mollis amica ſinu.
Et ſi quis quærat, quare pugnare recuſes:

Pugna

Pugna nocet: citharæ noxque Venuſque juvant.
Tutius eſt jacuiſſe toro, tenuiſſe puellam,
Threiciam digitis increpuiſſe lyram:
Quam manibus clypeos, & acutæ cuſpidis haſtam,
Et galeam preſſa ſuſtinuiſse coma.
Sed tibi pro tutis inſignia facta placebant:
Partaque bellando gloria dulcis erat.
An tantum, dum me caperes, fera bella probabas?
Cumque mea patria laus tua victa jacet?
Dì melius: validoque, precor, vibrata lacerto
Tranſeat Hectorem Pelias haſta latus.
Mittite me, Danai; dominum legata rogabo:
Multaque mandatis oſcula miſta feram.
Plus ego quam Phœnix, plus quam facundus Ulyſſes,
Plus ego quam Teucri (credite) frater agam,
Eſt aliquid collum ſolitis tetigiſse lacertis,
Præſentiſque oculos admonuiſse ſui.
Sis licet immitis, matriſque ferocior undis;
Ut taceam lacrymis comminuere meis.
Nunc quoq; (ſic omnes Peleus pater impleat annos,
Sic eat auſpiciis Pyrrhus in arma tuis)
Reſpice ſollicitam Briſeida, fortis Achille;
Nec miſeram lenta ferreus ure mora.
Aut, ſi verſus amor tuus eſt in tædia noſtri;
Quam ſine te cogis vivere, coge mori.
Utque facis, coges. abiit corpuſque colorque.
Suſtinet hoc animæ ſpes tamen una tui.
Qua ſi deſtituor, repetam fratreſque virumque:
Nec tibi magnificum fœmina juſſa mori.
Cur autem jubeas? ſtricto pete corpora ferro.
Eſt mihi, qui foſſo pectore ſanguis eat.
Me petat ille tuus, qui, ſi Dea paſſa fuiſſet,
Enſis in Atridæ pectus iturus erat.
Ah potius ſerves noſtram tua munera vitam.
Quod dederas hoſti victor, amica rogo.
Perdere quos melius poſſis, Neptunia præbent
Pergama. materiam cædis ab hoſte pete.
Me modo, ſive paras impellere remige claſſem,
Sive manes, domini jure venire jube.

Epiſt. IV. PHÆDRA HIPPOLYTO.

QUa, niſi tu dederis, caritura eſt ipſa; ſalutem
Mittit Amazonio Creſſa puella viro.

Per-

Perlege quodcunq; eſt. quid epiſtola lecta nocebit?
  Te quoque, in hac aliquid, quod juvet, eſſe poteſt.
His arcana notis terra pelagoque feruntur:
  Inſpicit acceptas hoſtis ab hoſte notas.
Ter tecum conata loqui, ter inutilis hæſit
  Lingua, ter in primo deſtitit ore ſonus.
Qua licet & ſequitur, pudor eſt miſcendus amori.
  Dicere quæ puduit, ſcribere juſſit Amor.
Quidquid Amor juſſit, non eſt contemnere tutum.
  Regnat, & in dominos jus habet ille Deos.
Ille mihi primo dubitanti ſcribere, dixit,
  Scribe; dabit victas ferreus ille manus.
Abſit, &, ut noſtras avido fovet igne medullas,
  Figat ſic animos in mea vota tuos.
Non ego nequitia ſocialia fœdera rumpam.
  Fama (velim quæras) crimine noſtra vacat.
Venit Amor gravius, quo ſerius. urimur intus,
  Urimur; & cæcum pectora vulnus habent.
Scilicet ut teneros lædunt juga prima juvencos,
  Frænaque vix patitur de grege captus equus:
Sic male vixque ſubit primos rude pectus amores;
  Sarcinaque hæc animo non ſedet apta meo.
Ars fit, ubi à teneris crimen condiſcitur annis.
  Quæ venit exacto tempore, pejus amat.
Tu nova ſervatæ capies libamina famæ;
  Et pariter noſtrùm fiet uterque nocens.
Eſt aliquid, plenis pomaria carpere ramis,
  Et tenui primam deligere ungue roſam.
Si tamen ille prior, quo me ſine crimine geſſi,
  Candor ab inſolita labe notandus erat;
At bene ſucceſſit, digno quod adurimur igni:
  Pejus adulterio turpis adulter abeſt.
Si mihi concedat Juno fratremque virumque;
  Hippolytum videor præpoſitura Jovi.
Jam quoque vix credas) ignotas mutor in artes:
  Eſt mihi per ſævas impetus ire feras.
Jam mihi prima Dea eſt, arcu præſignis adunco
  Delia. judicium ſubſequor ipſa tuum.
In nemus ire libet, preſſiſque in retia cervis,
  Hortari celeres per juga ſumma canes:
Aut tremulum excuſſo jaculum vibrare lacerto;
  Aut in graminea ponere corpus humo.
Sæpe juvat verſare leves in pulvere currus,

Tor-

Torquentem frænis ora ſequacis equi.
Nunc feror, ut Bacchi furiis Eleleides actæ,
Quæque ſub Idæo tympana colle movent.
Aut quas ſemideæ Dryades, Faunique bicornes,
Numine contactas attonuere ſuo.
Namque mihi referunt, cum ſe furor ille remiſit,
Omnia. me tacitam conſcius urit Amor.
Forſitan hunc generis fato reddamus amorem;
Et Venus è tota gente tributa petat.
Jupiter Europen (prima eſt ea gentis origo)
Dilexit, tauro diſſimulante Deum.
Paſiphae mater decepto ſubdita tauro
Enixa eſt utero crimen onuſque ſuo.
Perfidus Ægides, ducentia fila ſecutus,
Curva meæ fugit tecta ſororis ope.
En ego nunc, ne forte parum Minoia credar,
In ſocias leges ultima gentis eo.
Hoc quoque fatale eſt: placuit domus una duabus.
Me tua forma capit, capta parente ſoror.
Theſides Theſeuſque duas rapuere ſorores.
Ponite de noſtra bina tropæa domo.
Tempore, quo vobis inita eſt Cerealis Eleuſin,
Gnoſia me vellem detinuiſſet humus.
Tunc mihi præcipue (nec non tamen ante) placebas:
Acer in extremis oſſibus hæſit amor.
Candida veſtis erat, præcincti flore capilli:
Flava verecundus tinxerat ora rubor.
Quemq; vocant aliæ vultum rigidumq; trucemque,
Pro rigido, Phædra judice, fortis erat.
Sint procul à nobis juvenes, ut fœmina, comti.
Fine coli modico forma virilis amat.
Te tuus iſte rigor, poſitique ſine arte capilli,
Et levis egregio pulvis in ore decet.
Sive ferocis equi luctantia colla recurvas;
Exiguo flexos miror in orbe pedes.
Seu lentum valido torques haſtile lacerto;
Ora ferox in ſe verſa lacertus habet.
Sive tenes lato venabula cornea ferro.
Denique, noſtra juvat lumina, quicquid agis.
Tu modo duritiem ſilvis depone jugoſis:
Non ſum materia digna perire tua.
Quid juvat incinctæ ſtudia exercere Dianæ?
Et Veneri numeros eripuiſſe ſuos?

Quod caret alterna requie, durabile non eſt.
Hæc reparat vires, feſſaque membra novat.
Arcus (& arma tuæ tibi ſunt imitanda Dianæ,)
Si nunquam ceſſes tendere, mollis erit.
Clarus erat ſilvis Cephalus, multæque per herbam
Conciderant, illo percutiente, feræ.
Nec tamen Auroræ male ſe præbebat amandum.
Ibat ad hunc ſapiens à ſene Diva viro.
Sæpe ſub ilicibus Venerem, Cinyraque creatum,
Suſtinuit poſitos quælibet herba duos.
Arſit & OEnides in Mænalia Atalanta.
Illa feræ ſpolium pignus amoris habet.
Nos quoque jam primum turba numeremur in iſta.
Si Venerem tollas, ruſtica ſilva tua eſt.
Ipſa comes veniam: nec me ſalebroſa movebunt
Saxa, nec obliquo dente timendus aper.
Æquora bina ſuis oppugnant fluctibus Iſthmon,
Et tenuis tellus audit utrumque mare.
Hic tecum Trœzena colam Pittheia regna.
Jam nunc eſt patria gratior illa mea.
Tempore abeſt, aberitque diu, Neptunius heros.
Illum Pirithoi detinet ora ſui.
Præpoſuit Theſeus [niſi ſi manifeſta negamus]
Pirithoum Phædræ, Pirithoumque tibi.
Sola nec hæc nobis injuria venit ab illo.
In magnis læſi rebus uterque ſumus.
Oſſa mei fratris clava perfracta trinodi
Sparſit humi: ſoror eſt præda relicta feris.
Prima ſecur geris inter virtute puellas
Te peperit, nati digna vigore parens.
Si quæras, ubi ſit; Theſeus latus enſe peregit:
Nec tanto mater pignore tuta fuit.
At nec nupta quidem, tædaque accepta jugali.
Cur, niſi ne caperes regna paterna nothus?
Addidit & fratres ex me tibi: quos tamen omnes
Non ego tollendi cauſa, ſed ille fuit.
O utinam nocitura tibi, pulcherrime rerum,
In medio niſu viſcera rupta forent!
I nunc, i meriti lectum reverere parentis;
Quem fugit, & factis abdicat ille ſuis.
Nec, quia privigno videar coitura noverca,
Terruerint animos nomina vana tuos.
Iſta vetus pietas, ævo moritura futuro,

Ruſtica Saturno regna tenente, fuit.
Jûpiter eſſe pium ſtatuit quodcunque juvaret:
Et fas omne facit fratre marita ſoror.
Illa coit firma generis junctura catena,
Impoſuit nodos cui Venus ipſa ſuos.
Nec labor eſt; celare licet. pete munus ab illa.
Cognato poterit nomine culpa tegi.
Viderit amplexos aliquis; laudabimur ambo.
Dicar privigno fida noverca meo.
Non tibi per tenebras duri reſeranda mariti
Janua, non cuſtos decipiendus erit.
Ut tenuit domus una duos, domus una tenebit.
Oſcula aperta dabas, oſcula aperta dabis.
Tutus eris mecum, laudemque merebere culpa;
Tu licet in lecto conſpiciare meo.
Tolle moras tantum, properataque fœdera junge.
Qui mihi nunc ſævit, ſic tibi parcat Amor.
Non ego dedignor ſupplex humiliſque precari.
Heu! ubi nunc faſtus, altaque verba jacent?
Et pugnare diu, nec me ſummittere culpæ
Certa fui: certi ſi quid haberet Amor.
Victa precor, genibuſque tuis regalia tendo
Brachia. quid deceat, non videt ullus amans.
Depuduit, profuguſque pudor ſua ſigna relinquit.
Da veniam faſſæ, duraque corda doma.
Quo mihi, quod genitor, qui poſſidet æquora, Minos?
Quod veniant proavi fulmina torta manu?
Quod ſit avus, radiis frontem vallatus acutis,
Purpureo tepidum qui movet axe diem?
Nobilitas ſub Amore jacet. miſerere priorum:
Et, mihi ſi non vis parcere, parce meis.
Eſt mihi dotalis tellus Jovis inſula Crete.
Serviat Hippolyto regia tota meo.
Flecte feros animos. potuit corrumpere taurum
Mater, eris tauro ſævior ipſe truci?
Per Venerem parcas oro, quæ plurima mecum eſt:
Sic nunquam, quæ te ſpernere poſſit, ames.
Sic tibi ſecretis agilis Dea ſaltibus adſit,
Silvaque perdendas præbeat alta feras.
Sic faveant Satyri, montanaque numina Panes:
Et cadat adverſa cuſpide foſſus aper.
Sic tibi dent Nymphæ (quamvis odiſſe puellas.
Dice-

Diceris)arentem quæ levet unda ſitim.
Addimus his lacrymas precibus quoque: verba precantis
Perlegis, & lacrymas finge videre meas.

Epiſt. V. OENONE PARIDI.

PErlegis? an conjux prohibet nova? perlege. non eſt
Iſta Mycenæa littera facta manu.
Pegaſis Oenone, Phrygiis celeberrima ſilvis,
Læſa queror de te, ſi ſinis ipſe, meo.
Quis Deus oppoſuit noſtris ſua numina votis?
Ne tua permaneam, quod mihi crimen obeſt?
Leniter, ex merito quicquid patiare, ferendum eſt:
Quæ venit indignæ pœna, dolenda venit.
Nondum tantus eras, cum, te contenta marito,
Edita de magno flumine Nympha fui.
Qui nunc Priamides, [adſit reverentia vero]
Servus eras. ſervo nubere Nympha tuli.
Sæpe greges inter requievimus arbore tecti;
Miſtaque cum foliis præbuit herba torum.
Sæpe ſuper ſtramen fœnoque jacentibus alto
Defenſa eſt humili cana pruina caſa.
Quis tibi monſtrabat ſaltus venatibus aptos;
Et tegeret catulos qua fera rupe ſuos?
Retia ſæpe comes maculis diſtincta tetendi;
Sæpe citos egi per juga longa canes.
Inciſæ ſervant à te mea nomina fagi;
Et legor Oenone falce notata tua.
Et quantum trunci, tantum mea nomina creſcunt:
Creſcite, & in titulos ſurgite recta meos.
Populus eſt memini fluviali conſita ripa.
Eſt in qua noſtri littera ſcripta memor.
Popule, vive precor, quæ conſita margine ripæ
Hoc in rugoſo cortice carmen habes:
Cum Paris Oenone poterit ſpirare relicta,
Ad fontem Xanthi verſa recurret aqua.
Xanthe, retro propera; verſæque recurrite lymphæ.
Suſtinet Oenonen deſeruiſſe Paris.
Illa dies fatum miſeræ mihi dixit: ab illa
Peſſima mutati cœpit amoris hyems:
Qua Venus & Juno, ſumtiſque decentior armis
Venit in arbitrium nuda Minerva tuum.
Attoniti micuere ſinus, gelidusque cucurrit,

Ut mihi narraſti, dura per oſſa tremor.
Conſului (neque enim modice terrebar) anuſque,
Longævoſque ſenes: conſtitit eſſe nefas.
Cæſa abies, ſectæque trabes, &, claſſe parata,
Cærula ceratas accipit unda rates.
Flesti diſcedens: hoc ſaltem parce negare.
Præterito magis eſt iſte pudendus amor.
Et flesti, & noſtros vidiſti flentis ocellos.
Miſcuimus lacrymas mœſtus uterque ſuas.
Non ſic appoſitis vincitur vitibus ulmus,
Ut tua ſunt collo brachia nexa meo.
Ah quoties, cum te vento quererere teneri,
Riſerunt comites! ille ſecundus erat.
Oſcula dimiſſæ quoties repetita dediſti!
Quam vix ſuſtinuit dicere lingua, Vale!
Aura levis rigido pendentia lintea malo
Suſcitat; & remis eruta canet aqua.
Proſequor infelix oculis abeuntia vela,
Qua licet; & lacrymis humet arena meis.
Utque celer venias virides Nereidas oro.
Scilicet ut venias in mea damna celer.
Votis ergo meis aliis rediture rediſti?
Hei mihi, pro dira pellice blanda fui!
Aſpicit immenſum moles nativa profundum;
Mons fuit: æquoreis illa reſiſtit aquis.
Hinc ego vela tuæ cognovi prima carinæ:
Et mihi per fluctus impetus ire fuit.
Dum moror, in ſumma fulſit mihi purpura prora.
Pertimui: cultus non erat ille tuus.
Fit propior, terraſque cita ratis attigit aura:
Fœmineas vidi corde tremente genas.
Non ſatis id fuerat: quid enim furioſa morabar?
Hærebat gremio turpis amica tuo.
Tunc vero rupique ſinus, & pectora planxi,
Et ſecui madidas ungue rigente genas:
Implevique ſacram querulis ululatibus Iden.
Illinc has lacrymas in mea ſaxa tuli.
Sic Helene doleat, deſertaque conjuge ploret;
Quæque prior nobis intulit, ipſa ferat.
Nunc tibi conveniunt, quæ te per aperta ſequantur
Æquora, legitimos deſtituantque viros.
At cum pauper eras, armentaque paſtor agebas,
Nulla, niſi OEnone, pauperis uxor erat.
Non

Non ego miror opes, nec me tua regia tangit,
Nec de tot Priami dicat ut una nurus.
Non tamen ut Priamus Nymphæ ſocer eſſe recuſet;
Aut Hecubæ fuerim diſſimulanda nurus.
Dignaque ſum, & cupio fieri matrona potentis.
Sunt mihi, quas poſſint ſceptra decere, manus.
Nec me, faginea quod tecum fronde jacebam,
Deſpice: purpureo ſum magis apta toro.
Denique, tutus amor meus eſt tibi. nulla parantur
Bella, nec ultrices advehit unda rates.
Tyndaris infeſtis fugitiva repoſcitur armis.
Hac venit in thalamos dote ſuperba tuos.
Quæ ſi ſit Danais reddenda, vel Hectora fratrem,
Vel cum Deiphobo Pulidamanta roga.
Quid gravis Antenor, Priamus quid ſuadeat ipſe,
Conſule; quis ætas longa magiſtra fuit.
Turpe rudimentum, patriæ præponere raptam.
Cauſa pudenda tua eſt; juſta vir arma movet.
Nec tibi, ſi ſapias, fidam promitte Lacænam,
Quæ ſit in amplexus tam cito verſa tuos.
Ut minor Atrides temerati fœdera lecti
Clamat, & externo læſus amore dolet;
Tu quoque clamabis. Nulla reparabilis arte
Læſa pudicitia eſt: deperit illa ſemel.
Ardet amore tui: ſic & Menelaon amavit.
Nunc jacet in viduo credulus ille toro.
Felix Andromache, certo bene nupta marito!
Uxor ad exemplum fratris habenda fui.
Tu levior foliis, tunc cum, ſine pondere ſucci,
Mobilibus ventis arida facta cadunt.
Et minus eſt in te, quam ſumma pondus ariſta,
Quæ levis aſſiduis ſolibus uſta riget.
Hoc tua (nam recolo) quondam germana canebat,
Sic mihi diffuſis vaticinata comis:
Quid facis, OEnone? quid arenæ ſemina mandas?
Non profecturis littora bubus aras.
Graja juvenca venit, quę te, patriamque, domumque
Perdat. io prohibe; Graja juvenca venit.
Dum licet, obſcenam ponto, Di, mergite puppim.
Heu quantum Phrygii ſanguinis illa vehit!
Dixerat. in curſu famulæ rapuere furentem.
At mihi flaventes diriguere comæ.
Ah nimium vates miſeræ mihi vera fuiſti?

Poſſidet en ſaltus illa juvenca meos.
Sit facie quamvis inſignis, adultera certe eſt.
Deſeruit ſocios hoſpite capta Deos.
Illam de patria Theſeus, [niſi nomine fallor]
Neſcio quis Theſeus, abſtulit ante ſua.
A juvene & cupido credatur reddita virgo.
Unde hoc compererim tam bene, quæris? amo.
Vim licet appelles, & culpam nomine veles;
Quæ toties rapta eſt, præbuit ipſa rapi.
At manet Oenone fallenti caſta marito:
Et poteras falli legibus ipſe tuis.
Me Satyri celeres (ſilvis ego tecta latebam)
Quæſierunt rapido turba proterva pede:
Cornigerumque caput pinu præcinctus acuta
Faunus, in immenſis qua tumet Ida jugis.
Me fide conſpicuus Trojæ munitor amavit.
Ille meæ ſpolium virginitatis habet.
Id quoque luctando. rupi tamen ungue capillos;
Oraque ſunt digitis aſpera facta meis.
Nec pretium ſtupri gemmas aurumve popoſci.
Turpiter ingenuum munera corpus emunt.
Ipſe, ratus dignam, medicas mihi tradidit artes;
Admiſitque meas ad ſua dona manus.
Quæcumq, herba potens ad opem, radixq; medendi
Utilis in toto naſcitur orbe, mea eſt.
Me miſeram, quod amor non eſt medicabilis herbis?
Deficior prudens artis ab arte mea.
Ipſe repertor opis vaccas paviſſe Pheræas
Fertur, & è noſtro ſaucius igne fuit.
Quod neque graminibus tellus fœcunda creandis,
Nec Deus auxilium, tu mihi ferre potes.
Et potes, & merui. dignæ miſerere puellæ.
Non ego cum Danais arma cruenta fero.
Sed tua ſum, tecumque fui puerilibus annis:
Et tua, quod ſupereſt temporis, eſſe precor.

Epiſt. VI. HYPSIPYLE JASONI.

Littora Theſſaliæ reduci tetigiſſe carina
Diceris, auratæ vellere dives ovis.
Gratulor incolumi, quantum ſinis. hoc tamen ipſa
Debueram ſcripto certior eſſe tuo.
Nam, ne pacta tibi præter mea regna redires,
Cum cuperes; ventos non habuiſſe potes.

Quam-

Quamlibet adverſo ſignetur epiſtola vento.
Hypſipyle miſſa digna ſalute fui.
Cur mihi fama prior, quam nuncia littera, venit,
Iſſe ſacros Marti ſub juga panda boves?
Seminibus jactis ſegetes adoleſſe virorum,
Inque necem dextra non eguiſſe tua?
pervigilem ſpolium pecudis ſervaſſe draconem,
Rapta tamen forti vellera fulva manu?
O, ego ſi poſſem timide credentibus, Iſta
Ipſe mihi ſcripſit, dicere, quanta forem!
Quid queror officium lenti ceſſaſſe mariti?
Obſequium, maneo ſi tua, grande tuli.
Barbara narratur veniſſe venefica tecum,
In mihi promiſſi parte recepta tori.
Credula res amor eſt. utinam temeraria dicar
Criminibus falſis inſimulaſſe virum!
Nuper ab Hæmoniis hoſpes mihi Theſſalus oris
Venerat; & tactum vix bene limen erat:
Æſonides, dixi, quid agit meus? Ille pudore
Hæſit in oppoſita lumina fixus humo.
Protinus exilui; tunicisque à pectore ruptis,
Vivit? an, exclamo, me quoque fata trahunt?
Vivit, ait. timidumque mihi jurare coegi.
Vix mihi, teſte Deo, credita vita tua eſt.
Ut rediit animus, tua facta requirere cœpi.
Narrat ahenipedes Martis araſſe boves:
Vipereos dentes in humum pro ſemine jactos,
Et ſubito natos armata tuliſſe viros:
Terrigenas populos, civili Marte peremtos,
Impleſſe ætatis fata diurna ſuæ.
Devicto ſerpente, iterum, ſi vivat Jaſon,
Quærimus alternant ſpeſque timorque fidem.
Singula dum narrat, ſtudio curſuque loquendi,
Detegit ingenio vulnera facta tuo.
Heu! ubi pacta fides? ubi connubialia jura?
Faxque ſub arſuros dignior ire rogos?
Non ego ſum furtim tibi cognita. pronuba Juno
Adfuit, & ſertis tempora vinctus Hymen.
At mihi nec Juno, nec Hymen, ſed triſtis Erinnys
Prætulit infauſtas ſanguinolenta faces.
Quid mihi cum Minyis? quid cum Tritonide pinu?
Quid tibi cum patria, navita Tiphy, mea?
Non erat hic aries villo ſpectabilis aureo:

Nec ſenis Æetæ regia Lemnos erat.
Certa fui primo [ſed me mala fata trahebant]
Hoſpita fœminea pellere caſtra manu.
Lemniadeſq;viros,nimium quoque,vincere norunt.
Milite tam forti vita tuenda fuit.
Urbe virum vidi, tectoque animoque recepi:
Hic tibi biſque æſtas, biſque cucurrit hiems.
Tertia meſſis erat: cum tu, dare vela coactus,
Impleſti lacrymis talia verba tuis:
Abſtrahor,Hypſipyle:ſed(dent modo fata recurſus)
Vir tuus hinc abeo: vir tibi ſemper ero.
Quod tamen è nobis gravida celatur in alvo,
Vivat; & ejuſdem ſimus uterque parens.
Hactenus: &, lacrymis in falſa cadentibus ora,
Cætera te memini non potuiſſe loqui.
Ultimis è ſociis ſacram conſcendis in Argo.
Illa volat: ventus concava vela tenet.
Cærula propulſæ ſubducitur unda carinæ:
Terra tibi, nobis aſpiciuntur aquæ.
In latus omne patens turris circumſpicit undas.
Huc feror; & lacrymis oſque ſinuſque madent.
Per lacrymas ſpecto; cupidæque faventia menti
Longius aſſueto lumina noſtra vident.
Adde preces caſtas, immiſtaque vota timori,
Nunc quoque te ſalvo perſoluenda mihi.
Vota ego perſolvam? votis Medea fruetur?
Cor dolet; atque ira miſtus abundat amor.
Dona feram templis, vivum quod Jaſona perdo?
Hoſtia pro damnis concidat icta meis?
Non equidem ſecura fui; ſemperque verebar,
Ne pater Argolica ſumeret urbe nurum.
Argolidas timui: nocuit mihi barbara pellex.
Non expectata vulnus ab hoſte tuli.
Nec facie meritiſve placet; ſed carmine movit:
Diraque cantata pabula falce metit.
Illa reluctantem curru deducere Lunam
Nititur, & tenebris abdere Solis equos.
Illa refrænat aquas, obliquaque flumina ſiſtit
Illa loco ſilvas, vivaque ſaxa movet.
Per tumulos errat paſſis diſcincta capillis,
Certaque de tepidis colligit oſſa rogis.
Devovet abſentes; ſimulacraque cerea figit,
Et miſerum tenues in jecur urget acus,

Et

Et quæ neſcierim melius. male quęritur herbis,
 Moribus & forma conciliandus, amor.
Hanc potes amplecti? thalamoque relictus in uno
 Impavidus ſomno nocte ſilente frui?
Scilicet ut tauros, ita te juga ferre coegit:
 Quaque feros angues, te quoque mulcet ope.
Adde, quod adſcribi factis procerumque tuiſque
 Se favet; & titulo conjugis uxor obeſt.
Atque aliquis Peliæ de partibus acta venenis
 Imputat, & populum, qui ſibi credat, habet.
Non hæc Æſonides, ſed Phaſias Æetine
 Aurea Phryxeæ terga revellit ovis.
Non probat Alcimede mater tua; conſule matrem:
 Non pater, à gelido cui venit axe nurus.
Illa ſibi Tanai, Scythiæque paludibus udæ
 Quęrat, & à patria Phaſidos uſque, virum.
Mobilis Æſonide, vernaque incertior aura,
 Cur tua polliciti pondere verba carent?
Vir meus hinc ieras, vir non meus inde rediſti.
 Sim reducis conjux, ſicut euntis eram.
Si te nobilitas, generoſaque nomina tangunt;
 En ego Minoo nata Thoante feror.
Bacchus avus, Bacchi conjux redimita corona,
 Pręradiat ſtellis ſigna minora ſuis.
Dos tibi Lemnos erit, terra ingenioſa colenti:
 Me quoque res tales inter habere potes.
Nunc etiam peperi. gratare ambobus, Jaſon:
 Dulce mihi gravidæ fecerat auctor onus.
Felix in numero quoque ſum; prolemque gemellam
 Pignora Lucina bina favente dedi.
Si quæris, cui ſint ſimiles; cognoſceris illis.
 Fallere non norunt: cętera patris habent.
Legatos quos pęne dedi pro matre ferendos:
 Sed tenuit cœptas ſæva noverca vias.
Medeam timui, plus eſt Medea noverca.
 Medeæ faciunt ad ſcelus omne manus.
Spargere quæ fratris potuit laniata per agros
 Corpora, pignoribus parceret illa meis?
Hanc tamen, o demens Colchiſque ablate venenis,
 Diceris Hypſipyles præpoſuiſſe toro.
Turpiter illa virum cognovit adultera virgo:
 Me tibi, teque mihi tæda pudica dedit.
Prodidit illa patrem; rapui de cæde Thoanta.

Deſeruit Colchos; me mea Lemnos habet.
Quid refert, ſcelerata piam ſi vincit, & ipſo
Crimine dotata eſt, emeruitque virum?
Lemniadum facinus culpo, non miror, Jaſon.
Quamlibet iratis ipſe dat arma dolor.
Dic age, ſi ventis ut oportuit, actus iniquis
Intraſſes portus tuque comeſque meos;
Obviaque exiſſem fœtu comitata gemello:
(Hiſcere nempe tibi terra roganda fuit.)
Quo vultu natos, quo me, ſcelerate, videres?
Perfidiæ pretio qua nece dignus eras?
Ipſe quidem per me tutus ſoſpeſque fuiſſes:
Non quia tu dignus, ſed quia mitis ego.
Pellicis ipſa meos impleſſem ſanguine vultus,
Quoſque veneficiis abſtulit illa ſuis.
Medeæ Medea forem. quod ſi quid ab alto
Juſtus adeſt votis Jupiter ipſe meis;
Quod gemit Hypſipyle, lecti quoque ſubnuba noſtri
Mœreat, & leges ſanciat ipſa ſuas.
Utque ego deſtituor conjux materque duorum;
A totidem natis orba ſit, atque viro.
Nec male parta diu teneat; pejuſque relinquat.
Exulet; & toto quærat in orbe fugam.
Quam fratri germana fuit, miſeroque parenti
Filia; tam natis, tam ſit acerba viro.
Cum mare, cum terras conſumſerit; aera tentet.
Erret inops, exſpes, cæde cruenta ſua.
Hæc ego conjugio fraudata Thoantias oro.
Vivite devoto nuptaque virque toro.

Epiſt. VII. DIDO ÆNEÆ.

SIc, ubi fata vocant, udis abjectus in herbis
Ad vada Mæandri concinit albus olor.
Nec, quia te noſtra ſperem prece poſſe moveri,
Alloquor: adverſo movimus iſta Deo.
Sed merita & famam, corpuſq; animumque pudicum
Cum male perdiderim; perdere verba leve eſt.
Certus es ire tamen, miſeramque relinquere Dido;
Atque idem venti vela fidemque ferent.
Certus es, Ænea, cum fœdere ſolvere naves:
Quæque ubi ſint neſcis, Itala regna ſequi.
Nec nova Carthago, nec te creſcentia tangunt
Mœnia; nec ſceptro tradita ſumma tuo.

Facta

Facta fugis; facienda petis. quærenda per orbem
Altera, quæ ſita eſt altera terra tibi.
Ut terram invenias, quis eam tibi tradet habendam?
Quis ſua non notis arva tenenda dabit?
Alter habendus amor tibi reſtat, & altera Dido;
Quamque iterum fallas, altera danda fides.
Quando erit, ut condas inſtar Carthaginis urbem,
Et videas populos altus ab arce tuos?
Omnia ut eveniant, nec te tua vota morentur;
Unde tibi, quæ te ſic amet, uxor erit?
Uror, ut inducto ceratæ ſulfure tædæ:
Ut pia fumoſis addita thura focis.
Æneas oculis ſemper vigilantis inhæret:
Ænean animo noxque dieſque refert.
Ille quidem male gratus, & ad mea munera ſurdus;
Et quo, ſi non ſim ſtulta, carere velim:
Non tamen Ænean, quamvis male cogitat, odi:
Sed queror infidum, queſtaque pejus amo.
Parce Venus nurui, durumque amplectere fratrem,
Frater Amor: caſtris militet ille tuis.
Aut ego, quem cœpi (neque enim dedignor amare;
Materiam curæ præbeat ille meæ.
Fallor; & iſta mihi falſo jactatur imago.
Matris ab ingenio diſſidet ille ſuæ.
Te lapis, & montes, innataque rupibus altis
Robora, te ſævæ progenuere feræ.
Aut mare, quale vides agitari nunc quoque ventis:
Quo tamen adverſis fluctibus ire paras.
Quo fugis? obſtat hiems: hiemis mihi gratia proſit.
Aſpice, ut everſas concitet Eurus aquas.
Quod tibi maluerim, ſine me debere procellis.
Juſtior eſt animo ventus & unda tuo.
Non ego ſum tanti (quamvis merearis, inique,)
Ut pereas, dum me per freta longa fugis.
Exerces pretioſa odia, & conſtantia magno;
Si, dum me careas, eſt tibi vile mori.
Jam venti ponent; ſtrataque æqualiter unda,
Cœruleis Triton per mare curret equis.
Tu quoque cum ventis utinam mutabilis eſſes!
Et, niſi duritia robora vincis, eris.
Quid? ſi neſciens, inſana quid æquora poſſint?
Expertæ toties tam male credis aquæ?
Ut pelago ſuadente etiam retinacula ſolvas,

Multa tamen latus triſtia pontus habet.
Nec violaſſe fidem tentantibus æquora prodeſt.
Perfidiæ pœnas exigit ille locus.
Præcipue cum læſus Amor: quia mater Amoris
Nuda Cytheriacis edita fertur aquis.
Perdita ne perdam timeo, noceamve nocenti;
Neu bibat æquoreas naufragus hoſtis aquas.
Vive, precor: ſic te melius, quam funere, perdam.
Tu potius leti cauſa ferare mei.
Finge, age, te rapido (nullum ſit in omine pondus)
Turbine deprendi: quid tibi mentis erit?
Protinus occurrent falſæ perjuria linguæ,
Et Phrygia Dido fraude coacta mori.
Conjugis ante oculos deceptæ ſtabit imago
Triſtis, & effuſis ſanguinolenta comis.
Quicquid id eſt, totum merui, concedite dicas:
Quæque cadent, in te fulmina miſſa putes.
Da breve ſævitiæ ſpatium pelagique tuæque:
Grande moræ pretium tuta futura via eſt.
Nec mihi parcatur; puero parcatur Julo.
Te ſatis eſt titulum mortis habere meæ.
Quid puer Aſcanius, quid Di meruere Penates?
Ignibus ereptos obruet unda Deos.
Sed neque fers tecum: nec, quæ mihi, perfide, jactas,
Preſſerunt humeros ſacra paterque tuos.
Omnia mentiris. nec enim tua fallere lingua
Incipit à nobis; primaque plector ego.
Si quæras, ubi ſit formoſi mater Juli:
Occidit à duro ſola relicta viro.
Hæc mihi narraras: at me movere merentem.
Illa minor culpa pœna futura mea eſt.
Nec mihi mens dubia eſt, quin te tua numina damnent.
Per mare, per terras ſeptima jactat hiems.
Fluctibus ejectum tuta ſtatione recepi,
Vixque bene audito nomine, regna dedi.
His tamen officiis utinam contenta fuiſſem;
Et mihi concubitus fama ſepulta foret!
Illa dies nocuit, qua nos declive ſub antrum
Cæruleus ſubitis compulit imber aquis.
Audieram vocem; Nymphas ululaſſe putavi.
Eumenides fatis ſigna dedere meis.
Exige læſe pudor pœnas, violate Sichæo:
Ad quas (me miſeram!) plena pudoris eo.

Eſt

Eſt mihi marmorea ſacratus in æde Sichæus :
  Appoſitæ frondes velleraque alba tegunt.
Hinc ego me ſenſi noto quater ore citari :
  Ipſe ſono tenui dixit , Eliſſa , veni.
Nulla mora eſt ; venio. venio tibi debita conjux :
  Sed tamen admiſſi tarda pudore mei.
Da veniam culpæ ; decepit idoneus auctor.
  Invidiam noxæ detrahit ille meæ.
Diva parens , ſeniorque pater pia ſarcina nati,
  Spem mihi manſuri rite dedere viri.
Si fuit errandum , cauſas habet error honeſtas.
  Adde fidem ; nulla parte pigendus erit.
Durat in extremum, vitæque noviſſima noſtræ
  Proſequitur fati , qui fuit ante , tenor.
Occidit internas conjux mactatus ad aras :
  Et ſceleris tanti præmia frater habet.
Exul agor ; cineresque viri patriamque relinquo :
  Et feror in duras hoſte ſequente vias.
Applicor ignotis : fratrique elapſa fretoque ,
  Quod tibi donavi , perfide , littus emo.
Urbem conſtitui ; lateque patentia fixi
  Mœnia , finitimis invidioſa locis.
Bella tument : bellis peregrina & fœmina tentor :
  Vixque rudes portas urbis & arma paro.
Mille procis placui : qui me cojere querentes
  Neſcio quem thalamis præpoſuiſſe ſuis.
Quid dubitas vinctam Gætulo tradere Jarbæ ?
  Præbuerim ſceleri brachia noſtra tuo.
Eſt etiam frater ; cujus manus impia poſſit
  Reſpergi noſtro , ſparſa cruore viri.
Pone Deos , & quæ tangendo ſacra profanas :
  Non bene cæleſtes impia dextra colit.
Si tu cultor eras elapſis igne futurus ;
  Pœnitet elapſos ignibus eſſe Deos.
Forſitan & gravidam Dido , ſcelerate , relinquas ;
  Parſque tui lateat corpore clauſa meo.
Accedet fatis matris miſerabilis infans ;
  Et nondum nato funeris auctor eris.
Cumque parente ſua frater morietur Juli ;
  Pœnaque connexos auferet una duos.
Sed jubet ire Deus. vellem vetuiſſet adire ;
  Punica nec Teucris preſſa fuiſſet humus.
Hoc duce (nempe Deo), ventis agitaris iniquis.

Et

Et teris in rapido tempora longa freto.
Pergama vix tanto tibi erant repetenda labore,
Hectore ſi vivo quanta fuere forent.
Non patrium Simoenta petis, ſed Tybridis undas,
Nempe, ut pervenias quo cupis, hoſpes eris.
Utque latet, vitatque tuas abſtruſa carinas,
Vix tibi continget terra petita ſeni.
Hos potius populos in dotem, ambage remiſſa,
Accipe; & advectas Pygmalionis opes.
Ilion in Tyriam transfer felicius urbem:
Inque loco regis ſceptra ſacrata tene.
Si tibi mens avida eſt belli, ſi quærit Julus
Unde ſuo partus Marte triumphus eat;
Quem ſuperet, ne quid deſit, præbebimus hoſtem.
Hic pacis leges, hic locus arma capit.
Tu modo per matrem, fraternaque tela ſagittas,
Perque fugæ comites Dardana ſacra Deos:
(Sic ſuperent quoſcumque tua de gente reportas,
Mars ferus & damni ſit modus ille tui,
Aſcaniuſque ſuos feliciter impleat annos,
Et ſenis Anchiſæ molliter oſſa cubent)
Parce precor domui, quæ ſe tibi tradit habendam.
Quod crimen dicis, præter amaſſe, meum?
Non ego ſum Phthias, magniſq; oriunda Mycenis:
Nec ſteterunt in te virque paterque meus.
Si pudet uxoris, non nupta, ſed hoſpita dicar.
Dum tua ſit Dido quidlibet eſſe feret.
Nota mihi freta ſunt Afrum frangentia littus:
Temporibus certis dantque negantque viam.
Cum dabit aura viam, præbebis carbaſa ventis.
Nunc levis ejectam continet alga ratem.
Tempus ut obſervem, manda mihi; certius ibis:
Nec te, ſi cupies, ipſa manere ſinam.
Et ſocii requiem poſcunt, laniataque claſſis
Poſtulat exiguas ſemirefecta moras.
Pro meritis, & ſiqua tibi debebimus ultro,
Pro ſpe conjugii tempora parva peto.
Dum freta miteſcunt, & Amor: dum tempore & uſu
Fortiter ediſco triſtia poſſe pati.
Sin minus; eſt animus nobis effundere vitam.
In me crudelis non potes eſſe diu.
Adſpicias utinam, quæ ſit ſcribentis imago!
Scribimus; & gremio Troicus enſis adeſt.

Per-

Perq; genas lacrymæ ſtrictum labuntur in enſem;
Qui jam pro lacrymis ſanguine tinctus erit.
Quam bene conveniunt fato tua munera noſtro!
Inſtruis impenſa noſtra ſepulcra brevi.
Nec mea nunc primo feriuntur pectora telo:
Ille locus ſævi vulnus Amoris habet.
Anna ſoror, ſoror Anna, meæ male conſcia culpæ,
Jam dabis in cineres ultima dona meos.
Nec, conſumta rogis, inſcribar Eliſſa Sichæi;
Hoc tamen in tumuli marmore carmen erit:
Præbuit Æneas & cauſam mortis & enſem.
Ipſa ſua Dido concidit uſa manu.

Epiſt. VIII. HERMIONE ORESTÆ.

ALloquor Hermione nuper fratremque virumq;
Nunc fratrem; nomen conjugis alter habet.)
Pyrrhus Achillides, animoſus imagine patris,
Incluſam contra juſque piumque tenet.
Quod potui, renui; ne non invita tenerer:
Cætera fœmineæ non voluere manus.
Quid facis, Æacide? non ſum ſine vindice, dixi:
Hæc tibi ſub domino, Pyrrhe, puella ſuo eſt.
Surdior ille freto clamantem nomen Oreſtæ
Traxit inornatis in ſua tecta comis.
Quid gravius capta Lacedæmone ſerva tuliſſem,
Si raperet Grajas barbara turba nurus?
Parcius Andromachen vexavit Achaia victrix,
Cum Danaus Phrygias ureret ignis opes.
At tu, cura mei ſi te pia tangit, Oreſte,
Injice non timidas in tua jura manus.
An, ſi quis rapiat ſtabulis armenta recluſis,
Arma feras? rapta conjuge lentus eris?
Sit ſocer exemplo, nuptæ repetitor ademtæ;
Cui pia militiæ cauſa puella fuit.
Si ſocer ignavus vidua ſtertiſſet in aula;
Nupta foret Paridi mater, ut ante fuit.
Nec tu mille rates ſinuoſaque vela pararis;
Nec numeros Danai militis: ipſe veni.
Sic quoq; eram repetenda tamen: nec turpe marito,
Aſpera pro caro bella tuliſſe toro.
Quid, quod avus nobis idem Pelopejus Atreus?
Et ſi non eſſes vir mihi, frater eras?
Vir precor uxori, frater ſuccurre ſorori:

Inſtant officio nomina bina tuo.
Me tibi Tyndareus, vita gravis auctor & annis,
Tradidit: arbitrium neptis habebat avus.
At pater Æacidæ promiſerat inſcius acti.
Plus quo, qui prior eſt ordine, poſſet avus.
Cum tibi nubebam, nulli mea tæda nocebat;
Si jungar Pyrrho, tu mihi læſus eris.
Et pater ignoſcet noſtro Menelaus amori.
Succubuit telis præpetis ipſe Dei.
Quem ſibi permiſit, genero permittet amorem.
Proderit exemplo mater amata ſuo.
Tu mihi, quod matri pater, es: quas egerat olim
Dardanius partes advena, Pyrrhus agit.
Ille licet patriis ſine fine ſuperbiat actis;
Et tu quæ referas acta parentis habes.
Tantalides omnes ipſumque regebat Achillem.
Hic pars militiæ; dux erat ille ducum. (rentem:
Tu quoque habes proavum Pelopem Pelopiſq; pa-
Si melius numeres, à Jove quintus eris.
Nec virtute cares: arma invidioſa tuliſti.
Sed tu quid faceres? induit illa pater.
Materia vellem fortis meliore fuiſſes:
Non lecta eſt, operi ſed data cauſa tuo.
Hanc tamen impleſti; juguloque Ægyſthus aperto
Tecta cruentavit, quæ pater ante tuus.
Increpat Æacides, laudemque in crimina vertit.
Et tamen aſpectus ſuſtinet ille meos.
Rumpor; & ora mihi pariter cum mente tumeſcunt:
Pectoraque incluſis ignibus uſta dolent.
Hermione coram quicquamne objecit Oreſti?
Nec mihi ſunt vires; nec ferus enſis adeſt.
Flere licet certe: flendo diffundimus iram:
Perque ſinum lacrymæ fluminis inſtar eunt.
Has ſolas habeo ſemper, ſemperque profundo.
Hument incultæ fonte perenne genæ.
Hoc generis fato, quod noſtros errat in annos,
Tantalides matres apta rapina ſumus.
Non ego fluminei referam mendacia cygni;
Nec querar in plumis delituiſſe Jovem.
Qua duo porrectus longe freta diſtinet Iſthmos,
Vecta peregrinis Hippodamia rotis.
Caſtori Amyclæo & Amyclæo Polluci
Reddita Mopſopia Tænaris urbe ſoror.

Tan-

Tænaris, Idæo trans equor ab hoſpite rapta,
Argolicas pro ſe vertit in arma manus.
Vix equidem memini; memini tamen. omnia luctus
Omnia ſolliciti plena timoris erant.
Flebat avus, Phœbeque ſoror, fratreſque gemelli:
Orabat ſuperos Leda, ſuumque Jovem.
Ipſa ego non longos etiam nunc ſciſſa capillos
Clamabam, Sine me, me ſine, mater, abis?
Nam conjux aberat. ne non Pelopeja credar,
Ecce Neoptolemo præda parata fui.
Pelides utinam vitaſſet Apollinis arcus!
Damnaret nati facta proterva pater.
Nec quondam placuit, nec nunc placuiſſet Achilli,
Abducta viduum conjuge flere virum.
Quæ mea cæleſtes injuria fecit iniquos?
Quod mihi væ miſeræ ſidus obeſſe querar?
Parva mea ſine matre fui; pater arma ferebat:
Et, duo cum vivant, orba duobus eram.
Non tibi blanditias primis, mea mater, in annis
Incerto dictas ore puella tuli.
Non ego captavi brevibus tua colla lacertis:
Nec gremio ſedi ſarcina grata tuo.
Non cultus tibi cura mei: nec pacta marito
Intravi thalamos, matre parante, novos.
Obvia prodieram reduci tibi; vera fatebor:
Nec facies nobis nota parentis erat.
Te tamē eſſe Helenen, quod eras pulcherrima, ſenſi.
Ipſa requirebas, quæ tibi nata foret.
Pars hæc una mihi conjux bene ceſſit Oreſtes:
Is quoque, ni pro ſe pugnet, ademtus erit.
Pyrrhus habet raptam reduce & victore parente:
Muneris hoc nobis diruta Troja dedit.
Cum tamen altus equis Titan radiantibus inſtat,
Perfruor infelix liberiore malo.
Nox ubi me thalamis ululantem & acerba gementem
Condidit, in mœſto procubuique toro;
Pro ſomno lacrymis oculi funguntur obortis:
Quaque licet fugio, ſicut ab hoſte, virum.
Sæpe malis ſtupeo; rerumque oblita locique
Ignara tetigi Scyria membra manu.
Utque nefas ſenſi; male corpora tacta relinquo:
Et mihi pollutas credor habere manus.
Sæpe Neoptolemi pro nomine, nomen Oreſtæ
Exit:

Exit : & errorem vocis , ut omen , amo.
Per genus infelix juro , generiſque parentem ,
Qui freta , qui terras , qui ſua regna quatit ;
Per patris oſſa tui , patrui mihi ; quæ tibi debent ;
Quod ſe ſub tumulo fortiter ulta jacent :
Aut ego præmoriar , primoque extinguar in ævo ;
Aut ego Tantalidæ Tantalis uxor ero .

Epiſt. IX. DEJANEIRA HERCULI.

GRatulor Oechaliam titulis accedere veſtris ;
Victorem victæ ſuccubuiſſe queror.
Fama Pelaſgiadas ſubito pervenit in urbes
Decolor , & factis inficianda tuis ;
Quem nunquam Juno , ſerieſque immenſa laborum
Fregerit ; huic Jolen impoſuiſſe jugum.
Hoc velit Euryſtheus, velit hoc germana Tonantis;
Lætaque ſit vitæ labe noverca tuæ.
At non ille velit , cui nox (ſi creditur) una
Non tanti , ut tantus conciperere , fuit.
Plus tibi, quam Juno, nocuit Venus. illa premendo
Suſtulit : hæc humili ſub pede colla tenet.
Reſpice vindicibus pacatum viribus orbem ,
Qua latam Nereus cærulus ambit humum.
Se tibi pax terræ , tibi ſe tuta æquora debent:
Impleſti meritis Solis utramque domum.
Quod te laturum eſt , cælum prior ipſe tuliſti :
Hercule ſuppoſito ſidera fulſit Atlas.
Quid niſi notitia eſt miſero quæſita pudori ,
Si maculas turpi facta priora nota ?
Tene ferunt geminos preſſiſſe tenaciter angues,
Cum tener in cunis jam Jove dignus eras ?
Cœpiſti melius , quam definis. ultima primis
Cedunt : diſſimiles hic vir & ille puer.
Quem non mille feræ, quem non Sthenelejus hoſtis,
Non potuit Juno vincere ; vincit Amor.
At bene nupta feror; quia nominer Herculis uxor :
Sitque ſocer , rapidis qui tonat altus equis.
Quam male inęquales veniant ad aratra juvenci,
Tam premitur magno conjuge nupta minor.
Non honor eſt , ſed onus, ſpecies læſura ferentem:
Si qua voles apte nubere , nube pari.
Vir mihi ſemper abeſt ; & conjuge notior hoſpes
Monſtraque terribiles perſequiturque feras.

Ipſa

Ipſa domo vidua, votis operata pudicis,
Torqueor; infeſto ne vir ab hoſte cadat.
Inter ſerpentes aproſque avidoſque leones
Jactor, & eſuros terna per ora canes.
Me pecudum fibræ, ſimulacraque inania ſomni,
Ominaque arcana nocte petita movent.
Aucupor infelix incertæ murmura famæ:
Speque timor dubia, ſpeſque timore cadit.
Mater abeſt; queriturque Deo placuiſſe potenti.
Nec pater Amphitryon, nec puer Hyllus adeſt.
Arbiter Euryſtheus iræ Junonis iniquæ
Sentitur nobis, iraque longa Deæ.
Hęc mihi ferre parum eſt: peregrinos addis amores:
Et mater de te quælibet eſſe poteſt.
Non ego Partheniis temeratam vallibus Augen,
Nec referam partus, Ormeni nympha, tuos.
Non tibi crimen erunt Theutrantia turba ſorores;
Quarum de populo nulla relicta tibi.
Una recens crimen præfertur adultera nobis;
Unde ego ſum Lydo facta noverca Lamo.
Mæandros, toties qui terris errat in iſdem,
Qui lapſas in ſe ſæpe retorquet aquas;
Vidit in Herculeo ſuſpenſa monilia collo;
Illo, cui cælum ſarcina parva fuit.
Non puduit fortes auro cohibere lacertos,
Et ſolidis gemmas appoſuiſſe toris.
Nempe ſub his animam peſtis Nemeea lacertis
Edidit: unde humerus tegmina lævus habet.
Auſus es hirſutos mitra redimire capillos:
Aptior Herculeæ populus alba comæ.
Nec te Mæonia, laſcivæ more puellæ,
Incingi zona dedecuiſſe putas?
Non tibi ſuccurrit crudi Diomedis imago,
Efferus humana qui dape pavit equas?
Si te vidiſſet cultu Buſiris in iſto;
Huic victor victo nempe pudendus eras.
Detrahat Antæus duro redimicula collo;
Ne pigeat molli ſuccubuiſſe viro.
Inter Joniacas calathum tenuiſſe puellas
Diceris; & dominæ pertimuiſſe minas.
Non fugis, Alcide, victricem mille laborum
Raſilibus calathis impoſuiſſe manum?
Craſſaque robuſto deducis pollice fila,
Æqua-

Æquaque formoſæ penſa rependis heræ?
Ah quoties, digitis dum torques ſtamina duris,
Prævalidæ fuſos comminuere manus.
[Crederis, infelix, ſcuticæ tremefactus habenis,
Ante pedes dominæ pertimuiſſe minas].
Eximiis pompis præconia ſumma triumphi,
Factaque narrabas diſſimulanda tibi.
Scilicet immanes eliſis faucibus hydros
Infantem cunis involuiſſe manum?
Ut Tegeeus aper cupreſſifero Erymantho
Incubet, & vaſto pondere lædat humum?
Non tibi Threiciis affixa penatibus ora,
Non hominum pingues cæde tacentur equæ?
Prodigiumque triplex, armenti dives Iberi
Geryones; quamvis in tribus unus erat?
Inque canes totidem trunco digeſtus ab uno
Cerberos, implicitis angue minante comis?
Quæque redundabat fœcundo vulnere ſerpens
Fertilis, & damnis dives ab ipſa ſuis?
Quique inter lævumque latus lævumque lacertum
Prægrave compreſſa fauce pependit onus?
Et male confiſum pedibus formaque bimembri
Pulſum Theſſalicis agmen equeſtre jugi?
Hæc tu Sidonio potes inſignitus amictu
Dicere? non cultu lingua retenta ſilet?
Se quoque Nympha tuis ornavit Jardanis armis,
Et tulit è capto nota tropæa viro.
I nunc, tolle animos, & fortia geſta recenſe.
Quod tu non eſſes jure, vir illa fuit.
Qua tanto minor es, quanto te, maxime rerum,
Quam quos viciſti, vincere majus erat.
Illi procedit rerum menſura tuarum.
Cede bonis: hæres laudis amica tuæ.
Pro pudor! hirſuti coſtas exuta leonis
Aſpera texerunt vellera molle latus.
Falleris, & neſcis: non ſunt ſpolia iſta leonis,
Sed tua. tuque feri victor es; illa tui.
Fœmina tela tulit Lernæis atra venenis,
Ferre gravem lana vix ſatis apta colum:
Inſtruxitque manum clava domitrice ferarum:
Vidit & in ſpeculo conjugis arma ſui.
Hæc tamen audieram: licuit non credere famæ.
En venit ad ſenſus mollis ab aure dolor.

Ante

Ante meos oculos adducitur advena pellex:
  Nec mihi, quæ patior, diſſimulare licet.
Non ſinis averti? mediam captiva per urbem
  Invitis oculis aſpicienda venit.
Nec venit incultis captarum more capillis,
  Fortunam vultus faſſa tegendo ſuos.
Ingreditur latè lato ſpectabilis auro:
  Qualiter in Phrygia tu quoque cultus eras.
Dat vultum populo ſublime ſub Hercule victo:
  OEchaliam vivo ſtare parente putes.
Forſitan &, pulſa Ætolide Dejanira,
  Nomine depoſito pellicis, uxor erit:
Eurytidoſque Joles, atque inſani Alcidæ
  Turpia famoſus corpora junget Hymen.
Mens fugit admonitu, friguſque perambulat artus,
  Et jacet in gremio languida facta manus.
Me quoque cum multis, ſed me ſine crimine amaſti:
  Ne pigeat, pugnæ bis tibi cauſa fui.
Cornua flens legit ripis Achelous in udis,
  Truncaque limoſa tempora merſit aqua.
Semivir occubuit in letifero Eveno
  Neſſus; & infecit ſanguis equinus aquas.
Sed quid ego hæc refero? ſcribenti nuncia venit
  Fama, virum tunicæ tabe perire meæ.
Hei mihi! quid feci? quo me furor egit amantem?
  Impia quid dubitas Dejanira mori?
An tuus in media conjux lacerabitur OEta?
  Tu ſceleris tanti cauſa ſuperſtes eris?
Si quid adhuc habeo facti, cur Herculis uxor
  Credar; conjugii mors mihi pignus erit.
Tu quoque cognoſces in me, Meleagre, ſororem,
  Impia quid dubitas Dejanira mori?
Heu devota domus! ſolio ſedet Agrios alto:
  OEnea deſertum nuda ſenecta premit.
Exulat ignotis Tydeus germanus in oris.
  Alter fatali vivus in igne fuit.
Exegit ferrum ſua per præcordia mater.
  Impia quid dubitas Dejanira mori?
Deprecor hoc unum, per jura ſacerrima lecti;
  Ne videar fatis inſidiata tuis.
Neſſus, ut eſt avidum percuſſus arundine pectus,
  Hic, dixit, vires ſanguis amoris habet.
Illita Neſſeo miſit tibi texta veneno.

Im.

Impia quid dubitas Dejanira mori ?
Jamque vale, ſeniorque pater,germanaque Gorge,
Et patria , & patriæ frater ademte tuæ.
Et tu lux oculis hodierna noviſſima noſtris ,
Virque , (ſed o poſſis!) & puer Hylle, vale.

Epiſt. X. ARIADNE THESEO.

Mitius inveni , quam te, genus omne ferarum :
Credita non ulli , quam tibi , pejus eram.
Quæ legis , ex illo , Theſeu , tibi littore mitto ,
Unde tuam ſine me vela tulere ratem.
In quo me ſomnuſque meus male prodidit , & tu
Per facinus ſomnis inſidiate meis.
Tempus erat ; vitrea quo primum terra pruina
Spargitur , & tectæ fronde queruntur aves.
Incertum vigilans , à ſomno languida , movi
Theſea prenſuras ſemiſupina manus.
Nullus erat : referoque manus , iterumque retento,
Perque torum moveo brachia : nullus erat.
Excuſſere metus ſomnum. conterrita ſurgo :
Membraque ſunt viduo præcipitata toro.
Protinus adductis ſonuerunt pectora palmis :
Utque erat è ſomno turbida , rapta coma eſt.
Luna fuit : ſpecto , ſi quid , niſi littora , cernam.
Quod videant oculi , nil , niſi littus , habent.
Nunc huc , nunc illuc, & utroque ſine ordine curro:
Alta puellares tardat arena pedes.
Interea toto clamanti littore , Theſeu ,
Reddebant nomen concava ſaxa tuum:
Et quoties ego te , toties locus ipſe vocabat.
Ipſe locus miſeræ ferre volebat opem.
Mons fuit ; apparent frutices in vertice rari :
Nunc ſcopulus raucis pendet adeſus aquis.
Aſcendo ; vires animus dabat : atque ita late
Æquora proſpectu metior alta meo.
Inde ego (nam ventis quoque ſum crudelibus uſa)
Vidi præcipiti carbaſa tenta noto.
Aut vidi : aut etiam , cum me vidiſſe putarem ,
Frigidior glacie ſemanimiſque fui.
Nec languere diu patitur dolor. excitor illo ,
Excitor ; & ſumma Theſea voce voco.
Quo fugis ? exclamo : ſcelerate, revertere , Theſeu.
Flecte ratem : numerum non habet illa ſuum.
Hæc

Hæc ego. quod voci deerat, plangore replebam.
Verbera cum verbis miſta fuere meis.
Si non audires, ut ſaltem cernere poſſes,
Jactatæ late ſigna dedere manus.
Candidaque impoſui longæ velamina virgæ,
Scilicet oblitos admonitura mei.
Jamque oculis ereptus eras: tum denique flevi.
Torpuerant molles ante dolore genæ.
Quid potius facerent, quam me mea lumina flerent,
Poſtquam deſieram vela videre tua?
Aut ego diffuſis erravi ſola capillis,
Qualis ab Ogygio concita Baccha Deo:
Aut mare proſpiciens in ſaxo frigida ſedi:
Quamque lapis ſedes, tam lapis ipſa fui.
Sæpe torum repeto, qui nos acceperat ambos;
Sed non acceptos exhibiturus erat.
Et tua, qua poſſum, pro te veſtigia tango;
Strataque, quæ membris intepuere tuis.
Incumbo; lacrymiſque toro manante profuſis,
Preſſimus, exclamo, te duo: redde duos.
Venimus huc ambo: cur non diſcedimus ambo?
Perfide, pars noſtri, lectule, major ubi eſt?
Quid faciam? quo ſola ferar? vacat inſula cultu.
Non hominum video, non ego facta boum.
Omne latus terræ cingit mare. navita nuſquam:
Nulla per ambiguas puppis itura vias.
Finge dari comiteſque mihi, ventoſque, ratemque;
Quid ſequar? acceſſus terra paterna negat.
Ut rate felici pacata per æquora labar;
Temperet ut ventos Æolus; exul ero.
Non ego te, Crete, centum digeſta per urbes,
Aſpiciam, puero cognita terra Jovi.
Nam pater, & tellus juſto regnata parenti,
Prodita ſunt facto nomina cara meo.
Cum tibi, ne victor tecto morerere recurvo,
Quæ regerent paſſus, pro duce fila dedi.
Cum mihi dicebas, Per ego ipſa pericula juro,
Te fore, dum noſtrum vivet uterque, meam.
Vivimus: & non ſum, Theſeu, tua. ſi modò vivis,
Fœmina, perjuri fraude ſepulta viri.
Me quoque, qua fratrem, mactaſſes, improbe, clava.
Eſſet, quam dederas, morte ſoluta fides.
Nunc ego non tantum, quæ ſum paſſura, recordor;
Sed

Sed quæcumque poteſt ulla relicta pati.
Occurrunt animo pereundi mille figuræ:
Morſque minus pœnæ, quam mora mortis, habet.
Jam jam venturos aut hac, aut ſuſpicor illac,
Qui lanient avido viſcera dente, lupos.
Forſitan & fulvos tellus alat iſta leones.
Quis ſcit, an hæc ſævas tigridas inſula habet?
Et freta dicuntur magnas expellere phocas.
Quid vetat & gladios per latus ire meum?
Tantum ne religer dura captiva catena;
Neve traham ſerva grandia penſa manu:
Cui pater eſt Minos, cui mater filia Phœbi:
Quodque magis memini, quæ tibi pacta fui.
Si mare, ſi terras, porrectaque littora vidi;
Multa mihi terrę, multa minantur aquę.
Cęlum reſtabat. timeo ſimulacra Deorum.
Deſtituor rapidis pręda cibuſque feris.
Sive colunt habitantque viri, diffidimus illis.
Externos didici lęſa timere viros.
Viveret Androgeos utinam: nec facta luiſſes
Impia funeribus, Cecropi terra, tuis!
Nec tua mactaſſet nodoſo ſtipite, Theſeu,
Ardua parte virum dextera, parte bovem!
Nec tibi, quę reditus monſtrarent, fila dediſſem,
Fila per adductas ſępe recepta manus!
Non equidem miror, ſi ſtat victoria tecum,
Strataque Cretęam bellua tinxit humum.
Non poterant figi pręcordia ferrea cornu:
Ut te non tegeres, pectore tutus eras.
Illic tu ſilices, illic adamanta tuliſti:
Illic qui ſilicem Theſea vincat habes.
Crudeles ſomni, quid me tenuiſtis inertem?
At ſemel ęterna nocte premenda fui.
Vos quoque, crudeles venti, nimiumque parati;
Flaminaque in lacrymas officioſa meas.
Dextera crudelis, quę me fratremque necavit:
Et data poſcenti nomen inane fides.
In me jurarunt ſomnus ventuſque fideſque.
Prodita ſum cauſis una puella tribus.
Ergo ego nec lacrymas matris moritura videbo?
Nec, mea qui digitis lumina condat, erit?
Spiritus infelix peregrinas ibit in auras:
Nec poſitos artus unget amica manus?
Oſſa

Oſſa ſuperſtabunt volucres inhumata marinæ ?
  Hæc ſunt officiis digna ſepulcra meis ?
Ibis Cecropios portus : patriaque receptus
  Cum ſteteris urbis celſus in arce tuæ ,
Et bene narraris letum taurique virique ,
  Sectaque per dubias ſaxea tecta vias ;
Me quoque narrato ſola tellure relictam.
  Non ego ſum titulis ſurripienda tuis.
Nec pater eſt Ægeus ; nec tu Pittheidos Æthræ
  Filius : auctores ſaxa fretumque tui.
Di facerent, ut me ſumma de puppe videres !
  Moviſſet vultus mœſta figura tuos.
Nunc quoq; non oculis,ſed ,qua potes, aſpice mente
  Hærentem ſcopulo , quem vaga pulſat aqua.
Aſpice demiſſos lugentis in ore capillos ;
  Et tunicas lacrymis , ſicut ab imbre , graves.
Corpus , ut impulſæ ſegetes Aquilonibus,horret:
  Litteraque articulo preſſa tremente labat.
Non te per meritum , quoniam male ceſſit , adoro.
  Debita ſit facto gratia nulla meo:
Sed nec pœna quidem. ſi non ego cauſa ſalutis ,
  Non tamen eſt , cur ſis tu mihi cauſa necis.
Has tibi , plangendo lugubria pectora , laſſas
  Infelix tendo trans freta longa manus.
Hos tibi , qui ſuperant , oſtendo mœſta capillos.
  Per lacrymas oro , quas tua facta movent :
Flecte ratem , Theſeu ; verſoque relabere vento.
  Si prius occidero ; tu tamen oſſa feres.

Epiſt. XI. CANACE MACAREO.

SI qua tamen cæcis errabunt ſcripta lituris;
  Oblitus à dominæ cæde libellus erit.
Dextra tenet calamum;ſtrictum tenet altera ferrum.
  Et jacet in gremio charta ſoluta meo.
Hæc eſt Æolidos fratri ſcribentis imago:
  Sic videor duro poſſe placere patri.
Ipſe necis cuperem noſtræ ſpectator adeſſet ;
  Auctoriſque oculis exigeretur opus.
Ut ferus eſt , multoque ſuis truculentior Euris ,
  Spectaſſet ſiccis vulnera noſtra genis.
Scilicet eſt aliquid , cum ſævis vivere ventis ;
  Ingenio populi convenit ille ſui.
Ille Noto Zephyroque , & Sithonio Aquiloni

Imperat, & pennis, Eure proterve, tuis.
Imperat (heu!) ventis; tumidæ non imperat iræ:
Poſſidet & vitiis regna minora ſuis.
Quid juvat admotam per avorum nomina cælo
Inter cognatos poſſe referre Jovem?
Num minus infeſtum funebria munera ferrum
Fœminea teneo, non mea tela, manu?
O utinam, Macareu, quæ nos commiſit in unum,
Veniſſet leto ſerior hora meo!
Cur unquam plus me, frater, quam frater amaſti?
Et tibi, non debet quod ſoror eſſe, fui?
Ipſa quoque incalui: qualemque audire ſolebam,
Neſcio quem ſenſi corde tepente Deum.
Fugerat ore color: macies adduxerat artus:
Sumebant minimos ora coacta cibos.
Nec ſomni faciles, & nox erat annua nobis:
Et gemitum nullo læſa dolore dabam.
Nec cur hęc facerem, poteram mihi reddere cauſſam;
Nec noram, quid amans eſſet: at illud eram.
Prima malum nutrix animo præſenſit anili:
Prima mihi nutrix, Æoli, dixit, amas.
Erubui, gremioque pudor dejecit ocellos.
Hæc ſatis in tacita ſigna fatentis erant.
Jamque tumeſcebant vitiati pondera ventris,
Ægraque furtivum membra gravabat onus.
Quas mihi non herbas, quæ non medicamina nutrix
Attulit, audaci ſuppoſuitque manu?
Ut penitus noſtris (hoc te celavimus unum)
Viſceribus creſcens excuteretur onus.
Ah! nimium vivax admotis reſtitit infans
Artibus; & tectus tutus ab hoſte fuit.
Jam novies erat orta ſoror pulcherrima Phœbi,
Denaque luciferos Luna movebat equos.
Neſcia quæ faceret ſubitos mihi cauſa dolores,
Et rudis ad partus, & nova miles eram.
Nec tenui vocem. Quid, ait, tua crimina prodis?
Oraque clamantis conſcia preſſit anus.
Quid faciam infelix? gemitus dolor edere cogit;
Sed timor, & nutrix, & pudor ipſe, vetant.
Continuo gemitus elapſaque verba reprendo:
Et cogor lacrymas cumbibere ipſa meas.
Mors erat ante oculos, & opem Lucina negabat:
Et grave, ſi morerer, mors quoque crimen erat.
Cum

Cum ſuperincumbens, ſciſſa tunicaque comaque,
Preſſa refoviſti pectora noſtra tuis.
Et mihi, Vive ſoror, ſoror ò cariſſima, dixti,
Vive: nec unius corpore perde duos.
Spes bona det vires: fratri nam nupta futura es.
Illius, es de quo mater, & uxor eris.
Mortua (crede mihi) tamen ad tua verba revixi:
Et poſitum eſt uteri crimen onuſque mei.
Quid tibi grataris? media ſedet Æolus aula.
Crimina ſunt oculis ſurripienda patris.
Frugibus infantem, ramiſque albentis olivæ,
Et levibus vittis ſedula celat anus:
Fictaque ſacra facit, dicitque precantia verba.
Dat populus ſacris, dat pater ipſe, viam.
Jam prope limen erat: patrias vagitus ad aures
Venit, & indicio proditur ille ſuo.
Eripit infantem, mentitaque ſacra revelat
Æolus. inſana regia voce ſonat.
Ut mare fit tremulum, tenui cum ſtringitur aura;
Ut quatitur tepido fraxina virga noto;
Sic mea vibrari pallentia membra videres.
Quaſſus ab impoſito corpore lectus erat.
Irruit; & noſtrum vulgat clamore pudorem:
Et vix à miſero continet ore manus.
Ipſa nihil, præter lacrymas, pudibunda profudi:
Torpuerat gelido lingua retenta metu.
Jamque dari parvum canibuſque avibuſq; nepotem
Juſſerat; in ſolis deſtituique locis.
Vagitus dedit ille miſer; ſenſiſſe putares;
Quaque ſuum poterat voce rogabat avum.
Quid mihi tunc animi credas, germane, fuiſſe;
[Nam potes ex animo colligere ipſe tuo]
Cum mea me coram ſilvas inimicus in altas
Viſcera montanis ferret edenda lupis?
Exierat thalamo: tunc demum pectora plangi
Contigit, inque meas unguibus ire genas.
Interea patrius vultu mœrente ſatelles
Venit, & indignos edidit ore ſonos:
Æolus hunc enſem mittit tibi: tradidit enſem;
Et jubet ex merito ſcire quid iſte velit.
Scimus; & utemur violento fortiter enſe:
Pectoribus condam dona paterna meis.
His mea muneribus, genitor, connubia donas?

Hac tua dote, pater, filia dives erit?
Tolle procul decepte faces, Hymenæe, maritas:
Et fuge turbato tecta nefanda pede.
Ferte faces in me, quas fertis, Erinnyes atræ:
Ut meus ex iſto luceat igne rogus.
Nubite felices Parca meliore, ſorores:
Admiſſi memores ſed tamen eſte mei.
Quid puer admiſit tam paucis editus horis?
Quo læſit facto, vix bene natus, avum?
Si potuit meruiſſe necem, meruiſſe putetur.
Ah miſer admiſſo plectitur ille meo!
Nate, dolor matris, rapidarum præda ferarum,
(Hei mihi!) natali dilacerate tuo:
Nate, parum fauſti miſerabile pignus amoris;
Hæc tibi prima dies, hæc tibi ſumma fuit.
Non mihi te licuit lacrymis perfundere juſtis:
In tua non tonſas ferre ſepulcra comas.
Non ſuper incubui; non oſcula frigida carpſi.
Diripiunt avidæ viſcera noſtra feræ.
Ipſa quoq; infantes cum vulnere proſequar umbras
Nec mater fuero dicta, nec orba diu.
Tu tamen, ò fruſtra miſeræ ſperate ſorori,
Sparſa precor nati collige membra tui:
Et refer ad matrem, ſocioque impone ſepulcro:
Urnaque nos habeat, quamlibet arcta, duos.
Vive memor noſtri, lacrymaſque in vulnere funde:
Neve reformida corpus amantis amans.
[Tu (rogo) projectæ nimium mandata ſororis
Perfer. mandatis perfruar ipſa patris].

Epiſt. XII. MEDEA JASONI.

AT tibi Colchorum (memini) regina vacavi,
Ars mea, cum peteres, ut tibi ferret opem.
Tunc, quæ diſpenſant mortalia fila, ſorores
Debuerant fuſos evoluiſſe meos.
Tunc potui Medea mori bene. quicquid ab illo
Produxi vitæ tempore, pœna fuit.
Hei mihi! cur unquam juvenilibus acta lacertis
Phryxeam petiit Pelias arbor ovem?
Cur unquam Colchi Magnetida vidimus Argo;
Turbaque Phaſiacam Graja bibiſtis aquam?
Cur mihi plus æquo flavi placuere capilli;
Et decor, & linguæ gratia ficta tuæ?

Aut

Aut (ſemel in noſtras quoniam nova puppis arenas
Venerat, audaces attuleratque viros)
Iſſet anhelatos non præmedicatus in ignes
Immemor Æſonides, oraque adunca boum.
Semina jeciſſet: totidem ſenſiſſet & hoſtes:
Ut caderet cultu cultor ab ipſe ſuo.
Quantum perfidiæ tecum, ſcelerate, periſſet?
Demta forent capiti quam mala multa meo?
Eſt aliqua ingrato meritum exprobrare voluptas.
Hac fruar: hæc de te gaudia ſola feram.
Juſſus inexpertam Colchos advertere puppim,
Intraſti patriæ regna beata meæ.
Hoc illic Medea fui, nova nupta quod hic eſt.
Quam pater eſt illi, tam mihi dives erat.
Hic Ephyren bimarem; Scythia tenus ille nivoſa
Omne tenet, Ponti qua plaga læva jacet.
Accipit hoſpitio juvenes Æeta Pelaſgos,
Et premitis pictos corpora Graja toros.
Tunc ego te vidi: tunc cœpi ſcire quid eſſes.
Illa fuit mentis prima ruina meæ.
Ut vidi, ut perii; nec notis ignibus arſi.
Ardet ut ad magnos pinea tæda Deos.
Et formoſus eras, & me mea fata trahebant.
Abſtulerant oculi lumina noſtra tui.
Perfide, ſenſiſti. quis enim bene celat amorem?
Eminet indicio prodita flamma ſuo.
Dicitur interea tibi lex; ut dura ferorum
Inſolito premeres vomere colla boum.
[Martis erant tauri plus, quam per cornua, ſævi;
Quorum terribilis ſpiritus ignis erat.]
Ære pedes ſolidi, prætentaque naribus æra:
Nigra per afflatus hæc quoque facta ſuos.
Semina præterea populos genitura juberis
Spargere devota lata per arva manu,
Qui peterent ſecum natis tua corpora telis.
Illa eſt agricolæ meſſis iniqua ſuo.
Lumina cuſtodis ſuccumbere neſcia ſomno
Ultimus eſt aliqua decipere arte labor.
Dixerat Æetes. mœſti conſurgitis omnes:
Menſaque purpureos deſerit alta toros.
Quam tibi nunc longe regnum dotale Creuſæ,
Et ſocer, & magni nata Creontis erant?
Triſtis abis. oculis abeuntem proſequor udis:

Et dixit tenui murmure lingua , Vale.
Ut poſitum tetigi thalamo male ſaucia lectum ;
 Acta eſt per lacrymas nox mihi , quanta fuit.
Ante oculos taurique meos , ſegeteſque nefandæ;
 Ante meos oculos pervigil anguis erat.
Hinc amor , hinc timor eſt. ipſum timor auget amorem.
 Mane erat , & thalamo chara recepta ſoror ;
Disjectamque comas averſaque in ora jacentem
 Invenit , & lacrymis omnia plena meis.
Orat opem Minyis : petit altera , & altera habebit.
 Æſonio juveni , quod rogat illa , damus.
Eſt nemus & piceis & frondicibus ilicis atrum :
 Vix illuc radiis ſolis adire licet.
Sunt in eo , fuerantque diu , delubra Dianæ :
 Aurea barbarica ſtat Dea facta manu.
Neſcio an exciderint mecum loca. venimus illuc
 Orſus es infido ſic prior ore loqui.
Jus tibi & arbitrium noſtræ Fortuna ſalutis
 Tradidit : inque tua vitaque morſque manu.
Perdere poſſe ſat eſt ; ſi quem juvet ipſa poteſtas.
 Sed tibi ſervatus gloria major ero.
Per mala noſtra precor, quorum potes eſſe levamen,
 Per genus & numen cuncta videntis avi ;
Per triplicis vultus arcanaque ſacra Dianæ ;
 Et ſi forte alios gens habet iſta Deos :
O virgo , miſerere mei ; miſerere meorum !
 Effice me meritis tempus in omne tuum.
Quod ſi forte virum non dedignare Pelaſgum ;
 (Sed mihi tam faciles unde meoſque Deos ?)
Spiritus ante meus tenues vaneſcat in auras ,
 Quam thalamo , niſi tu , nupta ſit ulla meo.
Conſcia ſit Juno , ſacris præfecta maritis ;
 Et Dea , marmorea cujus in æde ſumus.
Hæc animum (& quota pars hæc ſunt?) movere puellæ
 Simplicis ; & dextræ dextera juncta meæ.
Vidi etiam lacrymas. an pars eſt fraudis in illis ?
 Sic cito ſum verbis capta puella tuis.
Jungis & æripedes inadusto corpore tauros ,
 Et ſolidam juſſo vomere findis humum.
Arva venenatis pro ſemine dentibus imples :
 Naſcitur , & gladios ſcutaque miles habet.
Ipſa ego , quæ dederam medicamina , pallida ſedi ;
 Cum vidi ſubitos arma tenere viros.

Donec

Donec terrigenæ (facinus miſerabile) fratres
 Inter ſe ſtrictas conſeruere manus.
Pervigil ecce draco ſquammis crepitantibus horrens
 Sibilat ; & torto pectore verrit humum.
Dotis opes ubi tunc? ubi tunc tibi regia conjux?
 Quique maris gemini diſtinet Iſthmos aquas ?
Illa ego , quæ tibi ſum nunc denique barbara facta ,
 Nunc tibi ſum pauper, nunc tibi viſa nocens;
Flammea ſubduxi medicato lumina ſomno :
 Et tibi , quæ raperes, vellera tuta dedi.
Proditus eſt genitor : regnum patriamque reliqui:
 Munus in exilio quodlibet eſſe tuli.
Virginitas facta eſt peregrini præda latronis:
 Optima cum cara matre relicta ſoror.
At non te fugiens ſine me , germane , reliqui.
 Deficit hoc uno littera noſtra loco.
Quod facere auſa mea eſt,non audet ſcribere dextra.
 Sic ego , ſed tecum , dilaceranda fui.
Nec tamen extimui quid enim poſt illa timerem?
 Credere me pelago fœmina , jamque nocens.
Numen ubi eſt? ubi Di? meritas ſubeamus in alto ,
 Tu fraudis pœnas , credulitatis ego.
Compreſſos utinam Symplegades eliſiſſent ,
 Noſtraque adhærerent oſſibus oſſa tuis !
Aut nos Scylla rapax canibus miſiſſet edendos !
 Debuit ingratis Scylla nocere viris.
Quæq; vomit fluctus totidem, totidemq; reſorbet,
 Nos quoque Trinacriæ ſuppoſuiſſet aquæ.
Soſpes ad Hæmonias victorque reverteris urbes.
 Ponitur ad patrios aurea lana Deos.
Quid referam Peliæ natas pietate nocentes ,
 Cæſaque virginea membra paterna manu ?
Ut culpent alii , tibi me laudare neceſſe eſt:
 Pro quo ſum toties eſſe coacta nocens.
Auſus es ò , (juſto deſunt ſua verba dolori)
 Auſus es, Æſonia , dicere, cede domo.
Juſſa domo ceſſi , natis comitata duobus ;
 Et , qui me ſequitur ſemper , amore tui.
Ut ſubito noſtras Hymen cantatus ad aures
 Venit , & accenſo lampades igne micant ,
Tibiaque effundit ſocialia carmina vobis ,
 At mihi funeſta flebiliora tuba;
Pertimui; nec adhuc tantum ſcelus eſſe putabam;

Sed tamen in toto pectore frigus erat. (quentant
Turba ruunt; &, Hymen, clamant: Hymenæe, fre-
Quo propior vox hæc, hoc mihi pejus erat.
Diverſi flebant ſervi, lacrymaſque tegebant.
Quis vellet tanti nuncius eſſe mali?
Me quoque, quidquid erat, potius neſcire juvabat:
Sed tanquam ſcirem, mens mea triſtis erat.
Cum minor è pueris, juſſus ſtudioque videndi,
Conſtitit ad geminæ limina prima foris;
Hic mihi, Mater, abi; pompam pater, inquit, Jaſon
Ducet; & adjunctos aureus urget equos.
Protinus abſciſſa planxi mea pectora veſte:
Tuta nec à digitis ora fuere meis.
Ire animus mediæ ſuadebat in agmina turbæ,
Sertaque compoſitis demere rapta comis.
Vix me continui, quin ſic laniata capillos
Clamarem, Meus eſt; injiceremque manus.
Læſe pater, gaude: Colchi gaudete relicti.
Inferias umbræ fratris habete mei.
Deſeror (amiſſis regno patriaque domoque)
Conjuge: qui nobis omnia ſolus erat.
Serpentes igitur potui, tauroſque furentes;
Unum non potui perdomuiſſe virum?
Quæque feros pepuli doctis medicaribus ignes,
Non valeo flammas effugere ipſa meas?
Ipſi me cantus, herbæque arteſque relinquunt?
Nil Dea, nil Hecates ſacra potentis agunt?
Non mihi grata dies: noctes vigilantur amaræ:
Nec tener in miſero pectore ſomnus adeſt.
Quæ me non poſſum, potui ſopire draconem.
Utilior cuivis, quam mihi, cura mea eſt.
Quos ego ſervavi, pellex amplectitur artus:
Et noſtri fructus illa laboris habet.
Forſitan &, ſtultæ dum te jactare maritæ
Quæris, & injuſtis auribus apta loqui,
In faciem moreſque meos nova crimina fingas.
Rideat, & vitiis læta ſit illa meis.
Rideat, & Tyrio jaceat ſublimis in oſtro;
Flebit: & ardores vincet aduſta meos.
Dum ferrum flammæq; aderunt, ſuccuſque veneni;
Hoſtis Medeæ nullus inultus erit.
Quod ſi forte preces præcordia ferrea tangunt;
Nunc animis audi verba minora meis.

Tam

Tam tibi ſum ſupplex, quam tu mihi ſæpe fuiſti;
Nec moror ante tuos procubuiſſe pedes.
Si tibi ſum vilis; communes reſpice natos.
Sæviet in partus dira noverca meos.
Et nimium ſimiles tibi ſunt: & imagine tangor:
Et, quoties video, lumina noſtra madent.
Per ſuperos oro, per avitæ lumina flammæ,
Per meritum, & natos pignora noſtra duos:
Redde torum; pro quo tot res inſa a reliqui.
Adde fidem dictis; auxiliumque refer.
Non ego te imploro contra tauroſque viroſque;
Utque tua ſerpens victa quieſcat ope.
Te peto, quem merui, quem nobis ipſe dediſti;
Cum quo ſum pariter facta parente parens.
Dos ubi ſit, quæris: campo numeravimus illo,
Qui tibi laturo vellus arandus erat.
Aureus ille aries villo ſpectabilis aureo,
Dos mea: Quam, dicam ſi tibi, redde; neges.
Dos mea, tu ſoſpes: dos eſt mea, Graja juventus.
I nunc, Siſyphias, improbe, confer opes.
Quod vivis; quod habes nuptā ſocerumq; potentē;
Hoc ipſum, ingratus quod potes eſſe, meum eſt.
Quos equidem actutum! ſed quid prædicere pœnam
Attinet? ingentes parturit ira minas.
Quo feret ira, ſequar. facti fortaſſe pigebit.
Et piget infido conſuluiſſe viro.
Viderit iſta Deus, qui nunc mea pectora verſat.
Neſcio quid certe mens mea majus agit.

Epiſt. XIII. LAODAMEIA PROTESILAO.

MIttit, & optat amans, quo mittitur, ire ſalutem,
Hæmonis Hæmonio Laodameia viro.
Aulide te fama eſt vento retinente morari.
Ah! me cum fugeres, hic ubi ventus erat?
Tum freta debuerant veſtris obſiſtere remis.
Illud erat ſævis utile tempus aquis.
Oſcula plura viro, mandataque plura dediſſem;
Et ſunt quę volui dicere plura tibi.
Raptus es hinc præceps: &, qui tua vela vocaret,
Quem cuperent nautę, non ego, ventus erat.
Ventus erat nautis aptus, non aptus amanti.
Solvor ab amplexu Proteſilae tuo;
Linguaque mandantis verba imperfecta relinquit.

Vix illud potui dicere triſte Vale.
Incubuit Boreas, abreptaque vela tetendit:
Jamque meus longe Proteſilaus erat.
Dum potui ſpectare virum, ſpectare juvabat:
Sumque tuos oculos uſque ſecuta meis.
Ut te non poteram, poteram tua vela videre:
Vela diu vultus detinuere meos.
At poſtquam nec te, nec vela fugacia vidi;
Et quod ſpectarem, nil, niſi pontus, erat;
Lux quoque tecum abiit; tenebris exanguis obortis
Succiduo dicor procubuiſſe genu.
Vix ſocer Iphiclus, vix me grandævus Acaſtus,
Vix mater gelida mœſta refecit aqua.
Officium fecere pium, ſed inutile nobis.
Indignor miſeræ non licuiſſe mori.
Ut rediit animus, pariter rediere dolores;
Pectora legitimus caſta momordit amor.
Nec mihi pectendos cura eſt præbere capillos:
Nec libet aurata corpora veſte tegi.
Ut quas pampinea tetigiſſe Bicorniger haſta
Creditur; huc illuc, quo furor egit, eo.
Conveniunt matres Phylleides, & mihi clamant,
Indue regales, Laodamia, ſinus.
Scilicet ipſa geram ſaturatas murice veſtes:
Bella ſub Iliacis mœnibus ille gerat?
Ipſa comas pectar: galea caput ille prematur?
Ipſa novas veſtes, dura vir arma ferat?
Qua poſſum, ſqualore tuos imitata labores
Dicar: & hæc belli tempora triſtis agam.
Dux Pari Priamide, damno formoſe tuorum,
Tam ſis hoſtis iners, quam malus hoſpes eras.
Aut te Tænariæ faciem culpaſſe maritæ,
Aut illi vellem diſplicuiſſe tuam.
Tu, qui pro rapta nimium, Menelae, laboras,
Hei mihi, quam multis flebilis ultor eris!
Dì, precor, à nobis omen removete ſiniſtrum:
Et ſua det reduci vir meus arma Jovi.
Sed timeo: quotieſque ſubit miſerabile bellum,
More nivis lacrymæ ſole madentis eunt.
Ilion & Tenedos, Simoiſque & Xantus & Ide,
Nomina ſunt ipſo pæne timenda ſono.
Nec rapere auſurus, niſi ſe defendere poſſet,
Hoſpes erat: vires noverat ille ſuas.

Vene-

Venerat (ut fama eſt) multo ſpectabilis auro ,
Quique ſuo Phrygias corpore ferret opes.
Claſſe viriſque potens, per quæ fera bella geruntur :
Et ſequitur regni pars quotacunque ſui.
His ego te victam , conſors Ledæa gemellis ,
Suſpicor : hæc Danais poſſe nocere puto.
Hectora neſcio quem timeo. Paris Hectora dixit
Ferrea ſanguinea bella movere manu.
Hectora, quiſquis is eſt , ſi ſum tibi cara, caveto.
Signatum memori pectore nomen habe.
Hunc ubi vitaris , alios vitare memento :
Et multos illic Hectoras eſſe puta.
Et facito dicas , quoties pugnare parabis ,
Parcere me juſſit Laodamia ſibi.
Si cadere Argolico fas eſt ſub milite Trojam ;
Te quoque non ullum vulnus habente cadat.
Pugnet , & adverſos tendat Menelaus in hoſtes :
Ut rapiat Paridi , quam Paris ante ſibi.
Irruat ; & cauſa quem vincit , vincat & armis.
Hoſtibus è mediis nupta petenda viro eſt.
Cauſa tua eſt diſpar. tu tantum vivere pugna ,
Inque pios dominæ poſſe redire ſinus.
Parcite, Dardanidæ , de tot (precor hoſtibus uni ;
Ne meus ex illo corpore ſanguis eat.
Non eſt , quem deceat nudo concurrere ferro ,
Sævaque in oppoſitos pectora ferre viros.
Fortius ille poteſt , multo quùm pugnat amore ,
Bella gerant alii ; Proteſilaus amet.
Nunc fateor ; volui revocare, animuſque ferebat.
Subſtitit auſpicii lingua timore mali.
Cum foribus velles ad Trojam exire paternis ,
Pes tuus offenſo limine ſigna dedit.
Ut vidi , ingemui , tacitoque in pectore dixi :
Signa reverſuri ſint precor iſta viri.
Hæc tibi nunc refero , ne ſis animoſus in armis.
Fac meus in ventos hic timor omnis eat.
Sors quoque neſcio quem fato deſignat iniquo ,
Qui primus Danaum Troada tangat humum.
Infelix , quæ prima virum lugebit ademtum !
Di faciant, ne tu ſtrenuus eſſe velis !
Inter mille rates tua ſit milleſima puppis ,
Jamque fatigatas ultima verſet aquas.
Hoc quoque præmoneo: de nave noviſſimus exi.

Non eſt, quo properes, terra paterna tibi.
Cum venies, remoque move veloque carinam;
Inque tuo celerem littore ſiſte gradum.
Sive latet Phœbus, ſeu terris altior extat;
Tu mihi luce dolor, tu mihi nocte, venis.
Nocte tamen, quam luce, magis nox grata puellis:
Quarum ſuppoſitus colla lacertus habet.
Aucupor in lecto mendaces cælibe ſomnos.
Dum careo veris, gaudia falſa juvant.
Sed tua cur nobis pallens occurrit imago?
Cur venit à verbis multa querela tuis?
Excutior ſomno; ſimulacraque noctis adoro.
Nulla caret fumo Theſſalis ara meo.
Thura damus, lacrymamq; ſuper; qua ſparſa relucet,
Ut ſolet adfuſo ſurgere flamma mero.
Quando ego, te reducem cupidis amplexa lacertis,
Languida lætitia ſolvar ab ipſa mea?
Quando erit, ut lecto mecum bene junctus in uno,
Militiæ referas ſplendida facta tuæ?
Quæ mihi dum referes; quamvis audire juvabit;
Multa tamen capies oſcula, multa dabis.
Semper in his apte narrantia verba reſiſtunt.
Promptior eſt dulci lingua referre mora.
Sed cum Troja ſubit, ſubeunt ventique fretumque;
Spes bona ſollicito victa timore cadit.
Hoc quoque, quod venti prohibent exire carinas,
Me movet: invitis ire paratis aquis.
Quis velit in patriam vento prohibente reverti?
A patria pelago vela vetante datis.
Ipſe ſuam non præbet iter Neptunus ad urbem.
Quo ruitis? veſtras quiſque redite domos.
Quo ruitis, Danai; ventos audite vetantes.
Non ſubiti caſus, numinis iſta mora eſt.
Quid petitur tanto, niſi turpis adultera, bello?
Dum licet, Inachiæ vertite vela rates.
Sed quid ego revoco hæc? omen revocantis abeſto,
Blandaque compoſitas aura ſecundet aquas.
Troaſin invideo, quæ ſic lacrymoſa ſuorum
Funera conſpicient, nec procul hoſtis erit;
Ipſa ſuis manibus forti nova nupta marito
Imponet galeam, barbaraque arma dabit.
Arma dabit: dumq; arma dabit, ſimul oſcula ſumet.
Hoc genus officii dulce duobus erit.

Pro-

Producetque virum ; dabit & mandata reverti ;
Et dicet , Referas iſta face arma Jovi.
Ille , ferens dominæ mandata recentia ſecum ,
Pugnabit caute , reſpicietque domum.
Exuet hæc reduci clypeum , galeamque reſolvet ,
Excipietque ſuo pectora laſſa ſinu.
Nos ſumus incertæ : nos anxius omnia cogit ,
Quæ poſſunt fieri , facta putare , timor.
Dum tamen arma geres diverſo miles in orbe ,
Quæ referat vultus eſt mihi cera tuos.
Illi blanditias , illi tibi debita verba
Dicimus : amplexus accipit illas meos.
Crede mihi ; plus eſt , quam quod videatur imago :
Adde ſonum ceræ ; Proteſilaus erit.
Hanc ſpecto , teneoque ſinu pro conjuge vero :
Et tanquam poſſit verba referre , queror.
Per reditus , corpuſque tuum mea numina juro ;
Perque pares animi conjugiique faces :
Perque , quod ut videam canis albere capillis ,
Quod tecum poſſis ipſe referre , caput ;
Me tibi venturam comitem , quocunque vocaris ;
Sive , quod heu timeo !) ſive ſuperſtes eris.
Ultima mandato claudetur epiſtola parvo.
Si tibi cura mei , ſit tibi cura tui.

Epiſt. XIV HYPERMNESTRA LYNCEO.

MIttit Hypermneſtra de tot modo fratribus uni ;
Cætera nuptarum crimine turba jacet.
Clauſa domo teneor , gravibuſque coercita vinclis.
Eſt mihi ſupplicii cauſa , fuiſſe piam.
Quod manus extimuit jugulo dimittere ferrum ,
Sum rea. laudarer , ſi ſcelus auſa forem.
Eſſe ream præſtat , quam ſic placuiſſe parenti.
Non piget immunes cædis habere manus.
Me pater igne licet , quem non violavimus , urat ;
Quæque aderant ſacris , tendat in ora faces ;
Aut illo jugulet , quem non bene tradidit , enſe ;
Ut qua non cecidit vir nece , nupta cadam :
Non tamen , ut dicant morientia , Pœnitet , ora ,
Efficiet nos es , quam piget eſſe p am.
Pœniteat ſceleris Danaum ſævaſque ſorores.
Hic ſolet eventus facta nefanda ſequi.
Cor pavet admonitu temeratæ ſanguine noctis ;
Et

Et ſubitus dextræ præpedit oſſa tremor.
Quam tu cæde putes fungi potuiſſe marita,
Scribere de facta non ſibi cæde timet.
Sed tamen experiar. Modo facta crepuſcula terris;
Ultima pars noctis, primaque lucis erat:
Ducimur Inachides magni ſub tecta Pelaſgi;
Et ſocer armatas accipit æde nurus.
Undique collucent præcinctæ lampades auro.
Dantur in invitos impia thura focos.
Vulgus, Hymē, Hymenæe, vocāt: fugit ille vocātes.
Ipſa Jovis conjux ceſſit ab urbe ſua.
Ecce mero dubii comitum clamore frequentes,
Flore novo madidas impediente comas,
In thalamos læti, thalamos ſua buſta feruntur;
Strataque corporibus funere digna premunt.
Jamque cibo vinoque graves ſomnoque jacebant;
Securumque quies alta per Argos erat:
Circum me gemitus morientum audire videbar:
Et tamen audibam; quodque verebar, erat.
Sanguis abit; mentemque calor corpuſque relinquit:
Inque novo jacui frigida facta toro.
Ut leni Zephyro fragiles vibrantur ariſtæ;
Frigida populeas ut quatit aura comas;
Aut ſic, aut etiam tremui magis. ipſe jacebas:
Quæque tibi dederam vina, ſoporis erant.
Excuſſere metum violenti juſſa parentis.
Erigor; & capio tela tremente manu.
Non ego falſa loquar. ter acutum ſuſtulit enſem,
Ter male ſublato recidit enſe manus.
[Admovi jugulo, ſine me tibi vera fateri;
Admovi jugulo tela paterna tuo.]
Sed timor & pietas crudelibus obſtitit auſis:
Caſtaque mandatum dextra refugit opus.
Purpureos laniata ſinus, laniata capillos,
Exiguo dixi talia verba ſono:
Sævus, Hypermneſtra, pater eſt tibi. juſſa parentis
Effice. germanis ſit comes iſte ſuis.
Fœmina ſum & virgo, natura mitis & annis.
Non faciunt molles ad fera tela manus.
Quin age, dumque jacet, fortes imitare ſorores.
Credibile eſt cæſos omnibus eſſe viros.
Si manus hæc aliquam poſſet committere cædem;
Morte foret dominæ ſanguinolenta ſuæ.

Quo meruere necem patruelia regna tenendo,
Quæ tamen externis danda forent generis?
Finge viros meruiſſe mori: quid fecimus ipſæ?
Quo mihi commiſſo non licet eſſe piæ?
Quid mihi cum ferro? quo bellica tela puellæ?
Aptior eſt digitis lana coluſque meis. (tur,
Hæc ego: dumq; queror, lacrymæ ſua verba ſequun-
Deque meis oculis in tua membra cadunt.
Dum petis amplexus, ſopitaque brachia jactas;
Pæne manus telo ſaucia facta tua eſt.
Jamq; patrem, famuloſq; patris, lucemque timebam.
Expulerunt ſomnos hæc mea dicta tuos:
Surge age, Belide, de tot modo fratribus unus:
Nox tibi, ni properas, iſta perennis erit.
Territus exurgis: fugit omnis inertia ſomni.
Aſpicis in timida fortia tela manu.
Quærenti cauſam, Dum nox ſinit, effuge, dixi.
Dum nox atra ſinit, tu fugis: ipſa moror.
Mane erat: & Danaus generos ex cæde jacentes
Dinumerat. ſummæ criminis unus abes.
Fert male cognatæ jacturam mortis in uno;
Et queritur facti ſanguinis eſſe parum.
Abſtrahor à patriis pedibus; raptamque capillis
(Hæc meruit pietas præmia carcer habet.
Scilicet ex illo Junonia permanet ira;
Quo bos ex homine eſt, ex bove facta Dea.
At ſatis eſt pœnæ teneram mugiſſe puellam:
Nec modo formoſam poſſe placere Jovi.
Adſtitit in ripa liquidi nova vacca parentis,
Cornuaque in patriis non ſua vidit aquis:
Conatoque queri mugitus edidit ore:
Territaque eſt forma, territa voce ſua.
Quid furis, infelix? quid te miraris in umbra?
Quid numeras factos ad nova membra pedes?
Illa Jovis magni pellex metuenda ſorori,
Fronde levas nimiam ceſpitibuſque famem.
Fonte bibis, ſpectaſque tuam ſtupefacta figuram:
Et te ne feriant, quæ geris, arma times.
Quæque modo, ut poſſis etiam Jove digna videri,
Dives eras; nuda nuda recumbis humo.
Per mare per terras, cognataque flumina curris.
Dat mare, dant amnes, dat tibi terra viam.
Quæ tibi cauſa fugæ? quid Io freta longa pererras?

Non.

Non poteris vultus effugere ipſa tuos.
Inachi, quo properas? eadem ſequeriſque fugiſque:
Tu tibi dux comiti: tu comes ipſa duci.
Per ſeptem Nilus portus emiſſus in æquor
Exuit inſanæ pellicis ora bovi.
Ultima quid referam, quorum mihi cana ſenectus
Auctor? dant anni quod querar, ecce, mei.
Bella pater patruuſque gerunt: regnoque domoque
Pellimur. ejectos ultimus orbis habet.
Ille ferox ſolus ſolio ſceptroque potitur;
Cum ſene nos inopi turba vagamur inops.
De fratrum populo pars exiguiſſima reſtas.
Quique dati leto, quæque dedere, fleo.
Nam mihi quot fratres, totidem periere ſorores.
Accipiat lacrymas utraque turba meas.
En ego, quod vivis, pœnæ crucianda reſervor.
Quid fiat ſonti, cum rea laudis agar?
Et conſanguineæ quondam centeſima turbæ
Infelix, uno fratre manente, cadam.
At tu, ſi qua piæ, Lynceu, tibi cura ſororis,
Quæque tibi tribui munera, dignus habes;
Vel fer opem, vel dede neci: defunctaque vita
Corpora furtivis inſuper adde rogis.
Et ſepeli lacrymis perfuſa fidelibus oſſa:
Scriptaque ſint titulo noſtra ſepulcra brevi.
Exul Hypermneſtra pretium pietatis iniquum,
Quam mortem fratri depulit, ipſa tulit.
Scribere plura libet: ſed pondere laſſa catenæ
Eſt manus; & vires ſubtrahit ipſe timor.

Epiſt. XV. SAPPHO PHAONI.

ECquid, ut inſpecta eſt ſtudioſæ littera dextræ,
Protinus eſt oculis cognita noſtra tuis?
An, niſi legiſſes auctoris nomina Sapphus,
Hoc breve neſcires unde movetur opus?
Forſitan & quare mea ſint alterna requiras
Carmina; cum lyricis ſim magis apta mod
Flendus amor meus eſt: elegeia flebile carmen.
Non facit ad lacrymas barbitos ulla meas.
Uror, ut, indomitis ignem exercentibus Euris,
Fertilis accenſis meſſibus ardet ager.
Arva Phaon celebrat diverſa Typhoidos Ætnæ.
Me calor Ætnæo non minor igne coquit.

Nec mihi, diſpoſitis quæ jungam carmina nervis,
Proveniunt; vacuæ carmina mentis opus.
Nec me Pyrrhiades Methymniadeſve puellæ,
Nec me Lesbiadum cætera turba juvant.
Vilis Anactorie, vilis mihi candida Cydno:
Non oculis grata eſt Atthis, ut ante, meis.
Atque aliæ centum, quas non ſine crimine amavi.
Improbe, multarum quod fuit, unus habes.
Eſt in te facies, ſunt apti luſibus anni.
O facies oculis inſidioſa meis!
Sume fidem & pharetram; fies manifeſtus Apollo.
Accedant capiti cornua; Bacchus eris.
Et Phœbus Daphnen, & Gnoſida Bacchus amavit.
Nec norat Lyricos illa vel illa modos.
At mihi Pegaſides blandiſſima carmina dictant:
Jam canitur toto nomen in orbe meum.
Nec plus Alcæus, conſors patriæque lyræque,
Laudis habet: quamvis grandius ille ſonet.
Si mihi difficilis formam natura negavit;
Ingenio formæ damna rependo meæ.
Sum brevis. at nomen, quod terras impleat omnes
Eſt mihi: menſuram nominis ipſa fero.
Candida ſi non ſum; placuit Cepheia Perſeo
Andromede, patriæ fuſca colore ſuę.
Et variis albę junguntur ſępe columbę;
Et niger à viridi turtur amatur ave.
Si, niſi quę facie poterit te digna videri.
Nulla futura tua eſt; nulla futura tua eſt.
At, me cum legeres, etiam formoſa videbar.
Unam jurabas uſque decere loqui.
Cantabam; memini: (meminerunt omnia amantes)
Oſcula cantanti tu mihi rapta dabas.
Hęc quoque laudabas: omnique à parte placebam.
Sed tum præcipue, cum fit amoris opus.
Tunc te plus ſolito laſcivia noſtra juvabat,
Crebraque mobilitas, aptaque verba joco:
Quique, ubi jam amborum fuerat confuſa voluptas,
Plurimus in laſſo corpore languor erat.
Nunc tibi Sicelides veniunt nova pręda puellæ.
Quid mihi cum Lesbo? Sicelis eſſe volo
At vos erronem tellure remittite noſtrum
Niſiades matres, Niſiadeſque nurus.
Neu vos decipiant blandę mendacia linguę.
Quę

Quæ dicit vobis, dixerat ante mihi.
Tu quoque quæ montes celebras, Erycina, Sicanos,
(Nam tua ſum) vati conſule, Diva, tuæ.
An gravis incœptum peragit Fortuna tenorem,
Et manet in curſu ſemper acerba ſuo?
Sex mihi natales ierant; cum lecta parentis
Ante diem lacrymas oſſa bibere meas.
Arſit inops frater victus meretricis amore;
Miſtaque cum turpi damna pudore tulit.
Factus inops agili peragit freta cærula remo;
Quaſque male amiſit, nunc male quærit opes.
Me quoque, quod monui bene multa fideliter, odit.
Hoc mihi libertas, hoc pia lingua dedit.
Et tanquam deſint, quæ me ſine fine fatigent,
Accumulat curas filia parva meas.
Ultima tu noſtris accedis cauſa querelis.
Non agitur vento noſtra carina ſuo.
Ecce, jacent collo ſparſi ſine lege capilli:
Nec premit articulos lucida gemma meos.
Veſte tegor vili: nullum eſt in crinibus aurum:
Non Arabo noſter rore capillus olet.
Cui colar infelix, aut cui placuiſſe laborem?
Ille mei cultus unicus auctor abeſt.
Molle meum levibus cor eſt violabile telis:
Et ſemper cauſa eſt, cur ego ſemper amem.
Sive ita naſcenti legem dixere ſorores;
Et data ſunt vitæ fila ſevera meæ.
Sive abeunt ſtudia in mores, arteſque magiſtræ;
Ingenium nobis molle Thalia facit.
Quid mirum, primæ ſi me lanuginis ætas
Abſtulit, atque anni, quos vir amare poteſt?
Hunc ne pro Cephalo raperes, Aurora, timebam.
Et faceres: ſed te prima rapina tenet.
Hunc ſi conſpiciat, quæ conſpicit omnia, Phœbe;
Juſſus erit ſomnos continuare Phaon.
Hunc Venus in cælum curru vexiſſet eburno;
Sed videt & Marti poſſe placere ſuo.
O nec adhuc juvenis, nec jam puer; utilis ætas!
O decus, atque ævi gloria magna tui!
Huc ades: inque ſinus, formoſe, relabere noſtros.
Non ut ames oro, verum ut amare ſinas.
Scribimus, & lacrymis oculi rorantur obortis.
Aſpice, quam ſit in hoc multa litura loco.

Si

Si tam certus eras hinc ire, modeſtius iſſes;
Et modo dixiſſes; Lesbi puella, vale.
Non tecum lacrymas, non oſcula ſumma tuliſti.
Denique non timui, quod dolitura fui.
Nil de te mecum eſt, niſi tantum injuria:nec te
Admonuit; quod tu pignus amantis habes.
Non mandata dedi. neque enim mandata dediſſem
Ulla, niſi, ut nolles immemor eſſe mei.
Per tibi, qui nunquam longe diſcedat, Amorem,
Perque novem juro numina noſtra Deas!
Cum mihi neſcio quis, Fugiunt tua gaudia, dixit;
Nec me flere diu, nec potuiſſe loqui.
Et lacrymæ deerant oculis, & lingua palato.
Aſtrictum gelido frigore pectus erat.
Poſtquam ſe dolor invenit; nec pectora plangi,
Nec puduit ſciſſis exululare comis.
Non aliter, quam ſi gnati pia mater ademti
Portet ad extructos corpus inane rogos.
Gaudet, & è noſtro creſcit mœrore Charaxus
Frater; & ante oculos itque reditque meos.
Utque pudenda mei videatur cauſa doloris;
Quid dolet hæc? certe filia vivit, ait. [bat
Non veniunt in idem pudor atq; amor. omne vide-
Vulgus; eram lacero pectus aperta ſinu.
Tu mihi cura, Phaon: te ſomnia noſtra reducunt;
Somnia formoſo candidiora die.
Illic te invenio; quanquam regionibus abſis.
Sed non longa ſatis gaudia ſomnus habet.
Sæpe tuos noſtra cervice onerare lacertos,
Sæpe tuæ videor ſuppoſuiſſe meos.
Blandior interdum, veriſque ſimillima verba
Eloquor: & vigilant ſenſibus ora meis.
Oſcula cognoſco, quæ tu committere linguę,
Aptaque conſueras accipere, apta dare.
Ulteriora pudet narrare: ſed omnia fiunt.
Et juvat, & ſine te non libet eſſe mihi.
At cum ſe Titan oſtendit, & omnia ſecum;
Tam cito me ſomnos deſtituiſſe queror. ſint.
Antra nemuſq; peto; tanquam nemus antraq; pro-
Conſcia deliciis illa fuere tuis.
Illuc mentis inops, ut quam furialis Erichtho
Impulit, in collo crine jacente, feror.
Antra vident oculi ſcabro pendentia toſo,

Quæ

Quæ mihi Mygdonii marmoris inſtar erant.
Invenio ſilvam, quæ ſæpe cubilia nobis
Præbuit, & multa texit opaca coma:
At non invenio dominum ſilvæque meumque.
Vile ſolum locus eſt: dos erat ille loci.
Agnovi preſſas noti mihi ceſpitis herbas:
De noſtro curvum pondere gramen erat.
Incubui; tetigique locum, qua parte fuiſti.
Grata prius lacrymas combibit herba meas.
Quin etiam rami poſitis lugere videntur
Frondibus; & nullæ dulce queruntur aves.
Sola virum non ulta piè mœſtiſſima mater
Concinit Iſmarium Daulias ales Ityn.
Ales Ityn, Sappho deſertos cantat amores.
Hactenus; ut media cætera nocte ſilent.
Eſt nitidus, vitroque magis perlucidus omni,
Fons ſacer: hunc multi numen habere puta
Quem ſupra ramos expandit aquatica lotos,
Una nemus: tenero ceſpite terra viret.
Hic ego cum laſſos poſuiſſem fletibus artus,
Conſtitit ante oculos Naias una meos.
Conſtitit, & dixit, Quoniam non ignibus æquis
Ureris, Ambracias terra petenda tibi.
Phœbus ab excelſo, quantum patet, aſpicit æquor:
Actæum populi Leucadiumque vocant.
Hinc ſe Deucalion Pyrrhæ ſuccenſus amore
Miſit, & illæſo corpore preſſit aquas.
Nec mora: verſus Amor tetigit lentiſſima Pyrrhæ
Pectora; Deucalion igne levatus erat.
Hanc legem locus ille tenet. pete protinus altam
Leucada; nec ſaxo deſiluiſſe time.
Ut monuit; cum voce abiit. ego frigida ſurgo:
Nec gravidæ lacrymas continuere genæ.
Ibimus, o Nymphe, monſtrataque ſaxa petemus.
Sit procul inſano victus amore timor.
Quidquid erit, melius quam nunc erit, aura, ſubito.
Et mea non magnum corpora pondus habent.
Tu quoque, mollis Amor, pennas ſuppone cadenti:
Ne ſim Leucadiæ mortua crimen aquæ.
Inde chelyn Phœbo communia munera ponam:
Et ſub ea verſus unus & alter erunt.
Grata lyram poſui tibi, Phœbe, poetria Sappho:
Convenit illa mihi, convenit illa tibi.

Cur

Cur tamen Actiacas miſeram me mittis ad oras,
  Cum profugum poſſis ipſe referre pedem?
Tu mihi Leucadia potes eſſe ſalubrior unda:
  Et forma & meritis tu mihi Phœbus eris.
An potes, o ſcopulis undaque ferocior illa,
  Si moriar, titulum mortis habere meæ?
At quanto melius jungi mea pectora tecum,
  Quam poterant ſaxis præcipitanda dari!
Hæc ſunt illa, Phaon, quæ tu laudare ſolebas;
  Viſaque ſunt toties ingenioſa tibi.
Nunc vellem facunda forent. dolor artibus obſtat;
  Ingeniumque meis ſubſtitit omne malis.
Non mihi reſpondent veteres in carmina vires.
  Plectra dolore tacent: muta dolore lyra eſt.
Lesbides æquoreæ, nupturaque nuptaque proles;
  Lesbides, Æolia nomina dicta lyra;
Lesbides, infamem quæ me feciſtis amatæ;
  Deſinite ad citharas turba venire meas.
Abſtulit omne Phaon, quod vobis ante placebat.
  Me miſeram! dixi quam modo pene, meus!
Efficit ut redeat: vates quoque veſtra redibit.
  Ingenio vires ille dat, ille rapit.
Ecquid ago precibus? pectuſne agreſte movetur?
  An riget? & Zephyri verba caduca ferunt?
Qui mea verba ferunt, vellem tua vela referrent.
  Hoc te, ſi ſaperes, lente, decebat opus.
Sive redis, puppique tuæ votiva parantur
  Munera; quid laceras pectora noſtra mora?
Solve ratem: Venus orta mari, mare præſtet eunti.
  Aura dabit curſum. tu modo ſolve ratem.
Ipſe gubernabit reſidens in puppe Cupido:
  Ipſe dabit tenera vela legetque manu.
Sive juvat longe fugiſſe Pelaſgida Sappho;
  Non tamen invenies, cur ego digna fuga.
(O ſaltem miſeræ, crudelis, epiſtola dicat:
  Ut mihi Leucadiæ fata petantur aquæ.)

Epiſt. XVI. PARIS HELENÆ.

HAnc tibi Priamides mitto, Ledæa, ſalutem;
  Quæ tribui ſola te mihi dante poteſt.
Eloquar? an flammæ non eſt opus indice notæ;
  Et plus, quam vellem, jam meus extat amor?
Ille quidem malim lateat; dum tempora dentur
Læ-

Lætitiæ miſtos non habitura metus.
Sed male diſſimulo. quis enim celaverit ignem,
Lumine qui ſemper proditur ipſe ſuo?
Si tamen expectas, vocem quoque rebus ut addam;
Uror. habes animi nuncia verba mei.
Parce, precor, faſſo: nec vultu cætera duro
Perlege, ſed formæ conveniente tuæ.
Jamdudum gratum eſt, quod epiſtola noſtra recepta
Spem facit, hoc recipi me quoque poſſe modo.
Quæ rata ſint, nec te fruſtra promiſerit, opto,
Hoc mihi quæ ſuaſit mater Amoris iter.
Namque ego divino monitu, ne neſcia pecces,
Avehor: & cœpto non leve numen adeſt.
Præmia magna quidem, ſed non indebita, poſco.
Pollicita eſt thalamo te Cytherea meo.
Hac duce Sigæo dubias à littore feci
Longa Phereclea per freta puppe vias.
Illa dedit faciles auras, ventoſque ſecundos.
In mare nimirum jus habet orta mari.
Perſtet: &, ut pelagi, ſic pectoris adjuvet æſtum:
Deferat in portus & mea vota ſuos.
Attulimus flammas; non hic invenimus, illas.
Hæ mihi tam longæ cauſa fuere viæ.
Nam neque triſtis hiems, neq; nos huc appulit error.
Tænaris eſt claſſi terra petita meæ.
Nec me crede fretum merces portante carina
Findere, quas habeo, Di tueantur, opes.
Nec venio Grajas veluti ſpectator ad urbes.
Oppida ſunt regni divitiora mei.
Te peto; quam lecto pepigit Venus aurea noſtro.
Te prius optavi, quam mihi nota fores.
Ante tuos animo vidi, quam lumine, vultus:
Prima fuit vultus nuncia fama tui.
Nec tamen eſt mirum, ſi ſicut oporteat, arcu
Miſſilibus telis eminus ictus, amo.
Sic placuit fatis: quæ ne convellere tentes,
Accipe cum vera dicta relata fide.
Matris adhuc utero, partu remorante, tenebar:
Jam gravidus juſto pondere venter erat.
Illa ſibi ingentem viſa eſt ſub imagine ſomni
Flammiferam pleno reddere ventre facem.
Territa conſurgit; metuendaque noctis opacæ
Viſa ſeni Priamo, vatibus ille, refert.

Ar-

Arſuram Paridis vates canit Ilion igni.
  Pectoris, ut nunc eſt, fax fuit illa mei.
Forma vigorque animi, quamvis de plebe videbar,
  Indicium tectæ nobilitatis erant.
Eſt locus in mediæ nemoroſis vallibus Idæ
  Devius, & piceis ilicibuſque frequens:
Qui nec ovis placidæ, nec amantis ſaxa capellæ,
  Nec patulo tardæ carpitur ore bovis.
Hinc ego Dardaniæ muros excelſaque tecta,
  Et freta proſpiciens, arbore nixus eram.
Ecce pedum pulſu viſa eſt mihi terra moveri:
  Vera loquar, veri vix habitura fidem.
Conſtitit ante oculos, actus velocibus alis,
  Atlantis magni Pleioneſque nepos.
Fas vidiſſe fuit; fas ſit mihi viſa referre:
  Inque Dei digitis aurea virga fuit.
Treſque ſimul Divæ, Venus & cum Pallade Juno
  Graminibus teneros impoſuere pedes.
Obſtupui; gelidusque comas erexerat horror.
  Cum mihi, Pone metum, nuncius ales ait.
Arbiter es formæ: certamina ſiſte Dearum;
  Vincere quæ forma digna ſit una duas.
Neve recuſarem, verbis Jovis imperat: & ſe
  Protinus ætherià tollit in aſtra via.
Mens mea convaluit, ſubitoque audacia venit:
  Nec timui vultu quamque notare meo.
Vincere erant omnes dignæ: judexque verebar
  Non omnes cauſam vincere poſſe ſuam.
Sed tamen ex illis jam tunc magis una placebat:
  Hanc eſſe ut ſcires, unde movetur amor.
Tantaque vincendi cura eſt; ingentibus ardent
  Judicium donis ſollicitare meum.
Regna Jovis conjux, virtutem filia jactat.
  Ipſe potens dubito, fortis an, eſſe velim.
Dulce Venus riſit, Nec te, Pari, munera tangant;
  Utraque ſuſpenſi plena timoris, ait.
Nos dabimus quod ames: & pulcræ filia Ledæ
  Ibit in amplexus, pulcrior ipſa, tuos.
Dixit: & ex æquo donis formaque probata,
  Victorem cælo rettulit illa pedem.
Interea (credo, verſis ad proſpera fatis)
  Regius agnoſcor per rata ſigna puer.
Læta domus nato per tempora longa recepto.
Addit

Addit & ad feſtos hunc quoque Troja diem.
Utque ego te cupio, ſic me cupiere puellæ.
Multarum votum ſola tenere potes.
Nec tantum regum natæ petiere ducumque:
Sed Nymphis etiam curaque amorque fui.
At mihi cunctarum ſubeunt faſtidia, poſtquam
Conjugii ſpes eſt, Tyndari, facta tui.
Te vigilans oculis, animo te nocte videbam;
Lumina cum placido victa ſopore jacent.
Quid facies præſens, quæ nondum viſa placebas?
Ardebam; quamvis hic procul ignis erat.
Nec potui debere mihi ſpem longius iſtam,
Cærulea peterem quin mea vota via.
Troia cæduntur Phrygia pineta ſecuri,
Quæque erat æquoreis utilis arbor aquis:
Ardua proceris ſpoliantur Gargara ſilvis:
Innumeraſque mihi longa dat Ida trabes.
Fundatura citas flectuntur robora naves:
Texitur & coſtis panda carina ſuis.
Addimus antennas, & vela ſequentia malos:
Accipit & pictos puppis adunca Deos.
Qua tamen ipſe vehor, comitata Cupidine parvo,
Sponſor conjugii ſtat Dea picta ſui.
Impoſita eſt factæ poſtquam manus ultima claſſi;
Protinus Ægæis ire lubebat aquis.
Et pater & genitrix inhibent mea vota rogando;
Propoſitumque pia voce morantur iter.
Et ſoror effuſis, ut erat, Caſſandra capillis,
Cum vellent noſtræ jam dare vela rates;
Quo ruis? exclamat: referes incendia tecum.
Quanta per has neſcis flamma petatur aquas.
Vera fuit vates; dictos invenimus ignes:
Et ferus in molli pectore flagrat amor.
Portubus egredior; ventiſque ferentibus uſus
Applicor in terras, Oebali Nympha, tuas.
Excipit hoſpitio vir me tuus. hoc quoque factum
Non ſine conſilio numinibuſque Deum.
Ille quidem oſtendit, quidquid Lacedæmone tota
Oſtendi dignum conſpicuumque fuit.
Sed mihi laudatam cupienti cernere formam,
Lumina, nil aliud, quo caperentur, erat.
Ut vidi, obſtupui; præcordiaque intima ſenſi
Attonitus curis intumuiſſe novis.

His

His ſimiles vultus, quantum reminiſcor, habebat,
Venit in arbitrium cum Cytherea meum.
Si tu veniſſes pariter certamen in illud;
In dubium Veneris palma futura fuit.
Magna quidem de te rumor præconia fecit,
Nullaque de facie neſcia terra tua eſt.
Nec tibi par uſquam Phrygia, nec ſolis ab ortu
Inter formoſas altera nomen habet.
Credis & hoc nobis? minor eſt tua gloria vero:
Famaque de forma pæne maligna tua eſt.
Plus hic invenio, quam quod promiſerit illa:
Et tua materia gloria victa ſua eſt.
Ergo arſit merito, qui novera omnia, Theſeus:
Et viſa es tanto digna rapina viro:
More tuæ gentis nitida dum nuda palæſtra
Ludis; & es nudis fœmina miſta viris.
Quod rapuit, laudo: miror, quod reddidit unquam.
Tam bona conſtanter præda tenenda fuit.
Ante receſſiſſet caput hoc cervice cruenta,
Quam tu de thalamis abſtraherere meis.
Tene manus unquam noſtræ dimittere vellent?
Tene meo paterer vivus abire ſinu?
Si reddenda fores, aliquid tamen ante tuliſſem:
Nec Venus ex toto noſtra fuiſſet iners.
Vel mihi virginitas eſſet libata; vel illud,
Quod poterat ſalva virginitate rapi.
Da modo te; quæ ſit Paridi conſtantia noſces.
Flamma rogi flammas finiet una meas.
Præpoſui regnis ego te; quæ maxima quondam
Pollicita eſt nobis nupta ſororque Jovis.
Dumque tuo poſſem circumdare brachia collo,
Contemta eſt virtus Pallade dante mihi.
Nec piget; aut unquam ſtulte legiſſe videbor:
Permanet in voto mens mea firma ſuo.
Spem modo ne noſtram fieri patiare caducam
Te precor, o tanto digna labore peti.
Non ego conjugium generoſæ degener opto:
Nec mea (crede mihi) turpiter uxor eris.
Pliada, ſi quæras, in noſtra gente Jovemque
Invenies: medios ut taceamus avos.
Sceptra parens Aſiæ, qua nulla beatior ora,
Finibus immenſis vix obeunda tenet.
Innumeras urbes atque aurea tecta videbis:

Quæque ſuos dicas templa decere Deos.
Ilion aſpicies, firmataque turribus altis
Mœnia, Phœbeæ ſtructa canore lyræ.
Quid tibi de turba narrem numeroque virorum?
Vix populum tellus ſuſtinet illa ſuum.
Occurrent denſo tibi Troades agmine matres:
Nec capient Phrygias atria noſtra nurus.
O quoties dices, Quam pauper Achaia noſtra eſt!
Una domus quaſvis urbis habebit opes.
Nec mihi fas fuerit Sparten contemnere veſtram.
In qua tu nata es, terra beata mihi eſt.
Parca ſed eſt Sparte: tu cultu divite digna es.
Ad talem formam non facit iſte locus.
Hanc faciem largis ſine fine paratibus uti,
Deliciiſque decet luxuriare novis.
Cum videas cultum noſtra de gente virorum;
Qualem Dardanidas credis habere nurus?
Da modo te facilem: nec dedignare maritum,
Rure Therapnæo nata puella, Phrygem.
Phryx erat & noſtro genitus de ſanguine, qui nunc
Cum Dis potandas nectare miſcet aquas.
Phryx erat Auroræ conjux, tamen abſtulit illum
Extremum noctis quæ Dea finit iter.
Phryx etiã Anchiſes: volucrum cui mater Amorum
Gaudet in Idæis concubuiſſe jugis.
Nec, puto, collatis forma Menelaus & annis,
Judice te, nobis anteferendus erit.
Non dabimus certe ſocerum tibi clara fugantem
Lumina; qui trepidos à dape vertat equos.
Nec pater eſt Priamo ſoceri de cæde cruentus;
Et qui Myrtoas crimine ſignet aquas.
Nec proavo Stygia noſtro captantur in unda
Poma, nec in mediis quæritur humor aquis,
Quid tamen hoc refert, ſi te tenet ortus ab illis?
Cogitur huic domui Jupiter eſſe ſocer.
Heu facinus! totis indignus noctibus ille
Te tenet; amplexu perfruiturque tuo.
At mihi conſpiceris poſita vix denique menſa,
Multaque, quæ lædant, hoc quoque tempus habet.
Hoſtibus eveniant convivia talia noſtris,
Experior poſito qualia ſæpe mero.
Pœnitet hoſpitii, cum, me ſpectante, lacertos
Impo-

Impoſuit collo ruſticus iſte tuo.
Rumpor, & invideo (quid enim tamen omnia narrem?)
Membra superjecta cum tua veſte fovet.
Oſcula cum verò coram non dura daretis;
Ante oculos poſui pocula ſumta meos.
Lumina demitto, cum te tenet arctius ille:
Creſcit & invito lentus in ore cibus.
Sæpe dedi gemitus: & te, laſciva, notavi
In gemitu riſum non tenuiſſe meo.
Sæpe mero volui flammam compeſcere: at illa
Crevit; & ebrietas ignis in igne fuit.
Multaque ne videam, verſa cervice recumbo.
Sed revocas oculos protinus ipſa meos.
Quid faciam dubito. dolor eſt meus illa videre.
Sed dolor à facie major abeſſe tua.
Qua licet & poſſum, luctor celare furorem:
Sed tamen apparet diſſimulatus amor.
Nec tibi verba damus: ſentis mea vulnera, ſentis.
Atque utinam ſo i ſint ea nota tibi!
Ah quoties lacrymis venientibus ora reflexi,
Ne cauſam fletus quæreret ille mei!
Ah quoties aliquem narravi potus amorem,
Ad vultus referens ſingula verba tuos!
Indiciumque mei ficto ſub nomine feci.
Ille ego, ſi neſcis, verus amator eram.
Quin etiam, ut poſſem verbis petulantius uti,
Non ſemel ebrietas eſt ſimulata mihi.
Prodita ſunt (memini) tunica tua pectora laxa,
Atque oculis aditum nuda dedere meis;
Pectora vel puris nivibus, vel lacte, tuamque
Complexo matrem candidiora Jove.
Dum ſtupeo viſis, (nam pocula forte tenebam)
Tortilis è digitis excidit anſa meis.
Oſcula ſi natæ dederas; ego protinus illa
Hermiones tenero lætus ab ore tuli.
Et modo cantabam veteres reſupinus amores:
Et modo per nutum ſigna tegenda dabam.
Et comitum primas Clymenen Æthramque tuarum
Auſus cum blandis nuper adire ſonis.
Quæ mihi non aliud, quam formidare, locutæ,
Orantis medias deſeruere preces.
Di facerent, magni pretium certaminis eſſes;

Teque ſuo victor poſſet habere toro.
Ut tulit Hippomenes Schœneida præmia curſus,
Venit ut in Phrygios Hippodamia ſinus;
Ut ferus Alcides Acheloia cornua fregit,
Dum petit amplexus, Deianira, tuos;
Noſtra per has leges audacia fortiter iſſet:
Teque mei ſcires eſſe laboris opus.
Nunc mihi nil ſupereſt, niſi te, formoſa, precari;
Amplectique tuos, ſi patiare, pedes.
O decus, o præſens geminorum gloria fratrum;
O Jove digna viro, ni Jove nata fores!
Aut ego Sigeos reptam te conjuge portus:
Aut ego Tænaria contegar exul humo.
Non mea ſunt ſumma leviter diſtricta ſagitta
Pectora: deſcendit vulnus ad oſſa meum.
Hoc mihi, (nam repeto fore ut à cæleſte ſagitta
Figar, erat verax vaticinata ſoror.
Parce datum fatis, Helene, contemnere amorem:
Sic habeas faciles in tua vota Deos. (mur,
Multa quidem ſubeunt: ſed coram ut plura loqua-
Excipe me lecto nocte ſilente tuo.
An pudet, & metuis Venerem temerare maritam?
Caſtaque legitimi fallere jura tori?
Ah nimium ſimplex, Helene, ne ruſtica dicam,
Hanc faciem culpa poſſe carere putas?
Aut faciem mutes, aut ſis non dura, neceſſe eſt.
Lis eſt cum forma magna pudicitiæ.
Jupiter his gaudet, gaudet Venus aurea furtis.
Hæc tibi nempe patrem furta dedere Jovem.
Vix fieri, ſi ſunt vires in ſemine avorum,
Et Jovis & Ledæ filia, caſta potes.
Caſta tamen tum ſis, cum te mea Troja tenebit:
Et tua ſim, quæſo, crimina ſolus ego.
Nunc ea peccemus, quæ corrigat hora jugalis:
Si modo promiſit non mihi vana Venus.
Sed tibi & hoc ſuadet rebus, non voce, maritus;
Neve ſui furtis hoſpitis obſtet, abeſt.
Non habuit tempus, quo Creſſia regna videret,
Aptius, o mira calliditate virum!
Ivit, &, Idæi mando tibi, dixit iturus,
Curam pro nobis hoſpitis, uxor, agas.
Negligis abſentis (teſtor) mandata mariti:
Cura tibi non eſt hoſpitis ulla tui.

Hunc-

Hunccine tu ſperes hominem ſine pectore dotes
Poſſe ſatis formæ, Tyndari, noſſe tuæ?
Falleris: ignorat. nec, ſi bona magna putaret
Quæ tenet, externo crederet illa viro.
Ut te nec mea vox, nec te meus incitet ardor;
Cogimur ipſius commoditate frui.
Aut erimus ſtulti, ſic ut ſuperemus & ipſum,
Si tam ſecurum tempus abibit iners.
Pæne ſuis ad te manibus deducit amantem.
Utere non vafri ſimplicitate viri.
Sola jaces viduo tam longa nocte cubili:
In viduo jaceo ſolus & ipſe toro.
Te mihi, meque tibi communia gaudia jungant.
Candidior medio nox erat illa die.
Tunc ego jurabo quævis tibi numina; meque
Adſtringam verbis in ſacra jura tuis.
Tunc ego, ſi non eſt fallax fiducia noſtri,
Efficiam præſens, ut mea regna petas.
Si pudet; & metuis, ne me videare ſecuta;
Ipſe reus ſine te criminis hujus ero.
Nam ſequar Ægidæ factum, fratrumque tuorum.
Exemplo tangi non propiore potes.
Te rapuit Theſeus; geminas Leucippidas illi:
Quartus in exemplis enumerabor ego.
Troia claſſis adeſt, armis inſtructa viriſque.
Jam facient celeres remus & aura vias.
Ibis Dardanias ingens regina per urbes;
Teque novam credet vulgus adeſſe Deam.
Quaque feres greſſus, adolebunt cinnama flammæ:
Cæſaque ſanguineam victima planget humum.
Dona pater fratreſque, & cum genitrice ſorores,
Iliadeſque omnes, totaque Troja, dabunt.
Hei mihi! pars à me vix dicitur ulla futuri.
Plura feres, quam quæ littera noſtra refert.
Nec tu rapta time, ne nos fera bella ſequantur;
Concitet & vires Græcia magna ſuas.
Tot prius abductis, ecquæ repetita per arma eſt?
Crede mihi; vanos res habet iſta metus.
Nomine ceperunt Aquilonis Erechthida Thraces;
Et tuta à bello Biſtonis ora fuit.
Phaſida puppe nova vexit Pagaſæus Jaſon:
Læſa nec eſt Colcha Theſſala terra manu.
Te quoque qui rapuit, rapuit Minoida Theſeus:

Nulla tamen Minos Cretas ad arma vocat.
Terror in his ipſo major ſolet eſſe pericſo:
Quæque timere libet, pertimuiſſe pudet.
Finge tamen, ſi vis, ingens conſurgere bellum.
Et mihi ſunt vires: & mea tela nocent.
Nec minor eſt Aſiæ, quam veſtræ copia terræ.
Illa viris dives, dives abundat equis.
Nec plus Atrides animi Menelaus habebit,
Quam Paris; aut armis anteferendus erit.
Pæne puer cæſis abducta armenta recepi
Hoſtibus: & cauſam nominis inde tuli.
Pæne puer vario juvenes certamine vici.
In quibus Ilioneus, Deiphobuſque fuit.
Neve putes, non me niſi cominus eſſe timendum:
Figitur in juſſo noſtra ſagitta loco.
Num potes hæc illi primæ dare facta juventæ?
Inſtruere Atriden num potes arte mea?
Omnia ſi dederis; nunquid dabis Hectora fratrem?
Unus is innumeri militis inſtar habet.
Quid valeam, neſcis: & te mea robora fallunt.
Ignoras, cui ſis nupta futura viro.
Aut igitur nullo belli repetere tumultu:
Aut cedent Marti Dorica caſtra meo:
Nec tamen indigner pro tanta ſumere ferrum
Conjuge. certamen præmia magna movent.
Tu quoque, ſi de te totus contenderit orbis,
Nomen ab æterna poſteritate feres.
Spe modo non timida, Dis hinc egreſſa ſecundis,
Exige cum plena munera pacta fide.

Epiſt. XVII. HELENA PARIDI.

NUnc oculos tua cum violarit epiſtola noſtros;
Non reſcribendi gloria viſa levis.
Auſus es hoſpitii temeratis advena ſacris
Legitimam nuptæ ſollicitare fidem?
Scilicet idcirco ventoſa per æquora vectum
Excepit portu Tænaris ora ſuo?
Nec tibi diverſa quamvis è gente venires,
Oppoſitas habuit regia noſtra fores;
Eſſet ut officii merces injuria tanti?
Qui ſic intrabas, hoſpes an hoſtis eras?
Nec dubito, quin hæc, cum ſit tam juſta, vocetur
Ruſtica judicio noſtra querela tuo.

Ru-

Ruſtica ſim ſane; dum non oblita pudoris;
Dumque tenor vitæ ſit ſine labe meæ.
Si non eſt ficto vultus mihi triſtis in ore;
Nec ſedeo duris torva ſuperciliis;
Fama tamen clara eſt: & adhuc ſine crimine luſi:
Et laudem de me nullus adulter habet.
Quo magis admiror, quæ ſit fiducia cœpto;
Spemque tori dederit quæ tibi cauſa mei.
An, quia vim nobis Neptunius attulit heros,
Rapta ſemel, videor bis quoque digna rapi?
Crimen erat noſtrum, ſi delinita fuiſſem.
Cum ſim rapta, meum quid niſi nolle fuit?
Non tamen è facto fructum tulit ille petitum:
Excepto redii paſſa timore nihil.
Oſcula luctanti tantummodo pauca protervus
Abſtulit: ulterius nil habet ille mei.
Quæ tua nequitia eſt, non his contenta fuiſſet.
Di melius! ſimilis non fuit ille tui.
Reddidit intactam, minuitque modeſtia crimen:
Et juvenem facti pœnituiſſe patet.
Theſea pœnituit, Paris ut ſuccederet illi;
Ne quando nomen non ſit in ore meum?
Nec tamen iraſcor: (quis enim ſuccenſet amanti?)
Si modo, quem præfers, non ſimulatur amor.
Hoc quoque enim dubito non quod fiducia deſit,
Aut mea ſit facies non bene nota mihi:
Sed quia credulitas damno ſolet eſſe puellis;
Verbaque dicuntur veſtra carere fide.
At peccant aliæ; matrònaque rara pudica eſt.
Quid prohibet raris nomen ineſſe meum?
Nam mea quod viſa eſt tibi mater idonea, cujus
Exemplo flecti me quoque poſſe putes:
Matris in admiſſo falſa ſub imagine luſæ
Error ineſt: pluma tectus adulter erat.
Nil ego, ſi peccem, poſſim neſciſſe: nec ullus
Error, qui facti crimen obumbret, erit.
Illa bene erravit, vitiumque auctore redemit.
Felix in culpa quo Jove dicar ego?
Quod genus & proavos, & regia nomina jactas;
Clara ſatis domus hæc nobilitate ſua.
Juppiter ut ſoceri proavus taceatur, & omne
Tantalidæ Pelopis Tyndareique decus;
Dat mihi Leda Jovem cycno decepta parentem;

Quæ falſam gremio credula fovit avem.
I nunc, & Phrygiæ latè primordia gentis,
Cumque ſuo Priàmum Laomedonte refer.
Quos ego ſuſpicio. ſed, qui tibi gloria magna eſt,
Quintus, is à noſtro nomine primus erit.
Sceptra tuæ quamvis rear eſſe potentia Trojæ,
Non tamen hæc illis eſſe minora puto.
Si jam divitiis locus hic numeroque virorum,
Vincitur: at certe barbara terra tua eſt.
Munera tanta quidem promittit epiſtola dives,
Ut poſſint ipſas illa movere Deas.
Sed ſi jam fines vellem tranſire pudoris;
Tu melior culpæ cauſa futurus eras.
Aut ego perpetuo famam ſine labe tenebo;
Aut ego te potiùs quam tua dona ſequar.
Utque ea non ſperno; ſic acceptiſſima ſemper
Munera ſunt, auctor quæ prætioſa facit. (boris
Plus multo eſt, quod amas; quod ſum tibi cauſa la-
Quod per tam longas ſpes tua venit aquas.
Illa quoq;, appoſita quæ nunc facis, improbe, menſa,
(Quamvis experiar diſſimulare) noto.
Cum modo me ſpectas oculis, laſcive, protervis;
Quos vix inſtantes lumina noſtra ferunt:
Et modo ſuſpiras: modo pocula proxima nobis
Sumis; quaque bibi, tu quoque parte bibis.
Ah quoties digitis, quoties ego tecta notavi
Signa ſupercilio pæne loquente dari!
Et ſæpe extimui, ne vir meus illa videret;
Non ſatis occultis erubuique notis.
Sæpe vel exiguo, vel longo murmure dixi,
Nil pudet hunc. nec vox hæc mea faſſa fuit.
Orbe quoque in menſæ legi ſub nomine noſtro,
Quod deducta meró littera fecit, AMO.
Credere me tamen hoc oculo renuente negavi.
Hei mihi! jam didici: ſic quoque poſſe loqui.
His ego blanditiis, ſi peccatura fuiſſem,
Flecterer: his poterant pectora noſtra capi.
Et quoque [confiteor] facies tibi rara: poteſtque
Velle ſub amplexus ire puella tuos.
Altera vel potius felix ſine crimine fiat,
Quam cadat externo noſter amore pudor.
Diſce meo exemplo, formoſis poſſe carere.
Eſt virtus placitis abſtinuiſſe bonis.

Quam

Quam multos credas juvenes optare, quod optas,
  Qui ſapiant? oculos an Paris unus habes?
Non tu plus cernis: ſed plus temerarius audes.
  Nec tibi plus cordis, ſed minus oris adeſt.
Tunc ego te vellem celeri veniſſe carina,
  Cum mea virginitas mille petita procis.
Si te vidiſſem, primus de mille fuiſſes.
  Judicio veniam vir dabit ipſe meo.
Ad poſſeſſa venis præceptaque gaudia ſerus.
  Spes tua lenta fuit: quod petis, alter habet.
Ut tamen optarem fieri tibi Troia conjux,
  Invitam ſic me nec Menelaus habet.
Deſine molle, precor, verbis convellere pectus;
  Neve mihi, quam te dicis amare, noce.
Sed ſine, quam tribuit ſortem Fortuna, tueri:
  Nec ſpolium noſtri turpe pudoris habe.
At Venus hoc pacta eſt: & in altæ vallibus Idæ
  Tres tibi ſe nudas exhibuere Deæ:
Unaque cum regnum, belli daret altera laudem;
  Tyndaridos conjux, tertia dixit, eris.
Credere vix equidem cæleſtia corpora poſſum
  Arbitrio formam ſuppoſuiſſe tuo.
Utque ſit hoc verum; certe pars altera ficta eſt,
  Judicii pretium qua data dicor ego.
Non eſt tanta mihi fiducia corporis, ut me
  Maxima teſte Dea dona fuiſſe putem.
Contenta eſt oculis hominum mea forma probari;
  Laudatrix Venus eſt invidioſa mihi.
Sed nihil inficior: faveo quoque laudibus iſtis.
  Nam mea vox quare, quod cupit, eſſe neget?
Nec tu ſuccenſe nimium mihi creditus ægre.
  Tarda ſolet magnis rebus ineſſe fides.
Prima mea eſt igitur Veneri placuiſſe voluptas;
  Proxima, me viſam præmia ſumma tibi:
Nec te Palladios, nec te Junonis honores
  Auditis Helenæ præpoſuiſſe bonis.
Ergo ego ſum virtus? ego ſum tibi nobile regnum?
  Ferrea ſim, ſi non hoc ego pectus amem.
Ferrea, crede mihi, non ſum: ſed amare repugno
  Illum, quem fieri vix puto poſſe meum.
Quid bibulum curvo proſcindere littus aratro,
  Spemque ſequi coner, quam locus ipſe neget?
Sum rudis ad Veneris furtum; nullaque fidelem

(Di mihi ſunt teſtes) luſimus arte virum.
Nunc quoque, quod tacito mãdo mea verba libello,
Fungitur officio littera noſtra novo.
Felices, quibus uſus adeſt! ego neſcia rerum
Difficilem culpæ ſuſpicor eſſe viam.
Ipſe malo metus eſt jam nunc confundor, & omnes
In noſtris oculos vultibus eſſe reor.
Nec reor hoc falsò. ſenſi mala murmura vulgi:
Et quaſdam voces rettulit Æthra mihi.
At tu diſſimula: niſi ſi deſiſtere mavis.
Sed cur deſiſtas? diſſimulare potes.
Lude, ſed occulte. major, non maxima nobis
Eſt data libertas, quod Menelaus abeſt.
Ille quidem procul eſt, ita re cogente, profectus.
Magna fuit ſubitæ juſtaque cauſa viæ.
Aut mihi ſic viſum eſt. ego, cum dubitaret an iret,
Quamprimum, dixi, fac rediturus eas.
Omine lætatus dedit oſcula: Reſque, domuſque,
Et tibi ſit curæ Troicus hoſpes, ait.
Vix tenui riſum. quem dum compeſcere luctor,
Nil illi potui dicere, præter, Erit.
Vela quidem Creten ventis dedit ille ſecundis.
Sed tu non ideo cuncta licere puta.
Sic meus hinc vir abeſt, ut me cuſtodiat abſens.
An neſcis longas Regibus eſſe manus?
Fama quoque eſt oneri. nam quo conſtantius ore
Laudamur veſtro, juſtius ille timet.
Quæ juvat, ut nunc eſt, eadẽ mihi gloria damno eſt:
Et melius famæ verba dediſſe foret.
Nec, quod abeſt, hic me tecum mirare relictam;
Moribus & vitæ credidit ille meæ.
De facie metuit, vitæ confidit: & illum
Securum probitas, forma timere facit.
Tempora ne pereant ultro data præcipis; utque
Simplicis utamur commoditate viri.
Et libet, & timeo: nec adhuc exacta voluntas
Eſt ſatis. in dubio pectora noſtra labant.
Et vir abeſt nobis; & tu ſine conjuge dormis:
Inque vicem tua me, te mea forma capit.
Et longæ noctes: & jam ſermone coimus;
Et tu (me miſeram!) blandus: & una domus.
Et peream, ſi non invitant omnia culpam.
Neſcio quo tardor, ſed tamen ipſa metu.
Quod

Quod male perſuades, utinam bene cogere poſſis!
  Vi mea ruſticitas excutienda fuit.
Utilis interdum eſt ipſis injuria paſſis.
  Sic certe felix eſſe coacta velim.
Dum novus eſt, potius cœpto pugnemus amori;
  Flamma recens parva ſparſa reſedit aqua.
Certus in hoſpitibus non eſt amor. errat, ut ipſi,
  Cumque nihil ſperes firmius eſſe, fuit.
Hypſipyle teſtis, teſtis Minoia virgo eſt;
  In non exhibitis utraque queſta toris.
Tu quoque delictam multos, infide, per annos
  Diceris OEnonen deſtituiſſe tuam.
Nec tamen ipſe negas; & nobis omnia de te
  Quærere, ſi neſcis, maxima cura fuit.
Adde quod, ut cupias conſtans in amore manere,
  Non potes. expediunt jam ſua vela Phryges.
Dum loqueris mecum, dum nox ſperata paratur,
  Qui ferat in patriam, jam tibi ventus erit.
Curſibus in mediis novitatis plena relinques
  Gaudia; cum ventis noſter abibit amor.
An ſequar, ut ſuades; laudataque Pergama viſam;
  Pronurus & magni Laomedontis ero?
Non ita contemno volucris præconia Famæ,
  Ut probris terras impleat illa meis.
Quid de me Sparte poterit, quid Achaia tota,
  Quid gentes Aſiæ, quid tua Troja loqui?
Quid Priamus de me, Priami quid ſentiet uxor,
  Totque tui fratres, Dardanideſque nurus?
Tu quoque, qui poteris tibi me ſperare fidelem,
  Et non exemplis anxius eſſe tuis?
Quicunque Iliacos intraverit advena portus,
  Is tibi ſolliciti cauſa timoris erit.
Ipſe mihi quoties iratus, Adultera, dices!
  Oblitus noſtro crimen ineſſe tuum.
Delicti fies idem reprehenſor & auctor.
  Terra, precor, vultus obruat ante meos.
At fruar Iliacis opibus, cultuque beato;
  Donaque promiſſis uberiora feram.
Purpura nempe mihi, pretioſaque texta dabuntur;
  Congeſtoque auri pondere dives ero.
Da veniam faſſæ, non ſunt tua munera tanti.
  Neſcio quo tellus me tenet iſta modo.
Quis mihi, ſi lædar, Phrygiis ſuccurrat in oris?

Unde petam fratres, unde parentis opem?
Omnia Medeæ fallax promiſit Jaſon:
Pulſa eſt Æſonia num minus illá domo?
Non erat Æetes, ad quem deſpecta rediret:
Non Ipſea parens, Chalciopeque ſoror.
Tale nihil timeo: ſed nec Medea timebat.
Fallitur augurio ſpes bona ſæpe ſuo.
Omnibus invenies, quæ nunc jactantur in alto,
Navibus à portu lene fuiſſe fretum.
Fax quoque me terret: quam ſe peperiſſe cruentam
Ante diem partus eſt tua viſa parens.
Et vatum timeo monitus: quos igne Pelaſgo
Ilion arſuram præmonuiſſe fuerunt.
Utque favet Cytherea tibi, quia vicit, habetque
Parta per arbitrium bina tropæa tuum;
Sic illas vereor, quæ, ſi tua gloria vera eſt,
Judice te cauſam non tenuere duæ.
Nec dubito, quin, te ſi proſequar, arma parentur.
Ibit per gladios (hei mihi!) noſter amor.
An fera Centauris indicere bella coegit
Atracis Hæmonios Hippodamia viros?
Tu fore tam juſta lentum Menelaon in ira,
Et geminos fratres, Tyndareumque putas?
Quod bene te jactas, & fortia facta recenſes;
A verbis facies diſſidet iſta ſuis.
Apta magis Veneri, quam ſint tua corpora Marti.
Bella gerant fortes: tu, Pari, ſemper ama.
Hectora, quem laudas, pro te pugnare jubeto:
Militia eſt operis altera digna tuis.
His ego, ſi ſaperem, pauloque audacior eſſem,
Uterer. utetur, ſi qua puella ſapit.
Aut ego depoſito faciam fortaſſe pudore;
Et dabo conjunctas tempore victa manus.
Quod petis, ut furtim præſentes plura loquamur;
Scimus quid captes, colloquiumque voces. [eſt.
Sed nimium properas; & adhuc tua meſſis in herba
Hæc mora ſit voto forſan amica tuo.
Hactenus arcanum furtivæ conſcia mentis
Littera jam laſſo pollice ſiſtat opus.
Cętera per ſocias Clymenen Æthramque loquamur,
Quæ mihi ſunt comites conſiliumque duæ.

Epiſt.

Epiſt. XVIII. LEANDER HERONI.

Mittit Abydenus, quam mallet ferre, ſalutem,
Si cadat ira maris, Seſta puella, tibi.
Si mihi Di faciles & ſunt in amore ſecundi;
Invitis oculis hæc mea verba leges.
Sed non ſunt faciles. nam cur mea vota morentur,
Currere me nota nec patiantur aqua?
Ipſa vides cælum pice nigrius; & freta ventis
Turbida, perque cavas vix adeunda rates.
Unus, & hic audax, à quo tibi littera noſtra
Redditur, è portu navita movit iter.
Aſcenſurus eram: niſi quod, cum vincula proræ
Solveret, in ſpeculis omnis Abydos erat.
Non poteram celare meos, velut ante, parentes:
Quemque tegi volumus, non latuiſſet amor.
Protinus hæc ſcribens, Felix, i, littera, dixi;
Jam tibi formoſam porriget illa manum.
Forſitan admotis etiam tangere labellis;
Rumpere dum niveo vincula dente volet.
Talibus exiguo dictis mihi murmure verbis,
Cætera cum chartà dextra locuta mea eſt.
Ah quanto mallem, quam ſcriberet, illa nataret,
Meque per aſſuetas ſedula ferret aquas?
Aptior illa quidem placido dare verbera ponto.
Eſt tamen & ſenſus apta miniſtra mei.
Septima nox agitur, ſpatium mihi longius anno,
Sollicitum raucis ut mare fervet aquis.
His ego ſi vidi mulcentem pectora ſomnum
Noctibus; inſani ſit mora longa freti.
Rupe ſedens aliqua ſpecto tua littora triſtis:
Et quo non poſſum corpore, mente feror.
Lumina quin etiam ſumma vigilantia turre,
Aut videt, aut acies noſtra videre putat.
Ter mihi depoſita eſt in ſicca veſtis arena.
Ter grave tentavi carpere nudus iter.
Obſtitit inceptis tumidum juvenilibus æquor:
Merſit & adverſis ora natantis aquis.
At tu de rapidis immanſuetiſſime ventis,
Quid mecum certa prælia mente geris?
In me, ſi neſcis, Borea, non æquora, ſævis.
Quid faceres, eſſet ni tibi notus amor?
Tam gelidus cum ſis, non te tamen, improbe, quondam
Igni.

Ignibus Actæis incaluiſſe negas.
Gaudia rapturo ſi quis tibi claudere vellet
Aerios aditus; quo paterere modo?
Parce precor, facilemque move moderatius auram.
Imperet Hippotades ſic tibi triſte nihil.
Vana peto, precibuſque meis obmurmurat ipſe;
Quaſque quatit, nulla parte coercet aquas.
Nunc daret audaces utinam mihi Dædalus alas!
Icarium quamvis hic prope littus adeſt.
Quidquid erit, patiar: liceat modo corpus in auras
Tollere; quod dubia ſæpe pependit aqua.
Interea, dum cuncta negant ventique fretumque,
Mente agito furti tempora prima mei.
Nox erat incipiens (namq; eſt meminiſſe voluptas)
Cum foribus patriis egrediebar amans.
Nec mora: depoſito pariter cum veſte timore,
Jactabam liquido brachia lenta mari.
Luna fere tremulum præbebat lumen eunti,
Ut comes in noſtras officioſa vias.
Hanc ego ſuſpiciens, Faveas, Dea candida, dixi;
Et ſubeant animo Latmia ſaxa tuo.
Non ſinat Endymion te pectoris eſſe ſeveri.
Flecte, precor, vultus ad mea furta tuos.
Tu, Dea, mortalem cælo delapſa petebas.
Vera loqui liceat: quam ſequor, ipſa Dea eſt.
Neu referam mores cæleſti pectore dignos;
Forma niſi in veras non cadit illa Deas.
A Veneris facies non eſt prior ulla tuaque.
Neve meis credas vocibus, ipſa vides.
Quanto, cum fulges radiis argentea puris,
Concedunt flammis ſidera cuncta tuis;
Tanto formoſis formoſior omnibus illa eſt.
Si dubitas, cæcum, Cynthia, lumen habes.
Hæc ego, vel certe non his diverſa, locutus
Per mihi cedentes nocte ferebar aquas.
Unda repercuſſæ radiabat imagine Lunæ,
Et nitor in tacita nocte diurnus erat:
Nullaque vox, noſtras nullum veniebat ad aures,
Præter dimotæ corpore murmur aquæ.
Alcyones ſolæ memores Ceycis amati
Neſcio quid viſæ ſunt mihi dulce queri.
Jamque fatigatis humero ſub utroque lacertis,
Fortiter in ſummas erigor altus aquas.

Ut

Ut procul aſpexi lumen, Meus ignis in illo eſt,
  Illa meum, dixi, littora lumen habent.
Et ſubito laſſis vires rediere lacertis:
  Viſaque, quam fuerat, mollior unda mihi.
Frigora ne poſſim gelidi ſentire profundi,
  Qui calet in cupido pectore, præſtat amor.
Quo magis accedo, propioraque littora fiunt,
  Quoque minus reſtat; plus libet ire mihi.
Cum vero poſſum cerni quoque; protinus addis
  Spectatrix animos, ut valeamque facis.
Tunc etiam nando dominæ placuiſſe laboro,
  Atque oculis jacto brachia noſtra tuis.
Te tua vix prohibet nutrix deſcendere in altum.
  Hoc quoque enim vidi: nec mihi verba dabas.
Nec tamen effecit, quamvis retinebat euntem,
  Ne fieret prima pes tuus udus aqua.
Excipis amplexu, feliciaque oſcula jungis:
  Oſcula (Di magni!) trans mare digna peti.
Eque tuis demptos humeris mihi tradis amictus;
  Et madidam ſiccas æquoris imbre comam.
Cætera nox & nos, & turris conſcia novit,
  Quodque mihi lumen per vada monſtrat iter.
Nec magis illius numerari gaudia noctis,
  Helleſpontiaci quam maris alga poteſt.
Quo brevius ſpatium nobis ad furta dabatur,
  Hoc magis eſt cautum, ne foret illud iners.
Jamque, fugatura Tithoni conjuge noctem,
  Prævius Auroræ Lucifer ortus erat.
Oſcula congerimus properata ſine ordine raptim,
  Et querimur parvas noctibus eſſe moras.
Atque ita, cunctatus monitum nutricis amaræ,
  Frigida deſerta littora turre peto.
Digredimur flentes: repetoque ego virginis æquor,
  Reſpiciens dominam, dum licet, uſque meam.
Si qua fides vero eſt; veniens huc eſſe natator;
  Cum redeo, videor naufragus eſſe mihi.
Hoc quoque ſi credas; ad te via prona videtur;
  A te cum redeo, clivus inertis aquæ.
Invitus repeto patriam: quis credere poſſit?
  Invitus certe nunc moror urbe mea.
Hei mihi! cur animo juncti, ſecernimur undis?
  Unaque mens, tellus non habet una duos?
Vel tua me Seſtos, vel te mea ſumat Abydos:

Tam tua terra mihi, quam tibi noſtra placet.
Cur ego confundor, quoties confunditur æquor?
Cur mihi cauſa levis ventus obeſſe poteſt?
Jam noſtros curvi norunt delphines amores?
Ignotum nec me piſcibus eſſe reor.
Jam patet attritus ſolitarum limes aquarum;
Non aliter, multa quam via preſſa rota.
Quod mihi non eſſet, niſi ſic iter, ante querebar;
At nunc per ventos hoc quoque deeſſe queror.
Fluctibus immodicis Athamantidos æquora canent,
Vixque manet portu tuta carina ſuo.
Hoc mare, cum primum de virgine nomina merſa,
Quæ tenet, eſt nactum, tale fuiſſe puto.
Et ſatis amiſſa locus hic infamis ab Helle eſt;
Utque mihi parcat, crimine nomen habet.
Invideo Phryxo; quem per freta triſtia tutum
Aurea lanigero vellere vexit ovis.
Nec tamen officium pecoris naviſve requiro:
Dummodo, quas findam corpore, dentur aquæ.
Arte egeo nulla: fiat modo copia nandi,
Idem navigium, navita, vector, ero.
Nec ſequar aut Helicen, aut, qua Tyros utitur, Arctos:
Publica non curat ſidera noſter amor.
Andromedan alius ſpectet, claramve Coronam,
Quæque micat gelido Parrhaſis Urſa polo.
At mihi, quas Perſeus & cum Jove Liber amarunt,
Indicium dubiæ non placet eſſe viæ.
Eſt aliud lumen multo mihi certius iſtis;
Non erit in tenebris quo duce noſter amor.
Hoc ego dum ſpectem, Colchos, & in ultima Ponti,
Quaque viam fecit Theſſala pinus, eam:
Et juvenem poſſim ſuperare Palæmona nando,
Miraque quem ſubito reddidit herba Deum.
Sæpe per aſſiduos languent mihi brachia motus,
Vixque per immenſas feſſa trahuntur aquas.
His ego cum dixi, Pretium non vile laboris
Jam dominæ vobis colla tenenda dabo:
Protinus illa valent, atque ad ſua præmia tendunt;
Ut celer Eleo carcere miſſus equus.
Ipſe meos igitur ſervo, quibus uror, amores;
Teque, magis cælo digna puella, ſequor.
Digna quidem cælo, ſed adhuc tellure morare;
Aut dic ad Superos & mihi qua ſit iter.

Hic

Hic es, & exiguum miſero contingis amanti:
Cumque mea fiunt turbida mente freta.
Quid mihi, quòd lato non ſeparor æquore, prodeſt?
Num minus hoc nobis tam brevis obſtat aqua?
An malim dubito toto procul orbe remotus
Cum domina longe ſpem quoque habere mea.
Quo propius nunc es, flamma propiore caleſco:
Et res non ſemper, ſpes mihi ſemper adeſt.
Pæne manu, quod amo, (tanta eſt vicinia) tango:
Sæpe ſed (heu! lacrymas hoc mihi pæne movet.
Velle quid eſt aliud fugientia prendere poma,
Spemque ſuo refugi fluminis ore ſequi?
Ergo ego te nunquam, niſi cum volet unda, tenebo?
Et me felicem nulla videbit hiems?
Cumq; minus firmum nil ſit, quam ventus & unda,
In ventis & aqua ſpes mea ſemper erit?
Æſtus adhuc tamen eſt. quid cum mihi læſerit æquor
Plias & Arctophylax Oleniumque pecus?
Aut ego non novi, quam ſit temerarius; aut me
In freta non cautus tum quoque mittet Amor.
Neve putes id me, quod abeſt, promittere tempus:
Pignora polliciti non tibi tarda dabo.
Sit tumidum paucis etiam nunc noctibus æquor;
Ire per invitas experiemur aquas.
Aut mihi continget felix audacia ſalvo:
Aut mors ſolliciti finis amoris erit.
Optabo tamen, ut partes expellar in illas;
Et teneant portus naufraga membra tuos.
Flebis enim, tactuque meum dignabere corpus;
Et, Mortis, dices, huic ego cauſa fui.
Scilicet interitûs offenderis omine noſtri:
Litteraque inviſa eſt hac mea parte tibi.
Deſino; parce queri. ſed & ut mare finiat iram,
Accedant, quæſo, fac tua vota meis.
Pace brevi nobis opus eſt; dum transferor iſtuc:
Cum tua contigero littora, perſtet hiems.
Illic eſt aptum noſtræ navale carinæ:
Et melius nulla ſtat mea puppis aqua.
Illic me claudat Boreas, ubi dulce morari.
Tunc piger ad nandum, tunc ego cautus ero.
Nec faciam ſurdis convitia fluctibus ulla:
Triſte nataturo nec querar eſſe fretum.
Me pariter venti teneant, pariterque lacerti;

Per

Per cauſas iſtic impediarque duas.
Cum patietur hiems, remis ego corporis utar.
Lumen in aſpectu tu modo ſemper habe.
Interea pro me pernoctet epiſtola tecum;
Quam precor ut minima proſequar ipſe mora.

Epiſt. XIX. HERO LEANDRO.

QUam mihi miſiſti verbis, Leandre, ſalutem,
Ut poſſim miſſam rebus habere; veni.
Longa mora eſt nobis omnis, quæ gaudia differt.
Da veniam faſſæ; non patienter amo.
Urimur igne pari: ſed ſum tibi viribus impar.
Fortius ingenium ſuſpicor eſſe viris.
Ut corpus, teneris ita mens infirma puellis.
Deficiam; parvi temporis adde moram.
Vos, modo venando, modo rus geniale colendo,
Ponitis in varia tempora longa mora.
Aut fora vos retinent, aut unctæ dona palæſtræ:
Flectitis aut fræno colla ſequacis equi.
Nunc volucrem laqueo, nunc piſcem ducitis hamo.
Diluitur poſito ſerior hora mero.
His mihi ſubmotæ, vel ſi minus acriter urar,
Quod faciam, ſupereſt, præter amare, nihil.
Quod ſupereſt, facio: teque, o mea ſola voluptas,
Plus quoque, quam reddi quod mihi poſſit, amo.
Aut ego cum cara de te nutrice ſuſurro;
Quæque tuum miror cauſa moretur iter:
Aut mare proſpiciens; odioſo concita vento
Corripio verbis æquora pæne tuis:
Aut ubi ſævitiæ paulum gravis unda remiſit;
Poſſe quidem, ſed te nolle venire queror.
Dumque queror; lacrymæ per amantia lumina manant:
Pollice quas tremulo conſcia ſiccat anus.
Sæpe tui ſpecto ſi ſint in littore paſſus:
Impoſitas tanquam ſervet arena notas.
Utque rogem de te & ſcribam tibi, ſi quis Abydo
Venerit, aut quæro, ſi quis Abydon eat.
Quid referam, quoties dem veſtibus oſcula, quas tu
Helleſpontiaca ponis iturus aqua?
Sic ubi lux acta eſt, & noctis amicior hora
Exhibuit pulſo ſidera clara die;
Protinus in ſummo vigilantia lumina tecto

Po-

Ponimus, aſſuetæ ſigna notamque vitæ.
Tortaque verſato ducentes ſtamina fuſo
Fœminea tardas fallimus arte moras.
Quid loquar interea tam longo tempore, quæris?
Nil, niſi Leandri nomen, in ore meo eſt.
Jamne putes exiſſe domo mea gaudia, nutrix?
An vigilant omnes? & timet ille ſuos?
Jamne ſuas humeris illum deponere veſtes;
Pallade jam pingui tingere membra putes?
Annuit illa fere: non noſtra quod oſcula curet;
Sed movet obrepens ſomnus anile caput.
Poſtq; moræ minimum, Jam certe navigat, inquam;
Lentaque dimotis brachia jactat aquis.
Paucaque cum tacta perfeci ſtamina tela,
An medio poſſis quærimus eſſe freto.
Et modo proſpicimus: timida modo voce precamur,
Ut tibi det faciles utilis aura vias.
Auribus interdum voces captamus, & omnem
Adventus ſtrepitum credimus eſſe tui.
Sic ubi deceptæ pars eſt mihi maxima noctis
Acta; ſubit furtim lumina feſſa ſopor.
Forſitan invitus, mecum tamen, improbe, dormis:
Et quanquam non vis ipſe venire, venis.
Nam modo te videor prope jam ſpectare natantem:
Brachia nunc humeris humida ferre meis.
Nunc dare, quæ ſoleo, madidis velamina membris:
Pectora nunc juncto noſtra fovere ſinu.
Multaque præterea, linguæ reticenda modeſtæ;
Quæ feciſſe juvat, facta referre pudet.
Me miſeram! brevis eſt hæc & non vera voluptas.
Nam tu cum ſomno ſemper abire ſoles.
Firmius o cupidi tandem coeamus amantes:
Nec careant vera gaudia noſtra fide.
Cur ego tot viduas exegi frigida noctes?
Cur toties à me, lente natator, abes?
Eſt mare (confiteor) nondum tractabile nanti:
Nocte ſed heſterna lenior aura fuit.
Cur ea prætérita eſt? cur non ventura timebas?
Tam bona cur periit, nec tibi rapta via eſt?
Protinus ut ſimilis detur tibi copia curſus;
Hoc melior certe, quo prior, illa fuit.
At cito mutata eſt jactati forma profundi:
Tempore, cum properas, ſæpe minore venis.

Hic,

Hic, puto, deprenſus nil, quod querereris, haberes;
Meque tibi amplexo nulla noceret hiems.
Certe ego tum ventos audirem lenta ſonantes,
Et nunquam placidas eſſe precarer aquas.
Quid tamen evenit, cur ſis metuentior undæ?
Contemtumque prius, nunc vereare, fretum?
Nam memini, cum te ſævum veniente minaxque
Non minus, aut multo non minus, æquor erat.
Cum tibi clamabam, Sic tu temerarius eſto,
Ne miſeræ virtus ſit tua flenda mihi.
Unde novus timor hic? quoque illa audacia fugit?
Magnus ubi eſt ſpretis ille natator aquis?
Sis tamen hoc potius, quam quod prius eſſe ſolebas:
Et facias placidum per mare tutus iter.
Dum modo ſis idem: dum ſic, ut ſcribis, amemur;
Flammaque non fiat frigidus illa cinis.
Non ego tam ventos timeo mea vota morantes,
Quam ſimilis vento ne tuus erret amor:
Ne non ſim tanti, ſuperentque pericula cauſam:
Et videar merces eſſe labore minor.
Interdum metuo, patria ne lædar; & impar
Ducat Abydeno Threſſa puella toro.
Ferre tamen poſſum patientius omnia; quam ſi
Otia neſcio qua pellice captus agas:
In tua ſi veniant alieni colla lacerti;
Sitque novus noſtri finis amoris amor.
Ah potius peream, quam crimine vulnerer iſto;
Fataque ſint culpa noſtra priora tua!
Nec quia venturi dederis mihi ſigna doloris,
Hæc loquor; aut fama ſollicitata nova.
Omnia ſed vereor: (quis enim ſecurus amavit?)
Cogit & abſentes plura timere locus.
Felices illas, ſua quas præſentia noſſe
Crimina vera jubet, falſa timere vetat!
Nos tam vana movet, quam facta injuria fallit;
Incitat & morſus error uterque pares.
O utinam venias! aut ut ventuſve paterve,
Cauſaque ſit certæ fœmina nulla moræ!
Quod ſi quam ſciero; moriar mihi crede dolendo.
Jamdudum peccas; ſi mea fata petis.
Sed neque peccabis, fruſtraque ego terreor iſtis:
Quoque minus venias, invida pugnat hiems.
Me miſeram! quanto planguntur littora fluctu!

Et

Et latet obſcura condita nube dies!
Forſitan ad pontum mater pia venerit Helles,
Merſaque roratis nata fleatur aquis:
An mare ab inviſo privignæ nomine dictum
Vexat in æquoream verſa noverca Deam?
Non favet, ut nunc eſt, teneris locus iſte puellis,
Hac Helle periit; hac ego lædor aqua.
At tibi flammatum memori, Neptune, tuarum
Nullus erat ventis impediendus amor:
Si neque Amymone, nec laudatiſſima forma
Criminis eſt Tyro fabula vana tui,
Lucidaque Alcyone, Circeque & Alymone nata,
Et nondum nexis angue Meduſa comis,
Flavaque Laodice, cæloque recepta Celæno,
Et quarum memini nomina lecta mihi.
Has certe pluresque canunt, Neptune, poetæ
Molle latus lateri compoſuiſſe tuo.
Cur igitur toties vires expertus amoris,
Aſſuetum nobis turbine claudis iter?
Parce, ferox; latoque mari tua prælia miſce.
Seducit terras hæc brevis unda duas.
Te decet aut magnas magnum jactare carinas;
Aut etiam totis claſſibus eſſe trucem.
Turpe Deo pelagi, juvenem terrere natantem:
Gloriaque eſt ſtagno quolibet iſta minor.
Nobilis ille quidem eſt, & clarus origine: ſed non
A tibi ſuſpecto ducit Ulyſſe genus.
Da veniam, ſervaque duos. natat ille: ſed iſdem
Corpus Leandri, ſpes mea, pendet aquis.
Sternuit & lumen: poſito nam ſcribimus illo.
Sternuit; & nobis proſpera ſigna dedit.
Ecce merum nutrix fauſtos inſtillat in ignes:
Craſque erimus plures, inquit, & ipſa bibit.
Effice nos plures evicta per æquora lapſus,
O penitus toto corde recepte mihi.
In tua caſtra redi, ſocii deſertor Amoris.
Ponuntur medio cur mea membra toro?
Quod timeas, non eſt. auſo Venus ipſa favebit:
Sternet & æquoreas æquore nata vias.
Ire libet medias ipſi mihi ſæpe per undas:
Sed ſolet hoc maribus tutius eſſe fretum.
Nam cur, hoc vectis Phryxo Phryxique ſorore,
Sola dedit vaſtis fœmina nomen aquis?

For-

Forſitan ad reditum metuas ne tempora deſint,
Aut gemini nequeas ferre laboris onus.
At nos diverſi medium coeamus in æquor:
Obviaque in ſummis oſcula demus aquis:
Atque ita quiſque ſuas iterum redeamus ad urbes.
Exiguum, ſed plus, quam nihil, illud erit.
Vel pudor hic utinam, qui nos clam cogit amare,
Vel timidus famæ cedere vellet amor!
Nunc male res junctæ calor & reverentia pugnant.
Quid ſequar in dubio eſt. hæc decet; ille juvat.
Ut ſemel intravit Colchos Pagaſæus Jaſon;
Impoſitam celeri Phaſida puppe tulit.
Ut ſemel Idæus Lacedæmona venit adulter;
Cum præda rediit protinus ille ſua.
Tu, quam ſæpe petis quod amas, tam ſæpe relinquis:
Et quoties grave fit puppibus ire, natas.
Sic tamen, o juvenis tumidarum victor aquarum,
Sic facito ſpernas, ut vereare, fretum.
Arte laboratæ merguntur ab æquore puppes:
Tu tua plus remis brachia poſſe putes?
Quod cupis, hoc nautæ metuunt, Leandre, natare.
Exitus hic fractis puppibus eſſe ſolet.
Me miſeram! cupio non perſuadere, quod hortor:
Siſque, precor, monitis fortior ipſe meis.
Dummodo pervenias, excuſſaque ſæpe per undas
Injicias humeris brachia laſſa meis.
Sed mihi, cæruleas quoties obvertor ad undas,
Neſcio quæ pavidum frigora pectus habent.
Nec minus heſternæ confundor imagine noctis,
Quamvis eſt ſacris illa piata meis.
Namque ſub Auroram, jam dormitante lucerna,
Somnia quo cerni tempore vera ſolent)
Stamina de digitis cecidere ſopore remiſſis:
Collaque pulvino noſtra ferenda dedi.
Hic ego ventoſas nantem delphina per undas
Cernere non dubia ſum mihi viſa fide.
Quem, poſtquam bibulis illiſit fluctus arenis,
Unda ſimul miſerum vitaque deſeruit.
Quidquid id eſt, timeo. nec tu mea ſomnia ride;
Nec niſi tranquillo brachia crede mari.
Si tibi non parcis, dilectæ parce puellæ:
Quæ nunquam, niſi te ſoſpite, ſoſpes erit.
Spes tamen eſt fractis vicinæ pacis in undis.
Tum

Tum placidas tuto pectore finde vias.
Interea, nanti quoniam freta pervia non ſunt.
Leniat inviſas littera miſſa moras.

Epiſt. XX. ACONTIUS CYDIPPÆ.

POne metum: nihil hic iterum jurabis amanti.
Promiſſam ſatis eſt te ſemel eſſe mihi.
Perlege: diſcedat ſic corpore languor ab iſto,
Qui meus eſt, ulla parte dolente, dolor.
Quid pudor ora ſubit? nam, ſicut in æde Dianæ,
Suſpicor ingenuas erubuiſſe genas.
Conjugium pactamque fidem, non crimina, poſco:
Debitus ut conjux, non ut adulter, amo.
Verba licet repetas, quæ demtus ab arbore fœtus
Pertulit ad caſtas, me jaciente, manus;
Invenies illic id te ſpondere, quod opto,
Te potius, virgo, quam meminiſſe Deam.
Nunc quoque idem timeo: ſed idem tamen acrius illud
Aſſumſit vires; auctaque flamma mora eſt.
Quique fuit nunquam parvus, nunc tempore longo,
Et ſpe, quam dederas tu mihi, crevit amor.
Spem mihi tu dederas; meus hic tibi credidit ardor
Non potes hoc factum teſte negare Dea.
Adfuit, & præſens, ut erat, tua verba notavit:
Et viſa eſt mota dicta probaſſe coma.
Deceptam dicas noſtra te fraude licebit:
Dum fraudis noſtræ cauſa feratur amor.
Fraus mea quid petiit, niſi uti tibi jungerer uni?
Id me, quod quereris, conciliare poteſt.
Non ego natura, nec ſum tam callidus uſu:
Solertem tu me, [crede] puella, facis.
Te mihi compoſitis (ſi quid tamen egimus) à me
Adſtrinxit verbis ingenioſus Amor.
Dictatis ab eo feci ſponſalia verbis:
Conſultoque fui juris amore vafer.
Sit fraus huic nomen facto; dicarque doloſus:
(Si tamen eſt, quod ames velle tenere, dolus.)
En iterum ſcribo, mittoque rogantia verba.
Altera fraus hæc eſt; quodque queraris, habes.
Si noceo quod amo; fateor, ſine fine nocebo;
Teque petam: caveas tu licet ipſa peti.
Per gladios alii placitas rapuere puellas:

Scripta mihi caute littera crimen erit ?
Dì faciant , poſſim plures imponere nodos !
Ut tua ſit nulla libera parte fides.
Mille doli reſtant : clivo ſudamus in imo.
Ardor inexpertum nil ſinet eſſe meus ,
Sit dubium , poſſiſne capi ; captabere certe.
Exitus in Dis eſt ; ſed capiere tamen.
Ut partem effugias , non omnia retia falles :
Quæ tibi , quam credis , plura tetendit Amor.
Si non proficiant artes , veniemus ad arma ;
Inque tui cupido rapta ferere ſinu.
Non ſum,qui ſoleam Paridis reprehendere factum :
Nec quenquam ; qui , vir poſſit ut eſſe , fuit.
Nos quoque : ſed taceo. mors hujus pœna rapinæ
Ut ſit , erit , quam te non habuiſſe , minor.
Aut eſſes formoſa minus , peterere modeſte.
Audaces facie cogimur eſſe tua.
Tu facis hoc , oculique tui ; quibus ignea cedunt
Sidera ; qui flammæ cauſa fuere meæ.
Hoc flavi faciunt crines , & eburnea cervix ;
Quæque precor veniant in mea colla manus :
Et decor , & vultus ſine ruſticitate pudentes :
Et , Thetidi quales vix rear eſſe , pedes.
Cætera ſi poſſem laudare , beatior eſſem :
Nec dubito , totum quin ſibi par ſit opus.
Hac ego compulſus , non eſt mirabile , forma ,
Si pignus volui vocis habere tuæ.
Denique , dum captam tu te cogare fateri ,
Inſidiis eſto capta puella meis.
Invidiam patiar : paſſo ſua præmia dentur.
Cur ſuus à tanto crimine fructus abeſt ?
Heſionem Telamon , Briſeida cepit Achilles :
Utraque victorem victa ſecuta virum.
Quamlibet accuſes , & ſis irata licebit ;
Irata liceat dum mihi poſſe frui :
Iidem , qui facimus , factam tenuabimus iram :
Copia placandi ſit modo parva tui.
Ante tuos flentem liceat conſiſtere vultus :
Et liceat lacrymis addere verba ſuis.
Utque ſolent famuli , cum verbera ſæva verentur ,
Tendere ſubmiſſas ad tua crura manus.
Ignoras tua jura. voca. cur arguor abſens ?
Jamdudum dominæ more venire jube.

Ipſa meos ſcindas licet imperioſa capillos,
Oraque ſint digitis livida facta tuis;
Omnia perpetiar; tantum fortaſſe timebo,
Corpore lædatur ne manus iſta meo.
Sed neque compedibus, nec me compeſce catenis;
Servabor firmo vinctus amore tui.
Cum bene ſe quantumque volet ſatiaverit ira;
Ipſa tibi dices, Quam patienter amat!
Ipſa tibi dices, ubi videris omnia ferre;
Tam bene qui ſervit, ſerviat iſte mihi.
Nunc reus infelix abſens agor: & mea, cum ſit
Optima, non ullo cauſa tuente perit.
Hoc quoq; quod jus eſt, ſit ſcriptum injuria noſtra
Quod de me ſolo nempe queraris, habes.
Non meruit falli mecum quoque Delia. ſi non
Vis mihi promiſſum reddere, redde Deæ.
Adfuit; & vidit, cum tu decepta rubebas:
Et vocem memori condidit aure tuam.
Omina re careant. nihil eſt violentius illa,
Cum ſua, quod nolim, numina læſa videt.
(Teſtis erit Calydonis aper. nam ſcimus, ut illo
Sit magis in natum ſæva reperta parens.)
Teſtis & Actæon, quondam fera creditus illis,
Ipſe dedit leto cum quibus ante feras.
Quæque ſuperba parens, ſaxo per corpus oborto,
Nunc quoque Mygdonia flebilis adſtat humo.
Hei mihi, Cydippe! timeo tibi dicere verum;
Ne videar cauſa falſa monere mea:
Dicendum tamen eſt: hoc eſt, mihi crede, quod ægra
Ipſo nubendi tempore ſæpe jaces.
Conſulit ipſa tibi; neu ſis perjura laborat:
Et ſalvam ſalva te cupit eſſe fide.
Inde fit, ut, quoties exiſtere perfida tentas,
Peccatum toties corrigat illa tuum.
Parce movere feros animoſæ virginis arcus.
Mitis adhuc fieri, ſi patiare, poteſt.
Parce, precor, teneros corrumpere febribus artus.
Servetur facies iſta fruenda mihi.
Serventur vultus ad noſtra incendia nati:
Quique ſubeſt niveo lætus in ore rubor.
Hoſtibus &, ſi quis, ne fias noſtra, repugnat,
Sic ſit, ut invalida te ſolet eſſe mihi.
Torqueor ex æquo, vel te nubente vel ægra:

Dicere nec poſſum, quid minus ipſe velim.
Maceror interdum, quod ſim tibi cauſa dolendi:
Teque mea lædi calliditate puto.
In caput hæc noſtrum dominæ perjuria quæſo
Eveniant: pœna tuta ſit illa mea.
Ne tamen ignorem, quid agas; ad limina crebro
Anxius huc illuc diſſimulanter eo.
Subſequor ancillam furtim famulumve, requirens
Profuerint ſomni quid tibi, quidve cibi.
Me miſerum! quod non medicorum juſſa miniſtro,
Et fingoque manus, inſideoque toro.
Et rurſus miſerum! quod, me procul inde remoto,
Quem minime vellem, forſitan alter adeſt.
Ille manus iſtas & fingit, & aſſidet ægræ,
Inviſus Superis, cum Superiſque mihi.
Dumque ſuo tentat ſalientem pollice venam;
Candida per cauſam brachia ſæpe tenet:
Contrectatque ſinus; & forſitan oſcula jungit.
Officio merces plenior iſta ſuo eſt.
Quis tibi permiſit noſtras præcidere meſſes?
Ad ſepem alterius quis tibi fecit iter?
Iſte ſinus meus eſt: mea turpiter oſcula ſumis.
A mihi promiſſo corpore tolle manus.
Improbe, tolle manus. quã tangis, noſtra futura eſt.
Poſtmodo ſi facias iſtud, adulter eris.
Elige de vacuis, quam non ſibi vindicet alter.
Si neſcis, dominum res habet iſta ſuum.
Nec mihi credideris: recitetur formula pacti.
Neu falſam dicas eſſe; face ipſa legat.
Alterius thalamo, tibi nos, tibi dicimus, exi.
Quid facis hic? exi. non vacat iſte torus.
Nam quod habes & tu humani verba altera pacti;
Non erit idcirco par tua cauſa meæ.
Hæc mihi ſe pepigit: pater hanc tibi, primus ab illa:
Sed propior certe, quam pater, ipſa ſibi eſt.
Promiſit pater hanc: hæc adjuravit amanti.
Ille homines, hæc eſt teſtificata Deam.
Hic metuit mendax, timet hæc perjura vocari.
Num dubites, hic ſit major, an ille metus?
Denique, ut amborum conferre pericula poſſis,
Reſpice ad eventus: hæc cubat; ille valet.
Nos quoque diſſimili certamina mente ſubimus.
Nec ſpes par nobis, nec timor æquus adeſt.

Tu

Tu petis ex tuto: gravior mihi morte repulſa eſt;
  Idque ego jam, quod tu forſan amabis, amo.
Si tibi juſtitiæ, ſi recti cura fuiſſet;
  Cedere debueras ignibus ipſe meis.
Nunc quoniam ferus hic pro cauſa pugnat iniqua;
  Ad quid, Cydippe, littera noſtra redit?
Hic facit ut jaceas, & ſis ſuſpecta Dianæ.
  Hunc tu, ſi ſapias, limen adire vetes.
Hoc faciente ſubis tam ſæva pericula vitæ.
  Atque utinam pro te, qui movet illa, cadat!
Quem ſi reppuleris, nec quem Dea damnat, amaris;
  Et tu continuo, certe ego ſalvus ero.
Siſte metum, virgo: ſtabili potiere ſalute.
  Fac modo polliciti conſcia templa colas.
Nec bove mactato cæleſtia numina gaudent;
  Sed, quæ præſtanda eſt & ſine teſte, fide.
Ut valeant aliæ, ferrum patiantur & ignes:
  Fert aliis triſtem ſuccus amarus opem.
Nil opus eſt iſtis; tantum perjuria vita:
  Teque ſimul ſerva, meque, datamque fidem.
Præteritæ veniam dabit ignorantia culpæ:
  Exciderint animo fœdera lecta tuo.
Admonita es modo voce mea, modo caſibus iſtis;
  Quos quoties tentas fallere, ferre ſoles.
His quoque vitatis, in partu nempe rogabis,
  Ut tibi luciferas offerat illa manus.
Audiet; &, repetens quæ ſint audita, requiret
  Ipſa, tibi de quo conjuge partus eat.
Promittes votum; ſcit te promittere falsò.
  Jurabis: ſcit te fallere poſſe Deos.
Non agitur de me: cura majore laboro.
  Anxia ſunt vitæ pectora noſtra tuæ.
Cur modo te dubiam pavidi flevere parentes,
  Ignaros culpæ quos facis eſſe tuæ?
Et cur ignorent? matri licet omnia narres.
  Nil tua, Cydippe, facta ruboris habent.
Ordine fac referas, ut ſis mihi cognita primum,
  Sacra pharetratæ dum facis ipſa Deæ.
Ut, te conſpecta, ſubito (ſi forte notaſti)
  Reſtiterim fixis in tua membra genis:
Ut, te dum nimium miror, (nota certa furoris)
  Deciderint humero pallia lapſa meo.
Poſtmodo neſcio qua veniſſe volubile malum,

Verba ferens doctis inſidioſa notis.
Quod quia ſit lectum ſancta præſente Diana,
Eſſe tuam vinctam numine teſte fidem.
Ne tamen ignoret, quæ ſit ſententia ſcripto;
Lecta tibi quondam nunc quoque verba refer.
Nube, precor, dicet, cui te bona numina jungunt:
Quem fore juraſti, ſit gener ille mihi.
Quiſquis is eſt, placeat; quoniam placet ante Dianæ.
Talis erit mater; ſi modo mater erit.
Sed tamen inquirat, qui ſim qualiſque, jubeto;
Inveniet vobis conſuluiſſe Deam.
Inſula Coryciis quondam celeberrima Nymphis
Cingitur Ægæo nomine Cea mari.
Illa mihi patria eſt. nec, ſi generoſa proberis
Nomina, deſpectis arguor ortus avis.
Sunt & opes nobis; ſunt & ſine crimine mores:
Amplius utque nihil, me tibi jungit amor.
Appeteres talem vel non jurata maritum;
Juratæ vel non talis habendus erat.
Hæc tibi me in ſomnis jaculatrix ſcribere Phœbe,
Hæc tibi me vigilans ſcribere juſſit Amor.
E quibus alterius mihi jam nocuere ſagittæ:
Alterius noceant ne tibi tela, cave.
Juncta ſalus noſtra eſt: miſerere meique tuique.
Quid dubitas unam ferre duobus opem?
Quod ſi contigerit, cum jam data ſigna ſonabunt,
Tinctaque votivo ſanguine Delos erit;
Aurea ponetur mali felicis imago,
Cauſaque verſiculis ſcripta duobus erit:
Effigie pomi teſtatur Acontius hujus,
Quæ fuerint in eo ſcripta, fuiſſe rata.
Longior infirmum ne laſſet epiſtola corpus,
Clauſaque conſueto ſit ſibi ſine vale.

Epiſt. XXI. CYDIPPE ACONTIO.

PErtimui, ſcriptumque tuum ſine murmure legi;
Juraret ne quos inſcia lingua Deos.
Et, puto, captaſſes iterum: niſi, ut ipſe fateris,
Promiſſam ſcires me ſatis eſſe ſemel.
Nec lectura fui: ſed, ſi tibi dura fuiſſem,
Aucta foret ſævæ forſitan ira Deæ.
Omnia cum faciam, cum dem pia thura Dianæ;
Illa tamen juſta plus tibi parte favet.

Ut-

Utque cupis credi, memori te vindicat ira.
  Talis in Hippolyto vix fuit illa ſuo.
At melius virgo ſaviſſet virginis annis;
  Quos vereor paucos ne velit eſſe mihi.
Languor enim cauſis non apparentibus hæret;
  Adjuvor & nulla feſſa medentis ope.
Quam tibi nunc gracilem vix hæc reſcribere, quam-(que
  Pallida vix cubito membra levare putas?
Huc timor accedit, ne quis niſi conſcia nutrix
  Colloquii nobis ſentiat eſſe vices.
Ante fores ſedet hæc: quid agamq; rogantibus intus:
  Ut poſſim tutò ſcribere, Dormit, ait.
Mox ubi ſecreti longi cauſa optima ſomnus
  Credibilis tarda deſinit eſſe mora,
Jamque venire videt quos non admittere durum eſt,
  Excreat: & ficta dat mihi ſigna nota:
Sicut eram, properans verba imperfecta relinquo:
  Et tegitur trepido littera cauta ſinu.
Inde meos digitos iterum repetita fatigat.
  Quantus ſit nobis, aſpicis ipſe, labor.
Qua peream, ſi dignus eras, ut vera loquamur:
  Sed melior juſto, quamque mereris, ego.
Ergo te propter toties incerta ſalutis
  Commentis pœnas doque dedique tuis?
Hæc nobis formæ te laudatore ſuperbæ
  Contingit merces? & placuiſſe nocet?
Si tibi deformis, quod mallem, viſa fuiſſem;
  Culpatum nulla corpus egeret ope.
Nunc laudata gemo: nunc me certamine veſtro
  Proditis: & proprio vulneror ipſa bono.
Dum neque tu cedis, nec ſe putat ille ſecundum;
  Tu votis obſtas illius, ille tuis.
Ipſa, velut navis, jactor; quam certus in altum
  Propellit Boreas, æſtus & unda refert.
Cumque dies caris optata parentibus inſtat,
  Immodicus pariter corporis ardor ineſt:
Et mihi conjugii tempus crudelis ad ipſum
  Perſephone noſtras pulſat acerba fores.
Jam pudet:& timeo, quamvis mihi conſcia non ſim,
  Offenſos videar ne meruiſſe Deos.
Accidere hoc aliquis caſu contendit: & alter
  Acceptum Superis hunc negat eſſe virum.
Neve nihil credas: in te quoque dicere famam,

Facta veneficiis par putat iſta tuis.
Cauſa latet: mala noſtra patent. vos pace movetis
Aſpera ſubmota prælia: plector ego.
Dicam nunc, ſolitoque tibi me decipe more:
Quid facies odio, ſic ubi amore noces?
Si lædis, quod amas, hoſtem ſapienter amabis.
Me, precor, ut ſerves, perdere velle velis.
Aut tibi jam nulla eſt ſperatæ cura puellæ,
Quam ferus indigna tabe perire ſinis:
Aut Dea ſi fruſtra pro me tibi ſæva rogatur,
Quid mihi te jactas? gratia nulla tua eſt.
Elige quid fingas. non vis placare Dianam;
Immemor es noſtri: non potes; illa tui eſt.
Vel nunquam mallem, vel non mihi tempore in illo
Eſſet in Ægæis cognita Delos aquis.
Tunc mea difficili deducta eſt æquore navis;
Et fuit ad cœptas hora ſiniſtras vias.
Quo pede proceſſi! quo me pede limine movi!
Picta citæ tetigi quo pede texta ratis!
Bis tamen adverſo redierunt carbaſa vento.
Mentior ah demens! ille ſecundus erat.
Ille ſecundus erat, qui me referebat euntem;
Quique parum felix impediebat iter.
Atque utinam conſtans contra mea vela fuiſſet!
Sed ſtultum eſt venti de levitate queri.
Mota loci fama properabam viſere Delon;
Et facere ignava puppe videbar iter.
Quam ſæpe, ut tardis, feci convitia remis;
Queſtaque ſum vento lintea parca dari!
Et jam tranſieram Myconon, jam Tenon & Andron:
Inque meis oculis candida Delos erat.
Quam procul ut vidi, Quid me fugis, Inſula, dixi?
Laberis in magno nunquid, ut ante, mari?
Inſtiteram terræ, cum jam prope luce peracta
Demere purpureis Sol juga vellet equis:
Quos idem ſolitos poſtquam revocavit ad ortus,
Comuntur noſtræ matre jubente comæ.
Ipſa dedit gemmas digitis, & crinibus aurum:
Et veſtes humeris induit ipſa meis.
Protinus egreſſæ Superis, quibus inſula ſacra eſt,
Flava ſalutatis thura merumque damus.
Dumque parens aras votivo ſanguine tingit,
Feſtaque fumoſis ingerit exta focis;

Se-

Sedula me nutrix alias quoque ducit in ædes,
Erramuſque vago per loca ſacra pede.
Et modo porticibus ſpatior, modo munera regum
Miror: & in cunctis ſtantia ſigna locis.
Miror & innumeris ſtructam de cornibus aram,
Et de qua pariens arbore nixa Dea eſt.
Et quæ præterea [neque enim meminive libetve,
Quidquid ibi vidi, dicere) Delos habet.
Forſitan hæc ſpectans, à te ſpectabar, Aconti;
Viſaque ſimplicitas eſt mea poſſe capi.
In templum redeo gradibus ſublime Dianæ.
Tutior hoc ecquis debuit eſſe locus?
Mittitur ante pedes malum cum carmine tali.
Hei mihi juravi nunc quoque pæne tibi.
Suſtulit hoc nutrix, mirataque, Perlege, dixit.
Inſidias legi, magne poeta, tuas.
Nomine conjugii dicto, confuſa pudore
Senſi me totis erubuiſſe genis:
Luminaque in gremio veluti defixa tenebam;
Lumina propoſiti facta miniſtra tui.
Improbe, quid gaudes? aut quæ tibi gloria parta eſt?
Quidve vir eluſa virgine laudis habes?
Non ego conſtiteram ſumta peltata ſecuri;
Qualis in Iliaco Pentheſilea ſolo.
Nullus Amazonio cęlatus balteus auro,
Sicut ab Hippolyte præda relata tibi eſt.
Verba, quid exultas, tua ſi mihi verba dederunt;
Sumque parum prudens capta puella dolis?
Cydippen pomum, pomum Schœneida cepit.
Tu nunc Hippomenes ſcilicet alter eris.
At fuerat melius, (ſi te puer iſte tenebat,
Quem tu neſcio quas dicis habere faces,)
More bonis ſolito ſpem non corrumpere fraude.
Exoranda tibi, non capienda fui.
Cur, cum me peteres, ea non profitenda putabas,
Propter quæ nobis ipſe petendus eras?
Cogere cur potius, quam perſuadere volebas,
Si poteram audita conditione capi?
Quid tibi nunc prodeſt jurandi formula juris,
Linguaque pręſentem teſtificata Deam?
Quæ jurat, mens eſt: nil conjuravimus illa.
Illa fidem dictis addere ſola poteſt.
Conſilium prudenſque animi ſententia jurat,

Et niſi judicii vincula nulla valent.
Si tibi conjugium volui promittere noſtrum;
Exige polliciti debita jura tori:
Sed ſi nil dedimus, præter ſine pectore vocem;
Verba ſuis fruſtra viribus orba tenes.
Non ego juravi: legi jurantia verba.
Vir mihi non iſto more legendus eras.
Decipe ſic alias: ſuccedat epiſtola pomo.
Si valet hoc; magnas divitis aufer opes.
Fac jurent Reges ſua ſe tibi regna daturos;
Sitque tuum, toto quicquid in orbe placet.
Major es hac ipſa multo (mihi crede) Diana,
Si tua tam præſens littera numen habet.
Cum tamen hæc dixi, cum me tibi firma negavi,
Cum bene promiſſi cauſa peracta mei eſt;
Confiteor, timeo ſævæ Latoidos iram:
Et corpus lædi ſuſpicor inde meum.
Nam quare, quoties ſocialia ſacra parantur,
Nupturæ toties languida membra cadunt?
Ter mihi jam veniens poſitas Hymenæus ad aras
Fugit; & è thalami limine terga dedit.
Vixque manu pigra toties infuſa reſurgunt
Lumina: vix moto corripit igne faces.
Sæpe coronatis ſtillant unguenta capillis,
Et trahitur multo ſplendida palla croco.
Cum tetigit limen, lacrymas mortiſque timorem
Cernit; & à cultu multa remota ſuo.
Projicit ipſe ſuas deducta fronte coronas,
Spiſſaque de nitidis tergit amoma comis.
Et pudet in triſti lætum conſurgere turba:
Quique erat in palla, tranſit in ora rubor.
At mihi (væ miſeræ!) torrentur febribus artus:
Et gravius juſto pallia pondus habent.
Noſtraque plorantes video ſuper ora parentes;
Et, face pro thalami, fax mihi mortis adeſt.
Parce laboranti, picta Dea læta pharetra;
Daque ſalutiferam jam mihi fratris opem.
Turpe tibi eſt, illum cauſas depellere leti;
Te contra titulum mortis habere meæ.
Nunquid, in umbroſo cum velles fonte lavari,
Imprudens vultus ad tua labra tuli?
Præteriine tuas de tot cæleſtibus aras?
Aque tua eſt noſtra ſpreta parente parens?

Nil

Nil ego peccavi, niſi quod perjuria legi;
  Inque parum fauſto carmine docta fui.
Tu quoque pro nobis, ſi non mentiris amorem,
  Thura feras. proſint, quæ nocuere, manus.
Cur, quæ ſuccenſet, quod adhuc tibi pacta puella
  Non tua ſit. fieri ne tua poſſit, agit?
Omnia de viva tibi ſunt ſperanda. quid aufert
  Sæva mihi vitam, ſpem tibi Diva mei?
Nec tu credideris illum, cui deſtinor uxor,
  Ægra ſuperpoſita membra fovere manu.
Aſſidet ille quidem, quantum permittitur ipſi:
  Sed meminit noſtrum virginis eſſe torum.
Jam quoque neſcio quid de me ſenſiſſe videtur.
  Nam lacrymæ cauſa ſæpe latente cadunt.
Et minus audacter blanditur, & oſcula rara
  Accipit, & timido me vocat ore ſuam.
Nec miror ſenſiſſe, notis cum prodar apertis.
  In dextrum verſor, cum venit ille, latus.
Nec loquor, & tecto ſimulatur lumine ſomnus;
  Captantem tactus rejicioque manum.
Ingemit, & tacito ſuſpirat pectore: meque
  Offenſam, quamvis non mereatur, habet.
Hei mihi, quod gaudes, & te juvat iſta voluptas!
  Hei mihi, quod ſenſus ſum tibi faſſa meos!
Si mihi lingua foret; tu noſtra juſtius ira,
  Qui mihi tendebas retia, dignus eras.
Scribis, ut invalidum liceat tibi viſere corpus.
  Et procul à nobis; & tamen inde noces.
Mirabar, quare tibi nomen Acontius eſſet:
  Quod faciat longe vulnus, acumen habes.
Certe ego convalui nondum de vulnere tali;
  Ut jaculo, ſcriptis eminus icta tuis.
Quid tamen huc venias? anne ut miſerabile corpus;
  Ingenii videas bina tropæa tui.
Concidimus macie, color eſt ſine ſanguine. qualem
  In pomo refero mente fuiſſe tuo.
Candida nec miſto ſublucent ora rubore,
  Forma novi talis marmoris eſſe ſolet.
Argenti color eſt inter convivia talis,
  Quod tactum gelidæ frigore pallet aquæ.
Si me nunc videas, viſam prius eſſe negabis;
  Arte nec eſt, dices, iſta petenda mea:
Promiſſique fidem, ne ſim tibi juncta, remittes:

Et cupies illud non meminiſſe Deam.
Forſitan & facies, jurem ut contraria rurſus;
Quęque legam, mittes altera verba mihi.
Sed tamen aſpiceres vellem, prout ipſe rogabas,
Et diſcas ſponſæ languida membra tuæ.
Durius & ferro cum ſit tibi pectus, Aconti;
Tu veniam noſtris vocibus ipſe petas.
Ne tamen ignores, ope qua revaleſcere poſſim:
Quęritur à Delphis fata canente Deo.
Is quoq;neſcio quam nunc, ut vaga fama ſuſurrat,
Neglectam queritur teſtis habere fidem.
Hoc Deus & vates, hoc & mea carmina dicunt,
At deſunt voto carmina nulla tuo.
Unde tibi favor hic? niſi quod nova forte reperta (eſt,
Quæ capiat magnos littera lecta Deos.
Teque tenente Deos, numen ſequor ipſa Deorum:
Doque libens victas in tua vota manus.
Faſſaque ſum matri deceptæ fœdera linguæ,
Lumina fixa tenens plena pudoris humo.
Cętera cura tua eſt. plus hoc quoque virgine factum,
Non timuit tecum quod mea charta loqui.
Jam ſatis invalidos calamo laſſavimus artus;
Et manus officium longius ægra negat.
Quid, niſi quod cupio me jam conjungere tecum,
Reſtat, ut aſcribat littera noſtra Vale?

P. OVIDII NASONIS
AMORUM LIBER I.
EPIGRAMMA.

QUi modo Naſonis fueramus quinque libelli,
Tres ſumus: hoc illi prętulit auctor opus.
Ut jam nulla tibi nos ſit legiſſe voluptas,
At levior demtis pœna duobus erit.

Elegia I. *Quod à Cupidine pro bellis amores ſcribere coactus ſit.*

ARma gravi numero violentaq;bella parabam
Edere, materia conveniente modis.
Par erat inferior verſus: riſiſſe Cupido
Dicitur, atque unum ſurripuiſſe pedem.
Quis tibi, ſæve puer, dedit hoc in carmina juris?
Pieridum vates, non tua turba, ſumus.

Quid,

Quid, ſi præripiat flavæ Venus arma Minervæ;
  Ventilet accenſas flava Minerva faces?
Quis probet in ſilvis Cererem regnare jugoſis?
  Lege pharetratæ virginis arva coli?
Crinibus inſignem quis acuta cuſpide Phœbum
  Inſtruat, Aoniam Marte movente lyram?
Sunt tibi magna, puer, nimiumque potentia regna.
  Cur opus affectas, ambitioſe, novum?
An, quod ubique, tuum? tua ſunt Heliconia Tempe?
  Vix etiam Phœbo jam lyra tuta ſua eſt?
Cum bene ſurrexit verſu nova pagina primo;
  Attenuat nervos protinus ille meos.
Nec mihi materia eſt numeris levioribus apta,
  Aut puer, aut longas comta puella comas.
Queſtus eram; pharetra cum protinus ille ſoluta
  Legit in exitium ſpicula facta meum:
Lunavitque genu ſinuoſum fortiter arcum:
  Quodque canas, vates, accipe, dixit, opus.
Me miſerum! certas habuit puer ille ſagittas.
  Uror; & in vacuo pectore regnat Amor.
Sex mihi ſurgat opus numeris; in quinque reſidat.
  Ferrea cum veſtris bella valete modis.
Cingere litorea flaventia tempora myrto,
  Muſa, per undenos emodulanda pedes.

Elegia II. *Quod primo amore correptus, in triumphum duci ſe à Cupidine patiatur.*

ESſe quid hoc dicā, quod tam mihi dura videntur
  Strata, neque in lecto pallia noſtra ſedent?
Et vacuus ſomno noctem, quam longa, peregi;
  Laſſaque verſati corporis oſſa dolent?
Nam puto ſentirem, ſi quo tentarer amore.
  An ſubit, & tacita callidus arte nocet?
Sic erat. hæſerunt tenues in corde ſagittæ:
  Et poſſeſſa ferus pectora verſat Amor.
Cedimus? an ſubitum luctando accendimus ignem?
  Cedamus. leve fit, quod bene fertur, onus.
Vidi ego jactatas mota face creſcere flammas:
  Et vidi nullo concutiente mori.
Verbera plura ferunt, quam quos juvat uſus aratri,
  Detrectant preſſi dum juga prima boves.
Aſper equus duris contunditur ora lupatis:
  Frena minus ſentit, quiſquis ad arma facit.

Acrius invitos, multoque ferocius urget,
Quam qui ſervitium ferre fatentur, amor.
En ego confiteor: tua ſum nova præda Cupido:
Porrigimus vinctas ad tua jura manus.
Nil opus eſt bello: pacem veniamque rogamus.
Nec tibi laus, armis victus inermis, ero.
Necte comam myrto: maternas junge columbas.
Qui deceat, currum vitricus ipſe dabit.
Inque dato curru, populo clamante triumphum,
Stabis; & adjunctas arte movebis aves.
Ducentur juvenes capti, captæque puellæ.
Hæc tibi magnificus pompa triumphus erit.
Ipſe ego præda recens factum modo vulnus habebo:
Et nova captiva vincula mente feram.
Mens Bona ducetur manibus poſt terga retortis,
Et Pudor, & caſtris quidquid Amoris obeſt.
Omnia te metuent: ad te ſua brachia tendens
Vulgus, Io, magna voce, Triumphe, canet.
Blanditiæ comites tibi erunt, Errorque, Furorque,
Aſſiduè partes turba ſecuta tuas.
His tu militibus ſuperas hominesque Deosque:
Hæc tibi ſi demas commoda, nudus eris.
Læta triumphanti de ſummo mater Olympo,
Plaudet; & appoſitas ſparget in ora roſas.
Tu, pennas gemma, gemma variante capillos,
Ibis in auratis aureus ipſe rotis.
Tum quoque non paucos (ſi te bene novimus) ures:
Tum quoque præteriens vulnera multa dabis.
Non poſſunt (licet ipſe velis) ceſſare ſagittæ.
Fervida vicino flamma vapore nocet.
Talis erat domita Bacchus Gangetide terra.
Tu gravis alitibus; tigribus ille fuit.
Ergo, ego cum poſſim ſacri pars eſſe triumphi,
Parce tuas in me perdere, victor, opes.
Aſpice cognati felicia Cæſaris arma.
Qua vicit, victos protegit ille manu.

Elegia III. *Ad Amicam.*

JUſta precor: quæ me nuper prædata puella eſt,
Aut amet, aut faciat cur ego ſemper amem.
Ah nimium volui! tantum patiatur amari.
Audierit noſtras tot Cytherea preces.
Accipe, per longos tibi qui deſerviat annos:
Accipe,

Accipe, qui pura norit amare fide.
Si me non veterum commendant magna parentum
Nomina; nec noſtri ſanguinis auctor eques;
Nec meus innumeris renovatur campus aratris;
Temperat & ſumtus parcus uterque parens;
At Phœbus, comiteſque novem, vitiſque repertor,
Hoc faciant: &, me qui tibi donat, Amor:
Et nulli ceſſura fides; ſine crimine mores;
Nudaque ſimplicitas, purpureuſque pudor.
Non mihi mille placent: non ſum deſultor Amoris.
Tu mihi [ſi qua fides] cura perennis eris.
Tecum, quos dederint annos mihi fila ſororum,
Vivere contingat: teque dolente mori.
Te mihi materiem felicem in carmina præbe;
Provenient cauſa carmina digna ſua.
Carmine nomen habent exterrita cornibus Io;
Et quam fluminea luſit adulter ave:
Quæque, ſuper pontum ſimulato vecta juvenco,
Virginea tenuit cornua vara manu.
Nos quoque per totum pariter cantabimur orbem:
Junctaque ſemper erunt nomina noſtra tuis.

Elegia IV. *Amicam, qua arte, quibuſve nutibus in cœna præſente viro uti debeat, admonet.*

VIr tuus eſt epulas nobis aditurus eaſdem.
Ultima cœna tuo ſit, precor, illa viro.
Ergo ego dilectam tantum conviva puellam
Aſpiciam? tangi quem juvet, alter erit?
Alteriuſque ſinus aptè ſubjecta fovebis?
Injiciet collo; cum volet, ille manum?
Deſine mirari, poſito quod candida vino
Atracis ambiguos traxit in arma viros.
Nec mihi ſilva domus, nec equo mea membra cohærent:
Vix à te videor poſſe tenere manus.
Quæ tibi ſint facienda tamen, cognoſce: nec Euris
Da mea, nec tepidis verba ferenda Notis.
Ante veni; quam vir. nec quid, ſi veneris ante,
Poſſit agi, video: ſed tamen ante veni.
Cum premit ille torum, vultu comes ipſa modeſto
Ibis, ut accumbas; clam mihi tange pedem.
Me ſpecta, nutuſque meos, vultumque loquacem:
Excipe furtivas, & refer ipſa, notas.
Verba ſuperciliis ſine voce loquentia dicam:

Verba leges digitis, verba notata mero.
Cum tibi ſuccurrit Veneris laſcivia noſtræ;
Purpureas tenero pollice tange genas.
Si quid erit, de me tacita quod mente queraris;
Pendeat extrema mollis ab aure manus:
Cum tibi, quæ faciam, mea lux, dicamve, placebunt;
Verſetur digitis anulus uſque tuis.
Tange manu menſam, quo tangunt more precantes;
Optabis merito cum mala multa viro.
Quod tibi miſcuerit, ſapias, bibat ipſe jubeto:
Tu puerum leviter poſce, quod ipſa velis.
Quæ tu reddideris, ego primus pocula ſumam:
Et qua tu biberis, hac ego parte bibam.
Si tibi forte dabit, quos prægustaverit ipſe,
Rejice libatos illius ore cibos.
Nec premat impoſitis ſinito tua colla lacertis:
Mite nec in rigido pectore pone caput.
Nec ſinus admittat digitos; habileſve papillæ.
Oſcula præcipue nulla dediſſe velim.
Oſcula ſi dederis, fiam manifeſtus amator:
Et dicam, Mea ſunt: injiciamque manus.
Hæc tamen aſpiciam: ſed quæ bene pallia celant,
Illa mihi cæci cauſa timoris erunt.
Nec femori committe femur, nec crure cohære:
Nec tenerum duro cum pede junge pedem.
Multa miſer timeo, quia feci multa proterve:
Exemplique metu torqueor ipſe mei.
Sæpe mihi, dominæque meæ properata voluptas,
Veſte ſub injecta dulce peregit opus.
Hoc tu non facies: ſed ne feciſſe puteris,
Conſcia de gremio pallia deme tuo.
Vir bibat uſque roga: precibus tamen oſcula deſint.
Dumque bibit, furtim (ſi potes) adde merum.
Si bene compoſitus ſomno vinoque jacebit;
Conſilium nobis reſque locuſque dabunt.
Cum ſurges abitura domum, ſurgemus & omnes;
In medium turbæ fac memor agmen eas.
Agmine me invenies, aut invenieris in illo.
Quidquid ibi poteris tangere, tange mei.
Me miſerum! paucas monui quod proſit in horas.
Separor à domina nocte jubente mea.
Nocte vir includet: lacrymis ego mœſtus obortis,
Qua licet, ad ſævas proſequar uſque fores.
Oſcula

Oſcula jam ſumet: jam non tantum oſcula ſumet.
Quod mihi das furtim, ure coacta dabis.
Verum invita dato (potes hoc) ſimiliſque coactæ:
Blanditiæ taceant; ſitque maligna Venus.
Si mea vota valent, illum quoque nil juvet opto:
Sin minus; at certe te juvet inde nihil.
Sed quæcunque tamen noctem fortuna ſequatur;
Cras mihi conſtanti voce dediſſe nega.

Elegia V. *Corinnæ concubitus.*

Æſtus erat, mediamque dies exegerat horam:
Appoſui medio membra levanda toro.
Pars adaperta fuit, pars altera clauſa feneſtræ:
Quale fere ſilvæ lumen habere ſolent.
Qualia ſublucent fugiente crepuſcula Phœbo:
Aut ubi nox abiit, nec tamen orta dies.
Illa verecundis lux eſt præbenda puellis,
Qua timidus latebras ſperet habere pudor.
Ecce Corinna venit, tunica velata recincta,
Candida dividua colla tegente coma:
Qualiter in thalamos formoſa Semiramis iſſe
Dicitur, & multis Lais amata viris.
Deripui tunicam; nec multum rara nocebat:
Pugnabat tunica ſed tamen illa tegi.
Cumque ita pugnaret, tanquam quæ vincere nollet,
Victa eſt non ægrè proditione ſua.
Ut ſtetit ante oculos poſito velamine noſtros,
In toto nuſquam corpore menda fuit.
Quos humeros, quales vidi tetigique lacertos!
Forma papillarum quam fuit apta premi!
Quam caſtigato planus ſub pectore venter!
Quantum & quale latus! quam juvenile femur!
Singula quid referam? nil non laudabile vidi:
Et nudam preſſi corpus ad uſque meum.
Cætera quis neſcit? laſſi requievimus ambo.
Proveniant medii ſic mihi ſæpe dies.

Elegia VI. *Ad janitorem, ut fores ſibi aperiat.*

Janitor (indignum) dura religate catena,
Difficilem moto cardine pande forem.
Quod precor, exiguum eſt. aditu fac janua parvo
Obliquum capiat ſemadaperta latus.
Longus Amor tales corpus tenuavit in uſus;
Apta-

Aptaque ſubducto pondere membra dedit.
Ille per excubias cuſtodum leniter ire
Monſtrat ; inoffenſos dirigit ille pedes.
At quondam noctem, ſimulacraque vana timebam:
Mirabar, tenebris ſiquis iturus erat.
Riſit, ut audirem, tenera cum matre Cupido :
Et leviter, Fies tu quoque fortis, ait.
Nec mora, venit amor. non umbras nocte volantes,
Non timeo ſtrictas in mea fata manus.
Te nimium lentum timeo ; tibi blandior uni :
Tu, me quo poſſis perdere, fulmen habes.
Aſpice, &, ut videas, immitia clauſtra relaxa,
Uda ſit ut lacrymis janua facta meis.
Certe ego, cum poſita ſtares ad verbera veſte,
Ad dominam pro te verba tremente tuli.
Ergo, quæ valuit pro te quoque gratia quondam,
(Heu facinus!) pro me nunc valet illa parum ?
Redde vicem meritis. grato licet eſſe, quod optas.
Tempora noctis eunt : excute poſte ſeram.
Excute : ſic unquam longa relevere catena,
Nec tibi perpetuo ſerva bibatur aqua.
Ferreus orantem nequicquam, janitor, audis.
Roboribus duris janua fulta riget.
Urbibus obſeſſis clauſæ munimina portæ
Proſint. in media pace quid arma times ?
Quid facias hoſti, qui ſic excludis amantem ?
Tempora noctis eunt : excute poſte ſeram.
Non ego militibus venio comitatus & armis.
Solus eram, ſi non ſævus adeſſet Amor.
Hunc ego ſi cupiam, nuſquam dimittere poſſim.
Ante vel à membris dividar ipſe meis.
Ergo Amor, & modicum circa mea tempora vinum
Mecum eſt, & madidis lapſa corona comis.
Arma quis hæc timeat ? quis non eat obvius illis ?
Tempora noctis eunt : excute poſte ſeram.
Lentus es ? an ſomnus (qui ſe malè præbet amanti)
Verba dat in ventos aure repulſa tua ?
At (memini) primo, cum me celare ſolebam,
Pervigil in mediæ ſidera noctis eras.
Forſitan & tecum tua nunc requieſcit amica.
Heu melior quanto ſors tua ſorte mea !
Dummodo ſic, in me duræ tranſite catenæ.
Tempora noctis eunt : excute poſte ſeram.

Fal-

Fallimur? an verſo ſonuerunt cardine poſtes?
  Raucaque concuſſæ ſigna dedere fores?
Fallimur: impulſa eſt animoſo janua vento.
  Hei mihi, quam longe ſpem tulit aura meam!
Si ſatis es raptæ, Borea, memor Orithyiæ,
  Huc ades, & ſurdas flamine tunde fores.
Urbe ſilent tota: vitreoque madentia rore
  Tempora noctis eunt: excute poſte ſeram.
[Aut ego jam ferroque ignique paratior ipſe,
  Quam face ſuſtineo, tecta ſuperba petam.]
Nox, & Amor, vinumq;, nihil moderabile ſuadent:
  Illa pudore vacat: Liber Amorque metu.
Omnia conſumſi: nec te precibuſque miniſque
  Movimus, o foribus ſurdior ipſe tuis.
Non te formoſæ decuit ſervare puellæ
  Limina; ſollicito carcere dignus eras.
Jamque pruinoſos molitur Lucifer axes;
  Inque ſuum miſeros excitat ales opus.
At tu, non lætis detracta corona capillis,
  Dura ſuper tota limina nocte jace.
Tu dominæ, cum te projectam mane videbit,
  Temporis abſumti tam male teſtis eris.
Qualiſcumque vale, ſentique abeuntis amorem,
  Lente, nec admiſſo turpis amante: vale.
Vos quoque crudeles rigido cum limine poſtes,
  Duraque conſervæ ligna valete fores.

Elegia VII. *Ad pacandam amicam, quam verberaverat.*

ADde manus in vincla meas, (meruere catenas)
  Dum furor omnis abit, ſi quis amicus ades.
Nam furor in dominam temeraria brachia movit.
  Flet mea veſana læſa puella manu.
Tunc ego vel caros potui violare parentes:
  Sæva vel in ſanctos verbera ferre Deos.
Quid? non & clypei dominus ſeptemplicis Ajax
  Stravit deprenſos lata per arva greges?
Et, vindex in matre, patris malus ultor Oreſtes,
  Auſus in arcanas poſcere tela Deas?
Ergo ego digeſtos potui laniare capillos:
  Nec dominam motæ dedecuere comæ?
Sic formoſa fuit; talem Schœneida dicunt
  Mænalias arcu ſollicitaſſe feras.

Talis

Talis perjuri promiſſaque velaque Theſei
Flevit præcipites Creſſa tuliſſe Notos.
Sic, niſi vittatis quod erat Caſſandra capillis,
Procubuit templo, caſta Minerva, tuo. (xit?
Quis mihi non, Demens, quis non mihi, Barbare, di-
Ipſa nihil pavido lingua retenta metu.
Sed taciti fecere tamen convitia vultus.
Egit me lacrymis ore ſilente reum.
Ante meos humeris vellem cecidiſſe lacertos:
Utilius potui parte carere mei.
In mea veſanas habui diſpendia vires:
Et valui pœnam fortis in ipſe meam.
Quid mihi vobiſcum, cædis ſcelerumque miniſtræ?
Debita ſacrilegæ vincla ſubite manus.
An, ſi pulſaſſem minimum de plebe Quiritem,
Plecterer? in dominam jus mihi majus erit?
Peſſima Tydides ſcelerum monumenta reliquit.
Ille Deam primus perculit; alter ego.
Sed minus ille nocens mihi, quam profitebar amari,
Læſa eſt: Tydides ſævus in hoſte fuit.
I nunc, magnificos victor molite triumphos,
Cinge comam lauro; votaque redde Jovi:
Quæque tuos currus comitatus turba ſequetur,
Clamet; Io forti victa puella viro!
Ante eat effuſo triſtis captiva capillo,
Si ſinerent læſæ, candida tota, genæ.
Aptius impreſſis erat os livere labellis,
Et collo blandi dentis habere notam.
Denique, ſi tumidi ritu torrentis agebar,
Cæcaque me prædam fecerat ira ſuam;
Nonne ſatis fuerat timidæ inclamaſſe puellæ,
Nec nimium rigidas intonuiſſe minas?
Aut tunicam ſumma deducere turpiter ora
Ad mediam? mediæ zona tuliſſet opem.
At nunc ſuſtinui, raptis à fronte capillis,
Ferreus ingenuas ungue notare genas.
Adſtitit illa amens albo & ſine ſanguine vultu,
Cæduntur Pariis qualia ſaxa jugis.
Exanimes artus, & membra trementia vidi;
Ut cum populeas ventilat aura comas:
Ut leni Zephyro gracilis vibratur arundo:
Summave cum tepido ſtringitur unda Noto.
Suſpenſæque diu lacrymæ fluxere per ora.

Quæ

Qualiter abjecta de nive manat aqua.
Tunc ego me primum cœpi ſentire nocentem.
Sanguis erant lacrymæ, quas dabat illa, meus.
Ter tamen ante pedes volui procumbere ſupplex:
Ter formidatas reppulit illa manus.
At tu, ne dubita (minuet vindicta dolorem),
Protinus in vultus unguibus ire meos.
Nec noſtris oculis, nec noſtris parce capillis.
Quamlibet infirmas adjuvet ira manus.
Neve mei ſceleris tam triſtia ſigna ſuperſint,
Pone recompoſitas in ſtatione comas.

Elegia VIII. *Execratur lenam, quæ puellam ſuam meretricia arte inſtruebat.*

EST quædam: (quicunque volet cognoſcere lenam,
Audiat] eſt quædam nomine Dipſas anus.
Ex re nomen habet. nigri non illa parentem
Memnonis in roſeis ſobria vidit equis.
Illa magas artes, Ææaque carmina novit,
Inque caput liquidas arte recurvat aquas.
Scit bene quid gramen, quod torto concita rhombo
Licia, quid valeat virus amantis equæ.
Cum voluit, toto glomerantur nubila cælo.
Cum voluit, puro fulget in orbe dies.
Sanguine (ſi qua fides] ſtillantia ſidera vidi:
Purpureus Lunæ ſanguine vultus erat.
Hanc ego nocturnas verſam volitare per umbras
Suſpicor, & pluma corpus anile tegi.
Suſpicor; & fama eſt. oculis quoque pupula duplex
Fulminat, & gemino lumen ab orbe venit.
Evocat antiquis proavos atavoſque ſepulcris;
Et ſolidam longo carmine findit humum.
Hæc ſibi propoſuit thalamos temerare pudicos:
Nec tamen eloquio lingua nocente caret.
Fors me ſermoni teſtem dedit. illa monebat
Talia; me duplices occuluere fores:
Scis here te, mea lux, juveni placuiſſe beato.
Hæſit, & in vultu conſtitit uſque tuo.
Et cur non placeas? nulli tua forma ſecunda eſt.
Me miſeram! dignus corpore cultus abeſt.
Tam felix eſſes, quam formoſiſſima, vellem.
Non ego te facta divite pauper ero.
Stella tibi oppoſiti nocuit contraria Martis.

Mars

Mars abiit: ſigno nunc Venus apta tuo.
Proſit ut adveniens, en aſpice. dives amator
Te cupit; & curæ, quid tibi deſit, habet.
Eſt etiam facies, quæ ſe tibi comparet, illi:
Si te non emtam vellet, emendus erat.
Erubuit. decet alba quidem pudor ora: ſed iſte
Si ſimules, prodeſt: verus obeſſe ſolet.
Cum bene dejectis gremium ſpectabis ocellis,
Quantum quiſque ferat, reſpiciendus erit.
Forſitan immundæ Tatio regnante Sabinæ
Noluerint habiles pluribus eſſe viris.
Nunc Mars externis animos exercet in armis:
At Venus Æneæ regnat in urbe ſui.
Ludite formoſæ. caſta eſt, quam nemo rogavit;
Aut ſi ruſticitas non vetat, ipſa rogat.
Has quoque, quas frontis rugas in vertice portas,
Excute: de rugis crimina multa cadent.
Penelope juvenum vires tentabat in arcu:
Qui latus argueret, corneus arcus erat.
Labitur occulte, fallitque volatilis ætas:
Ut celer admiſſis labitur amnis aquis.
Æra nitent uſu: veſtis bona quærit haberi:
Caneſcunt turpi tecta relicta ſitu.
Forma, niſi admittas, nullo exercente ſeneſcit:
Nec ſatis effectus unus & alter habent.
Certior è multis, nec tam invidioſa rapina eſt.
Plena venit canis de grege præda lupis.
Ecce, quid iſte tuus præter nova carmina vates
Donat? amatoris millia multa leges.
Ipſe Deus vatum, palla ſpectabilis aurea,
Tractat inauratæ conſona fila lyræ.
Qui dabit, ille tibi magno ſit major Homero.
Crede mihi; res eſt ingenioſa; dare.
Nec tu, ſi quis erit capitis mercede redemtus,
Deſpice gypſati crimen inane pedis.
Nec te decipiant veteres quinquatria ceræ.
Tolle tuos tecum, pauper amator, avos.
Quin, quia pulcher erit, poſcet ſine munere noctem;
Quod det, amatorem flagitet ante ſuum.
Parcius exigito pretium, dum retia tendis,
Ne fugiant. captos legibus ure tuis.
Nec nocuit ſimulatus amor. ſine credat amari;
Sed cave, ne gratis hic tibi conſtet amor.

Sæpe

Sæpe nega noctes. capitis modo finge dolorem :
 Et modo quæ cauſas præbeat, Iſis erit.
Mox recipe ; ut nullum patiendi colligat uſum,
 Neve relentescat ſæpe repulſus amor.
Surda ſit oranti tua janua, laxa ferenti.
 Audiat excluſi verba receptus amans.
Et, quaſi læſa prior, nonnunquam iraſcere læſo.
 Vaneſcat culpa culpa repenſa tua.
Sed nunquam dederis ſpatioſum tempus in iram;
 Sæpe ſimultates ira morata facit.
Quin etiam diſcant oculi lacrymare coacti :
 Et faciant udas illa vel illa genas.
Nec, ſi quem falles, tu perjurare timeto.
 Commodat illuſis numina ſurda Venus.
Servus & ad partes ſollers ancilla parentur ;
 Qui doceant, apte quid tibi poſſit emi.
Et ſibi pauca rogent : multos ſi pauca rogabunt,
 Poſtmodo de ſtipula grandis acervus erit.
Et ſoror & mater, nutrix quoque carpat amantem;
 Fit cito per multas præda petita manus.
Cum te deficient poſcendi munera cauſæ,
 Natalem libo teſtificare tuum.
Ne ſecurus amet nullo rivale, caveto.
 Non bene, ſi tollas prælia, durat amor.
Ille viri toto videat veſtigia lecto :
 Factaque laſcivis livida colla notis.
Munera præcipue videat, quæ miſerit alter.
 Si tibi nil dederit, Sacra roganda via eſt.
Cum multa abſtuleris : ut non tamen omnia donet;
 Quod nunquam reddas, commodet uſque roga.
Lingua juvet, mentemque tegat blandire, noceque.
 Impia ſub dulci mel e venena latent.
Hæc ſi præſtiteris, uſu mihi cognita longo ;
 Nec tulerint voces ventus & aura meas ;
Sæpe mihi dices vivæ bene : ſæpe rogabis,
 Ut mea defunctæ molliter oſſa cubent.
Vox erat in curſu, cum me mea prodidit umbra,
 At noſtræ vix ſe continuere manus,
Quin albam raramque comam, lacrymoſaque vino
 Lumina, rugoſas diſtraherentque genas.
Dî tibi dent nudoſque lares, inopemque ſenectam;
 Et longas hiemes, perpetuamque ſitim.

Ele-

Elegia IX. *Ad Atticum, amantem non oportere deſidioſum eſſe, ut nec militem.*

Militat omnis amans, & habet ſua caſtra Cupido:
  Attice, crede mihi; militat omnis amans.
Quæ bello eſt habilis, Veneri quoq; convenit, ætas.
  Turpe ſenex miles, turpe ſenilis amor.
Quos petiere duces annos in milite forti,
  Hos petit in ſocio bella puella toro.
Pervigilant ambo: terra requieſcit uterque.
  Ille fores dominæ ſervat, at iſte ducis.
Militis officium longa eſt via: mitte puellam;
  Strenuus exempto fine ſequetur amans.
Ibit in adverſos montes, duplicataque nimbo
  Flumina: congeſtas exteret ille nives.
Nec freta preſſurus tumidos cauſabitur Euros;
  Aptaque verrendis ſidera quæret aquis.
Quis, niſi vel miles, vel amans, & frigora noctis,
  Et denſo miſtas perferet imbre nives?
Mittitur infeſtos alter ſpeculator in hoſtes:
  In rivale oculos alter, ut hoſte, tenet.
Ille graves urbes, hic duræ limen amicæ
  Obſidet: hic portas frangit, at ille fores.
Sæpe ſoporatos invadere profuit hoſtes;
  Cædere & armata vulgus inerme manu.
Sic fera Threicii ceciderunt agmina Rheſi:
  Et dominum capti deſeruiſtis equi.
Sæpe maritorum ſomnis utuntur amantes;
  Et ſua ſopitis hoſtibus arma movent.
Cuſtodum tranſire manus, vigilumque catervas,
  Militis & miſeri ſemper amantis opus.
Mars dubius, nec certa Venus; victique reſurgunt:
  Quoſque neges unquam poſſe jacere, cadunt.
Ergo deſidiam quicumque vocabit amorem,
  Deſinat. ingenii eſt experientis amor.
Ardet in abducta Briſeide mœſtus Achilles.
  Dum licet, Argolicas frangite Troes opes.
Hector ab Andromaches complexibus ibat in arma.
  Et, galeam capiti quæ daret, uxor, erat.
Summa ducum Atrides viſa Priameide fertur
  Mænadis effuſis obſtupuiſſe comis.
Mars quoque deprenſus fabrilia vincula ſenſit.
  Notior in cælo fabula nulla fuit.

Ipſe

Ipſe ego ſegnis eram, diſcinctaque in otia natus:
  Mollierant animos lectus & umbra meos.
Impulit ignavum formoſæ cura puellæ;
  Juſſit & in caſtris æra merere ſuis.
Inde vides agilem, nocturnaque bella gerentem.
  Qui nolet fieri deſidioſus, amet.

Elegia X. *Ad puellam, ne pro amore præmia poſcat.*

QUalis, ab Eurota Phrygiis avecta carinis,
  Conjugibus belli cauſa duobus erat:
Qualis erat Lede, quam plumis abditus albis
  Callidus in falſa luſit adulter ave:
Qualis Amymone ſiccis errabat in agris,
  Cum premeret ſummi verticis urna com'm:
Talis eras; aquilamque in te taurumque timebam,
  Et quidquid magno de Jove fecit Amor.
Nunc timor omnis abeſt, animique reſanuit error:
  Nec facies oculos jam capit iſta meos.
Cur ſim mutatus quæris? quia munera poſcis.
  Hæc te non patitur cauſa placere mihi.
Donec eras ſimplex, animum cum corpore amavi:
  Nunc mentis vitio læſa figura tua eſt.
Et puer eſt & nudus Amor. ſine ſordibus annos,
  Et nullas veſtes, ut ſit apertus, habet.
Quid puerum Veneris pretio proſtare jubetis?
  Quo pretium condat, non habet ille ſinum
Nec Venus apta feris, Veneris nec filius, armis:
  Non decet imbelles æra merere Deos.
Stat meretrix certo cuivis mercabilis ære;
  Et miſeras juſſo corpore quærit opes.
Devovet imperium tamen hæc lenonis avari:
  Et, quod vos facitis ſponte, coacta facit.
Sumite in exemplum pecudes ratione carentes.
  Turpe erit ingenium mitius eſſe feris. [ſcit:
Non equa munus equum, non taurum vacca popo-
  Non aries placitam munere captat ovem.
Sola viro mulier ſpoliis exultat ademtis:
  Sola locat noctes: ſola locanda venit. (tebat:
Et vendit, quod utrumque juvat, quod uterque pe-
  Et pretium, quanti gaudeat ipſa, facit.
Quæ Venus ex æquo ventura eſt grata duobus;
  Altera cur illam vendit, & alter emit?
Cur mihi ſit damno, tibi ſit lucroſa voluptas,

Quam

Quam ſocio motu fœmina virque ferunt?
Non bene conducti vendunt perjuria teſtes;
Non bene ſelecti judicis arca patet.
Turpe, reos emta miſeros defendere lingua:
Quod faciat magnas, turpe, tribunal opes.
Turpe, tori reditu cenſus augere paternos,
Et faciem lucro proſtituiſſe ſuam.
Gratia pro rebus merito debetur inemtis;
Pro male conducto gratia nulla toro.
Omnia conductor ſolvit; mercede ſoluta
Non manet officio debitor ille tuo.
Parcite, formoſæ, pretium pro nocte paciſci.
Non habet eventus ſordida præda bonos.
Non fuit armillas tanti pepigiſſe Sabinas,
Ut premerent ſacræ virginis arma caput.
E quibus exierat, trajecit viſcera ferro
Filius: & pœnæ cauſa monile fuit.
Nec tamen indignum eſt, à divite munera poſci.
Munera poſcenti quod dare poſſit, habet.
Carpite de plenis pendentes vitibus uvas:
Præbeat Alcinoi poma benignus ager.
Officium pauper numeret, ſtudiumque, fidemque:
Quod quis habet, dominæ conferat omne ſuæ.
Eſt quoque, carminibus meritas celebrare puellas,
Dos mea: quam volui; nota fit arte mea.
Scindentur veſtes, gemmæ frangentur & aurum:
Carmina quam tribuent, fama perennis erit.
Nec dare, ſed pretium poſci dedignor & odi.
Quod nego poſcenti, deſine velle; dabo.

Elegia XI. *Ad Napen, ut paratas tabellas ad Corinnam perferat.*

COlligere incertos, & in ordine ponere, crines
Docta, neque ancillas inter habenda, Nape;
Inque miniſteriis furtivæ cognita noctis
Utilis, & dandis ingenioſa notis;
Sæpe venire ad me dubitantem hortata Corinnam;
Sæpe laboranti fida reperta mihi;
Accipe, & ad dominam peraratas mane tabellas
Perfer; & obſtantes ſedula pelle moras.
Nec ſilicum venæ, nec durum in pectore ferrum,
Nec tibi ſimplicitas ordine major ineſt.
Credibile eſt, & te ſenſiſſe Cupidinis arcus.

In me militiæ ſigna tuere tuæ.
Si quæret, quid agam; Spe noctis vivere, dices.
Cætera fert blanda cera notata manu.
Dum loquor, hora fugit. vacuæ bene redde tabellas:
Verum continuo fac tamen illa legat.
Aſpicias oculos, mando, frontemque legentis.
E tacito vultu ſcire futura licet.
Nec mora: perlectis reſcribat multa jubeto.
Odi cum late ſplendida cera vacat.
Comprimat ordinibus verſus, oculoſque moretur
Margine in extremo litera raſa meos.
Quid digitos opus eſt graphio laſſare tenendo?
Hoc habeat ſcriptum tota tabella, Veni.
Non ego victrices lauro redimire tabellas,
Nec Veneris media ponere in æde morer.
Subſcribam, Veneris fidas ſibi Naſo miniſtras
Dedicat. at nuper vile fuiſtis acer.

Elegia XII. *Tabellas, quas miſerat, execratur, quod amica noctem negaret.*

Flete meos caſus: triſtes rediere tabellæ.
Infelix hodie litera poſſe negat.
Omnia ſunt aliquid. modo cum diſcedere vellet,
Ad limen digitos reſtitit icta Nape.
Miſſa foras iterum limen tranſire memento
Cautius; atque alte ſobria ferre pedem.
Ite hinc, difficiles, funebria ligna, tabellæ:
Tuque negaturis cera referta notis.
Quam puto de longæ collectam flore cicutæ
Melle ſub infami Corſica miſit apis.
At, tanquam minio, penitus medicata rubebas.
Ille color vere ſanguinolentus erat.
Projectæ triviis jaceatis inutile lignum:
Voſque rotæ frangat prætereuntis onus.
Illum etiam, qui vos ex arbore vertit in uſum,
Convincam puras non habuiſſe manus.
Præbuit illa arbor miſero ſuſpendia collo:
Carnifici duras præbuit illa cruces.
Illa dedit turpes raucis bubonibus umbras:
Vulturis in ramis & ſtrigis ova tulit.
His ego commiſi noſtros inſanus amores;
Molliaque ad dominam verba ferenda dedi?
Aptius hæ capiant vadimonia garrula ceræ,

Quas aliquis duro cognitor ore legat.
Inter ephemeridas melius tabulaſque jacerent,
In quibus abſumtas fleret avarus opes.
Ergo ego vos rebus duplices pro nomine ſenſi?
Auſpicii numerus non erat ipſe boni:
Quid precer iratus? niſi vos carioſa ſenectus
Rodat, & immundo cera ſit alba ſitu.

Elegia XIII. *Ad Auroram, ne properet.*

JAm ſuper Oceanum venit à ſeniore marito
Flava pruinoſo quæ vehit axe diem.
Quo properas, Aurora? mane. ſic Memnonis umbris
Annua ſolenni cæde parentet avis.
Nunc juvat in teneris dominæ jacuiſſe lacertis:
Si quando, lateri nunc bene juncta meo eſt.
Nunc etiam ſomni pingues, nunc frigidus humor;
Et liquidum tenui gutture cantat avis.
Quo properas, ingrata viris, ingrata puellis?
Roſcida purpurea ſupprime lora manu.
Ante tuos ortus melius ſua ſidera ſervat
Navita; nec media neſcius errat aqua.
Te ſurgit, quamvis laſus, veniente viator:
Miles & armiferas aptat ad arma manus.
Prima bidente vides oneratos arva colentes:
Prima vocas tardos ſub juga panda boves.
Tu pueros ſomno fraudas, tradiſque magiſtris;
Ut ſubeant teneræ verbera ſæva manus.
[Atque eadem ſponſum conſulti ante atria mittis;
Unius ut verbi grandia damna ferat.]
Nec tu conſulto, nec tu jucunda diſerto:
Cogitur ad lites ſurgere uterque novas.
Tu, cum fœminei poſſint ceſſare labores,
Lanificam revocas ad ſua penſa manum.
Omnia perpeterer. ſed ſurgere mane puellas
Quis; niſi cui non eſt ulla puella, ferat?
Optavi quoties; ne nox tibi cedere vellet;
Neu fugerent vultus ſidera mota tuos!
Optavi quoties, aut ventus frangeret axem,
Aut caderet ſpiſſa nube retentus equus!
Invida, quo properas? quod erat tibi filius ater,
Materni fuerat pectoris ille color.
[Quid ſi non Cephali quondam flagraſſet amore?
An putat ignotam nequitiam eſſe ſuam?)

Titho-

Tithono vellem de te narrare liceret:
  Fabula non cælo turpior ulla foret.
Illum dum refugis, longo quia grandior ævo,
  Surgis ad inviſas à ſene mane rotas.
At ſi, quem malles, Cephalum complexa teneres;
  Clamares, Lente currite noctis equi.
Cur ego plectar amans, ſi vir tibi marcet ab annis?
  Num me nupſiſti conciliante ſeni?
Aſpice, quot ſomnos juveni donarit amato
  Luna: neque illius forma ſecunda tuæ.
Ipſe Deum genitor, ne te tam ſæpe videret,
  Commiſit noctes in ſua vota duas.
Jurgia finieram. ſcires audiſſe; rubebat.
  Nec tamen aſſueto tardius orta dies.

Elegia XIV. *Puellam conſolatur, cui præ nimia cura coma deciderant.*

DIcebam, Medicare tuos deſiſte capillos.
  Tingere quam poſſis, jam tibi nulla coma eſt.
At, ſi paſſa fores, quid erat ſpatioſius illis?
  Contigerant imum, qua patet uſque, latus.
Quid, quod erant tenues, & quos ornare timeres;
  Vela colorati qualia Seres habent?
Vel pede quod gracili deducit aranea filum,
  Cum leve deſerta ſub trabe nectit opus?
Nec tamen ater erat, nec erat tamen aureus illis,
  Sed, quamvis neuter, miſtus uterque color.
Qualem clivoſæ madidis in vallibus Idæ
  Ardua derepto cortice cedrus habet.
Adde, quod & dociles, & centum flexibus apti,
  Et tibi nullius cauſa doloris erant.
Non acus abrupit, non vallus pectinis, illos:
  Ornatrix tuto corpore ſemper erat.
Ante meos ſæpe eſt oculos ornata; nec unquam
  Brachia derepta ſaucia fecit acu.
Sæpe etiam, nondum digeſtis mane capillis,
  Purpureo jacuit ſemiſupina toro.
Tum quoque erat neglecta decens: ut Threcia Bacche;
  Cum temere in viridi gramine laſſa jacet.
Cum graciles eſſent tamen, & lanuginis inſtar;
  Heu mala vexatæ quanta tulere comæ!
Quam ſe præbuerant ferro patienter & igni;
  Ut fieret torto flexilis orbe ſinus!

Clamabam, Scelus eſt, iſtos ſcelus urere crines.
  Sponte decent: capiti, ferrea, parce tuo.
Vim procul hinc remove. non eſt qui debeat uri;
  Erudit admotas ipſe capillus acus.
Formoſæ periere comæ: quas vellet Apollo,
  Quas vellet: capiti Bacchus ineſſe ſuo.
Illis contulerim. quas quondam nuda Dione
  Pingitur humenti ſuſtinuiſſe manu.
Quid male diſpoſitos quereris periiſſe capillos?
  Quid ſpeculum mœſta ponis, inepta, manu?
Non bene conſuetis à te ſpectaris ocellis.
  Ut placeas, debes immemor eſſe tui.
Non te cantatæ læſerunt pellicis herbæ;
  Non anus Hæmonia perfida lavit aqua.
Nec tibi vis morbi nocuit; (procul omen abeſto)
  Nec minuit denſas invida lingua comas.
Facta manu culpaque tua diſpendia ſentis.
  Ipſa dabas capiti miſta venena tuo.
Nunc tibi captivos mittet Germania crines:
  Culta triumphatæ munere gentis eris.
O quam ſæpe, comas aliquo mirante, rubebis:
  Et dices, Emtà nunc ego merce probor!
Neſcio quam pro me laudat nunc iſte Sycambram;
  Fama tamen memini cum fuit iſta mei.
Me miſerum! lacrymas male continet; oraque dextra
  Protegit, ingenuas picta rubore genas.
Suſtinet antiquos gremio ſpectare capillos,
  Hei mihi!) non illo munera digna loco.
Collige cum vultu mentem. reparabile damnum eſt.
  Poſtmodo nativa conſpiciere coma.

Elegia XV. *Ad invidos, quod fama poetarum ſit perennis.*

QUid mihi, Livor edax, ignavos objicis annos;
  Ingeniique vocas carmen inertis opus?
Non me more patrum, dum ſtrenua ſuſtinet ætas,
  Præmia militiæ pulverulenta ſequi:
Nec me verboſas leges ediſcere: nec me
  Ingrato vocem proſtituiſſe foro.
Mortale eſt, quod quæris, opus. mihi fama perennis
  Quæritur: in toto ſemper ut orbe canar.
Vivet Mæonides, Tenedos dum ſtabit & Ide;
  Dum rapidas Simois in mare volvet aquas:

Vivet & Aſcræus, dum muſtis uva tumebit:
Dum cadet incurva falce reſecta Ceres.
Battiades ſemper toto cantabitur orbe;
Quamvis ingenio non valet, arte valet.
Nulla Sophocleo veniet jactura cothurno.
Cum Sole & Luna ſemper Aratus erit.
Dum fallax ſervus, durus pater, improba lena
Vivent, dum meretrix blanda; Menandros erit.
Ennius arte carens, animoſique Accius oris,
Caſurum nullo tempore nomen habent.
Varronem primamque ratem quæ neſciat ætas,
Aureaque Æſonio terga petita duci?
Carmina ſublimis tunc ſunt peritura Lucreti,
Exitio terras cum dabit una dies.
Tityrus, & fruges, Æneiaque arma legentur;
Roma, triumphati dum caput orbis eris.
Donec erunt ignes arcuſque Cupidinis arma,
Diſcentur numeri, culte Tibulle, tui.
Gallus & Heſperiis, & Gallus notus Eois,
Et ſua cum Gallo nota Lycoris erit.
Ergo, cum ſilices, cum dens patientis aratri,
Depereant ævo, carmina morte carent.
Cedant carminibus Reges, Regumque triumphi:
Cedat & auriferi ripa beata Tagi.
Vilia miretur vulgus. mihi flavus Apollo
Pocula Caſtalia plena miniſtret aqua.
Suſt neamque coma metuentem frigora myrtum:
Atque à ſollicito multus amante legar.
Paſcitur in vivis Livor: poſt fata quieſcit.
Tum ſuus ex merito quemque tuetur honos.
Ergo, etiam cum me ſupremus adederit ignis,
Vivam, paſque mei magna ſuperſtes erit.

P. OVIDII NASONIS

AMORUM LIBER II.

Elegia I. *Quod pro gigantomachia amores ſcribere ſit coactus.*

HOc quoq; compoſui, Pelignis natus aquoſis,
Ille ego nequitiæ Naſo poeta meæ.
Hoc quoque juſſit Amor. procul hinc procul eſte ſeveræ:

Non eſtis teneris apta theatra modis.
Me legat in ſponſi facie non frigida virgo:
Et rudis ignoto tactus amore puer.
Atque aliquis juvenum, quo nunc ego, ſaucius arcu
Agnoſcat flammæ conſcia ſigna ſuæ:
Miratuſque diu, Quo, dicat, ab indice doctus.
Compoſuit caſus iſte poeta meos?
Auſus eram, memini, cæleſtia dicere bella,
Centimanumque Gygen; & ſatis oris erat:
Cum male ſe Tellus ulta eſt, ingeſtaque Olympo
Ardua devexum Pelion Oſſa tulit.
In manibus nimbos, & cum Jove fulmen habenti,
Quod bene pro cælo mitteret ille ſuo,
Clauſit amica fores, ego cum Jove fulmen omiſi.
Excidit ingenio Jupiter ipſe meo.
Jupiter, ignoſcas: nil me tua tela juvabant.
Clauſa tuo majus janua fulmen erat.
Blanditias elegoſque leves mea tela reſumſi.
Molluerunt duras lenia verba fores.
Carmina ſanguineæ deducunt cornua Lunæ;
Et revocant niveos Solis euntis equos.
Carmine diſſiliunt abruptis faucibus angues,
Cinque ſuos fontes verſa recurrit aqua.
armінibus ceſſere fores: inſertaque poſti,
Quamvis robur erat, carmine victa ſera eſt.
Quid mihi profuerit velox cantatus Achilles?
Quid pro me Atrides alter & alter agent?
Quique tot errando, quot bello, perdidit annos?
Raptus & Hæmoniis flebilis Hector equis?
At facie teneræ laudata ſæpe puellæ,
Ad vatem pretium carminis ipſa venit.
Magna datur merces. heroum clara valete
Nomina: non apta eſt gratia veſtra mihi.
Ad mea formoſæ vultus adhibete puellæ
Carmina, purpureus quæ mihi dictat Amor.

Elegia II. *Ad Bagoum, ut cuſtodiam puellæ ſibi commiſſæ laxiorem habeat.*

QUem penes eſt dominam ſervandi cura, Bagoe,
Dum perago tecum pauca, ſed apta, vaca.
Heſterna vidi ſpatiantem luce puellam,
Illa, quæ Danai porticus agmen habet.
Protinus, ut placuit, miſi, ſcriptoque rogavi.
Reſcri-

Reſcripſit trepida, Non licet, illa manu.
Et cur non liceat quærenti, reddita cauſa eſt;
Quod nimium dominæ cura moleſta tua eſt.
Si ſapis, o cuſtos, odium (mihi crede) mereri
Deſine. quem metuit quiſque, periſſe cupit.
Vir quoque non ſapiens: quid enim ſervare laboret,
Unde nihil, quamvis non tueare, perit?
Sed gerat ille ſuo morem furioſus amori:
Et caſtum, multis quod placet, eſſe putet.
Huic furtiva tuo libertas munere detur;
Quam dederis illi, reddat ut illa tibi.
Conſcius eſſe velis: domina eſt obnoxia ſervo.
Conſcius eſſe times: diſſimulare licet.
Scripta leget ſecum; matrem miſiſſe putato.
Venerit ignotus: poſtmodo notus eat.
Ibit ad adfectam, quæ non languebit, amicam
Viſcere; judiciis ægra ſit illa tuis.
Si faciet tarde, ne te mora longa fatiget,
Impoſita gremio ſtertere fronte potes.
Nec tu, linigeram fieri quid poſſit ad Iſin,
Quæſieris: nec tu curva theatra time.
Conſcius aſſiduos commiſſi tollet honores.
Quis minor eſt autem, quam tacuiſſe, labor?
Ille placet, verſatque domum, neque verbera ſentit:
Ille potens: alii ſordida turba jacent.
Huic, veræ ut lateant cauſæ, finguntur inanes:
Atque ambo domini, quod probat una, probant.
Cum bene vir traxit vultum, rugaſque coegit;
Quod voluit fieri blanda puella, facit;
Sed tamen interdum tecum quoque jurgia nectit,
Et ſimulet lacrymas, carnificemque vocet.
Tu contra objiciens, quæ tuto diluat illa,
In verum falſo crimine deme fidem.
Sic tibi ſemper honos, ſic curta peculia creſcent.
Hæc face, & exiguo tempore liber eris.
Aſpicis indicibus nexas per colla catenas:
Squalidus orba fide pectora carcer habet.
Quærit aquas in aquis, & poma fugacia captat
Tantalus: hoc illi garrula lingua dedit.
Dum nimium ſervat cuſtos Junonius Io,
Ante ſuos annos occidit; illa Dea eſt.
Vidi ego compedibus liventia crura gerentem,
Unde vir inceſtum ſcire coactus erat.

Pœna minor merita, nocuit mala lingua duobus.
  Vir doluit; famæ damna puella tulit.
Crede mihi. nulli ſunt crimina grata marito:
  Nec quenquam, quamvis audiat illa, juvant.
Seu tepet, indicium ſecuras prodis ad aures;
  Sive amat. officio fit miſer ille tuo.
Culpa nec ex facili, quamvis manifeſta, probatur.
  Judicis illa ſui tuta favore venit.
Viderit ipſe licet; credet tamen ipſe neganti:
  Damnabitque oculos; & ſibi verba dabit.
Aſpiciat dominæ lacrymas; plorabit & ipſe:
  Et dicet, Pœnas garrulus iſte dabit.
Quam diſpar certamen inis! tibi verbera victo
  Adſunt: in gremio judicis illa ſedet.
Non ſcelus aggredimur: non ad miſcenda coimus
  Toxica: non ſtricto fulminat enſe manus.
Quærimus, ut tuto per te poſſimus amare.
  Quid precibus noſtris mollius eſſe poteſt?

Elegia III. *Ad Eunuchum ſervantem dominam.*

Hei mihi, quod dominam nec vir nec fœmina ſervas,
  Mutua nec Veneris gaudia noſſe potes!
Qui primus pueris genitalia membra recidit,
  Vulnera, quæ fecit, debuit ipſe pati.
Mollis in obſequium, faciliſque rogantibus eſſes;
  Si tuus in quavis prætepuiſſet amor.
Non tu natus equo, non fortibus utilis armis;
  Bellica non dextræ convenit haſta tuæ.
Iſta mares tractent: tu ſpes depone viriles.
  Sint tibi cum domina ſigna ferenda tua.
Hanc imple meritis: hujus tibi gratia proſit.
  Si careas illa, quis tuus uſus erit?
Eſt etiam facies, ſunt apti luſibus anni.
  Indigna eſt pigro forma perire ſitu.
Fallere te potuit, quamvis habeare moleſtus:
  Non caret effectu, quod voluere duo.
Aptius ut fuerit precibus tentaſſe, rogamus;
  Dum bene ponendi munera tempus habes.

Elegia IV. *Quod amet mulieres, cujuſcunque forma ſint.*

Non ego mendoſos auſim defendere mores;
  Falſaque pro vitiis arma movere meis.
Con-

Confiteor; ſi quid prodeſt delicta fateri:
In mea nunc demens crimina faſſus eo.
Odi: nec poſſum cupiens non eſſe, quod odi.
Heu quam, quæ ſtudeas ponere, ferre grave eſt!
Nam deſunt vires ad me mihi juſque regendum.
Auferor ut rapida concita puppis aqua.
Non eſt certa meos quæ forma irritet amores.
Centum ſunt cauſæ, cur ego ſemper amem.
Sive aliqua eſt oculos in ſe dejecta modeſtos;
Uror: & inſidiæ ſunt pudor ille meæ.
Sive procax aliqua eſt, capior, quia ruſtica non eſt:
Spemque dat in molli mobilis eſſe toro.
Aſpera ſi viſa eſt, rigidaſque imitata Sabinas;
Velle, ſed ex alto diſſimulare, puto.
Sive es docta; places raras dotata per artes:
Sive rudis; placita es ſimplicitate tua.
Eſt, quæ Callimachi præ noſtris ruſtica dicat
Carmina: cui placeo, protinus ipſa placet.
Eſt etiam, quæ me vatem, & mea carmina culpet:
Culpantis cupiam ſuſtinuiſſe femur.
Molliter inceſſit; motu capit. altera dura eſt;
At poterit tacto mollior eſſe viro.
Hæc quia dulce canit, flectitque facillima vocem,
Oſcula cantanti rapta dediſſe velim.
Hæc querulas agili percurrit pollice chordas.
Tam doctas quis non poſſit amare manus?
Illa placet geſtu, numeroſaque brachia ducit,
Et tenerum molli torquet ab arte latus:
Ut taceam de me, qui cauſa tangor ab omni;
Illic Hippolytum pone; Priapus erit.
Tu, quia tam longa es, veteres heroidas æquas.
Et potes in toto multa jacere toro.
Hæc habilis brevitate ſua. corrumpor utraque.
Conveniunt voto longa breviſque meo.
Non eſt culta; ſubit quid cultæ accedere poſſit.
Ornata eſt; dotes exhibet illa ſuas.
Candida me capiet, capiet me flava puella:
Eſt etiam fuſco grata colore Venus.
Seu pendent nivea pulli cervice capilli;
Leda fuit nigra conſpicienda coma.
Seu flavent; placuit croceis Aurora capillis.
Omnibus hiſtoriis ſe meus aptat amor.
Me nova ſollicitat, me tangit ſerior ætas:

Hæc melior ſpecie corporis: illa ſapit.
Denique quas tota quiſquam probet Urbe puellas;
Noſter in has omnes ambitioſus amor.

Elegia V. *Ad amicam, corruptam.*

NUllus amor tanti eſt, (abeas, pharetrate Cupido)
Ut mihi ſint toties maxima vota mori.
Vota mori mea ſunt; cum te peccaſſe recordor,
Hei mihi, perpetuum nata puella malum!
Non mihi deletæ nudant tua facta tabellæ:
Non data furtive munera crimen habent.
O utinam arguerem ſic, ut non vincere poſſem!
Me miſerum! quare tam bona cauſa mea eſt?
Felix, qui quod amat, defendere fortiter audet:
Cui ſua, Non feci, dicere amica poteſt.
Ferreus eſt, nimiumque ſuo favet ille dolori,
Cui petitur victa palma cruenta rea.
Ipſe miſer vidi, cum me dormire putares,
Sobrius appoſito crimina veſtra mero.
Multa ſupercilio vidi vibrante loquentes.
Nutibus in veſtris pars bona vocis erat.
Non oculi tacuere tui, conſcriptaque vino
Menſa; nec in digitis litera nulla fuit.
Sermonem agnovi, (quid non videatur amanti?)
Verbaque pro certis juſſa valere notis.
Jamque frequens ierat menſa conviva remota:
Compoſiti juvenes unus & alter erant.
Improba tum verò jungentes oſcula vidi.
Illa mihi lingua nexa fuiſſe liquet.
Qualia nec fratri tulerit germana ſevero;
Sed tulerit cupido mollis amica viro:
Qualia credibile eſt, nec Phœbum ferre Dianæ;
Sed Venerem Marti ſæpe tuliſſe ſuo.
Quid facies, exclamo; quo nunc mea gaudia defers?
Injiciam dominas in mea jura manus.
Hæc tibi ſint mecum, mihi ſint communia tecum.
In bona cur quiſquam tertius iſta venit?
Hoc ego; quæque dolor linguæ dictavit: at illi
Conſcia purpureus venit in ora pudor.
Quale coloratum Tithoni conjuge cælum
Subrubet, aut ſponſo viſa puella novo,
Quale roſæ fulgent inter ſua lilia miſtæ:
Aut ubi cantatis Luna laborat equis:

Aut

Aut quod, ne longis flaveſcere poſſit ab annis,
Mæonis Aſſyrium fœmina tinxit ebur.
His erat, aut alicui color ille ſimillimus horum:
Et nunquam caſu pulcrior illa fuit.
Spectabat terram; terram ſpectare decebat.
Mæſta erat in vultu; mæſta decenter erat.
Sicut erant (& erant culti), laniare capillos,
Et fuit in teneras impetus ire genas.
Ut faciem vidi, fortes cecidere lacerti:
Defenſa eſt armis noſtra puella ſuis.
Qui modo ſævus eram, ſupplex ultroque rogavi,
Oſcula ne nobis deteriora daret.
Riſit, & ex animo dedit optima: qualia poſſent
Excutere irato tela triſulca Jovi.
Torqueor infelix, ne tam bona ſumſerit alter:
Et volo non ex hac illa fuiſſe nota.
Hæc quoque, quam docui, multo meliora fuerunt;
Et quiddam viſa eſt addidiciſſe novi. (bellis
Quod nimium placuere, malum eſt: quod tota la-
Lingua tua eſt noſtris, noſtra recepta tuis.
Nec tamen hoc unum doleo: non oſcula tantum
Juncta queror; quamvis hæc quoq; juncta queror:
Illa, niſi in lecto, nuſquam potuere doceri.
Neſcio quis pretium grande magiſter habet.

Elegia VI. *In mortem Pſittaci.*

PSittacus, Eois imitatrix ales ab Indis,
Occidit. exequias ite frequenter aves.
Ite, piæ volucres; & plangite pectora pennis:
Et rigido teneras ungue notate genas.
Horrida pro mœſtis lanietur pluma capillis:
Pro longa reſonent carmina veſtra tuba.
Quid ſcelus Iſmarii quereris, Philomela, tyranni?
Expleta eſt annis iſta querela ſuis.
Alitis in raræ miſerum devertite funus.
Magna, ſed antiqui cauſa doloris Itys.
Omnes, quæ liquido libratis in aere curſus;
Tu tamen ante alias, turtur amice, dole.
Plena fuit vobis omni concordia vita,
Et ſtetit ad finem longa tenaxque fides.
Quod fuit Argolico juvenis Phocæus Oreſtæ;
Hoc tibi, dum licuit, Pſittace, turtur erat.
Quid tamen iſta fides? quid rari forma coloris?

Quid vox mutandis ingenioſa ſonis?
Quid juvat, ut datus es, noſtræ placuiſſe puellæ?
Infelix avium gloria, nempe jaces.
Tu poteras fragiles pennis hebetare ſmaragdos,
Tincta gerens rubro Punica roſtra croco.
Non fuit in terris vocum ſimulacior ales:
Reddebas blæſo tam bene verba ſono.
Raptus es invidia. non tu fera bella movebas:
Garrulus, & placidæ pacis amator eras.
Ecce, coturnices inter ſua prælia vivunt:
Forſitan & fiant inde frequenter anus.
Plenus eras minimo: nec præ ſermonis amore
In multos poteras ora vacare cibos.
Nux erat eſca tibi, cauſæque papavera ſomnis:
Pellebatque ſitim ſimplicis humor aquæ.
Vivit edax vultur, ducenſque per aera gyros
Milvus, & pluviæ graculus auctor aquæ.
Vivit & armiferæ cornix inviſa Minervæ;
Illa quidem ſæculis vix moritura novem.
Occidit ille loquax, humanæ vocis imago,
Pſittacus, extremo munus ab orbe datum.
Optima prima fere manibus rapiuntur avaris;
Implentur numeris deteriora ſuis.
Triſtia Phyllacidæ Therſites funera vidit:
Jamque cinis, vivis fratribus, Hector erat.
Quid referam timidæ pro te pia vota puellæ;
Vota procelloſo per mare rapta Noto?
Septima lux aderat, non exhibitura ſequentem:
Et ſtabat vacua jam tibi Parca colo.
Nec tamen ignavo ſtupuerunt verba palato.
Clamavit moriens lingua, Corinna, vale.
Colle ſub Elyſio nigra nemus ilice frondens,
Udaque perpetuo gramine terra, viret.
Si qua fides dubiis; volucrum locus ille piarum
Dicitur, obſcœnæ quo prohibentur aves.
Illic innocui late paſcuntur olores:
Et vivax Phœnix, unica ſemper avis.
Explicat ipſa ſuas ales Junonia pennas:
Oſcula dat cupido blanda columba mari.
Pſittacus has inter, nemorali ſede receptus,
Convertit volucres in ſua verba pias.
Oſſa tegit tumulus: tumulus pro corpore parvus:
Quo lapis exiguus par ſibi carmen habet.

[Col-

[Colligor ex ipſo dominæ placuiſſe ſepulcro.
Ora fuere mihi plus ave docta loqui].

Elegia VII. *Amica ſe purgat, quod ancillam non amet.*

ERgo ego ſufficiam reus in nova crimina ſemper
Ut vincam, toties dimicuiſſe piget.
Sive ego marmorei reſpexi ſumma theatri;
Eligis è multis, unde dolere velis.
Candida ſeu tacito me vidit fœmina vultu;
In vultu tacitas arguis eſſe notas.
Si quam laudavi; miſeros petis ungue capillos:
Si culpo; crimen diſſimulare putas.
Sive bonus color eſt, in te quoque frigidus eſſe;
Seu malus, alterius dicor amore mori.
Atque ego peccati vellem mihi conſcius eſſem,
Æquo animo pœnam, qui meruere, ferunt.
Nunc temere inſimulas: credendoque omnia fruſtra,
Ipſa vetas iram pondus habere tuam.
Aſpice, ut auritus miſerandæ ſortis aſellus
Aſſiduo domitus verbere lentus eat.
Ecce, novum crimen, ſollers ornare Cypaſſis
Objicitur dominæ contemeraſſe torum.
Di melius, quam me, ſi ſit peccaſſe libido,
Sordida contemtæ ſortis amica juvet!
Quis Veneris famulæ connubia liber inire,
Tegaque complecti verbere ſecta velit?
Adde, quod ornandis illa eſt operata capillis;
Et tibi per doctas grata miniſtra manus.
Scilicet ancillam, quæ tam tibi fida, rogarem?
Quid, niſi ut indicio juncta repulſa foret?
Per Venerem juro, puerique volatilis arcus,
Me non admiſſi criminis eſſe reum.

Elegia VIII. *Ad Cypaſſin ancillam Corinnæ.*

POnendis in mille modos perfecta capillis,
Comere ſed ſolas digna Cypaſſi Deas;
Et mihi jucundo non ruſtica cognita furto;
Apta quidem dominæ, ſed magis apta mihi;
Quis fuit inter nos ſociati corporis index?
Senſit concubitus unde Corinna tuos?
Num tamen erubui, num verbo lapſus in ullo
Furtivæ Veneris conſcia ſigna dedi?

Quid,

Quid, quod in ancilla ſi quis delinquere poſſet,
Illum ego contendi mente carere bona?
Theſſalus ancillæ facie Briſeidos arſit:
Serva Mycenæo Phœbas amata duci.
Non ego Tantalide major, nec major Achille.
Quod decuit Reges, cur mihi turpe putem?
Ut tamen iratos in te defixit ocellos;
Vidi te totis erubuiſſe genis.
At quanto, ſi forte refers, præſentior ipſe
Per Veneris feci numina magna fidem!
Tu Dea, tu jubeas animi perjuria puri
Carpathium tepidos per mare ferre Notos.
Pro quibus officiis pretium mihi dulce repende
Concubitus hodie, fuſca Cypaſſi, tuos.
Quid renuis, fingiſque novos, ingrata, timores?
Unum eſt è dominis emeruiſſe ſatis.
Quod ſi ſtulta negas, index anteacta fatebor;
Et veniam culpæ proditor ipſe meæ.
Quoque loco tecum fuerim; quotieſque, Cypaſſi,
Narrabo dominæ, quotque quibuſque modis.

Elegia IX. *Ad Cupidinem.*

O Numquam pro me ſatis indignate Cupido,
O in corde meo deſidioſe puer!
Quid me, qui miles nunquam tua ſigna reliqui,
Lædis? & in caſtris vulneror ipſe meis?
Cur tua fax urit, figit tuus arcus amicos?
Gloria pugnantes vincere major erat.
Quid? non Hæmonius, quem cuſpide perculit, heros,
Confoſſum medica poſtmodo juvit ope?
Venator ſequitur fugientia, capta relinquit:
Semper & inventis ulteriora petit.
Nos tua ſentimus populus tibi deditus arma;
Pigra reluctanti ceſſat in hoſte manus.
Quid juvat in nudis hamata retundere tela
Oſſibus? oſſa mihi nuda relinquit amor.
Tot ſine amore viri, tot ſunt ſine amore puellæ.
Hinc tibi cum magna laude triumphus erat:
Roma, niſi immenſum vires promoſſet in orbem,
Stramineis eſſet nunc quoque tecta caſis.
Feſſus in acceptos miles deducitur agros:
Mittitur in ſaltus carcere liber equus:
Longaque ſubductam celant navalia pinum:
Tu-

Tutaque depoſito poſcitur enſe rudis.
Me quoque, qui toties merui ſub amore puellæ,
Defunctum placide vivere tempus erat.
Vive, Deus, poſito, ſi quis mihi dicat, amore;
Deprecer. uſque adeo dulce puella malum eſt.
Cum bene pertæſum eſt, animoque relanguit ardor;
Neſcio quo miſeræ turbine mentis agor.
Ut rapit in præceps dominum, ſpumantia fruſtra
Fræna retentantem, durior oris equus:
Ut ſubitus, prope jam prenſa tellure, carinam
Tangentem portus ventus in alta rapit:
Sic me ſæpe refert incerta Cupidinis aura;
Notaque purpureus tela reſumit Amor.
Fige, puer; poſitis nudus tibi præbeor armis.
Hic tibi ſint vires: hic tua dextra facit.
Huc tanquam juſſæ veniunt jam ſponte ſagittæ.
Vix illis præ me nota pharetra ſua eſt.
Infelix, tota quicumque quieſcere nocte
Suſtinet, & ſomnos præmia magna vocat.
Stulte, quid eſt ſomnus, gelidæ niſi mortis imago?
Longa quieſcendi tempora fata dabunt.
Me modo decipiant voces fallacis amicæ:
Sperando certe gaudia magna feram.
Et modo blanditias dicat; modo jurgia nectat.
Sæpe fruar domina: ſæpe repulſus eam.
Quod dubius Mars eſt; per te, privigne Cupido, eſt:
Et movet exemplo vitricus arma tuo.
Tu levis es, multoque tuis ventoſior alis:
Gaudiaque ambigua daſque negaſque fide.
Si tamen exaudis pulcra cum matre rogantem;
Indeſerta meo pectore regna tene.
Accedant regno nimium vaga turba puellæ.
Ambobus populis ſic venerandus eris.

Elegia X. *Ad Græcinum, quod eodem tempore duas amet.*

TU mihi, tu certe (memini), Græcine, negabas,
Uno poſſe aliquem tempore amare duas.
Per te ego decipior: per te deprenſus inermis,
Ecce duas uno tempore turpis amo.
Utraque formoſa eſt: operoſæ cultibus ambæ:
Artibus in dubio eſt hæc ſit, an illa, prior.
Pulcrior hac illa eſt: hæc eſt quoque pulcrior illa;

Et magis hæc nobis, & magis illa placet.
Errant, ut ventis diſcordibus acta faſelos,
Dividuumque tenent alter & alter amor.
Quid geminas, Erycina, meos ſine fine dolores!
Nonne erat in curas una puella ſatis?
Quid folia arboribus, quid pleno ſidera cælo;
In freta collectas alta quid addis aquas?
Sed tamen hoc melius, quam ſi ſine amore jacerem.
Hoſtibus eveniat vita ſevera meis.
Hoſtibus eveniat viduo dormire cubili,
Et medio laxe ponere membra toro.
At mihi ſævus amor ſomnos abrumpat inertes:
Simque mei lecti non ego ſolus onus.
Me mea diſperdat nullo prohibente puella,
Si ſatis una poteſt: ſi minus una; duæ.
Sufficiant: graciles ſed non ſine viribus artus:
Pondere, non nervis, corpora noſtra carent.
Et lateri dabit in vires alimenta voluptas.
Decepta eſt opera nulla puella mea.
Sæpe ego, laſcivæ conſumto tempore noctis,
Utilis & forti corpore mane fui.
Felix, quem Veneris certamina mutua perdunt!
Di faciant, leti cauſa ſit iſta mei!
Induat adverſis contraria pectora telis
Miles, & æternum ſanguine nomen emat.
Quærat avarus opes; & quæ laſſarit arando
Æquora, perjuro naufragus ore bibat.
At mihi contingat Veneris langueſcere motu;
Cum moriar, medium ſolvar & inter opus:
Atque aliquis noſtro lacrymans in funere dicat,
Conveniens vitæ mors fuit iſta ſuæ.

Elegia XI. *Ad amicam navigantem.*

PRima malas docuit, mirantibus æquoris undis,
Peliaco pinus vertice cæſa vias:
Quæ concurrentes inter temeraria cautes
Conſpicuam fulvo vellere vexit ovem.
O utinam, remo ne quis freta longa moveret,
Argo funeſtas preſſa bibiſſet aquas!
Ecce fugit notumque torum ſocioſque Penates;
Fallaceſque vias ire Corinna parat.
Quid tibi(me miſerum!) Zephyros Euroſq; timebo,
Et gelidum Borean, egelidumque Notum?
Non

Non iſtic urbes, non tu mirabere ſilvas.
Una eſt injuſti cærula forma maris.
Nec medius tenues conchas pictoſve lapillos
Pontus habet: bibuli littoris illa mora eſt.
Littora marmoreis pedibus ſignanda, puellæ.
Hactenus eſt tutum: cætera cæca via eſt.
Et vobis alii ventorum prælia narrent;
Quas Scylla infeſtet, quaſve Charybdis aquas:
Et quibus emineant violenta Ceraunia ſaxis;
Quo lateant Syrtes, quove Malea ſinu.
Hæc alii referant. at vos, quod quiſque loquentur,
Credite: credenti nulla procella nocet.
Sero reſpicitur tellus, ubi fune ſoluto
Currit in immenſum panda carina ſalum.
Navita ſollicitus qua ventos horret iniquos,
Et prope tam letum, quam prope cernit aquam.
Quid ſi concuſſas Triton exaſperet undas?
Quam tibi nunc toto nullus in ore color!
Tum generoſa voces fœcundæ ſidera Ledæ:
Et, Felix, dicas, quam ſua terra tenet!
Tutius eſt foviſſe torum; legiſſe libellos;
Threiciam digitis increpuiſſe lyram.
At, ſi vana ferunt volucres mea dicta procellæ,
Æqua tamen puppi ſit Galatea tuæ.
Veſtrum crimen erit talis jactura puellæ,
Nereideſque Deæ, Nereidumque pater.
Vade memor noſtri, vento reditura ſecundo.
Impleat illa tuos fortior aura ſinus.
Tum mare in hæc magnus proclinet littora Nereus;
Huc venti ſpirent; huc agat æſtus aquas.
Ipſa roges, Zephyri veniant in lintea ſoli:
Ipſa tua moveas turgida vela manu.
Primus ego aſpiciam notam de littore pinum;
Et dicam, Noſtros advehit illa Deos.
Excipiamq; humeris, & multa ſine ordine carpam
Oſcula pro reditu victima vota cadet.
Inque tori formam molles ſternentur arenæ.
Et tumulus menſæ quilibet inſtar erit.
Illic appoſito narrabis multa Lyæo,
Pane ſit ut mediis obruta navis aquis:
Dumq; ad me properas, nec iniquæ tempora noctis,
Nec te præcipites extimuiſſe Notos.
Omnia pro veris credam, ſint ficta licebit.

Cur ego non votis blandiar ipſe meis?
Hæc mihi quamprimum cælo nitidiſſimus alto
Lucifer admiſſo tempora portet equo.

Elegia XII. *Exultat quod amicæ potitus ſit.*

ITe triumphales circum mea tempora lauri.
Vicimus. in noſtro eſt ecce Corinna ſinu.
Quam vir, quam cuſtos, quā janua firma, tot hoſtes,
Servabant; ne qua poſſet ab arte capi:
Hæc eſt præcipuo victoria digna triumpho;
In qua, quæcunque eſt, ſanguine præda caret.
Non humiles muri, non parvis oppida foſſis
Cincta, ſed eſt ductu capta puella meo.
Pergama cum caderent bello ſuperata biluſtri;
Ex tot, in Atrida pars quota laudis erat?
At mea ſepoſita eſt, & ab omni milite diſſors
Gloria: nec titulum muneris alter habet.
Me duce ad hanc voti finem, me milite veni:
Ipſe eques, ipſe pedes, ſignifer ipſe fui.
Nec caſum fortuna meis immiſcuit actis.
Huc ades, ò cura parte Triumphe mea.
Nec belli nova cauſa mei. niſi rapta fuiſſet
Tyndaris, Europæ pax Aſiæque foret.
Fœmina ſilveſtres Lapithas, populumq; bimembrem
Turpiter appoſito vertit in arma mero.
Fœmina Trojanos iterum fera bella movere
Impulit in regno, juſte Latine, tuo.
Fœmina Romanis, etiam nunc Urbe recenti,
Immiſit ſoceros; armaque ſæva dedit.
Vidi ego pro nivea pugnantes conjuge tauros;
Spectatrix animos ipſa juvenca dabat.
Me quoque cum multis, ſed me ſine cæde, Cupido
Juſſit militiæ ſigna movere ſuæ.

Elegia XIII. *Ad Iſidem, ut parientem Corinnam juvet.*

DUm labefactat onus gravidi temeraria ventris,
In dubio vitæ laſſa Corinna jacet.
Illa quidem, clam me tantum molita pericli,
Ira digna mea: ſed cadit ira metu.
Et tamen aut ex me conceperat, aut ego credo.
Eſt mihi pro facto ſæpe, quod eſſe poteſt.
Iſi Parætonium, genialiaque arva Canopi
Quæ

Quæ colis, & Memphin, palmiferamque Pharon,
Quaque celer Nilus lato delapſus ab alveo
Per ſeptem portus in maris exit aquas;
Per tua ſiſtra precor, per Anubidis ora verendi:
Sic tua ſacra pius ſemper Oſiris amet,
Pigraque labatur circa donaria ſerpens,
Et comes in pompa corniger Apis eat:
Huc adhibe vultus; & in una parce duobus.
Nam vitam dominæ tu dabis; illa mihi.
Sæpe tibi ſedit certis operata diebus,
Qua cingit lauros Gallica turma tuas.
Tuque laborantes utero miſerata puellas,
Quarum tarda latens corpora tendit onus;
Lenis ades, precibuſque meis fave, Ilithya.
Digna eſt, quam jubeas muneris eſſe tui.
Ipſe ego thura dabo fumoſis candidus aris:
Ipſe feram ante tuos munera vota pedes.
Adjiciam titulum, Servata Naſo Corinna.
Tu modo fac titulo muneribuſque locum.
Si tamen in tanto fas eſt monuiſſe timore;
Hac tibi ſit pugna dimicuiſſe ſatis.

Elegia XIV. *In amicam, quod abortivum ipſa fecerit.*

QUid juvat immunes belli ceſſare puellas,
Nec fera peltatas agmina velle ſequi;
Si ſine Marte ſuis patiuntur vulnera telis,
Et cæcas armant in ſua fata manus?
Quæ prima inſtituit teneros convellere fœtus,
Militia fuerat digna perire ſua.
Scilicet, ut careat rugarum crimine venter,
Sternetur pugnæ triſtis arena tuæ?
Si mos antiquis placuiſſet matribus idem;
Gens hominum vitio deperitura fuit:
Quique iterum generis jaceret primordia noſtri,
In vacuo lapides orbe, parandus erat.
Quis Priami fregiſſet opes, ſi numen aquarum
Juſta recuſaſſet pondera ferre Thetis?
Ilia ſi tumido geminos in ventre necaſſet,
Caſurus dominæ conditor Urbis erat.
Si Venus Ænean gravida temeraſſet in alvo;
Cæſaribus tellus orba futura fuit.
Tu quoque, cum poſſes naſci, formoſa, periſſes;

Tentaſſet, quod tu, ſi tua mater opus.
Ipſe ego, cum fuerim melius periturus amando,
Vidiſſem nullos, matre necante, dies.
Quid plenam fraudas vitem creſcentibus uvis;
Pomaque crudeli vellis acerba manu?
Sponte fluant matura ſua. ſine creſcere nata.
Eſt pretium parvæ non leve vita moræ.
Veſtra quid effoditis ſubjectis viſcera telis;
Et nondum natis dira venena datis?
Colchida reſperſam puerorum ſanguine culpant,
Aque ſua cæſum matre queruntur Ityn.
Utraque ſæva parens: ſed triſtibus utraque cauſis
Jactura ſocii ſanguinis ulta virum.
Dicite, quis Tereus, quis vos irritet Jaſon
Figere ſollicita corpora veſtra manu?
Hoc neque in Armeniis tigres fecere latebris;
Perdere nec fœtus auſa leæna ſuos.
At teneræ faciunt, ſed non impune, puellæ.
Sæpe, ſuos utero quæ necat, ipſa perit.
Ipſa perit, ferturque toro reſoluta capillos:
Et clamant, Merito, qui modo cunque vident.
Iſta ſed ætherias vaneſcant dicta per auras;
Et ſint ominibus pondera nulla meis.
Di faciles, peccaſſe ſemel concedite tutò:
Id ſatis eſt. pœnam culpa ſecunda ferat.

Elegia XV. *Ad anulum, quem dono amica dedit.*

ANule, formoſæ digitum vincture puellæ,
In quo cenſendum nil, niſi dantis amor.
Munus eas gratum. te læta mente receptum
Protinus articulis induat illa ſuis.
Tam bene convenias, quam mecum convenit illi;
Et digitum juſto commodus orbe teras.
Felix, à domina tractaberis, anule, noſtra.
Invideo donis jam miſer ipſe meis.
O utinam fieri ſubito mea munera poſſim.
Artibus Ææis, Carpathiive ſenis!
Tunc ego te dominæ cupiam tetigiſſe papillas,
Et lævam tunicis inſeruiſſe manum.
Elabar digito, quamvis anguſtus & hærens;
Inque ſinum mira laxus ab arte cadam.
Idem ego, ut arcana poſſim ſignare tabellas,
Neve tenax ceram ſiccave gemma trahat.

Hu-

Humida formoſæ tangam prius ora puellę.
  Tantum ne ſignem ſcripta dolenda mihi.
Si dabor, ut condar loculis; exire negabo.
  Adſtringens digitos orbe minore tuos.
Non ego dedecori tibi ſim, mea vita, futurus;
  Quodve tener digitus ferre recuſet, onus.
Me gere, cum calidis perfunderis imbribus artus:
  Damnaque ſub gemma perfer euntis aquæ.
Sed puto te nuda mea membra libidine ſurgent,
  Et peragam partes anulus ille viri.
Irrita quid voveo? parvum proficiſcere munus.
  Illa datam tecum ſentiat eſſe fidem.

Elegia XVI. *ad Amicam, ut ad rura ſua veniat.*

PArs me Sulmo tenet Peligni tertia ruris;
  Parva, ſed irriguis ora ſalubris aquis.
Sol licet admoto tellurem ſidere findat,
  Et micet Icarii ſtella proterva canis;
Arva pererrantur Peligna liquentibus undis:
  Et viret in tenero fertilis herba ſolo.
Terra ferax Cereris, multoque feracior uvæ;
  Dat quoque bacciferam Pallada gratus ager:
Perque reſurgentes rivis labentibus herbas.
  Gramineus madidam ceſpes obumbrat humum.
At meus ignis abeſt. verbo peccavimus uno.
  Quæ movet ardores, eſt procul; ardor adeſt.
Non ego, ſi medius Polluce & Caſtore ponar,
  In cæli ſine te parte fuiſſe velim.
Solliciti jaceant, terraque premantur iniqua,
  In longas orbem qui ſecuere vias.
Aut juvenum comites juſſiſſent ire puellas,
  Si fuit in longas terra ſecanda vias.
Tum mihi, ſi premerem ventoſas horridus Alpes,
  (Dummodo cum domina, molle fuiſſet iter.
Cum domina Libycas auſim perrumpere Syrtes,
  Et dare non æquis vela ferenda Notis.
Non, quæ virgineo portenta ſub inguine lattant;
  Nec timeam veſtros, curva Malea, ſinus:
Non qua ſubmerſis ratibus ſaturata Charybdis
  Fundit, & effuſas ore reſorbet aquas.
Quod ſi Neptuni ventoſa potentia vincit,
  Et ſubventuros auferet unda Deos;
Tu noſtris niveos humeris impone lacertos.

Cor-

Corpore nos facili dulce feremus onus.
Sæpe petens Hero juvenis tranaverat undas.
Tunc quoque tranaſſet ; ſed via cæca fuit.
At ſine te , quamvis operoſi vitibus agri
Me teneant , quamvis amnibus arva natent ,
Et vocet in rivos parentem ruſticus undam,
Frigidaque arboreas mulceat aura comas;
Non ego Pelignos videor celebrare ſalubres :
Non ego natalem rura paterna locum;
Sed Scythiam, Cilicaſq; feros, virideſque Britannos,
Quæque Prometheo ſaxa cruore rubent.
Ulmus amat vitem , vitis non deſerit ulmum.
Separor à domina cur ego ſæpe mea ?
At mihi te comitem juraras uſque futuram,
Per me , perque oculos ſidera noſtra tuos.
Verba puellarum , foliis leviora caducis ,
Irrita, quo viſum eſt , ventus & unda ferunt.
Si qua mei tamen eſt in te pia cura relicti ;
Incipe pollicitis addere facta tuis :
Parv aque quamprimum rapientibus eſſeda mannis
Ipſa per admiſſas concute lora jubas.
At vos , qua veniet , tumidi ſubſidite montes :
Et faciles curvis vallibus eſte viæ.

Elegia XVII. *Quod Corinnæ ſoli ſit ſerviturus.*

SI quis erit , qui turpe putet ſervire puellæ ;
Illo convincar judice turpis ego.
Sim licet infamis ; dum me moderatius urat ,
Quæ Paphon , & fluctu pulſa Cythera tenet.
Atque utinam dominæ miti quoque præda fuiſſem ;
Formoſæ quoniam præda futurus eram.
Dat facies animos. facies violenta Corinnæ
Me miſerum !) cur eſt tam bene nota ſibi ?
Scilicet à ſpeculi ſumuntur imagine faſtus ;
Nec niſi compoſitam ſe prius illa videt.
Non tibi ſi facies nimium dat in omnia regni ;
(O facies oculos nata tenere meos!)
Collatum idcirco tibi me contemnere debes.
Aptari magnis inferiora licet.
Creditur & Nymphe mortalis amore Calypſo
Capta reluctantem detinuiſſe virum.
Creditur æquoream Phthio Nereida Regi ,
Egeriam juſto concubuiſſe Numæ ;

Vul-

Vulcano Venerem; quamvis, incude relicta,
Turpiter obliquo claudicet ille pede.
Carminis hoc ipſum genus impar: ſed tamen apte
Jungitur herous cum breviore modo.
Tu quoque me, mea lux, in quaslibet accipe leges.
Te deceat medio jura dediſſe toro.
Non tibi crimen ero, nec quo lætere remoto.
Non erit hic nobis inficiandus amor.
Sint tibi pro magno felicia carmina cenſu;
Et multæ per me nomen habere volunt.
Novi aliquam, quæ ſe circumferat eſſe Corinnam.
Ut fiat, quid non illa dediſſe velit?
Sed neque diverſi ripa labuntur eadem
Frigidus Eurotas, populiferque Padus:
Nec, niſi tu, noſtris cantabitur ulla libellis.
Ingenio cauſas tu dabis una meo.

Elegia XVIII. *Ad Macrum, quod de amoribus ſcribat.*

CArmen ad iratum dum tu perducis Achillen,
Primaque juratis induis arma viris;
Nos, Macer, ignava Veneris ceſſamus in umbra,
Et tener auſuros grandia frangit Amor.
Sæpe meæ, Tandem, dixi, diſcede puellæ:
In gremio ſedit protinus illa meo.
Sæpe, Pudet, dixi. lacrymis vix illa retentis,
Me miſeram! jam te, dixit, amare pudet?
Implicuitque ſuos circum mea colla lacertos;
Et, quæ me perdunt, oſcula mille dedit.
Vincor; & ingenium ſumtis revocatur ab armis:
Reſque domi geſtas & mea bella cano.
Sceptra tamen ſumpſi; curaque Tragedia noſtra
Crevit: & huic operi quamlibet aptus eram.
Riſit amor, pallamque meam pictoſque cothurnos,
Sceptraque privata tam citò ſumta manu.
Hinc quoque me dominæ numen deduxit iniquæ;
Deque cothurnato vate triumphat Amor.
Quod licet, aut Artes teneri profitemur Amoris:
(Hei mihi! præceptis urgeor ipſe meis:
Aut, quod Penelopes verbis reddatur Ulyſſi,
Scribimus; aut lacrymas, Phylli relicta, tuas.
Quod Paris, & Macareus, & quod male gratus Jaſon,
Hippolytique parens, Hippolytuſque legant:
Quod-

Quodque tenens ſtrictum Dido miſerabilis enſem
Dicat, & Æoliæ Lesbis amica lyræ.
Quam celer è toto rediit meus orbe Sabinus,
Scriptaque diverſis rettulit ille locis!
Candida Penelope ſignum cognovit Ulyſſis;
Legit ab Hippolyto ſcripta noverca ſuo.
Jam pius Æneas miſeræ reſcripſit Eliſſæ:
Quodque legat Phyllis, ſi modo vivit, habet.
Triſtis ad Hypſipylen ab Jaſone littera venit:
Det votam Phœbo Lesbis amata lyram.
Nec tibi (qua tutum vati, Macer, arma canenti)
Aureus in medio Marte tacetur Amor.
Et Paris eſt illic, & adultera nobile crimen;
Et comes extincto Laodamia viro.
Si bene te novi; non bella libentius iſtis
Dicis: & à veſtris in mea caſtra redis.

Elegia XIX. *Ad rivalem, cui uxor curæ non erat.*

SI tibi non opus eſt ſervata, ſtulte, puella;
At mihi fac ſerves: quo magis ipſe velim.
Quod licet, ingratum eſt: quod non licet, acrius urit.
Ferreus eſt, ſi quis, quod ſinit alter, amat.
Speremus pariter, pariter metuamus amantes:
Et faciat voto grata repulſa locum.
Quo mihi fortunam, quæ nunquam fallere curet?
Nil ego, quod nullo tempore lædat, amo.
Viderat hoc in me vitium verſuta Corinna;
Quaque capi poſſem, callida norat opem.
Ah quoties ſani capitis mentita dolores,
Cunctantem tardo juſſit abire pede!
Ah quoties finxit culpam, quantunque libebat,
Inſontis ſpeciem præbuit eſſe, nocens!
Sic ubi vexarat, tepidoſque refoverat ignes;
Rurſus erat votis comis & apta meis.
Quas mihi blanditias, quam dulcia verba parabat!
Oſcula (Di magni) qualia quotque dabat!
Tu quoque, quæ noſtros rapuiſti nuper ocellos,
Sæpe time inſidias, ſæpe rogata nega:
Et ſine me ante tuos projectum in limine poſtes
Longa pruinoſa frigora nocte pati.
Sic mihi durat amor, longoſque adoleſcit in uſus:
Hoc juvat: hæc animi ſunt alimenta mei.
Pinguis amor, nimiumque patens, in tædia nobis

Ver-

Vertitur; & ſtomacho, dulcis ut eſca, nocet.
Si nunquam Danaen habuiſſet aenea turris;
  Non eſſet Danae de Jove facta parens.
Dum ſervat Juno ſinuatam cornibus Io;
  Facta eſt, quam fuerat, gratior illa Jovi. (des
Quod licet & facile eſt, quiſquis cupit, arbore fron-
  Carpat, & è magno flumine potet aquam.
Si qua volet regnare diu; deludat amantem.
  Hei mihi, quod monitis torqueor ipſe meis!
Cuilibet eveniat, nocet indulgentia nobis.
  Quod ſequitur, fugio: quod fugit, uſque ſequor.
At tu, formoſæ nimium ſecure puellæ,
  Incipe jam prima claudere nocte forem.
Incipe, quis toties furtim tua limina pulſet,
  Quærere: quid latrent nocte ſilente canes.
Quo ferat & referat ſolers ancilla tabellas:
  Cur toties vacuo ſecubet ipſa toro.
Mordeat iſta tuas aliquando cura medullas:
  Daque locum noſtris materiamque dolis.
Ille poteſt vacuo furari littore arenas,
  Uxorem ſtulti ſi quis amare poteſt.
Jamque ego præmoneo; niſi tu ſervare puellam
  Incipis, incipiet deſinere eſſe mea.
Multa diuque tuli: ſperavi ſæpe futurum,
  Cum bene ſervaſſes, ut bene verba darem.
Lentus es, & pateris nulli patienda marito.
  At mihi conceſſi finis amoris erit.
Scilicet infelix nunquam prohibebor adire?
  Nox mihi ſub nullo vindice ſemper erit?
Nil metuam? per nulla traham ſuſpiria ſomnos
  Nil facies, cur te jure periſſe velim?
Quid mihi cum facili, quid cum lenone marito?
  Corrumpis vitio gaudia noſtra tuo.
Quin alium, quem tanta juvet patientia, quæris?
  Me tibi rivalem ſi juvat eſſe, veta.

P. OVIDII NASONIS
AMORUM LIBER III.

Elegia I. *Deliberatio Poetæ, utrum Elegos pergat ſcribere, an potius Tragœdias.*

STat vetus & multos incædua ſilva per annos.
Credibile eſt illi numen ineſſe loco. (dens:
Fons ſacer in medio, ſpeluncaque pumice pen-
Et latere ex omni dulce queruntur aves.
Hic ego dum ſpatior tectus nemoralibus umbris,
Quod mea, quærebam, Muſa moveret opus.
Venit odoratos Elegeia nexa capillos:
Et puto pes illi longior alter erat.
Forma decens: veſtis tenuiſſima, cultus amantis:
In pedibus vitium cauſa decoris erat.
Venit & ingenti violenta Tragœdia paſſu.
Fronte comæ torva, palla jacebat humi.
Læva manus ſceptrum late regale movebat:
Lydius alta pedum vincla cothurnus erat.
Et prior, Ecquis erit, dixit, tibi finis amandi,
O argumenti lente poeta tui!
Nequitiam vinoſa tuam convivia narrant:
Narrant in multas compita ſecta vias.
Sæpe aliquis digito vatem deſignat euntem:
Atque ait, Hic ille eſt, quem ferus urit Amor.
Fabula (nec ſentis) tota jactaris in Urbe;
Dum tua præterito facta pudore refers.
Tempus erat thyrſo pulſum graviore moveri.
Ceſſatum ſatis eſt: incipe majus opus.
Materia premis ingenium. cane facta virorum:
Hæc animo, dices, area digna meo eſt.
Quod tenere cantent, luſit tua Muſa, puellæ;
Primaque per numeros acta juventa ſuos.
Nunc habeam per te Romana Tragœdia nomen.
Implebit leges ſpiritus iſte meas.
Hactenus: & movit pictis innexa cothurnis
Denſum cæſarie terque quaterque caput.
Altera (ſi memini) limis ſubriſit ocellis.
Fallor, an in dextra myrtea virga fuit?
Quid gravibus verbis, animoſa Tragœdia, dixit,
Me premis? an nunquam non gravis eſſe potes?

Im-

Imparibus tamen es numeris dignata moveri.
In me pugnaſti verſibus uſa meis.
Non ego contulerim ſublimia carmina noſtris.
Obruit exiguas regia veſtra fores.
Sum levis; & mecum levis eſt mea cura Cupido.
Non ſum materia fortior ipſa mea.
Ruſtica ſit ſine me laſcivi mater Amoris.
Huic ego proveni lena comeſque Deæ.
Quam tu non poteris duro reſerare cothurno,
Hæc eſt blanditiis janua laxa meis.
Et tamen emerui plus quam tu poſſe, ferendo
Multa ſupercilio non patienda tuo.
Per me decepto didicit cuſtode Corinna
Liminis adſtricti ſollicitare fidem;
Delabique toro tunica velata recincta;
Atque impercuſſos nocte movere pedes.
Vel quoties foribus duris inciſa pependi,
Non verita à populo prætereunte legi!
Quin ego me memini, dum cuſtos ſævus abiret,
Ancillæ miſſam delituiſſe ſinu.
Quid, cum me munus natali mittis? at illa
Rumpit, & appoſita barbara merſit aqua?
Prima tuæ movi felicia ſemina mentis.
Munus habet, quod te jam petit, iſta meum.
Deſierant, cœpi: per vos utramque rogamus,
In vacuas aures verba timentis eant.
Altera me ſceptro decoras, altoque cothurno.
Jam nunc contacto magnus in ore ſonor.
Altera das noſtro victurum nomen amori.
Ergo ades, & longis verſibus adde breves.
Exiguum vati concede, Tragœdia, tempus.
Tu labor æternus: quod petit illa, breve eſt.
Mota dedit veniam. teneri properentur amores,
Dum vacat: à tergo grandius urget opus.

Elegia II. *Ad amicam, curſum equorum ſpectantem.*

NOn ego nobilium ſedeo ſtudioſus equorum:
Cui tamen ipſa faves, vincat ut ille precor.
Ut loquerer tecum veni, tecumque ſederem;
Ne tibi non notus, quem facis, eſſet amor.
Tu curſus ſpectas, ego te, ſpectemus uterque
Quod juvat, atque oculos paſcat uterque ſuos.

O, quicumque faves, felix agitator equorum!
Ergo illi curæ contigit eſſe tuæ?
Hoc mihi contingat; ſacro de carcere miſſis
Inſiſtam forti mente vehendus equis.
Et modo lora dabo; modo verbera terga notabo;
Nunc ſtringam metas interiore rota.
Si mihi currenti fueris conſpecta, morabor:
Deque meis manibus lora remiſſa fluent:
Ah quam pæne Pelops Piſea concidit haſta,
Dum ſpectat vultus, Hippodamia, tuos!
Nempe favore ſuæ vicit tamen ille puellæ.
Vincamus dominæ quiſque favore ſuæ.
Quid fruſtra refugis? cogit nos linea jungi.
Hæc in lege loci commoda Circus habet.
Tu tamen, à dextra quicumque es, parce puellæ.
Contactu lateris læditur iſta tui.
Tu quoque, qui ſpectas poſt nos, tua contrahe crura;
Si pudor eſt: rigido nec preme terga genu.
Sed nimium dimiſſa jacent tibi pallia terra.
Collige; vel digitis en ego tollo meis.
Invida veſtis eras, quæ tam bona crura tegebas:
Quoque magis ſpectes, Invida veſtis eras.
Talia Melanion Atalantes crura fugacis
Optavit manibus ſuſtinuiſſe ſuis.
Talia ſuccinctæ pinguntur crura Dianæ,
Cum ſequitur fortes, fortior ipſa, feras.
His ego non viſis arſi. quid fiet ab iſtis?
In flammam flammas, in mare fundis aquas.
Suſpicor ex iſtis & cætera poſſe placere;
Quæ bene ſub tenui condita veſte latent.
Vis tamen interea faciles arceſſere ventos,
Quos faciat noſtra mota tabella manu?
An magis hic meus eſt animi, non aeris, æſtus,
Captaque fœmineus pectora torret amor?
Dum loquor, alba levi ſparſa eſt tibi pulvere veſtis.
Sordide de niveo corpore pulvis abi.
Sed jam pompa venit. linguis animiſque favete.
Tempus adeſt plauſus; aurea pompa venit.
Prima loco fertur paſſis Victoria pennis.
Huc ades; & meus hic fac, Dea, vincat amor.
Plaudite Neptuno, nimium qui creditis undis.
Nil mihi cum pelago: me mea terra capit.
Plaude tuo, miles, Marti: nos odimus arma.

Pax

Pax juvat, & media Pace repertus Amor.
Auguribus phœbus, Phœbe venantibus adſit:
Artifices in te verte, Minerva, manus.
Ruricolæ Cereri, teneroque adſurgite Baccho:
Pollucem pugiles, Caſtora placet eques.
Nos tibi, blanda Venus, puerisque potentibus arcu
Plaudimus. inceptis annue, Diva, meis.
Daque novæ mentem dominæ, patiatur amari.
Annuit; & motu ſigna ſecunda dedit.
Quod Dea promiſit, promittas ipſa rogamus.
Pace loquar Veneris: tu Dea major eris.
Per tibi tot juro teſtes, pompamque Deorum,
Te dominam nobis tempus in omne peti.
Sed pendent tibi crura: potes, ſi forte juvabit,
Cancellis primos inſeruiſſe pedes.
Maxima jam vacuo Prætor ſpectacula Circo
Quadrijuges æquo carcere miſit equos.
Cui ſtudeas video: vincet cuicunque favebis.
Quid cupias ipſi ſcire videntur equi.
Me miſerum! metam ſpatioſo circuit orbe.
Quid facis? admoto proximus axe ſubit.
Quid facis, infelix? perdis bona vota puellæ.
Tende precor valida lora ſiniſtra manu.
Favimus ignavo. ſed enim revocate, Quirites;
Et dat jactatis undique ſigna togis.
En revocant. at, ne turbet toga mota capillos,
In noſtros abdas te licet uſque ſinus.
Jamque patent iterum reſerato carcere poſtes.
Evolat admiſſis diſcolor agmen equis.
Nunc ſaltem ſupera, ſpatioque inſurge patenti.
Sint mea, ſint dominæ fac rata vota meæ.
Sunt dominæ rata vota meæ: mea vota ſuperſunt.
Ille tenet palmam: palma petenda mihi eſt.
Riſit, & argutis quiddam promiſit ocellis.
Hoc ſatis hic. alio cætera redde loco.

Elegia III. *De amica, qua pejeraverat.*

ESſe Deos, i, crede. fidem jurata fefellit:
Et facies illi, quæ fuit ante, manet.
Quam longos habuit nondum perjura capillos,
Tam longos, poſtquam numina luſit, habet.
Candida candorem roſeo ſuffuſa rubore
Ante ſtetit: niveo lucet in ore rubor.

Pes erat exiguus: pedis eſt artiſſima forma.
  Longa decenſque fuit: longa decenſque manet.
Argutos habuit, radiant ut ſidus, ocellos,
  Per quos mentita eſt perfida ſæpe mihi.
Scilicet æternò falſum jurare puellis
  Di quoque concedunt; formaque numen habet.
Perque ſuos illam nuper juraſſe recordor,
  Perque meos oculos; & doluere mei.
Dicite, Dì; ſi vos impune fefellerit illa;
  Alterius meritis cur ego damna tuli?
At non invidiæ vobis Cepheia virgo eſt,
  Pro male formoſa juſſa parente mori.
Non ſatis eſt, quod vos habui ſine pondere teſtes,
  Et mecum luſos ridet inulta Deos:
Ut ſua per noſtram redimat perjuria pœnam,
  Victima deceptus decipientis ero?
Aut ſine re nomen Deus eſt, fruſtraque timetur,
  Et ſtulta populos credulitate movet:
Aut, ſi quis Deus eſt, teneras amat ille puellas;
  Et nimium ſolas omnia poſſe jubet.
Nobis fatifero Mavors accingitur enſe;
  Nos petit invicta Palladis haſta manu.
Nobis flexibiles curvantur Apollinis arcus;
  In nos alta Jovis dextra fulmen habet.
Formoſas Superi metuunt offendere læſi:
  Atque ultrò, quæ ſe non timuere, timent.
Et quiſquam pia thura focis imponere curet?
  Certe plus animi debet ineſſe viris.
Jupiter igne ſuo lucos jaculatur & arces.
  Miſſaque perjuras tela ferire vetat.
Tot meruere peti. Semele miſerabilis arſit:
  Officio eſt illi pœna reperta ſuo:
At ſi venturo ſe ſubduxiſſet amanti,
  Non pater in Baccho matris haberet onus.
Quid queror, & toti facio convitia cœlo?
  Dì quoq; habent oculos: Dì quoque pectus habent.
Si Deus ipſe forem; numen ſine fraude liceret
  Fœmina mendaci falleret ore meum.
Ipſe ego jurarem verum jurare puellas;
  Et non de tetricis dicerer eſſe Deus.
Tu tamen illorum moderatius utere dono:
  Aut oculis certe parce, puella, meis.

Ele-

Elegia IV. *Ad virum ſervantem conjugem.*

DUre vir, impoſito teneræ cuſtode puellæ,
Nil ag's. ingenio quæque tuenda ſuo.
Si qua metu demto caſta eſt; ea denique caſta eſt:
Quæ, quia non liceat, non facit; illa facit.
Ut jam ſervaris bene corpus; adultera mens eſt:
Nec cuſtodiri, ni velit, illa poteſt.
Nec mentem ſervare potes, licet omnia claudas.
Omnibus occluſis intus adulter erit.
Cui peccare licet, peccat minus. ipſa poteſtas
Semina nequitiæ languidiora facit.
Deſine (crede mihi) vitia irritare vetando:
Obſequio vincas aptius illa tuo.
Vidi ego nuper equum, contra ſua vincla tenacem,
Ore reluctanti fulminis ire modo.
Conſtitit, ut primum conceſſas ſenſit habenas,
Frænaque in effuſa laxa jacere juba.
Nitimur in vetitum ſemper, cupimuſque negata.
Sic interdictis imminet æger aquis.
Centum fronte oculos, centum cervice gerebat
Argus: & hos unus ſæpe fefellit Amor.
In thalamum Danae ſaxo ferroque perennem
Quæ fuerat virgo tradita, mater erat.
Penelope manſit, quamvis cuſtode carebat,
Inter tot juvenes intemerata procos.
Quidquid ſervatur, cupimus magis: ipſaque furem
Cura vocat. pauci, quod ſinit alter, amant.
Nec facie placet illa ſua, ſed amore mariti.
Neſcio quid, quod te ceperit, eſſe putant.
Non proba ſit, quam vir ſervat, ſed adultera; cara eſt
Ipſe timor pretium corpore majus habet.
Indignere licet; juvat inconceſſa voluptas.
Sola placet; Timeo, dicere ſi qua poteſt.
Nec tamen ingenuam jus eſt ſervare puellam.
Hic metus externæ corpora gentis agat.
Scilicet ut poſſit cuſtos, Ego, dicere, feci,
In laudem ſervi caſta ſit illa tui.
Ruſticus eſt nimium, quem lædit adultera conjux;
Es notos mores non ſatis Urbis habet:
In qua Martigenæ non ſunt ſine crimine nati
Romulus Iliades Iliadeſque Remus.
Quo tibi formoſam, ſi non niſi caſta placebat?

Non poſſunt ullis iſta coire modis.
Si ſapis, indulge dominæ; vultuſque ſeveros
Exue: nec rigidi jura tuere viri.
Et cole, quos dederit (multos dabit) uxor amicos.
Gratia ſic minimo magna labore venit.
Sic poteris juvenum convivia ſemper inire:
Et, quæ non dederis, multa videre domi.

Elegia V. *Somnium. Elegia quæ ex MSS. huc revocata eſt.*

NOx erat; & ſomnus laſſos ſubmiſit ocellos.
Terruerunt animum talia viſa meum.
Colle ſub aprico celeberrimus ilice lucus
Stabat; & in ramis multa latebat avis.
Area gramineo ſuberat viridiſſima prato,
Uvida de guttis lene ſonantis aquæ.
Ipſe ſub arboreis vitabam frondibus æſtum?
Fronde ſub arborea ſed tamen æſtus erat.
Ecce, petens variis immiſtas floribus herbas,
Conſtitit ante oculos candida vacca meos.
Candidior nivibus, tunc cum cecidere recentes,
In liquidas nondum quas mora vertit aquas.
Candidior, quod adhuc ſpumis ſtridentibus albet,
Et modo ſiccatam, lacte, relinquit ovem.
Taurus erat comes huic, feliciter ille maritus;
Cumque ſua teneram conjuge preſſit humum.
Dum jacet, & lentè revocatas ruminat herbas,
Atque iterum paſto paſcitur ante cibo;
Viſus erat, ſomno vires adimente, ferenti
Cornigerum terræ depoſuiſſe caput.
Huc levibus cornix pennis delapſa per auras
Venit; & in viridi garrula ſedit humo.
Terque bovis niveæ petulanti pectora roſtro
Fodit; & albentes abſtulit ore jubas.
Illa locum taurumque diu cunctata relinquit.
Sed niger in vaccæ pectore livor erat.
Utque procul vidit carpentes pabula tauros;
(Carpebant tauri pabula læta procul)
Illuc ſe rapuit, gregibuſque immiſcuit illis;
Et petiit herbæ fertilioris humum.
Dic, age, nocturnæ, quicunque es, imaginis augur;
Si quid habent veri) viſa quid iſta ferant.
Sic ego: nocturnæ ſic dixit imaginis augur,

Ex-

Expendens animo ſingula viſa ſuo:
Quem tu mobilibus foliis vitare volebas,
Sed male vitabas, æſtus amoris erat.
Vacca puella tua eſt. aptus color ille puellæ.
Tu vir, & in vacca compare taurus eras.
Pectora quod roſtro cornix fodiebat acuto;
Ingenium dominæ lena movebit anus.
Quod cunctata diu taurum ſua vacca reliquit;
Frigidus in viduo deſtituere toro.
Livor, & adverſo maculæ ſub pectore nigræ;
Pectus adulterii labe carere negant.
Dixerat interpres. gelido mihi ſanguis ab ore
Fugit; & ante oculos nox ſtetit alta meos.

Elegia VI. *Ad amnem, dum iter faceret ad amicam.*

AMnis, arundinibus limoſas obſite ripas,
Ad dominam propero; ſiſte parumper aquas.
Nec tibi ſunt pontes, nec quæ ſine remigis ictu
Concava trajecto cymba rudente vehat.
Parvus eras, memini; nec te tranſire refugi:
Summaque vix talos contigit unda meos.
Nunc ruis adpoſito nivibus de monte ſolutis,
Et turpi craſſas gurgite volvis aquas.
Quid properaſſe juvat? quid parca dediſſe quieti
Tempora? quid nocti conſeruiſſe diem?
Si tamen hic ſtandum; ſi non datur artibus ullis
Ulterior noſtro ripa premenda pedi?
Nunc ego, quas habuit pennas Danaeius heros,
Terribili denſum cum tulit angue caput;
Nunc opto currum; de quo Cerealia primum
Semina venerunt in rude miſſa ſolum.
Prodigioſa loquor veterum mendacia vatum.
Nec tulit hæc, nec fert, nec feret ulla dies.
Tu potius, ripis effuſe capacibus amnis,
(Sic æternus eas) labere fine tuo.
Non eris invidiæ, torrens (mihi crede), ferendæ;
Si dicar per te forte retentus amans.
Flumina deberent juvenes in amore juvare;
Flumina ſenſerunt ipſa, quid eſſet amor.
Inachus in Melie Bithynide pallidus iſſe
Dicitur, & gelidis incaluiſſe vadis.
Nondum Troja fuit luſtris obſeſſa duobus,

Cum rapuit vultus, Xanthe, Neæra tuos.
Quid? non Alpheon diverſis currere terris
Virginis Arcadiæ certus adegit amor?
Te quoque promiſſam Xantho, Penee, Creuſam:
Phthiorum terris occuluiſſe ferunt.
Quid referam Aſopon, quem cepit Martia Thebe,
Natarum Thebe quinque futura parens?
Cornua ſi tua nunc ubi ſint, Acheloe, requiram;
Herculis irata fracta querere manu.
Nec tanti Calydon, nec tota Ætolia tanti;
Una tamen tanti Deianira fuit.
Ille fluens dives ſeptena per oſtia Nilus,
Qui patriam tantæ tam bene celat aquæ,
Fertur in Evadne collectam Aſopide flammam
Vincere gurgitibus non potuiſſe ſuis.
Siccus ut amplecti Salmon da poſſet Enipeus;
Cedere juſſit aquam: juſſa receſſit aqua.
Nec te prætereo, qui per cava ſaxa volutans
Tiburis Argei pomifer arva rigas.
Ilia cui placuit, quamvis erat horrida cultu,
Ungue notata comas, ungue notata genas.
Illa, gemens patruique nefas delictaque Martis,
Errabat nudo per loca ſola pede.
Hanc amnis rapidis animoſus vidit ab undis;
Raucaque de mediis ſuſtulit ora vadis:
Atque ita, Quid noſtràs, inquit, teris anxia *ripas*,
Ilia ab Idæo Laomedonte genus?
Quo cultus abjere tui? quid ſola vagaris?
Vitta nec evinctas impedit alba comas?
Quid fles, & madidos lacrimis corrumpis ocellos?
Pectoraque inſana plangis aperta manu?
Ille habet & ſilices, & vivum in pectore ferrum,
Qui tenero lacrymas lentus in ore videt.
Ilia, pone metus; tibi regia noſtra patebit:
Teque colent amnes. Ilia, pone metus.
Tu centum, aut plures, inter dominabere Nymphas:
Nam centum, aut plures flumina noſtra tenent.
Ne me ſperne, precor, tantum, Trojana propago:
Munera promiſſis uberiora feres.
Dixerat. illa oculos in humum dejecta modeſtos
Spargebat tepidos flebilis imbre ſinus.
Ter molita fugam, ter ad altas reſtitit undas,
Currendi vires eripiente metu.

Sera

Sera tamen ſcindens inimico pollice crinem,
Edidit indignos ore tremente ſonos;
O utinam mea lecta forent, patrioque ſepulcro
Condita, dum poterant virginis oſſa legi!
Cur modo Veſtalis tædas invitor ad ullas
Turpis, & Iliacis inficianda focis?
Quid moror? en digitis deſignor adultera vulgi.
Deſit famoſus, qui notet ora, pudor.
Hactenus; & veſtem tumidis prætendit ocellis;
Atque ita ſe in rapidas perdita miſit aquas.
Suppoſuiſſe manus ad pectora lubricus amnis
Dicitur; & ſocii jura dediſſe tori.
Te quoque credibile eſt aliqua caluiſſe puella:
Sed nemora & ſilvæ crimina veſtra tegunt.
Dum loquor, increvit latis ſpatioſius undis,
Nec capit admiſſas alveus altus aquas.
Quid mecum, furioſe, tibi? quid mutua differs
Gaudia? quid cœptum, ruſtice, rumpis iter?
Quid, ſi legitimum flueres, ſi nobile flumen?
Si tibi per terras maxima fama foret?
Nomen habes nullum, rivis collecte caducis;
Nec tibi ſunt fontes, nec tibi certa domus.
Fontis habes inſtar pluviamque niveſque ſolutas,
Quas tibi divitias pigra miniſtrat hyems.
Aut lutulentus agis brumali tempore curſus:
Aut premis arentem pulverulentus humum.
Quis te tum potuit ſitiens haurire viator?
Quis grata dixit voce, Perennis eas?
Damnoſus pecori curris, damnoſior agris.
Forſitan hæc alios; me mea damna movent.
Huic ego væ demens narrabam fluminum amores?
Jactaſſe indigno nomina tanta pudet.
Neſcio quid ſpectans, Acheloon & Inachon amnes,
Et potui nomen, Nile, referre tuum.
At tibi pro meritis opto, non candide torrens,
Sint rapidi ſoles, ſiccaque ſemper hyems.

Elegia VII. *Quod ab amica receptus, cum ea coire non potuerit, conqueritur.*

AT non formoſa eſt, at non bene culta puella;
At, puto, non votis ſæpe petita meis!
Hanc tamen in nullos tenui male languidus uſus,
Sed jacui pigro crimen onuſque toro.

Nec potui cupiens, pariter cupiente puella,
  Inguinis effœti parte juvante frui.
Illa quidem noſtro ſubjecit eburnea collo
  Brachia, Sithonia candidiora nive:
Oſculaque inſeruit cupidæ luctantia linguæ:
  Laſcivum femori ſuppoſuitque femur.
Et mihi blanditias dixit, Dominumque vocavit:
  Et quæ præterea publica verba juvant.
Tacta tamen veluti gelida mea membra cicuta,
  Segnia propoſitum deſtituere ſuum.
Truncus iners jacui, ſpecies, & inutile ſignum:
  Nec ſatis exactum eſt, corpus an umbra forem.
Quæ mihi ventura eſt (ſiquidem ventura) ſenectus,
  Cum deſit numeris ipſa juventa ſuis?
Ah pudet annorum? quo me juvenemque virumque,
  Nec juvenem nec me ſenſit amica virum?
Sic flammas aditura pias æterna ſacerdos
  Surgit, & à caro fratre verenda ſoror.
At nuper bis flava Chlide, per candida Pitho,
  Ter Libas officio continuata meo.
Exigere à nobis anguſta nocte Corinnam,
  Me memini numeros ſuſtinuiſſe novem.
Num mea Theſſalico languent devota veneno
  Corpora? num miſero carmen & herba nocent?
Sagave Pœnicea defixit nomina cera,
  Et medium tenues in jacur egit acus?
Carmine læſa Ceres ſterilem vaneſcit in herbam:
  Deficiunt læſæ carmine fontis aquæ,
Ilicibus glandes, cantataque vitibus uva
  Decidit; & nullo poma movente fluunt.
Quid vetat & nervos magicas torpere per artes?
  Forſitan impatiens ſit latus inde meum.
Huc pudor acceſſit: facti pudor ipſe nocebat:
  Ille fuit vitii cauſa ſecunda mei.
At qualem vidi tantum tetigique puellam,
  Sic etiam tunica tangitur ipſa ſua.
Illius ad tactum Pylius juveneſcere poſſit,
  Tithonoſque annis fortior eſſe ſuis.
Hæc mihi contigerat; ſed vir non contigit illi.
  Quas nunc concipiam per nova vota preces?
Credo etiam magnos, quo ſum tam turpiter uſus,
  Muneris oblati pœnituiſſe Deos.
Optabam certe recipi; ſum nempe receptus:

Oſcu-

Oſcula ferre ; tulli : proximus eſſe fui.
Quo mihi fortunæ tantum ? quo regna ſine uſu ?
Quid niſi poſſedi dives avarus opes ?
Sic aret mediis taciti vulgator in undis ;
Pomaque, quæ nullo tempore tangat, habet.
A tenera quiſquam ſic ſurgit mane puella,
Protinus ut ſanctos poſſit adire Deos.
Sed non blanda, puto, non optima perdidit in me
Oſcula : non omni ſollicitavit ope.
Illa graves potuit quercus, adamantaque durum,
Surdaque blanditiis ſaxa movere ſuis.
Digna movere fuit certe vivoſque viroſque.
Sed neque tum vixi ; nec vir, ut ante, fui.
Quid juvet, ad ſurdas ſi cantet Phemius aures ?
Quid miſerum Thamyran picta tabella juvet ?
At quæ non tacita formavi gaudia mente !
Quos ego non finxi diſpoſuique modos !
Noſtra tamen, jacuere, velut præmortua, membra
Turpiter, heſterna languidiora roſa.
Quæ nunc ecce rigent intempeſtiva valentque,
Nunc opus expoſcunt, militiamque ſuam.
Quin iſtac pudibunda jaces, pars peſſima noſtri ?
Sic ſum pollicitis captus & ante tuis.
Tu dominam fallis ; per te deprenſus inermis
Triſtia cum magno damna pudore tuli.
Hanc etiam non eſt mea dedignata puella
Molliter admota ſollicitare manu.
Sed poſtquam nullas conſurgere poſſe per artes,
Immemoremque ſui procubuiſſe videt ;
Quid me ludis, ait ? quis te, male ſane, jubebat
Invitum noſtro ponere membra toro ?
Aut te trajectis Ææa venefica lanis
Devovet : aut alio laſſus amore venis.
Nec mora : deſiluit tunica velata recincta :
Et decuit nudos proripuiſſe pedes.
Neve ſuæ poſſent intactam ſcire miniſtræ ;
Dedecus hoc ſumta diſſimulavit aqua.

Elegia VIII. *Quod ab amica non recipiatur, dolet.*

ET quiſquam ingenuas etiamnum ſuſpicit artes,
Aut tenerum dotes carmen habere putat ?
Ingenium quondam fuerat pretioſius auro :
At nunc barbaries grandis, habere nihil.

Cum

Cum pulchrè noſtri dominæ placuere libelli ;
  Quo licuit libris, non licet ire mihi.
Cum bene laudavit, laudato janua clauſa eſt.
  Turpiter huc illuc ingenioſus eo.
Ecce recens dives, parto per vulnera cenſu,
  Præfertur nobis ſanguine paſtus eques.
Hunc potes amplecti formoſis, vita, lacertis?
  Hujus in amplexus, vita, jacere potes?
Si neſcis, galeam caput hoc portare ſolebat:
  Enſe latus cinctum, quod tibi ſervit, erat.
Læva manus, cui nunc ſerum male convenit aurum,
  Scuta tulit. dextram tange, cruenta fuit.
Qua periit aliquis, potes hanc contingere dextram?
  Heu! ubi mollities pectoris illa tui?
Cerne cicatrices veteris veſtigia pugnæ.
  Quæſitum eſt illi corpore, quidquid habet.
Forſitan & , quoties hominem jugulaverit, ille
  Indicet. hoc faſſas tangis, avara, manus?
Ille ego Muſarum purus Phœbique ſacerdos
  Ad rigidas canto carmen inane fores.
Diſcite, qui ſapitis, non quæ nos ſcimus inertes,
  Sed trepidas acies, & fera caſtra ſequi:
Proque bono verſu primum deducite pilum.
  Hoc tibi, ſi velles, poſſet, Homere, dari.
Jupiter, admonitus nihil eſſe potentius auro,
  Corruptæ pretium virginis ipſe fuit.
Dum merces aberat; durus pater, ipſa ſevera,
  Ærati poſtes, ferrea turris erat:
Sed poſtquam ſapiens in munera venit adulter;
  Præbuit ipſa ſinus: &, dare juſſa, dedit.
At cum regna ſenex cæli Saturnus haberet;
  Omne lucrum tenebris alta premebat humus.
Æraque & argentum, cumque auro pondera ferri
  Manibus admorat: nullaque maſſa fuit.
At meliora dabat: curvo ſine vomere fruges,
  Pomaque, & in quercu mella reperta cava.
Nec valido quiſquam terras findebat aratro;
  Signabat nullo limite menſor humum.
Non freta dimiſſi verrebant eruta remi,
  Ultima mortali tum via litus erat.
Contra te ſollers, hominum Natura, fuiſti;
  Et nimium damnis ingenioſa tuis.
Quo tibi turritis incingere mœnibus urbes?

Quo

Quo tibi diſcordes addere in arma manus?
Quid tibi cum pelago? terra contenta fuiſſes.
Cur non & cælum tertia regna petis?
Quà licet, affectas cælum quoque templa Quirinus,
Liber, & Alcides, & modo Cæſar, habent.
Eruimus terra ſolidum pro frugibus aurum.
Poſſidet inventas ſanguine miles opes.
Curia pauperibus clauſa eſt: dat cenſus honores:
Inde gravis judex; inde ſeverus eques.
Omnia poſſideant: illis Campuſque Forumque
Serviat. hi pacem crudaque bella gerant.
Tantum ne noſtros avidi liceantur amores:
Et ſatis eſt, aliquid pauperis eſſe ſinant.
At nunc, exæquet tetricas licet illa Sabinas,
Imperat ut captæ, qui dare multa poteſt.
Me prohibet cuſtos: in me timet illa maritum.
Si dederim, tota cedet uterque domo.
O, ſi neglecti quiſquam Deus ultor amantis,
Tam male quæſitas pulvere mutet opes!

Elegia IX. *Tibulli mortem deflet.*

Memnona ſi mater, mater ploravit Achillem,
Et tangunt magnas triſtia fata Deas;
Flebilis indignos, Elegeia, ſolve capillos.
Ah nimis ex vero nunc tibi nomen erit!
Ille tui vates operis, tua fama Tibullus
Ardet in extructo corpus inane rogo.
Ecce, puer Veneris fert everſamque pharetram,
Et fractos arcus, & ſine luce facem.
Aſpice, demiſſis ut eat miſerabilis alis;
Pectoraque infeſta tundat aperta manu.
Excipiunt ſparſi lacrimas per colla capilli,
Oraque ſingultu concutiente ſonant.
Fratris in Æneæ ſic illum funere dicunt
Egreſſum tectis, pulcher Iule, tuis.
Nec minus eſt confuſa Venus moriente Tibullo,
Quam juveni rupit cum ferus inguen aper.
At ſacri vates, & Divum cura vocamur:
Sunt etiam, qui nos numen habere putent.
Scilicet omne ſacrum mors importuna profanat.
Omnibus obſcuras injicit illa manus.
Quid pater Iſmario, quid mater profuit, Orpheo?
Carmine quid victas obſtupuiſſe feras?

Æli-

Ælinon in ſilvis idem pater, Ælinon, altis
  Dicitur invita concinuiſſe lyra.
Adjice Mæoniden, à quo, ceu fonte perenni,
  Vatum Pieriis ora rigantur aquis;
Hunc quoque ſumma dies nigro ſubmerſit Averno,
  Diffugiunt avidos carmina ſola rogos.
Durat opus vatum Trojani fama laboris,
  Tardaque nocturno tela retexta dolo.
Sic Nemeſis longum, ſic Delia nomen habebunt;
  Altera cura recens, altera primus amor.
Quid vos ſacra juvant? quid nunc Ægyptia proſunt
  Siſtra? quid in vacuo ſecubuiſſe toro?
Cum rapiant mala fata bonos [ignoſcite faſſo],
  Sollicitor nullos eſſe putare Deos.
Vive pius; moriere pius. cole ſacra; colentem
  Mors gravis à templis in cava buſta trahet.
Carminibus confide bonis. jacet ecce Tibullus.
  Vix manet è tanto parva quod urna capit.
Tene, ſacer Vates, flammæ rapuere rogales;
  Pectoribus paſci nec timuere tuis?
Aurea ſanctorum potuiſſent templa Deorum
  Urere, quæ tantum ſuſtinuere nefas.
Avertit vultus Erycis quæ poſſidet arces.
  Sunt quoque, qui lacrymas continuiſſe negent.
Sed tamen hoc melius, quam ſi Phæacia tellus
  Ignotum villi ſuppoſuiſſet humo.
Hinc certè madidos fugientis preſſit ocellos
  Mater, & in cineres ultima dona tulit;
Hinc ſoror in partem miſera cum matre doloris
  Venit, inornatas dilaniata comas.
Cumque tuis ſua junxerunt Nemeſiſque priorque
  Oſcula: nec ſolos deſtituere rogos.
Delia diſcedens, Felicius, inquit, amata
  Sum tibi: vexiſti, dum tuus ignis eram.
Cui Nemeſis, Quid, ait, tibi ſint mea damna dolori?
  Me tenuit moriens deficiente manu.
Si tamen è nobis aliquid, niſi nomen & umbra,
  Reſtat; in Elyſia valle Tibullus erit.
Obvius huic venias hedera juvenilia cinctus
  Tempora cum Calvo, docte Catulle, tuo.
Tu quoque (ſi falſum temerati crimen amici)
  Sanguinis atque animæ prodige Galle tuæ.
His comes umbra tua eſt; ſi quid modo corporis umbra eſt.
Au-

Auxiſti numeros, culte Tibulle, pios.
Oſſa quieta, precor, tuta requieſcite iu urna;
Et ſit humus cineri non onerosa tuo.

Elegia X. *Ad Cererem, conquerens quod ejus ſacris cum amica concumbere non permittatur.*

ANnua venerunt Cerealis tempora ſacri.
Secubat in vacuo ſola puella toro.
Flava Ceres, tenues ſpicis redimita capillos,
Cur inhibes ſacris commoda noſtra tuis?
Te, Dea, munificam gentes ubicumque loquuntur;
Nec minus humanis invidet ulla bonis.
Ante nec hirſuti torrebant farra coloni:
Nec notum terris area nomen erat.
Sed glandem quercus oracula prima ferebant.
Hæc erat, & teneri ceſpitis herba cibus.
Prima Ceres docuit turgeſcere ſemen in agris;
Falce coloratas ſubſecuitque comas.
Prima jugo tauros ſupponere colla coegit;
Et veterem curvo dente revellit humum.
Hanc quiſquam lacrymis lætari credit amantum,
Et bene tormentis ſecubituque coli?
Nec tamen eſt (quamvis agros amet illa feraces)
Ruſtica: nec viduum pectus amoris habet.
Cretes erunt teſtes; nec fingunt omnia Cretes;
Cretes, nutrito terra ſuperba Jove.
Illic, ſideream qui mundi temperat arcem,
Exiguus tenero lac bibit ore puer.
Magna fides teſti: teſtis laudatur alumno.
Faſſuram Cererem crimina nota puto.
Viderat Jaſium Cretæa Diva ſub Ida
Figentem certa terga ferina manu.
Vidit, & ut teneræ flammam rapuere medullæ,
(Hinc pudor, ex alia parte trahebat amor.)
Victus amore pudor. ſulcos arere videres,
Et ſata cum minima parte redire ſui.
Cum bene jactati pulſarant arva ligones,
Ruperat & duram vomer aduncus humum,
Seminaque in latos jerant æqualiter agros;
Irrita decepti vota colentis erant.
Diva potens frugum ſilvis ceſſabat in altis;
Deciderant longæ ſpicea ſerta comæ.
Sola fuit Crete fœcundo fertilis anno.

Omnia,

Omnia, quà tulerat ſe Dea, meſſis erant.
Ipſe locus nemorum canebat frugibus Ide,
Et ferus in ſilva farra metebat aper.
Optavit Minos ſimiles ſibi legifer annos:
Optavit Cereris longus ut eſſet amor.
Quod tibi ſecubitus triſtes, Dea flava, fuiſſent;
Hoc cogor ſacris nunc ego ferre tuis.
Cur ego ſim triſtis, cum ſit tibi nata reperta;
Regnaque quam Juno ſorte minore regat!
Feſta dies, Veneremque vocat, cantuſque merumq;.
Hæc decet ad dominos munera ferre Deos.

Eligia XI. *Ad amicam, à cujus amore di-ccdere non poteſt.*

MUlta diuque tuli: vitiis patientia victa eſt.
Cede fatigato pectore, turpis Amor.
Scilicet aſſerui jam me, fugique catenas:
Et quæ depuduit ferre, tuliſſe pudet.
Vicimus; & domitum pedibus calcamus Amorem.
Venerunt capiti cornua ſera meo.
Perfer, & obdura: dolor hic tibi proderit olim.
Sæpe tulit laſſis ſuccus amarus opem.
Ergo ego ſuſtinui, foribus tam ſæpe repulſus,
Ingenuum dura ponere corpus humo.
Ergo ego neſcio cui, quem tu complexa tenebas,
Excubui clauſam, ſervus ut, ante domum.
Vidi, cum foribus laſſus prodiret amator,
Invalidum referens emeritumque latus.
Hoc tamen eſt levius, quam quod ſum viſus ab illo.
Eveniat noſtris hoſtibus ille pudor.
Quando ego non fixus lateri ſpatiantis adhæſi,
Ipſe tuus cuſtos; ipſe vir, ipſe comes?
Scilicet & populo per me comitata placebas.
Cauſa fuit multis noſter amoris amor.
Turpia quid referam vanæ mendacia linguæ,
Et perjuratos in mea damna Deos?
Quid juvenum tacitos inter convivia nutus,
Verbaque compoſitis diſſimulata notis?
Dicta erat ægra mihi: præceps amenſque cucurri.
Veni; & rivali non erat ægra meo.
His, & quæ taceo, duravi ſæpe ferendis.
Quære alium, pro me qui queat iſta pati.
Jam mea votiva puppis redimita corona

Læta

Læta tumeſcentes æquoris audit aquas.
Deſine blanditias & verba potentia quondam
Perdere. non ego ſum ſtultus, ut ante fui.
Luctantur, pectuſque leve in contraria tendunt,
Hac amor, hac odium: ſed, puto, vincit amor.
(Odero, ſi potero: ſi non, invitus amabo.
Nec juga taurus amat: quæ tamen odit, habet.)
Nequitiam fugio: fugientem forma reducit.
Averſor morum crimina: corpus amo.
Sic ego nec ſine te, nec tecum vivere poſſum:
Et videor voti neſcius eſſe mei.
Aut formoſa fores minus, aut minus improba, vellem.
Non facit ad mores tam bona forma malos.
Facta movent odium; facies exorat amorem.
Me miſerum! vitiis plus valet illa ſuis.
Parce, per ò lecti ſocialia jura, per omnes
(Qui dent fallendos ſe tibi ſæpe) Deos,
Perque tuam faciem magni mihi numinis inſtar,
Perque tuos oculos, qui rapuere meos;
Quidquid eris, mea ſemper eris. tu ſelige tantum,
Me quoque velle velis, anne coactus amem?
Lintea dem potius, ventiſque ferentibus utar;
Ut quamvis nolim, cogar amare tamen.

Elegia XII. *Dolet amicam ſuam ita ſuis carminibus innotuiſſe, ut rivales multos ſibi pararit.*

QUis fuit ille dies, quo triſtia ſemper amanti
Omina non albæ concinuiſtis aves?
Quodve putem ſidus noſtris occurrere fatis?
Quoſve Deos in me bella movere querar?
Quæ modo dicta mea eſt, quam cœpi ſolus amare,
Cum multis vereor ne ſit habenda mihi.
Fallimur? an noſtris innotuit illa libellis?
Sic erat; ingenio proſtitit illa meo.
Et merito. quid enim formæ præconia feci?
Vendibilis culpa facta puella mea eſt.
Me lenone placet. duce me perductus amator.
Janua per noſtras eſt adaperta manus.
An proſint, dubium; nocuerunt carmina certè.
Invidiæ noſtris illa fuere bonis.
Cum Thebæ, cum Troja forent, cum Cęſaris acta;
Ingenium movit ſola Corinna meum.
Averſis utinam tetigiſſem carmina Muſis,

Phœbus & inceptum deſtituiſſet opus?
Nec tamen, ut teſtes mos eſt audire poetas,
Malueram verbis pondus abeſſe meis.
Per nos Scylla patri canos furata capillos
Pube premit rabidos inguinibuſque canes.
Nos pedibus pennas dedimus, nos crinibus angues.
Victor Abantiades alite fertur equo.
Iidem per ſpatium Tityon porreximus ingens:
Et tria virpereo fecimus ora cani.
Fecimus Enceladum jaculantem mille lacertis;
Ambiguæ captos virginis ore viros.
Æolios Ithacis incluſimus utribus Euros:
Proditor in medio Tantalus amne ſitit.
De Niobe ſilicem, de virgine fecimus urſam:
Concinit Odryſium Cecropis ales Ityn.
Jupiter aut in aves, aut ſe transformat in aurum;
Aut ſecat impoſita virgine taurus aquas.
Protea quid referam; Thebanaque ſemina dentes?
Qui vomerent flammas ore, fuiſſe boves?
Flere genis electra tuas, auriga, ſorores?
Quæque rates fuerint, nunc maris eſſe Deas?
Averſumque diem menſis furialibus Atrei?
Duraque percuſſam ſaxa ſecuta lyram?
Exit in immenſum fœcunda licentia vatum,
Obligat hiſtorica nec ſua verba fide.
Et mea debuerat falſo laudata videri
Fœmina. crudelitas nunc mihi veſtra nocet.

Elegia XIII. *De Junonis Feſto.*

Cum mihi pomiferis conjux foret orta Phaliſcis;
Mœnia contigimus victa, Camille, tibi.
Caſta ſacerdotes Junoni feſta parabant
Per celebres ludos, indigenamque bovem.
Grande moræ pretium, ritus cognoſcere: quamvis
Difficilis clivis huc via præbet iter.
Stat vetus, & denſa prænubilus arbore lucus.
Aſpice; concedas numen ineſſe loco.
Accipit ara preces, votivaque thura piorum;
Ara per antiquas facta ſine arte manus.
Hinc ubi præſonuit ſollenni tibia cantu;
It per velatas annua pompa vias.
Ducuntur niveæ populo plaudente juvencæ,
Quas aluit campis herba Phaliſca ſuis:

Et

Et vituli nondum metuenda fronte minaces;
Et minor ex humili victima porcus hara:
Duxque gregis cornu per tempora dura recurvo.
Inviſa eſt dominæ ſola capella Deæ.
Illius indicio ſilvis inventa ſub altis
Dicitur inceptam deſtituiſſe fugam.
Nunc quoque per pueros jaculis inceſſitur index;
Et pretium auctori vulneris ipſa datur.
Qua ventura Dea eſt, juvenes timidæque puellæ
Præverrunt latas veſte jacente vias.
Virginei crines auro gemmaque premuntur:
Et tegit auratos palla ſuperba pedes.
More patrum Graio velatæ veſtibus albis
Tradita ſuppoſito vertice ſacra ferunt.
Ore favent populi, tunc cum venit aurea pompa;
Ipſa ſacerdotes ſubſequiturque ſuas.
Argiva eſt pompæ facies. Agamemnone cæſo
Et ſcelus & patrias fugit Haleſus opes.
Jamque pererratis profugis terraque fretoque
Mœnia felici condidit alta manu.
Ille ſuos docuit Junonia ſacra Phaliſcos.
Sint mihi, ſint populo ſemper amica ſuo.

Elegia XIV. *Ad amicam, ſi peccatura eſt, ut occulte peccet.*

NOn ego, ne pecces, cum ſis formoſa, recuſo;
Sed ne ſit miſero ſcire neceſſe mihi.
Nec te noſtra jubet fieri cenſura pudicam;
Sed tantum, tentes diſſimulare, rogat.
Non peccat, quæcunque poteſt peccaſſe negare:
Solaque famoſam culpa profeſſa facit.
Quis furor eſt, quæ nocte latent, ſub luce fateri?
Et quæ clam facias, facta referre palam?
Ignoto meretrix corpus junctura Quiriti
Appoſita populum ſubmovet ante ſera.
Tu tua proſtitues famæ peccata ſiniſtræ;
Commiſſi perages indiciumque tui?
Sit tibi mens melior, ſaltemve imitere pudicas;
Teque probam, quamvis non eris, eſſe putem.
Quæ facis, hæc facito; tantum feciſſe negato:
Nec pudeat coram verba modeſta loqui.
Eſt qui nequitiam locus exigat. omnibus illum
Deliciis imple. ſtet procul inde pudor.

Hinc

Hinc ſimul exieris; laſcivia protinus omnis
 Abſit: & in lecto crimina pone tuo.
Illic nec tunicam tibi ſit poſuiſſe rubori;
 Nec femori impoſitum ſuſtinuiſſe femur:
Illic purpureis condatur lingua labellis;
 Inque modos Venerem mille figuret amor.
Illic nec voces, nec verba juvantia ceſſent:
 Spondaque laſciva mobilitate tremat.
Indue cum tunicis metuentem crimina vultum:
 Et pudor obſcœnum diffiteatur opus.
Da populo, da verba mihi; ſine neſcius errem;
 Et liceat ſtulta crudelitate frui.
Cur toties video mitti recipique tabellas?
 Cur greſſus prior eſt interiorque torus?
Cur plus, quam ſomno, turbatos eſſe capillos;
 Collaque conſpicui dentis habere notam?
Tantùm non oculos crimen deducis ad ipſos.
 Si dubitas famæ parcere; parce mihi.
Mens abit, & morior; quoties peccaſſe fateris?
 Perque meos artus frigida gutta fluit.
Tunc amo: tunc odi fruſtra, quod amare neceſſe eſt:
 Tunc ego, ſed tecum, mortuus eſſe velim.
Nil equidem inquiram; nec, quæ celare parabis,
 Inſequar: & falſi criminis inſtar erit.
Si tamen in media deprenſa tenebere culpa,
 Et fuerint oculis probra videnda meis;
Quæ bene viſa mihi fuerint, bene viſa negato.
 Concedent verbis lumina noſtra tuis.
Prona tibi vinci cupientem vincere palma eſt.
 Sit modo, Non feci, dicere lingua memor.
Cum tibi contingat verbis ſuperare duobus;
 Et, ſi non cauſa, judice vince tuo.

Elegia XV. *Ad Venerem, quod elegis finem imponat.*

QUære novum vatem, tenerorum mater Amorum.
 Raditur hic Elegis ultima meta meis;
Quos ego compoſui Peligni ruris alumnus:
 Nec me deliciæ dedecuere meæ.
Si quid id eſt, uſque à proavis vetus ordinis hæres,
 Non modo militiæ turbine factus eques.
Mantua Virgilio gaudet, Verona Catullo:
 Pelignæ dicar gloria gentis ego.

Quam

Quam ſua libertas ad honeſta coegerat arma,
  Cum timuit ſocias anxia Roma manus.
Atque aliquis ſpectans hoſpes Sulmonis aquoſi
  Mœnia, qua campi jugera pauca tenent;
Quæ tantum, dicet, potuiſtis ferre poetam,
  Quantulacunque eſtis, vos ego magna voco.
Culte puer, puerique parens Amathuſia culti,
  Aurea de campo vellite ſigna meo.
Corniger increpuit thyrſo graviore Lyæus:
  Pulſanda eſt magnis area major equis.
Imbelles Elegi, genialis Muſa, valete:
  Poſt mea manſurum fata ſuperſtes opus.

P. OVIDII NASONIS
SULMONENSIS
ARTIS AMATORIÆ
LIBER I.

SI quis in hoc artem populo non novit amandi;
  Me legat: & lecto carmine doctus amet.
Arte citæ veloque rates remoque moventur:
  Arte leves currus, arte regendus Amor.
Curribus Automedon lentiſq; erat aptus habenis:
  Tiphys in Hæmonia puppe magiſter erat.
Me Venus artificem tenero præfecit Amori.
  Tiphys & Automedon dicar Amoris ego.
Ille quidem ferus eſt, & qui mihi ſæpe repugnet.
  Sed puer eſt; ætas mollis & apta regi.
Phillyrides puerum cithara perfecit Achillem;
  Atque animos placida contudit arte feros.
Qui toties ſocios, toties exterruit hoſtes;
  Creditur annoſum pertimuiſſe ſenem.
Quas Hector ſenſurus erat, poſcente magiſtro,
  Verberibus juſſas præbuit ille manus.
Æacidæ Chiron, ego ſum præceptor Amoris.
  Sævus uterque puer: natus uterque Dea.
Sed tamen & tauri cervix oneratur aratro;
  Frænaque magnanimi dente teruntur equi.
Et mihi cedet Amor: quamvis mea vulneret arcu
  Pectora, jactatas excutiatque faces.
Quo me fixit Amor, quo me violentius uſſit;

Hoc

Hoc melior facti vulneris ultor ero.
Non ego, Phœbe, datas à te mihi mentiar artes:
Nec nos aeriæ voce monemur avis:
Nec mihi ſunt viſæ Clio Cliuſque ſorores,
Servanti pecudes vallibus, Aſcra, tuis.
Uſus opus movet hoc. vati parete perito.
Vera canam. cœptis, mater Amoris, ades.
Eſte procul vittæ tenues, inſigne pudoris,
Quæque tegis medios, inſtita longa, pedes.
Nos Venerem tutam conceſſaque furta canemus;
Inque meo nullum carmine crimen erit.
Principio, quod amare velis, reperire labora,
Qui nova nunc primum miles in arma venis.
Proximus huic labor eſt, placitam exorare puellam.
Tertius, ut longo tempore duret amor.
Hic modus: hæc noſtro ſignabitur area curru:
Hæc erit admiſſa meta terenda rota.
Dum licet, & loris paſſim potes ire ſolutis;
Elige, cui dicas, Tu mihi ſola places.
Hæc tibi non tenues veniet delapſa per auras.
Quærenda eſt oculis apta puella tuis.
Scit bene venator, cervis ubi retia tendat:
Scit bene, qua frendens valle moretur aper.
Aucupibus noti frutices. qui ſuſtinet hamos,
Novit quæ multo piſce natentur aquæ.
Tu quoque, materiam longo qui quæris amori,
Ante frequens quo ſit diſce puella loco.
Non ego quærentem vento dare vela jubebo:
Nec tibi, ut invenias, longa terenda via eſt.
Andromedan Perſeus nigris portarit ab Indis,
Raptaque ſit Phrygio Graja puella viro.
Tot tibi tamque dabit formoſas Roma puellas;
Hæc habet, ut dicas, quidquid in orbe fuit. (mos;
Gargara quot ſegetes, quot habet Methymna race-
Æquore quot piſces, fronde teguntur aves;
[Quot cælum ſtellas, tot habet tua Roma puellas:
Mater & Æneæ conſtat in urbe ſui.]
Seu caperis primis & adhuc creſcentibus annis;
Ante oculos veniet vera puella tuos:
Sive cupis juvenem; juvenes tibi mille placebunt.
Cogeris voti neſcius eſſe tui.
Seu te fonte juvat ſera & ſapientior ætas;
Hoc quoque (crede mihi) plenius agmen erit.

Tu

Tu modo Pompeja lentus ſpatiare ſub umbra,
Cum ſol Herculei terga leonis adit:
Aut ubi muneribus nati ſua munera mater
Addidit, externo marmore dives opus.
Nec tibi vitetur, quæ priſcis ſparſa tabellis
Porticus auctoris Livia nomen habet.
Quaque parare necem miſeris patruelibus auſæ
Belides, & ſtricto ſtat ferus enſe pater.
Nec te prætereat Veneri ploratus Adonis;
Cultaque Judæo ſeptima ſacra Syro.
Nec fuge linigeræ Memphitica templa juvencæ.
Multas illa facit, quod fuit ipſa Jovi.
Et fora conveniunt (quis credere poſſit?) amori;
Flammaque in arguto ſæpe reperta foro.
Subdita qua Veneris facto de marmore templo
Appias expreſſis aera pulſat aquis.
Illo ſæpe loco capitur conſultus Amori:
Quique aliis cavit, non cavet ipſe ſibi.
Illo ſæpe loco deſunt ſua verba diſerto:
Reſque novæ veniunt, cauſaque agenda ſui eſt.
Hunc Venus è templis, quæ ſunt confinia, ridet.
Qui modo patronus, nunc cupit eſſe cliens.
Sed tu præcipue curvis venare theatris.
Hæc loca ſunt voto fertiliora tuo.
Illic invenies, quod ames, quod ludere poſſis,
Quodque ſemel tangas, quodque tenere velis.
Ut redit itq; frequens longum formica per agmen,
Granifero ſolitum cum vehit ore cibum;
Aut ut apes, ſaltuſque ſuos & olentia nactæ
Paſcua, per flores & thyma ſumma volant;
Sic ruit ad celebres cultiſſima fœmina ludos.
Copia judicium ſæpe morata meum.
Spectatum veniunt, veniunt ſpectentur ut ipſæ.
Ille locus caſti damna pudoris habet.
Primus ſollicitos feciſti, Romule, ludos:
Cum juvit viduos rapta Sabina viros.
Tunc neque marmoreo pendebant vela theatro:
Nec fuerant liquido pulpita rubra croco.
Illic, quas tulerant nemoroſa Palatia, frondes
Simpliciter poſitæ, ſcena ſine arte fuit.
In gradibus ſedit populus de ceſpite factis,
Qualibet hirſutas fronde tegente comas.
Reſpiciunt, oculiſque notant ſibi quiſque puellam,

H Quam

Quam velit: & tacito pectore multa movent.
Dumque, rudem præbente modum tibicine Thuſco,
Ludius æquatam ter pede pulſat humum;
In medio plauſu (plauſus tunc arte carebat)
Rex populo prædæ ſigna petenda dedit.
Protinus exiliunt, animum clamore fatentes:
Virginibus cupidas injiciuntque manus.
Ut fugiunt aquilas timidiſſima turba columbæ,
Utque fugit viſos agna novella lupos;
Sic illæ timuere viros ſine lege ruentes.
Conſtitit in nulla, qui fuit ante, color.
Nam timor unus erat; facies non una timoris.
Pars laniant crines: pars ſine mente ſedet:
Altera mœſta ſilet; fruſtra vocat altera matrem:
Hæc queritur; ſtupet hæc: hæc manet; illa fugit,
Ducuntur raptæ genialis præda puellæ:
Et potuit multas ipſe decere pudor.
Si qua repugnarat nimium, comitemque negarat;
Sublatam cupido vir tulit ipſe ſinu.
Atq; ita, Quid teneros lacrymis corrumpis ocellos?
Quod matri pater eſt, hoc tibi, dixit, ero.
Romule, militibus ſciſti dare commoda ſolus.
Hæc mihi ſi dederis commoda, miles ero.
Scilicet ex illo ſolennia more theatra
Nunc quoque formoſis inſidioſa manent.
Nec te nobilium fugiat certamen equorum;
Multa capax populi commoda Circus habet.
Nil opus eſt digitis, per quos arcana loquaris:
Nec tibi per nutus accipienda nota eſt.
Proximus à domina, nullo prohibente, ſedeto:
Junge tuum lateri, quàm potes, uſque latus.
Et bene, quod cogit, ſi nolis, linea jungi;
Quod tibi tangenda eſt lege puella loci.
Hic tibi quæratur ſocii ſermonis origo:
Et moveant primos publica verba ſonos.
Cujus equi veniant, facito, ſtudioſè, requiras.
Nec mora, quiſquis erit, cui favet illa, fave.
At cum pompa frequens cæleſtibus ibit eburnis;
Tu veneri dominæ plaude favente manu.
Utque fit, in gremium pulvis ſi forte puellæ
Deciderit, digitis excutiendus erit.
Et, ſi nullus erit pulvis, tamen excute nullum.
Quælibet officio cauſa ſit apta tuo.

Pal-

Pallia ſi terræ nimium demiſſa jacebunt;
Collige, & immunda ſedulus effer humo.
Protinus officio pretium, patiente puella,
Contingent oculis crura videnda tuis.
Reſpice præterea, poſt vos quicunque ſedebit,
Ne premat oppoſito mollia terga genu.
Parva leves capiunt animos. fuit utile multis,
Pulvinum facili compoſuiſſe manu.
Profuit & tenui vento moviſſe tabellam;
Et cava ſub tenerum ſcamna dediſſe pedem.
Hos aditus Circuſque novo præbebit amori,
Sparſaque ſollicito triſtis arena foro.
Illa ſæpe puer Veneris pugnavit arena:
Et qui ſpectavit vulnera, vulnus habet.
Dum loquitur, tangitq; manum, poſcitq; libellum;
Et quærit poſito pignore, vincat uter;
Saucius ingemuit, telumque volatile ſenſit:
Et pars ſpectati muneris ipſe fuit.
Quid modo cum belli navalis imagine Cæſar
Perſidas induxit Cecropidaſque rates?
Nempe ab utroque mari juvenes, ab utroq; puellæ
Venere: atque ingens orbis in Urbe fuit.
Quis non invenit, turba quod amaret in illa?
Eheu, quàm multos advena torſit Amor!
Ecce parat Cæſar domito, quod defuit, orbi
Addere. nunc, Oriens ultime, noſter eris.
Parthe, dabis pœnas: Craſſi gaudete ſepulti,
Signaque barbaricas non bene paſſa manus.
Ultor adeſt; primiſque ducem profitetur in armis:
Bellaque non puero tractat agenda puer.
Parcite natales, timidi, numerare Deorum:
Cæſaribus virtus contigit ante diem.
Ingenium cæleſte ſuis velocius armis
Surgit; & ignavæ fert male damna moræ.
Parvus erat, manibuſque duos Tirynthius angues
Preſſit, & in cunis jam Jove dignus erat.
Nunc quoq; qui puer es, quantus tum, Bacche, fuiſti,
Cum timuit thyrſos India victa tuos!
Auſpiciis animiſque patris puer arma movebis:
Et vinces animis auſpiciiſque patris.
Tale rudimentum tanto ſub nomine debes;
Nunc juvenum princeps, deinde future ſenum.
Cum tibi ſint fratres; fratres ulciſcere læſos:

Cumque pater tibi ſit; jura tuere patris.
Induit arma tibi genitor patriæque tuuſque:
Hoſtis ab invito regna parente rapit.
Tu pia tela feres, ſceleratas ille ſagittas:
Stabunt pro ſignis juſque piumque tuis.
Vincuntur cauſa Parthi; vincantur & armis.
Eoas Latio dux meus addat opes
Marſque pater, Cæſarque pater, date numen eunti.
Nam Deus è vobis alter es, alter eris.
Auguror en; vinces; votivaque carmina reddam:
Et magno nobis ore ſonandus eris.
Conſiſtes; aciemque meis hortabere verbis.
O deſint animis ne mea verba tuis!
Tergaque Parthorum, Romanaque pectora dicam;
Telaque, ab averſo quæ jacit hoſtis equo.
Quid fugis, ut vincas, quid victo, Parthe, relinques?
Parthe, malum jam nunc Mars tuus omen habet.
Ergo erit illa dies, qua tu, pulcherrime rerum,
Quattuor in niveis aureus ibis equis?
Ibunt ante duces onerati colla catenis;
Ne poſſint tuti, qua prius, eſſe fuga.
Spectabunt læti juvenes miſtæque puellæ:
Diffundetque animos omnibus iſta dies.
Atque aliqua ex illis cum Regum nomina quæret,
Quæ loca, qui montes, quæve ferantur aquæ;
Omnia reſponde: nec tantum ſi qua rogabit;
Et quæ neſcieris, ut bene nota refer.
Hic eſt Euphrates præcinctus arundine frontem:
Cui coma dependet cærula, Tigris erit.
Hoc facito Armenios: hæc eſt Danaeia Perſis:
Urbs in Achæmeniis vallibus iſta fuit.
Ille, vel ille, duces. & erunt, quæ nomina dicas:
Si poteris, vere: ſi minus, apta tamen.
Dant etiam poſitis aditum convivia menſis:
Eſt aliquid, præter vina, quod inde petas.
Sæpe illic poſiti teneris adducta lacertis
Purpureus Bacchi cornua preſſit Amor.
Vinaque cum bibulas ſparſere Cupidinis alas,
Permanet, & cœpto ſtat gravis ille loco.
Ille quidem pennas velociter excutit udas:
Sed tamen & ſpargi pectus amore nocet.
Vina parant animos, faciuntque caloribus aptos:
Cura fugit multo diluiturque mero.

Tunc

Tunc veniunt riſus: tunc pauper cornua ſumit:
Tunc dolor & curæ, rugaque frontis abit.
Tunc aperit mentes, ævo rariſſima noſtro
Simplicitas; artes excutiente Deo.
Illic ſæpe animos juvenum rapuere puellæ:
Et Venus in vinis ignis in igne fuit.
Hic tu fallaci nimium ne crede lucernæ.
Judicio formæ noxque merumque nocent.
Luce Deas cæloque Paris ſpectavit aperto;
Cum dixit Veneri, Vincis utramque Venus.
Nocte latent mendæ, vitioque ignoſcitur omni.
Horaque formoſam quamlibet illa facit.
Conſule de gemmis, de tincta murice lana;
Conſule de facie corporibuſque diem.
Quid tibi fœmineos cœtus venatibus aptos
Enumerem? numero cedet arena meo.
Quid referam Bajas, prætextaque littora velis;
Et, quæ de calido ſulfure fumat, aquam?
Hinc aliquis vulnus referens in pectore, dixit;
Non hæc (ut fama eſt) unda ſalubris erat.
Ecce ſuburbanæ templum nemorale Dianæ,
Partaque per gladios regna nocente manu.
Illa quod eſt virgo, quod tela Cupidinis odit;
Multa dedit populo vulnera, multa dabit.
Hactenus, unde legas quod ames, ubi retia ponas,
Præcipit imparibus vecta Thalia rotis.
Nunc tibi, quæ placuit, quas ſit capienda per artes,
Dicere præcipuæ molior artis opus.
Quiſquis ubique viri, dociles advertite mentes;
Pollicitiſque favens vulgus adeſte meis.
Prima tuæ menti veniat fiducia, cunctas
Poſſe capi; capies. tu modo tende plagas.
Vere prius volucres taceant, æſtate cicadæ;
Mænalius lepori det ſua terga canis:
Fœmina quam juveni blandè tentata repugnet.
Hæc quoque, quam poteris credere nolle, volet.
Utque viro furtiva Venus, ſic grata puellæ.
Vir male diſſimulat: tectius illa cupit.
Conveniat maribus, ne quam nos ante rogemus;
Fœmina jam partes victa rogantis agat.
Mollibus in pratis admugit fœmina tauro:
Fœmina cornipedi ſemper adhinnit equo.
Fortior in nobis, nec tam furioſa libido.

Legitimum finem flamma virilis habet.
Byblida quid referam, vetito quæ fratris amore
Arſit; & eſt laqueo fortiter ulta nefas;
Myrrha patrem, ſed non quò filia debet, amavit:
Et nunc obducto cortice preſſa latet.
Illius & lacrymis, quas arbore fundit odora,
Ungimur: & dominæ nomina gutta tenet.
Forte ſub umbroſis nemoroſæ vallibus Idæ
Candidus armenti gloria taurus erat;
Signatus tenui media inter cornua nigro.
Una fuit labes; cætera lactis erant.
Illum Gnoſſiadeſque Cydoneæque juvencæ
Optarunt tergo ſuſtinuiſſe ſuo.
Paſiphae fieri gaudebat adultera tauri:
Invida formoſas oderat illa boves.
Nota cano, non hoc, centum quæ ſuſtinet urbes,
Quamvis ſit mendax, Creta negare poteſt.
Ipſa novas frondes, & prata tenerrima, tauro
Fertur inaſſueta ſubſecuiſſe manu.
It comes armentis; nec ituram cura moratur
Conjugis: & Minos à bove victus erat.
Quò tibi, Paſiphae, pretioſas ſumere veſtes?
Iſte tuus nullas ſentit adulter opes.
Quid tibi cum ſpeculo montana armenta petenti?
Quid toties poſitas fingis, inepta, comas?
Crede tamen ſpeculo, quod te negat eſſe juvencam.
Quam cuperes fronti cornua nata tuæ!
Sive placet Minos; nullus quæratur adulter.
Sive virum mavis fallere; falle viro.
In nemus & ſaltus thalamo regina relicto
Fertur, ut Aonio concita Baccha Deo.
Ah quoties vaccam vultu ſpectavit iniquo,
Et dixit, Domino cur placet iſta meo!
Aſpice, ut ante ipſum teneris exultet in herbis:
Nec dubito, quin ſe ſtulta decere putet.
Dixit; & ingenti jamdudum de grege duci
Juſſit; & immeritam ſub juga panda trahi;
Aut cadere ante aras commentaque ſacra coegit:
Et tenuit læta pellicis exta manu.
Pellicibus quoties placavit numina cæſis:
Atque ait exta tenens, Ite, placete meo!
Et modo ſe Europen fieri, modo poſtulat Io:
Altera quod bos eſt; altera vecta bove.

Hanc

Hanc tamen implevit vaccà deceptus acerna
Dux gregis: & partu proditus auctor erat.
Creſſa Thyeſteo ſi ſe abſtinuiſſet amore;
(O quantum eſt, uni poſſe placere viro!)
Non medium rupiſſet iter, curruque retorto
Auroram verſis Phæbus adiſſet equis.
Filia purpureos Niſo furata capillos,
Pube premit rabidos inguinibuſque canes.
Qui Martem terra, Neptunum effugit in undis,
Conjugis Atrides victima dira fuit.
Cui non defleta eſt Ephyrææ flamma Creuſæ?
Et nece natorum ſanguinolenta parens?
Flevit Amyntorides per inania lumina Phœnix:
Hippolytum pavidi diripuiſtis equi.
Quid fodis immeritis, Phineu, ſua lumina natis?
Pœna reverſura eſt in caput iſta tuum.
Omnia fœminea ſunt iſta libidine mota.
Acrior eſt noſtra, pluſque furoris habet.
Ergo age, ne dubita cunctas ſuperare puellas.
Vix erit è multis quæ neget una tibi.
Quæ dant, quæque negant, gaudent tamen eſſe rogatæ.
Ut jam fallaris, tuta repulſa tua eſt.
Sed cur fallaris? cum ſit nova grata voluptas;
Et capiant animos plus aliena ſuos?
Fertilior ſeges eſt alienis ſemper in agris:
Vicinumque pecus grandius uber habet.
Sed prius ancillam captandæ noſſe puellæ
Cura ſit: acceſſus molliat illa tuos.
Proxima conſiliis dominæ ſit ut illa videto;
Neve parum tacitis conſcia fida jocis.
Hanc tu pollicitis, hanc tu corrumpe rogando.
Quod petis, è facili, ſi volet illa, feres.
Illa legat tempus (medici quoque tempora ſervant)
Quo facilis dominæ mens ſit, & apta capi.
Mens erit apta capi tunc, cum lætiſſima rerum
Ut ſeges in pingui luxuriabit humo.
Pectora dum gaudent, nec ſunt adſtricta dolore,
Ipſa patent: blanda tum ſubit arte Venus.
Tum cum triſtis erat defenſa eſt Ilios armis:
Militibus gravidum læta recepit equum.
Tum quoque tentanda eſt, cum pellice læſa dolebit:

Tum facias opera, ne ſit inulta, tua.
Hanc matutinos pectens ancilla capillos
Incitet, & velo remigis addat opem.
Et ſecum tenui ſuſpirans murmure dicat;
Ut puto, non poteris ipſa referre vicem.
Tum de te narret: tum perſuadentia verba
Addat; & inſano juret amore mori.
Sed properet, ne vela cadant, auræque reſidant.
Ut fragilis glacies, interit ira mora.
Quæris, an hanc ipſam proſit violare miniſtram?
Talibus admiſſis alea grandis ineſt.
Hæc à concubitu fit ſedula; tardior illa:
Hæc dominæ munus te parat, illa ſibi.
Caſus in eventu eſt. licet hæc indulgeat auſis;
Conſilium tamen eſt abſtinuiſſe meum.
Non ego per præceps & acuta cacumina vadam:
Nec juvenum quiſquam me duce captus erit.
Si tamen illa tibi, dum dat recipitque tabellas,
Corpore, non tantum ſedulitate, placet.
Fac domina potiare prius; comes illa ſequatur.
Non tibi ab ancilla eſt incipienda Venus.
Hoc unum moneo [ſi quid modo creditur arti,
Nec mea dicta rapax per mare ventus agit) :
Aut non tentaris, aut perfice. tollitur index,
Cum ſemel in partem criminis ipſa venit.
Non avis utiliter viſcatis effugit alis:
Non bene de laxis caſſibus exit aper.
Saucius arrepto piſcis teneatur ab hamo.
Perprime tentatam: nec, niſi victor, abi.
Tum neque te prodet communi obnoxia culpæ
Factaque erunt dominæ dictaque nota tibi.
Sed bene celetur. bene ſi celabitur index,
Notitiæ ſuberit ſemper amica tuæ.
Tempora qui ſolis operoſa colentibus arva,
Fallitur, & nautis aſpicienda putat.
Nec ſemper credenda Ceres fallacibus arvis:
Nec ſemper viridi concava puppis aquæ.
Nec teneras ſemper tutum captare puellas.
Sæpe dato melius tempore fiet idem.
Sive dies ſuberit natalis; ſive Kalendæ,
Quas Venerem Marti continuaſſe juvat:
Sive erit ornatus, non ut fuit ante, ſigillis;
Sed Regum poſitas Circus habebit opes:
Diſ-

Differ opus. tunc triſtis hiems; tunc Pliades inſtant:
Tunc tener æquorea mergitur Hœdus aqua.
Tunc bene deſinitur: tunc, ſi qui creditur alto,
Vix tenuit laceræ naufraga membra ratis.
Tu licet incipias, qua flebilis Allia luce
Vulneribus Latiis ſanguinolenta fuit:
Quaque die redeunt rebus minus apta gerendis:
Culta Palæſtino ſeptima feſta Syro.
Magna ſuperſtitio tibi ſit natalis amicæ:
Quaque aliquid dandum eſt, illa ſit atra dies.
Cum bene vitaris; tamen auferet. invenit artem
Fœmina, qua cupidi carpat amantis opes.
Inſtitor ad dominam veniet diſcinctus emacem:
Expediet merces teque ſedente ſuas.
Quas illa, inſpicias, ſapere ut videare, rogabit.
Oſcula deinde dabit; deinde rogabit, emas.
Hoc fore contentam multos jurabit in annos.
Nunc opus eſſe ſibi, nunc bene dicet emi.
Si non eſſe domi, quos des, cauſabere nummos;
Littera poſcetur; ne didiciſſe juvet.
Quid, quaſi natali cum poſcit munera libo;
Et quoties opus eſt, naſcitur ipſa ſibi?
Quid, cum mendaci damno mæſtiſſima plorat;
Elapſuſque cava fingitur aure lapis?
Multa rogant utenda dari: data reddere nolunt.
Perdis; & in damno gratia nulla tuo.
Non mihi, ſacrilegas meretricũ ut proſequar artes,
Cum totidem linguis, ſint ſatis ora decem.
Cera vadum tentet raſis infuſa tabellis:
Cera tuæ primum nuncia mentis eat.
Blanditias ferat illa tuas: imitataque amantem,
Verba, nec exiguas, quiſquis es, adde preces.
Hectora donavit Priamo prece motus Achilles:
Flectitur iratus voce rogante Deus.
Promittas facito, quid enim promittere lædit?
Pollicitis dives quilibet eſſe poteſt.
Spes tenet in tempus, ſemel eſt ſi credita, longum,
Illa quidem fallax, ſed tamen apta Dea eſt.
Si dederis aliquid, poteris ratione relinqui.
Præteritum tulerit, perdideritque nihil.
At quod non dederis, ſemper videare daturus.
Sic dominum ſterilis ſæpe fefellit ager.
Sic, ne perdiderit, non ceſſat perdere luſor,

Et revocat cupidas alea blanda manus.
Hoc opus, hic labor eſt: primò ſine munere jungi
Ne dederit gratis; quæ dedit, uſque dabit.
Ergo eat; & blandis peraretur littera verbis:
Exploretque animos, primaque tentet iter.
Littera Cydippen pomo perlata feſellit:
Inſciaque eſt verbis capta puella ſuis.
Diſce bonas artes (moneo,) Romana juventus;
Non tantum trepidos ut tueare reos.
Quam populus, judexque gravis, lectuſque ſenatus;
Tam dabit eloquio victa puella manus.
Sed lateant vires; nec ſis in fronte diſertus.
Effugiant ceræ verba moleſta tuæ.
Quis, niſi mentis inops, teneræ declamet amicæ?
Sæpe valens odii littera cauſa fuit.
Sit tibi credibilis ſermo, conſuetaque verba;
Blanda tamen, præſens ut videare loqui.
Si non accipiet ſcriptum, illectumque remittet:
Lecturam ſpera: propoſitumque tene.
Tempore difficiles veniunt ad aratra juvenci:
Tempore lenta pati fræna docentur equi.
Ferreus aſſiduo conſumitur anulus uſu:
Interit aſſidua vomer aduncus humo.
Quid magis eſt ſaxo durum? quid mollius unda?
Dura tamen molli ſaxa cavantur aqua.
Penelopen ipſam (perſta modo) tempore vinces.
Capta vides ſero Pergama; capta tamen.
Legerit, & nolit reſcribere; cogere noli.
Tu modo blanditias fac legat uſque tuas.
Quæ voluit legiſſe, volet reſcribere lectis.
Per numeros venient iſta gradusque ſuos.
Forſitan & primo veniet tibi littera triſtis:
Quæque roget, ne ſe ſollicitare velis.
Quod rogat illa, timet: quod non rogat, optat, ut [inſtes.
Inſequere; & voti poſtmodo compos eris.
Interea ſive illa toro reſupina feretur;
Lecticam dominæ diſſimulanter adi:
Neve aliquis verbis odioſas offerat aures,
Quam potes, ambiguis callidus abde notis.
Seu pedibus vacuis illi ſpatioſa teretur
Porticus; hic ſocias tu quoque junge moras.
Et modo præcedas facito; modo terga ſequaris:
Et modo feſtines; & modo lentus eas.

Nec

Nec tibi de mediis aliquot tranſire columnas
Sit pudor, aut lateri continuaſſe latus.
Nec ſine te curvo ſedeat ſpatioſa theatro:
Quod ſpectes, humeris afferet illa ſuis.
Illam reſpicias, illam mirere licebit;
Multa ſupercilio, multa loquare notis.
Et plaudas, aliquam mimo ſaltante puellam;
Et faveas illi, quiſquis agatur amans.
Cum ſurget, ſurges, donec ſedet illa, ſedebis.
Arbitrio dominæ tempora perde tuæ.
Sed tibi nec ferro placeat torquere capillos.
Nec tua mordaci pumice crura teras.
Iſta jube faciant, quorum Cybeleja mater
Concinitur Phrygiis exululata modis.
Forma viros neglecta decet. Minoida Theſeus
Abſtulit à nulla tempora comtus acu.
Hippolytum Phædra, nec erat bene cultus, amavit.
Cura Deæ ſilvis aptus Adonis erat.
Munditiæ placeant: fuſcentur corpora campo:
Sit bene conveniens, & ſine labe toga.
Linguaque ne rigeat: careant rubigine dentes:
Nec vagus in laxa pes tibi pelle natet.
Nec male deformet rigidos tonſura capillos:
Sit coma, ſit docta barba reſecta manu.
Et nihil emineant, & ſint ſine ſordibus ungues;
Inque cava nullus ſtet tibi nare pilus.
Nec male odorati ſit triſtis anhelitus oris:
Nec lædant nares virque paterque gregis.
Cætera laſcivæ faciant concede puellæ:
Et ſi quis male vir quærit habere virum.
Ecce ſuum vatem Liber vocat. hic quoque amantes
Adjuvat; & flammæ, qua calet ipſe, favet.
Gnoſſis in ignotis amens errabat arenis,
Qua brevis æquoreis Dia feritur aquis.
Utque erat è ſomno tunica velata recincta,
Nuda pedem, croceas irreligata comas;
Theſea crudelem ſurdas clamabat ad undas,
Indigno teneras imbre rigante genas.
Clamabat, flebatque ſimul; ſed utrumque decebat:
Nec facta eſt lacrymis turpior illa ſuis.
Jamque iterum tundens molliſſima pectora palmis;
Perfidus ille abiit: quid mihi fiet? ait.
Quid mihi fiet? ait, ſonuerunt cymbala toto

Litore, & attonita tympana pulſa manu.
Excidit illa metu, rupitque noviſſima verba;
Nullus in exanimi corpore ſanguis erat.
Ecce Mimallonides ſparſis in terga capillis:
Ecce leves Satyri prævia turba Dei:
Ebrius ecce ſenex pando Silenus aſello,
Vix ſedet; & preſſas continet arte jubas.
Dum ſequitur Bacchas, Bacchæ fugiuntq; petuntq;
Quadrupedem ferula dum malus urget eques;
In caput aurito cecidit delapſus aſello.
Clamarunt Satyri, Surge age, ſurge, pater.
Jam Deus è curru, quem ſummum texerat uvis,
Tigribus adjunctis aurea lora dabat.
Et color, & Theſeus, & vox abiere puellæ:
Terque fugam petiit: terque retenta metu,
Horruit, ut ſteriles, agitat quas ventus, ariſtæ:
Ut levis in madida canna palude tremit.
Cui deus, En adſum tibi cura fidelior, inquit:
Pone metum; Bacchi, Gnoſſias, uxor eris.
Munus habe cælum: cælo ſpectabile ſidus.
Sæpe reges dubiam Creſſa Corona ratem.
Dixit; & è curru, ne tigres illa timeret,
Deſſilit: impoſito ceſſit arena pedi.
Implicitamque ſinu (neque enim pugnare valebat)
Abſtulit; ut facile eſt omnia poſſe Deo.
Pars, Hymenæe, canunt: pars clamant, Evie evoe!
Sic coeunt ſacro nupta Deuſque toro.
Ergo, ubi contigerint poſiti tibi munera Bacchi,
Atque erit in ſocii fœmina parte tori;
Nyctéliumque patrem, nocturnaque ſacra precare,
Ne jubeant capiti vina nocere tuo.
Hic tibi multa licet ſermone latentia tecto
Dicere, quæ dici ſentiat illa ſibi.
Blanditiaſque leves tenui perſcribere vino;
Ut dominam in menſa ſe legat illa tuam;
Atque oculos oculis ſpectare fatentibus ignem.
Sæpe tacens vocem verbaque vultus habet.
Fac primus rapias illius tacta labellis
Pocula; quaque bibet parte puella, bibas.
Et quodcumque cibi digitis libaverit illa,
Tu pete: dumque petes, ſit tibi tacta manus.
Sint etiam tua vota viro placuiſſe puellæ.
Utilior vobis factus amicus erit.

Huic

Huic, ſi ſorte bibes, ſortem concede priorem;
Huic detur capiti demta corona tuo.
Sive erit inferior, ſeu par, prior omnia ſumat:
Neu dubites illi verba ſecunda loqui.
Tuta frequenſq; via eſt, per amicum fallere nomen.
Tuta frequenſque licet ſit via; crimen habet.
Inde procurator nimium quoque multa procurat,
Et ſibi mandatis plura videnda putat.
Certa tibi à nobis dabitur menſura bibendi:
Officium præſtent menſque pedeſque ſuum.
Jurgia præcipue vino ſtimulata caveto,
Et nimium faciles ad fera bella manus.
Occidit Eurytion ſtulte data vina bibendo.
Aptior eſt dulci menſa merumque joco.
Si vox eſt, canta: ſi mollia brachia, ſalta:
Et, quacumque potes dote placere, place.
Ebrietas ut vera nocet; ſic ficta juvabit.
Fac titubet blæſo ſubdola lingua ſono:
Ut quidquid facies diceſve protervius æquo,
Credatur nimium cauſa fuiſſe merum.
Et, Bene, dic, dominæ, bene, cum quo dormiat illa:
Sed male ſit tacita mente precare viro.
At, cum diſcedet menſa conviva remota;
(Ipſa tibi acceſſus turba locumque dabit)
Inſere te turbæ: leviterque admotus eunti,
Velle latus digitis; & pede tange pedem.
Colloquio jam tempus adeſt. fuge ruſtice longe
Hinc pudor: audacem Forſque Venuſque juvant.
Non tua ſub noſtras veniat facundia leges.
Fac tantum incipias, ſponte diſertus eris.
Eſt tibi agendus amans, imitandaq; vulnera verbis.
Hinc tibi quæratur qualibet arte fides.
Nec credi labor eſt: ſibi quæque videtur amanda.
Peſſima ſit, nulli non ſua forma placet.
Sæpe tamen vere cœpit ſimulator amare:
Sæpe, quod incipiens finxerat eſſe, fuit.
Quo magis o faciles imitantibus eſte, puellæ.
Fiet amor verus, qui modo falſus erat.
Blanditiis animum furtim deprendere nunc ſit;
Ut pendens liquida ripa ſubitur aqua.
Nec faciem, nec te pigeat laudare capillos;
Et teretes digitos, exiguumque pedem.
Delectant etiam caſtas præconia formæ.

Virginibus curæ grataque forma ſua eſt.
Nam cur in Phrygiis Junonem, & Pallada ſilvis
Nunc quoque judicium non tenuiſſe pudet?
Laudatas oſtentat avis Junonia pennas;
Si tacitus ſpectes, illa recondit opes.
Quadrupedes, inter rapidi certamina curſus,
Depexœque jubæ plauſaque colla juvant.
Nec timide promitte: trahunt promiſſa puellas.
Pollicito teſtes quoslibet adde Deos.
Jupiter ex alto perjuria ridet amantum;
Et jubet Æolios irrita ferre Notos.
Per Styga Junoni falſum jurare ſolebat
Jupiter: exemplo nunc favet ipſe ſuo.
Expedit eſſe Deos: &, ut expedit, eſſe putemus.
Dentur in antiquos thura merumque focos.
Nec ſecura quies illos ſimiliſque ſopori
Detinet. innocue vivite; numen adeſt.
Reddite depoſitum: pietas ſua fœdera ſervet:
Fraus abſit: vacuas cædis habete manus.
Ludite, ſi ſapitis, ſolas impune puellas.
Hac magis eſt una fraude pudenda fides.
Fallite fallentes: ex magna parte profanum
Sunt genus. in laqueos, quos poſuere, cadant.
Dicitur Ægyptos caruiſſe juvantibus arva
Imbribus; atque annos ſicca fuiſſe novem.
Cum Thraſius Buſirin adit, monſtratque piari
Hoſpitis effuſo ſanguine poſſe Jovem.
Illi Buſiris, Fies Jovis hoſtia primus,
Inquit: & Ægypto tu dabis hoſpes aquam.
Et Phalaris tauro violenti membra Perilli
Torruit. infelix imbuit auctor opus.
Juſtus uterque fuit. neque enim lex æquior ulla,
Quam necis artifices arte perire ſua.
Ergo, ut perjuras merito perjuria fallant,
Exemplo doleat fœmina luſa ſuo.
Et lacrymæ proſunt: lacrymis adamanta movebis.
Fac madidas videat, ſi potes, illa genas.
Si lacrymæ (neq;enim veniunt in tempore ſemper)
Deficient; uncta lumina tange manu.
Quis ſapiens blandis non miſceat oſcula verbis?
Illa licet non det; non data ſume tamen.
Pugnabit primo fortaſſis; &, Improbe, dicet:
Pugnando vinci ſed tamen illa volet.

Tan-

Tantum, nec noceant teneris male rapta labellis,
Neve queri poſſit dura fuiſſe, cave.
Oſcula qui ſumſit, ſi non & cætera ſumet;
Hæc quoque, quæ data ſunt, perdere dignus erit.
Quantum defuerat pleno poſt oſcula voto!
Hei mihi! ruſticitas, non pudor ille fuit.
Vim licet appelles; grata eſt vis iſta puellis:
Quod juvat, invitæ ſæpe dediſſe volunt.
Quæcunque eſt ſubita Veneris violata rapina;
Gaudet: & improbitas muneris inſtar habet.
At, quæ cum cogi poſſet, non tacta receſſit,
Ut ſimulet vultu gaudia, triſtis erit.
Vim paſſa eſt Phœbe; vis eſt allata ſorori:
Et gratus raptæ raptor uterque fuit.
Fabula nota quidem, ſed non indigna referri,
Scyrias Hæmonio juncta puella viro.
Jam Dea laudatæ dederat ſua præmia formæ
Colle ſub Idæo vincere digna duas.
Jam nurus ad Priamum diverſo venerat orbe;
Graiaque in Iliacis mœnibus uxor erat.
Jurabant omnes in læſi verba mariti:
Nam dolor unius, publica cauſa fuit.
Turpe, ni ſi hoc matris precibus tribuiſſet, Achilles
Veſte virum longa diſſimulatus erat.
Quid facis, Æacide? non ſunt tua munera lanæ.
Tu titulos alia Palladis arte petas. (eſt.
Quid tibi cum calathis? clypeo manus apta ferendo
Penſa quid in dextra, qua cadet Hector, habes?
Rejice ſuccinctos operoſo ſtamine fuſos.
Quaſſanda eſt iſta Pelias haſta manu.
Forte erat in thalamo virgo regalis eodem:
Hæc illum ſtupro comperit eſſe virum.
Viribus illa quidem victa eſt; ita credere oportet:
Sed voluit vinci viribus illa tamen.
Sæpe, Mane, dixit, cum jam properaret Achilles:
Fortia nam poſita ſumſerat arma colo.
Vis ubi nunc illa eſt? quid blanda voce moraris
Auctorem ſtupri, Deidamia, tui?
Scilicet, ut pudor eſt quondam cœpiſſe priorem;
Sic alio gratum eſt incipiente pati.
Ah nimia eſt juveni propriæ fiducia formæ,
Expectat ſi quis, dum prior illa roget!
Vir prior accedat: vir verba precantia dicat

Ex-

Excipiet blandas comiter illa preces.
Ut potiare, roga, tantum cupit illa rogari.
Da cauſam voti principiumque tui.
Jupiter ad veteres ſupplex Heroidas ibat,
Corripuit magnum nulla puella Jovem.
Si tamen à precibus tumidos accedere flatus
Senſeris, incepto parce, referque pedem.
Quod refugit, multæ cupiunt, odere, quod inſtat.
Lenius inſtando tædia tolle tui.
Nec ſemper Veneris ſpes eſt profitenda roganti,
Intret amicitiæ nomine tectus amor.
Hoc aditu vidi tetricæ data verba puellæ,
Qui fuerat cultor; factus amator erat.
Candidus in nautà turpis color, æquoris unda
Debet, & à radiis ſideris eſſe niger.
Turpis & agricolæ, quia vomere ſemper adunco;
Et gravibus raſtris ſub Jove verſat humum.
Et tua, Palladiæ petitur cui palma coronæ,
Candida ſi fuerint corpora; turpis eris.
Palleat omnis amans, hic eſt color aptus amanti.
Hic decet, hoc vultu non valuiſſe putent.
Pallidus in Lyrice ſilvis errabat Orion,
Pallidus in lenta Naide Daphnis erat.
Arguat & macies animum, nec turpe putaris,
Palliolum nitidis impoſuiſſe comis.
Attenuent juvenum vigilatæ corpora noctes;
Curaque, & è magno qui fit amore, dolor.
Ut voto potiare tuo, miſerabilis eſto,
Ut, qui te videat, dicere poſſit, Amas.
Conquerar, an moneam, mixtum fas omne nefaſque?
Nomen amicitiæ, nomen inane fides.
Hei mihi! non tutum eſt, quod ames, laudare ſodali.
Cum tibi laudanti credidit; ipſe ſubit.
At non Actorides lectum temeravit Achillis,
Quantum ad Pirithoum, Phædra pudica fuit.
Hermionen Pylades, quo Pallada Phœbus, amabat,
Quodque tibi geminus, Tyndari, Caſtor erat.
Si quis idem ſperat; jacturas poma myricas
Speret, & è medio flumine mella petat.
Nil, niſi turpe juvat, curæ eſt ſua cuique voluptas.
Hæc quoque ab alterius grata dolore venit.
Heu facinus! non eſt hoſtis metuendus amanti.
Quos credis fidos, effuge; tutus eris.

Cogna-

Cognatum fratremque cave, carumque ſodalem;
  Præbebit veros hæc tibi turba metus.
Finiturus eram: ſed ſunt diverſa puellis
  Pectora. mille animos excipe mille modis.
Nec tellus eadem parit omnia. vitibus illa
  Convenit; hæc oleis; hac bene farra virent.
Pectoribus mores tot ſunt, quot in orbe figuræ:
  Qui ſapit, innumeris moribus aptus erit.
Utque leves Proteus modo ſe tenuabit in undas;
  Nunc leo, nunc arbor, nunc erit hirtus aper.
Hi jaculo piſces, illi capiuntur ab hamis:
  Hos cava contento retia fune trahunt.
Nec tibi conveniat cunctos modus unus ad annos:
  Longius inſidias cerva videbit anus.
Si doctus videare rudi, petulanſve pudenti;
  Diffidet miſeræ protinus illa ſibi.
Inde fit, ut, quæ ſe timuit committere honeſto,
  Vilis in amplexus inferioris eat.
Pars ſuperat cœpti, pars eſt exhauſta, laboris.
  Hic teneat noſtras anchora jacta rates.

P. OVIDII NASONIS
SULMONENSIS
ARTIS AMATORIÆ
LIBER II.

Dicite, Io Pæan: &, io, bis dicite, Pæan.
  Decidit in caſſes præda petita meos.
Lœtus amans donet viridi mea carmina palma:
  Præferor Aſcræo Mæonioque ſeni.
Talis ab armiferis Priameius hoſpes Amyclis
  Candida cum raptà conjuge vela dedit.
Talis erat, qui te curru victore ferebat,
  Vecta peregrinis Hippodamia rotis.
Quid properas, juvenis? mediis tua pinus in undis
  Navigat: & longe, quem peto, portus abeſt.
Non ſatis eſt veniſſe tibi me vate puellam.
  Arte mea capta eſt; arte tenenda mea eſt.
Nec minor eſt virtus, quam quærere, parta tueri.
  Caſus ineſt illic; hic erit artis opus.

Nunc

Nunc mihi, ſi quando, Puer & Cytherea, favete:
Nunc Erato: nam tu nomen amoris habes.
Magna paro; quas poſſit Amor remanere per artes
Dicere, tam vaſto pervagus orbe puer.
Et levis eſt, & habet geminas, quibus avolet, alas.
Difficile eſt illis impoſuiſſe modum.
Hoſpitis effugio præſtruxerat omnia Minos.
Audacem pennis repperit ille viam.
Dædalus ut clauſit conceptum crimine matris
Semibovemque virum ſemivirumque bovem;
Sit modus exilio, dixit, juſtiſſime Minos:
Accipiat cineres terra paterna meos.
Et quoniam in patria fatis agitatus iniquis
Vivere non potui, ſit mihi poſſe mori.
Da reditum puero, ſenis eſt ſi gratia vilis:
Si non vis puero parcere, parce ſeni.
Dixerat hæc. ſed & hæc, & multo plura licebat
Dicere: regreſſus non dabat ille viro.
Quod ſimulac ſenſit, Nunc, o nunc, Dædale, dixit,
Materiam, qua ſis ingenioſus, habes.
Poſſidet en terras, & poſſidet æquora Minos;
Nec tellus noſtræ, nec patet unda fugæ.
Reſtat iter cælo: cælo tentabimus ire.
Da veniam cœpto, Jupiter alte, meo.
Non ego ſidereas affecto tangere ſedes.
Qua fugiam dominum nulla, niſi iſta, via eſt.
Per Styga detur iter: Stygias tranabimus undas.
Sint mihi naturæ jura novanda meæ.
Ingenium mala ſępe movent. quis crederet unquam,
Aerias hominem carpere poſſe vias?
Remigium volucres diſponit in ordine pennas:
Et leve per lini vincula nectit opus:
Imaque pars ceris aſtringitur igne ſolutis:
Finituſque novæ jam labor artis erat.
Tractabat ceramque puer pennaſque renidens,
Neſcius hæc humeris arma parata ſuis.
Cui pater, His, inquit, patria eſt adeunda carinis:
Hac nobis Minos effugiendus ope.
Aera non potuit Minos; alia omnia clauſit.
Quem licet, inventis aera rumpe meis.
Sed tibi nec virgo Tegeæa, comeſque Bootæ
Enſiger Orion aſpiciendus erit.
Me pennis ſectare datis; ego prævius ibo.
Sit

Sit tua cura ſequi: me duce tutus eris.
Nam ſive ætherias vicino ſole per auras
Ibimus; impatiens cera caloris erit.
Sive humiles propiore freto jactabimus alas;
Mobilis æquoreis penna madeſcet aquis.
Inter utrumque vola; ventos quoque, nate, timeto;
Quaque ferent auræ, vela ſecunda dato.
Dum monet; aptat opus puero, monſtratq; moveris:
Erudit infirmas ut ſua mater aves.
Inde ſibi factas humeris accommodat alas:
Perque novum timide corpora librat iter.
Jamque volaturus parvo dedit oſcula nato;
Nec patriæ lacrymas continuere genæ.
Monte minor collis, campis erat altior æquis:
Hinc data ſunt miseræ corpora bina fugæ.
Et movet ipſe ſuas, & nati reſpicit alas
Dædalus; & curſus ſuſtinet uſque ſuos.
Jamque novum delectat iter: poſitoque timore
Icarus audaci fortius arte volat.
Hos aliquis, tremula dum captat arundine piſces,
Vidit; & inceptum dextra reliquit opus.
Jam Samos à læva fuerant Naxoſque relictæ,
Et Paros, & Clario Delos amata Deo.
Dextra Lebynthos erant ſilviſq; umbroſa Calymne,
Cinctaque piſcoſis Aſtypalæa vadis:
Cum puer incautis nimium temerarius auſis
Altius egit iter, deſeruitque ducem.
Vincla labant; & cera Deo propiore liqueſcit:
Nec tenues ventos brachia mota tenent.
Territus è ſummo deſpexit in æquora cælo:
Nox oculis pavido venit oborta metu.
Tabuerant ceræ; nudos quatit ille lacertos:
Et trepidat; nec, quo ſuſtineatur, habet.
Decidit, atq; cadens, Pater, o pater, auferor, inquit.
Clauſerunt virides ora loquentis aquæ.
At pater infelix, nec jam pater, Icare, clamat,
Icare, clamat, ubi es? quove ſub axe volas?
Icare, clamabat: pennas aſpexit in undis.
Oſſa tegit tellus; æquora nomen habent.
Non potuit Minos hominis compeſcere pennas:
Ipſe Deum volucrem detinuiſſe paro.
Fallitur, Hæmonias ſi quis decurrit ad artes;
Datque, quod à teneri fronte revellet equi.

Non

Non facient, ut vivat amor, Medeides herbæ;
Miſtaque tum magicis nænia Marſa ſonis.
Phaſias Æſoniden, Circe tenuiſſet Ulyſſem,
Si modo ſervari carmine poſſit amor.
Nec data profuerint pallentia philtra puellis.
Philtra nocent animis; vimque furoris habent.
Sit procul omne nefas. ut ameris, amabilis eſto:
Quod tibi non facies, ſolave forma, dabit.
Sis licet antiquo Nireus adamatus Homero;
Naiadumque tener crimine raptus Hylas.
Ut dominam teneas, nec te mirere relictum,
Ingenii dotes corporis adde bonis. (nos,
Forma bonum fragile eſt. quantumq; accedit ad an-
Fit minor; & ſpatio carpitur ipſa ſuo.
Nec violæ ſemper, nec hiantia lilia florent;
Et riget amiſſa ſpina relicta roſa.
Et tibi jam cani venient, formoſe, capilli:
Jam venient rugæ, quæ tibi corpus arent.
Jam molire animum, qui duret, & adſtrue formæ.
Solus ad extremos permanet ille rogos.
Nec levis, ingenuas pectus coluiſſe per artes,
Cura ſit; & linguas edidiciſſe duas.
Non formoſus erat, ſed erat facundus Ulyſſes:
Et tamen æquoreas torſit amore Deas.
O quoties illum doluit properare Calypſo,
Remigioque aptas eſſe negavit aquas!
Hæc Trojæ caſus iterumque iterumque rogabat.
Ille referre aliter ſæpe ſolebat idem.
Litore conſtiterant: illic quoque pulcra Calypſo
Exigit Odryſii fata cruenta ducis.
Ille levi virga, (virgam nam forte tenebat)
Quod rogat, in ſpiſſo litore pingit opus.
Hæc, inquit, Troja eſt: (muros in litore fecit:)
Hic tibi ſit Simois; hæc mea caſtra puta. [lonis
Campus erat, (campumque facit) quem cæde Do-
Sparſimus, Hæmonios dum vigil optat equos.
Illic Sithonii fuerant tentoria Rheſi:
Hac ego ſum captis nocte revectus equis.
Pluraque pingebat: ſubitus cum Pergama fluctus
Abſtulit, & Rheſi cum duce caſtra ſuo.
Tum Dea, Quas, inquit, fidas tibi credis ituro,
Perdiderint undæ nomina quanta, vides?
Ergo age, fallaci timide confide figuræ,

Quiſ-

Quiſquis es: aut aliquid corpore pluris habe.
Dextera præcipue capit indulgentia mentes;
Aſperitas odium ſævaque verba movent.
Odimus accipitrem, quia ſemper vivit in armis,
Et pavidum ſolitos in pecus ire lupos.
At caret inſidiis hominum, quia mitis, hirundo:
Quaſque colat turres Chaonis ales habet.
Eſte procul lites, & amaræ prælia linguæ.
Dulcibus eſt verbis mollis alendus amor.
Lite fugent nuptæque viros, nuptaſque mariti:
Inque vicem credant res ſibi ſemper agi.
Hoc decet uxores: dos eſt uxoria lites.
Audiat optatos ſemper amica ſonos.
Non legis juſſu lectum veniſtis in unum:
Fungitur in vobis munere legis amor.
Blanditias molles, auremque juvantia verba
Affer; ut adventu læta ſit illa tuo.
Non ego divitibus venio præceptor Amoris.
Nil opus eſt illi, qui dabit, arte mea.
Secum habet ingenium, qui cum libet, Accipe, dicit.
Cedimus: inventis plus placet ille meis.
Pauperibus vates ego ſum; quia pauper amavi.
Cum dare non poſſem munera, verba dabam.
Pauper amet caute: timeat maledicere pauper:
Multaque, divitibus non patienda, ferat.
Me memini iratum dominæ turbaſſe capillos:
Hæc mihi quam multos abſtulit ira dies!
Nec puto, nec ſenſi tunicam laniaſſe; ſed ipſa
Dixerat: & pretio eſt illa redemta meo.
At vos, qui ſapitis, veſtri peccata magiſtri
Effugite: & culpæ damna timete meæ.
Prælia cum Parthis, cum culta pax ſit amica;
Et jocus, & cauſas quicquid amoris habet.
Si nec blanda ſatis, nec erit tibi comis amanti;
Perfer, & obdura. poſtmodo mitis erit.
Flectitur obſequio curvatus ab arbore ramus
Frangis; ſi vires experiere tuas.
Obſequio tranantur aquæ: nec vincere poſſis
Flumina; ſi contra, quam rapit unda, nates.
Obſequium tigreſque domat Numidaſque leones.
Ruſtica paulatim taurus aratra ſubit.
Quid fuit aſperius Nonacrina Atalanta?
Succubuit meritis trux tamen illa viri

Sæpe

Sæpe ſuos caſus nec mitia facta puellæ
  Fleſſe ſub arboribus Milaniona ferunt.
Sæpe tulit juſſo fallacia retia collo:
  Sæpe fera torvos cuſpide fixit apros.
Senſit & Hylæi contentum ſaucius arcum.
  Sed tamen hoc arcu notior alter erat.
Non te Mænalias armatum ſcandere ſilvas,
  Nec jubeo collo retia ferre tuo.
Pectora nec miſſis jubeo præbere ſagittis,
  Artis erunt cauto mollia juſſa meæ.
Cede repugnanti; cedendo victor abibis.
  Fac modo, quas partes illa jubebit, agas.
Arguet, arguito; quicquid probat illa, probato;
  Quod dicet, dicas: quod negat illa, neges.
Riſerit, arride: ſi flebit, flere memento.
  Imponat leges vultibus illa tuis.
Seu ludet, numeroſque manu jactabit eburnos;
  Tu male jactato, tu male jacta dato.
Seu jacies talos, victam ne pœna ſequatur,
  Damnoſi facito ſtent tibi ſæpe canes:
Sive latrocinii ſub imagine calculus ibit;
  Fac pereat vitreo miles ab hoſte tuus.
Ipſe tene diſtenta ſuis umbracula virgis:
  Ipſe face in turba, quà venit illa, locum.
Nec dubita tereti ſcamnum producere lecto:
  Et tenero ſoleam deme, vel adde, pedi.
Sæpe etiam dominæ, quamvis horrebis & ipſe,
  Algentis manus eſt calfacienda ſinu.
Nec tibi turpe puta (quamvis tibi turpe, placebit)
  Ingenuà ſpeculum ſuſtinuiſſe manu.
Ille, fatigatæ perimendo monſtra novercæ,
  Qui meruit cælum, quod prior ipſe tulit,
Inter Joniacas calathum tenuiſſe puellas
  Creditur, & lanas excoluiſſe rudes.
Paruit imperio dominæ Tirynthius heros.
  I nunc; & dubita ferre, quod ille tulit:
Juſſus adeſſe foro, juſſa maturius hora
  Fac ſemper venias; nec niſi ſerus abi.
Occurras aliquo tibi dixerit; omnia differ.
  Curre; nec inceptum turba moretur iter.
Nocte domum repetens epulis perfuncta redibit:
  Tunc quoque pro ſervo, ſi vocat illa, veni.
Rure eris, & dicet venias, (Amor odit inertes)

Si

Si rota defuerit, tu pede carpe viam.
Nec grave te tempus ſitienſque Canicula tardet,
  Nec via per jactas candida facta nives.
Militiæ ſpecies amor eſt: diſcedite ſegnes.
  Non ſunt hæc timidis ſigna tuenda viris.
Nox, & hiems, longæque viæ, ſævique dolores
  Mollibus his caſtris, & labor omnis ineſt.
Sæpe feres imbrem cæleſti nube ſolutum;
  Frigidus & nuda ſæpe jacebis humo.
Cynthius Admeti vaccas paviſſe Pheræas
  Fertur, & in parva delituiſſe caſa [ſtus,
Quod Phœbum decuit, quem non decet? exue fa-
  Curam manſuri quiſquis amoris habes.
Si tibi per tutum planumque negabitur ire,
  Atque erit appoſita janua fulta ſera;
At tu per præceps tecto delabere aperto:
  Det quoque furtivas alta feneſtra vias.
Læta erit, ut cauſam tibi ſe ſciet eſſe pericli.
  Hoc dominæ certi pignus amoris erit.
Sæpe tua poteras, Leandre, carere puella:
  Tranabas; animum noſſet ut illa tuum.
Nec pudor ancillas, ut quæque erit ordine prima;
  Nec tibi ſit ſervos demeruiſſe pudor.
Nemine quemque ſuo (nulla eſt jactura) ſaluta;
  Junge tuis humiles, ambitioſe, manus.
Sed tamen & ſervo (levis eſt impenſa) roganti
  Porrige fortunæ munera parva tuæ.
Porrige & ancillæ, quæ pœnas luce pependit
  Luſa maritali Gallica veſte manus.
Fac plebem [mihi crede] tuam: ſit ſemper in illa
  Janitor, & thalami qui jacet ante fores.
Nec dominam jubeo pretioſo munere dones:
  Parva, ſed è parvis callidus apta dato.
Dum bene dives ager, dum rami pondere nutant;
  Afferat in calatho ruſtica dona puer.
Rure ſuburbano poteris tibi dicere miſſa;
  Illa vel in Sacrà ſint licet emta Via.
Afferat aut uvas, aut quas Amaryllis amabat;
  At nunc caſtaneas non amat illa nuces.
Quin etiam turdoque licet miſſaque corona
  Te memorem dominæ teſtificere tuæ.
Turpiter his emitur ſpes mortis, & orba ſenectus.
  Ah pereant, per quos munera crimen habent!

Quid

Quid tibi præcipiam teneros quoq; mittere verſus?
Hei mihi! non multum carmen honoris habet.
Carmina laudantur: ſed munera magna petuntur.
Dummodo ſit dives, barbarus ipſe placet.
Aurea nunc vere ſunt ſæcula. plurimus auro
Vænit honos: auro conciliatur amor.
Ipſe licet Muſis venias comitatus, Homere;
Si nihil attuleris, ibis, Homere, foras.
Sunt tamen & doctæ rariſſima turba puellæ:
Altera non doctæ turba, ſed eſſe volunt.
Utraque laudentur per carmina: carmina lector
Commendet dulci qualiacunque ſono.
His ergo, aut illis, vigilatum carmen in ipſas,
Forſitan exigui muneris inſtar erit.
At, quod eris per te facturus, & utile credis,
Id tua te facito ſemper amica roget.
Libertas alicui fuerit promiſſa tuorum;
Hanc tamen a domina fac petat ille tua.
Si pœnam ſervo, ſi vincula ſæva remittis;
Quod facturus eras, debeat illa tibi.
Utilitas tua ſit: titulus donetur amicæ.
Perde nihil: partes illa potentis agat.
Sed te, cuicunque eſt retinendæ cura puellæ;
Attonitum forma fac putet eſſe ſua.
Sive erit in Tyriis; Tyrios laudabis amictus:
Sive erit in Cois; Coa decere puta.
Aurata eſt; ipſo tibi ſit pretioſior auro:
Gauſapa ſi ſumſit; gauſapa ſumta proba.
Adſtiterit tunicata; Moves incendia, clama;
Sed timida, caveat frigora, voce roga.
Compoſitum diſcrimen erit; diſcrimina lauda;
Torſerit igne comam; torte capille place.
Brachia ſaltantis, vocem mirare canentis.
Et, quod deſierit, verba querentis habe.
Ipſos concubitus, ipſum venerere licebit,
Quod juvat; & querulà gaudia voce notes.
Ut fuerit torva violentior illa Meduſa;
Fiet amatori lenis & æqua ſuo.
Tantum, ne pateas turbis ſimulator in illis,
Effice: nec vultu deſtrue dicta tuo.
Si latet ars, prodeſt, adfert deprenſa pudorem:
Atque adimit merito tempus in omne fidem.
Sæpe ſub autumnum (cum formoſiſſimus annus,
Ple-

Plenaque purpureo ſubrubet uva mero ; (ſtu
Cum modo frigoribus premitur, modo ſolvitur æ-
Aere non certo corpora languor habet.
Illa quidem valeate ſed ſi male firma cubabit,
Et vitium cæli ſenſerit ægra ſui ;
Tunc amor & pietas tua ſit manifeſta puellæ :
Tunc ſere, quod plenà poſtmodo falce metus.
Nec tibi moroſi veniant faſtidia morbi ;
Perque tuas fiant, quæ ſinet ipſa, manus.
Et videat flentem ; nec tædeat oſcula ferre ;
Et ſicco lacrymas combibat ore tuas.
Multa vove; ſed cuncta palam : quotieſque libebit,
Quæ referas illi, ſomnia læta vide.
Et veniat, quæ luſtret anus lectúmque locumque,
Præferat & tremula ſulphur & ova manu.
Omnibus his inerunt gratæ veſtigia curæ :
In tabulas multis hæc via fecit iter.
Ne tamen officiis odium quæratur ab ægra ;
Sit ſuus in blanda ſedulitate modus.
Neve cibo prohibe, nec amari pocula ſucci
Porrige : rivalis miſceat illa tuus.
Sed non, cui dederis à litore carbaſa, vento
Utendum, medio cum potiere freto.
Dum novus errat amor, vires ſibi colligat uſu:
Si bene nutrieris tempore, firmus erit.
Quem taurum metuis, vitulum mulcere ſolebas:
Sub qua nunc recubas arbore, virga fuit.
Naſcitur exiguus, ſed opes acquirit eundo ;
Quaque venit, multas accipit amnis aquas.
Fac tibi conſueſcat : nil conſuetudine majus.
Quam tu dum captas, tædia nulla fuge.
Te ſemper videat : tibi ſemper præbeat aurem:
Exhibeant vultus noxque dieſque tuos.
Cum tibi major erit fiducia, poſſe requiri ;
Tum procul, abſenti cura futurus, abi.
Da requiem. requietus ager bene credita reddit:
Terraque cæleſtes arida ſorbet aquas.
Phyllida Demophoon præſens moderatius uſſit :
Exarſit velis acrius illa datis.
(Penelopen abſens ſolers torquebat Ulyſſes :
Phyllacides aberat, Laodamia, tuus.)
Sed mora tuta brevis : lenteſcunt tempore curæ;
Vaneſcitque abſens, & novus intrat, amor.

Dum Menelaus abeſt, Helene, ne ſola jaceret,
  Hoſpitis eſt tepido nocte recepta ſinu.
Qui ſtupor hic, Menelae, fuit? tu ſolus abibas;
  Iſdem ſub tectis hoſpes & uxor erant.
Accipitri timidas credis, furioſe, columbas?
  Plenum montano credis ovile lupo?
Nil Helene peccat, nil hic committit adulter,
  Quod tu, quod faceret quilibet, ille facit,
Cogis adulterium, dando tempuſque locumque
  Quo, niſi conſilio eſt uſa puella tuo?
Quid faciat? vir abeſt; & adeſt non ruſticus hoſpes:
  Et timet in vacuo ſola cubare toro.
Viderit Atrides: Helenen ego crimine ſolvo.
  Uſa eſt humani commoditate vir.
Sed neque fulvus aper media tam ſævus in ira;
  Fulmineo rabidos cum rotat ore canes:
Nec lea, cum catulis lactentibus ubera præbet:
  Nec brevis ignaro vipera læſa pede:
Fœmina quam, ſocii deprenſa pellice lecti,
  Ardet; & in vultu pignora mentis habet.
In ferrum flammaſque ruit: poſitoque decore
  Fertur, ut Aonii cornibus icta Dei.
Conjugis admiſſum, violataque jura maritæ,
  Barbara per natos Phaſias ulta ſuos.
Altera dira parens [hæc eſt, quam cernis, hirundo:
  Aſpice) ſignatum ſanguine pectus habet.
Hoc bene compoſitos, hoc firmos ſolvit amores:
  Crimina ſunt cautis iſta timenda viris.
Nec mea vos uni damnat cenſura puellæ.
  Di melius! vix hoc nupta tenere poteſt.
Ludite: ſed furto celetur culpa modeſto.
  Gloria peccati nulla petenda ſui.
Nec dederis munus, cognoſſe quod altera poſſit.
  Nec ſint nequitiæ tempora certa tuæ.
Et, ne te latebris capiat ſibi fœmina notis,
  Non uno eſt omnis convenienda loco.
Et quoties ſcribes, totas prius ipſe tabellas
  Inſpice. plus multæ, quam ſibi miſſa, legunt.
Læſa Venus juſta arma movet, telumque remittit:
  Et, modo quod queſta eſt, ipſe querare, facit.
Dum fuit Atrides una contentus, & illa
  Caſta fuit; vitio eſt improba facta viri.
Audierat laurumque manu vittaſque ferentem
Pro

Pro nata Chryſen non valuiſſe ſua.
Audierat, Lyrneſi, tuos abducta dolores;
Bellaque per turpes longius iſſe moras.
Hæc tamen audierat: Priameida viderat ipſam.
Victor eras prædæ præda pudenda tuæ.
Inde Thyeſtiaden thalamoque animoque recepit;
Et male peccantem Tyndaris ulta virum.
Quæ bene celaris, ſi qua tamen acta patebunt,
Illa licet pateant, tu tamen uſque nega.
Tum neque ſubjectus, ſolito nec blandior eſto.
Hæc animi multum ſigna nocentis habent.
Sed lateri nec parce tuo. pax omnis in uno
Concubitu: prior hoc inficienda Venus.
Sunt, qui præcipiant herbas ſatureia nocentes
Sumere: judiciis iſta venena meis.
Aut piper utricæ mordacis ſemine miſcent;
Tritaque in annoſo flava pyretra mero.
Sed Dea non patitur ſic ad ſua gaudia cogi,
Colle ſub umbroſo quam tenet altus Eryx.
Candidus Alcathoi qui mittitur urbe Pelaſga
Bulbus, & ex horto quæ venit herba ſalax,
Ovaque ſumantur: ſumantur Hymettia mella,
Quaſque tulit folio pinus acuta nuces.
Docta, quid ad medicas, Erato, deverteris artes?
Interior curru meta terenda meo eſt.
Qui modo celabas monitu tua crimina noſtro;
Flecte iter, & monitu detege furta meo.
Nec levitas culpanda mea eſt. non ſemper eodem
Impoſitos vento panda carina vehit.
Nam modo Threicio Borea, modo currimus Euro.
Sæpe tument Zephyro lintea, ſæpe Noto.
Aſpice, ut in curru modo det fluitantia rector
Lora, modo admiſſos arte retentet equos.
Sunt quibus ingrate timida indulgentia ſervit:
Et, ſi nulla ſubeſt æmula, languet amor.
Luxuriant animi rebus plerumque ſecundis;
Nec facile eſt æqua commoda mente pati.
Ut levis abſumtis paulatim viribus ignis
Ipſe latet, ſummo canet in igne cinis:
Sed tamen extinctas admoto ſulfure flammas
Invenit; & lumen, quod fuit ante, redit:
Sic, ubi pigra ſitu ſecuraque pectora torpent,
Acribus eſt ſtimulis eliciendus amor.

Fac timeat de te, tepidamque recalface mentem:
Palleat indicio criminis illa tui.
O quater, & quoties numero comprendere non eſt,
Felicem, de quo læſa puella dolet!
Quæ, ſimul invitas crimen pervenit ad aures,
Excidit; & miſeræ voxque colorque fugit.
Ille ego ſim, cujus laniet furioſa capillos:
Ille ego ſim, teneras cui petat ungue genas: (lis:
Quem videat lacrymans: quem torvis ſpectet ocel-
Quo ſine non poſſit vivere; poſſe velit.
Si ſpatium quæras; breve ſit, quo læſa querâtur.
Ne lenta vires colligat ira mora.
Candida jamdudum cingantur colla lacertis;
Inque tuos flens eſt accipienda ſinus.
Oſcula da flenti: Veneris da gaudia flenti.
Pax erit: hoc uno ſolvitur ira modo.
Cum bene ſævierit, cum certa videbitur hoſtis;
Tum pete concubitus fœdera; mitis erit.
Illic depoſitis habitat Concordia telis:
Illo (crede mihi) Gratia nata loco eſt. [bæ;
Quæ modo pugnarunt, jungunt ſua roſtra colum-
Quarum blanditias verbaque murmur habet.
Prima fuit rerum confuſa ſine ordine moles.
Unaque erant facies ſidera, terra, fretum.
Mox cælum impoſitum terris; humus æquore cin-
cta eſt:
Inque ſuas partes ceſſit inane Chaos.
Silva feras, volucres aer accepit habendas:
In liquida piſces delituiſtis aqua.
Tum genus humanum ſolis errabat in agris:
Idque meræ vires, & rude corpus erat.
Silva domus fuerat, cibus herba, cubilia frondes:
Jamque diu nulli cognitus alter erat.
Blanda truces animos fertur molliſſe voluptas.
Conſtiterant uno fœmina virque loco.
Quid facerent, ipſi nullo didicere magiſtro:
Arte Venus nulla dulce peregit opus.
Ales habet, quod amet: cum quo ſua gaudia jungat
Invenit in media fœmina piſcis aquà.
Cerva parem ſequitur; ſerpens ſerpente tenetur:
Hæret adulterio cum cane nexa canis.
Læta ſalitur ovis: tauro quoque læta juvenca eſt:
Suſtinet immundum ſima capella marem.

In

In furias agitantur equæ, ſpatioque remota
  Per loca dividuos amne ſequuntur equos.
Ergo age, & iratæ medicamina fortia præbe:
  Illa feri requiem ſola doloris habent.
Illa Machaonios ſuperant medicamina ſuccos:
  His, ubi peccaris, reſtituendus eris.
Hæc ego cum canerem, ſubito manifeſtus Apollo
  Movit inauratæ pollice fila lyræ.
In manibus laurus: ſacris inducta capillis
  Laurus erat: vates ille videndus agit.
Is mihi, Laſcivi, dixit, præceptor Amoris,
  Duc, age, diſcipulos ad mea templa tuos.
Eſt ibi diverſum fama celebrata per orbem
  Litera; cognoſci quæ ſibi quemque jubet.
Qui ſibi notus erit, ſolus ſapienter amabit;
  Atque opus ad vires exiget omne ſuas.
Cui faciem natura dedit, ſpectetur ab illa:
  Cui color eſt, humero ſæpe patente cubet.
Qui ſermone placet, taciturna ſilentia rumpat:
  Qui canit arte, canat: qui bibit arte, bibat.
Sed neque declament medio ſermone diſerti:
  Nec ſua veſanus ſcripta poeta legat.
Sic monuit Phœbus: Phœbo parete monenti.
  Certa Dei ſacro eſt hujus in ore fides.
Ad propriora vocor. quiſquis ſapienter amabit,
  Vincet; & è noſtra, quod petet, arte feret.
Credita nec ſemper ſulci cum fœnore reddunt:
  Nec ſemper dubias adjuvat aura rates.
Quod juvat, exiguum; plus eſt, quod lædit amantes.
  Proponant animo multa ferenda ſuo. (bla;
Quot lepores in Atho, quot apes paſcuntur in Hy-
  Cærula quot baccas Pallados arbor habet;
Litore quot conchæ; tot ſunt in amore dolores;
  Quæ patimur, multo ſpicula felle madent.
Dicta erit iſſe foras, quam tu fortaſſe videbis:
  Iſſe foras, & te falſa videre, puta.
Clauſa tibi fuerit promiſſa janua nocte:
  Perfer, & immunda ponere corpus humo.
Forſitan & vultu mendax ancilla ſuperbo
  Dicet, Quid noſtras obſidet iſte fores?
Poſtibus & duræ ſupplex blandire puellæ;
  Et capiti demtas in fore pone roſas.
Cum volet, accedes: cum te vitabit, abibis.

Dedecet ingenuos tædia ferre ſui.
Effugere hunc non eſt; quare tibi poſſit amica
Dicere. non omni tempore ſenſus adeſt.
Nec maledicta puta nec verbera ferre puellæ
Turpe, nec ad teneros oſcula ferre pedes.
Quid moror in parvis? animus majoribus inſtet.
Magna canam: toto pectore, vulgus, ades.
Ardua molimur: ſed nulla niſi ardua virtus.
Difficilis noſtra poſcitur arte labor.
Rivalem patienter habe; victoria tecum
Stabit: eris magni victor in arce Jovis.
Hæc tibi non hominem, ſed quercus crede Pelaſgas
Dicere. nil iſtis ars mea majus habet.
Innuet illa, feras; ſcribet, ne tange tabellas:
Unde volet, veniat: quoque libebit, eat.
Hoc in legitima præſtent uxore mariti;
Cum, tener, ad partes tu quoque, ſomne, venis.
Hac ego, confiteor, non ſum perfectus in arte.
Quid faciam? monitis ſum minor ipſe meis.
Mene palam noſtræ det quiſquam ſigna puellæ?
Et patiar? nec me quolibet ira ferat;
Oſcu a vir dederat (memini) ſuus: oſcula queſtus
Sum data. barbarie noſter abundat amor.
Non ſemel hoc vitium nocuit mihi. doctior ille,
Quo veniunt alii conciliante viro.
Sed melius neſciſſe fuit. ſine furta tegantur;
Ne fugiat victo faſſus ab ore pudor.
Quo magis, o juvenes, deprendere parcite veſtras,
Peccent: peccantes verba dediſſe putent.
Creſcit amor prenſis. ubi par fortuna duorum eſt,
In cauſa damni perſtat uterque ſui.
Fabula narratur toto notiſſima cælo,
Mulciberis capti Marſque Venuſque dolis.
Mars pater, inſano Veneris turbatus amore,
De duce terribili factus amator erat.
Nec Venus oranti (neq; enim Dea mollior ulla eſt)
Ruſtica Gradivo difficiliſve fuit.
Ah quoties laſciva pedes riſiſſe mariti
Dicitur, & duras igne vel arte manus?
Marte palam ſimulat Vulcanum imitata, decebat;
Multaque cum forma gratia miſta fuit.
Sed bene concubitus primos celare ſolebant:
Plena verecundi culpa pudoris erat.

Indi-

Indicio Solis [quis Solem fallere poſſit?)
Cognita Vulcano conjugis acta ſuæ. [illa.
Quam mala, Sol, exempla moves? pete munus ab
Et tibi, ſi taceas, quod dare poſſit habet.
Mulciber obſcuros lectum circaque ſuperque
Diſponit laqueos: lumina fallit opus.
Fingit iter Lemnon; veniunt ad fœdus amantes:
Impliciti laqueis nudus uterque jacent.
Convocat ille Deos. præbent ſpectacula capti.
Vix lacrymas Venerem continuiſſe putant.
Non vultus texiſſe ſuos, non denique poſſunt
Partibus obſcœnis oppoſuiſſe manus.
Hos aliquis ridens, In me, fortiſſime Mavors,
Si tibi ſunt oneri, vincula transfer, ait.
Vix precibus, Neptune, tuis captiva reſolvit
Corpora. Mars Threcen occupat; illa Paphon.
Hoc tibi profectum, Vulcane: quod ante tegebant,
Liberius faciunt; ut pudor omnis abeſt.
Sæpe tamen demens ſtulte feciſſe fateris;
Teque ferunt iræ pœnituiſſe tuæ.
Hoc vetui. vos ecce vetat deprenſa Dione
Inſidias illas, quas tulit ipsa, pati.
Nec vos rivali laqueos diſponite: nec vos
Excipite arcana verba notata manu.
Iſta viri captent (ſi jam captanda putabunt)
Quos faciunt juſtos ignis & unda viros.
En iterum teſtor: nihil hic, niſi lege remiſſum.
Luditur in noſtris inſtita nulla jocis.
Quis Cereris ritus auſit vulgare profanis,
Magnaque Threicia ſacra reperta Samo?
Exigua eſt virtus, præſtare ſilentia rebus:
At contra gravis eſt culpa, tacenda loqui.
O bene; quod, fruſtra captatis arbore pomis,
Garrulus in media Tantalus aret aqua!
Præcipue Cytherea jubet ſua ſacra taceri.
Admoneo, veniat ne quis ad illa loquax.
Condita ſi non ſunt Veneris myſteria ciſtis;
Nec cava veſanis ictibus æra ſonant:
Attamen inter nos medio verſantur in uſu;
Sic tamen, inter nos ut latuiſſe velint.
Ipſa Venus pubem, quoties velamina ponit,
Protegitur læva ſemireducta manu.
In medio paſſimque coit pecus, hoc quoque viſo

Avertit vultus ſæpe puella ſuos.
Conveniunt thalami furtis & janua noſtris:
Parſque ſub injecta veſte pudenda latet.
Et ſi non tenebras, at quiddam nubis opacæ
Quærimus; atque aliquid luce patente minus.
Tunc quoque, cum ſolem nondum prohibebat & imbrem
Tegula, ſed quercus tecta cibumque dabat;
In nemore atq; antris, nõ ſub Jove, juncta voluptas:
Tanta rudi populo cura pudoris erat.
At nunc nocturnis titulos imponimus actis:
Atque emitur magno nil, niſi poſſe loqui.
Scilicet excuties omnes ubicunque puellas,
Cuilibet ut dicas, Hæc quoque noſtra fuit:
Ne deſint, quas tu digitis oſtendere poſſis.
Ut quamque attigeris, fabula turpis erit.
Parva queror: fingunt quidam quæ vera negarent,
Et nulli non ſe concubuiſſe ferunt.
Corpora ſi nequeunt, quæ poſſunt nomina tractant:
Famaque, non tacto corpore, crimen habet.
I nunc, claude fores, cuſtos odioſe, puellæ;
Et centum duris poſtibus obde ſeras.
Quid tuti ſupereſt, cum nominis extat adulter;
Et credi, quod non contigit eſſe, cupit?
Nos etiam veros parce profitemur amores:
Tectaque ſunt ſolidà myſtica furta fide.
Parcite præcipue vitia exprobrare puellæ,
Utile quæ multis diſſimulaſſe fuit.
Nec ſuus Andromedæ color eſt objectus ab illo,
Mobilis in gemino cui pede penna fuit.
Omnibus Andromache viſa eſt ſpatioſior æquo:
Unus, qui modicam diceret, Hector erat.
Quod male fers, aſſueſce; feres bene. multa vetuſtas
Lenit; at incipiens omnia ſentit amor.
Dum novus in viridi coaleſcit cortice ramus;
Concutiat tenerum quælibet aura, cadet.
Mox eadem ventis ſpatio durata reſiſtet,
Firmaque adoptivas arbor habebit opes.
Eximit ipſa dies omnes è corpore mendas:
Quodque fuit vitium, deſinit eſſe mora.
Ferre novæ nares taurorum terga recuſant:
Aſſiduo domitas tempore fallit odor.
Nominibus mollire licet mala. fuſca vocetur,
Ni-

Nigrior Illyrica cui pice ſanguis erit.
Si peta eſt, Veneri ſimilis: ſi flava, Minervæ.
Sit gracilis, macie quæ male viva ſua eſt.
Dic habilem, quæcumq; brevis; quæ turgida, plenam,
Et lateat vitium proximitate boni.
Nec quotus annus eat, nec quo ſit nata require
Conſule: quæ rigidus munera Cenſor habet.
Præcipue, ſi flore caret, meliuſque peractum
Tempus; & albentes jam legit illa comas.
Utilis, o juvenes, aut hæc, aut ſerior ætas.
Iſte feret ſegetes; iſte ſerendus ager.
Dum vires annique ſinunt, tolerate labores,
Jam veniet tacito curva ſenecta pede.
Aut mare remigiis, aut vomere findite terras;
Aut fera belligeras addite in arma manus,
Aut latus, & vires, operamque adferte puellis.
Hoc quoque militiæ eſt: hoc quoque quærit opes.
Adde, quod eſt illis operum prudentia major,
Solus & artifices qui facit, uſus adeſt.
Illæ munditiis annorum damna rependunt,
Et faciunt curà, ne videantur anus.
Utque velis, Venerem jungunt per mille figuras.
Inveniat plures nulla tabella modos.
Illis ſentitur non irritata voluptas,
Quod juvet, ex æquo fœmina virque ferant.
Odi concubitus, qui non utrumque reſolvunt:
Hoc eſt, cur pueri tangar amore minus.
Odi quæ præbet, quia ſit præbere neceſſe;
Siccaque de lana cogitat ipſa ſua.
Quæ datur officio, non eſt mihi grata voluptas.
Officium faciat nulla puellā mihi.
Me voces audire juvat ſua gaudia faſſas:
Utque morer memet ſuſtineamque roget.
Aſpiciam dominæ victos amentis ocellos.
Langueat; & tangi ſe vetet illa diu.
Hæc bona non primæ tribuit natura juventæ,
Quæ cito poſt ſeptem luſtra venire ſolent. (tum
Qui properant, nova muſta bibant. mihi fundat avi-
Conſulibus priſcis condita teſta merum.
Nec platanus, niſi ſera, poteſt obſiſtere Phœbo:
Et lædunt nudos prata novella pedes.
Scilicet Hermionen Helenæ præponere poſſes;
Et melior Gorge, quam ſua mater, erat?

Sæpe viri fallunt; teneræ non ſæpe puellæ:
  Paucaque, ſi quæras, crimina fraudis habent.
Phaſida jam matrem fallax dimiſit Jaſon:
  Venit in Æſonios altera nupta ſinus,
Quantum in te, Theſeu, volucres Ariadna marinas
  Pavit, in ignoto ſola relicta loco.
Quęre novem cur iſſe vias dicatur; & audi
  Depoſitis ſilvas Phyllida fleſſe comis.
At famam pietatis habet; tamen hoſpes & enſem
  Prębuit; & cauſam mortis, Eliſſa, tuæ.
Quid vos perdiderit, dicam? neſciſtis amare.
  Defuit ars vobis. arte perennat amor.
Nunc quoque neſcirent: ſed me Cytherea docere
  Juſſit: & ante oculos conſtitit ipſa meos.
Tum mihi, Quid miseræ, dixit, meruere puellę?
  Traditur armatis vulgus inerme viris.
Illos artifices gemini fecere libelli,
  Hęc quoque pars monitis erudienda tuis.
Probra Therapnęę qui dixerat ante maritę,
  Mox cecinit laudes proſperiore lyra.
Si bene te novi, cultas ne lęde puellas.
  Gratia, dum vives iſta petenda tibi.
Dixit: & è myrto (myrto nam vincta capillos
  Conſtiterat) folium, granaque pauca dedit.
Senſimus acceptis numen quoque: purior æther
  Fulſit, & è toto pectore ceſſit onus.
Dum facit ingenium; petite hinc præcepta, puellæ,
  Quas pudor, & leges, & ſua jura ſinunt.
Venturæ memores jam nunc eſtote ſenectæ:
  Sic nullum vobis tempus abibit iners.
Dum licet, & veros etiam nunc editis annos;
  Ludite: eunt anni more fluentis aquæ.
Nec, quæ præteriit, iterum revocabitur unda:
  Nec, quæ præteriit, hora redire poteſt.
Utendum eſt ætate. cito pede labitur ætas:
  Nec bona tam ſequitur, quam bona prima fuit.
Hos ego, qui canent frutices, violaria vidi:
  Hac mihi de ſpina grata corona data eſt.
Tempus erit, quo tu, quæ nunc excludis amantem,
  Frigida deſerta nocte jacebis anus:
Nec tua nocturna frangetur janua rixa:
  Sparſa nec invenies limina mane roſa.
Quam cito (me miſerum!) laxantur corpora rugis,

Et

Et perit in nitido qui fuit ore color!
Quaſque fuiſſe tibi canas à virgine jures,
Spargentur ſubitæ per caput omne comæ.
Anguibus exuitur tenui cum pelle vetuſtas;
Nec faciunt cervos cornua jacta ſenes.
Noſtra ſine auxilio fugiunt bona. carpite florem;
Qui, niſi carptus erit, turpiter ipſe cadet.
Adde, quod & partus faciunt breviora juventæ
Tempora. continua meſſe ſeneſcit ager.
Latmius Endymion non eſt tibi, Luna, rubori;
Nec Cephalus roſeæ præda pudenda Deæ.
Ut Veneri, quem luget adhuc, donetur Adonis;
Unde habet Ænean Harmonienque ſuos?
Ite per exemplum, genus ò mortale, Dearum;
Gaudia nec cupidis veſtra negate viris.
Ut jam decipiant, quid perditis? omnia conſtant.
Mille licet ſumant: deperit inde nihil.
Conteritur ferum, ſilices tenuantur ab uſu.
Sufficit, & damni pars caret illa metu.
Quid vetet appoſito lumen de lumine ſumi,
Quiſve cavo vaſtas in mare ſervet aquas?
Det tamen ulla viro mulier, non expedit, inquis.
Quid, niſi quam ſumes, dic mihi, perdis aquam?
Nec vos proſtituit mea vox; ſed vana timere
Damna vetat. damnis munera veſtra carent.
Sed me flaminibus venti majoris iturum,
Dum ſumus in portu, provehat aura levis.
Ordior à cultu. cultis bene Liber ab uvis
Provenit; & culto ſtat ſeges alta ſolo.
Forma Dei munus: forma quota quæque ſuperbit?
Pars veſtrum tali munere magna caret.
Cura dabit faciem; facies neglecta peribit;
Idaliæ ſimilis ſit licet illa Deæ.
Corpora ſi veteres non ſic coluere puellæ;
Nec veteres cultos ſic habuere viros.
Si fuit Andromache tunicas induta valentes;
Quid mirum? duri militis uxor erat.
Scilicet Ajaci conjux ornata venires,
Cui tegumen ſeptem terga fuere boum?
Simplicitas rudis ante fuit: nunc aurea Roma
Edomiti magnas poſſidet orbis opes.
Aſpice, quæ nunc ſunt Capitolia, quæque fuerunt;
Alterius dicas illa fuiſſe Jovis.

Cu-

Curia, concilii quæ nunc digniſſima tanti eſt,
De ſtipula, Tatio regna tenente, fuit.
Quæ nunc ſub Phœbo ducibuſque Palatia fulgent;
Quid, niſi araturis paſcua bubus, erant?
Priſca juvent alios: ego me nunc denique natum
Gratulor. hæc ætas moribus apta meis.
Non quia nunc terræ lentum ſubducitur aurum;
Lectaque diverſo litore concha venit.
Nec quia decreſcunt effoſſo marmore montes:
Nec quia cæruleæ mole fugantur aquæ.
Sed quia cultus adeſt; nec noſtros manſit in annos
Ruſticitas priſcis illa ſuperſtes avis.
Vos quoque non caris aures onerate lapillis,
Quos legit in viridi decolor Indus aqua.
Nec prodite graves inſuto veſtibus auro:
Per quas nos petitis, ſæpe fugatis, opes.
Munditiis capimur: non ſint ſine lege capilli.
Admotæ formam dantque negantque manus.
Nec genus ornatus unum eſt: quod quamq; decebit,
Eligat; & ſpeculum conſulat ante ſuum.
Longa probat facies capitis diſcrimina puri:
Sic erat ornatis Laodamia comis.
Exiguum ſumma nodum ſibi fronte relinqui,
Ut pateant aures, ora rotunda volunt.
Alterius crines humero jactentur utroque.
Talis es aſſumta, Phœbe canore, lyra.
Altera ſuccinctæ religetur more Dianæ:
Ut ſolet, attonitas cum petit illa feras.
Huic decet inflatos laxe jacuiſſe capillos.
Illa ſit adſtrictis impedienda comis.
Hanc placet ornari teſtudine Cyllenea,
Suſtineat ſimiles fluctibus illa ſinus.
Sed neque ramoſa numerabis in ilice glandes;
Nec quot apes Hyble, nec quot in Alpe feræ;
Nec mihi tot Poſitus numero comprendere fas eſt.
Adjicit ornatus proxima quæque dies.
Et neglecta decet multas coma. ſæpe jacere
Heſternam credas; illa repexa modo eſt.
Ars caſum ſimulet. ſic capta vidit ut urbe
Alcides Jolen, Hanc ego, dixit, amo.
Talem te Bacchus, Satyris clamantibus Evœ,
Suſtulit in currus, Gnoſſi relicta, ſuos.
O quantum indulget veſtro Natura decori,
Qua-

Quantum ſunt multis damna pianda modis!
Nos male detegimur, raptique ætate capilli
Ut Borea frondes excutiente, cadunt.
Fœmina canitiem Germanis inficit herbis;
Et melior vero quæritur arte color.
Fœmina procedit denſiſſima crinibus emtis;
Proque ſuis alios efficit ære ſuos.
Nec rubor eſt emiſſe palam. vænire videmus
Herculis ante oculos, Virgineumque chorum.
Quid de veſte loquar? nec vos, ſegmenta, requiro;
Nec quę bis Tyrio murice lana rubes.
Cum tot prodierint pretio leviore colores;
Quis furor eſt, cenſus corpore ferre ſuo?
Aeris ecce color, tum cum ſine nubibus aer,
Nec tepidus pluvias concitat Auſter aquas.
Ecce tibi ſimilis, qui quondam Phryxon & Hellen
Diceris Inois eripuiſſe dolis.
Hic undas imitatus, habet quoque nomen ab undis,
Crediderim Nymphas hac ego veſte tegi.
Ille crocum ſimulat, croceo velatur amictu
Roſcida luciferos cum Dea jungit equos.
Hic Paphias myrtos, hic purpureas amethyſtos,
Albenteſve roſas, Threiciamve gruem.
Nec glandes Amarylli, tuę, nec amygdala deſunt,
Et ſua velleribus nomina cera dedit.
Quot nova terra parit flores, cum vere tepenti
Vitis agit gemmas; pigraque cedit hiems;
Lana tot, aut plures ſuccos bibit. elige certos.
Nam non conveniens omnibus omnis erit.
Pulla decent niveas, Briſeida pulla decebant.
Cum rapta eſt, pulla tum quoque veſte fuit.
Alba decent fuſcas, albis, Cephei, placebas.
Sic tibi veſtitę preſſa Seriphos erat.
Quam pęne admonui, ne trux capper iret in alas;
Neve forent duris aſpera crura pilis!
Sed non Caucaſea doceo de rupe puellas,
Quęque bibant undas, Myſe Caice, tuas.
Quid, ſi pręcipiam, ne fuſcet inertia dentes;
Oraque ſuſcepta mane laventur aqua?
Scitis & inducta candorem quęrere cera.
Sanguine quę vero non rubet; arte rubet.
Arte, ſupercilii confinia nuda repletis,
Parvaque ſinceras velat aluta genas.

Nec

Nec pudor eſt oculos tenui ſignare favilla;
  Vel prope te nato, lucide Cydne, croco.
Eſt mihi, quo dixi veſtræ medicamina formæ,
  Parvus, ſed cura grande libellus opus.
Hinc quoque præſidium læſæ petitote figuræ:
  Non eſt pro veſtris ars mea rebus iners.
Non tamen expoſitas menſa deprendat amator
  Pyxidas. ars faciem diſſimulata juvet.
Quem non offendat toto fex illita vultu,
  Cum fluit in tepidos pondere lapſa ſinus?
Oeſypa quid redolent, quamvis mittantur Athenis,
  Demtus ab immundo vellere ſuccus ovis?
Nec coram miſtas cervæ ſumſiſſe medullas,
  Nec coram dentes defricuiſſe probem.
Iſta dabunt faciem; ſed erunt deformia viſu.
  Multaque, dum fiunt turpia, facta placent.
Quæ nunc nomen habent operoſi ſigna Myronis,
  Pondus iners quondam duraque maſſa fuit.
Anulus ut fiat, primo colliditur aurum:
  Quas geritis veſtes, ſordida lana fuit.
Cum fieret, lapis aſper erat; nunc nobile ſignum
  Nuda Venus madidas exprimit imbre comas.
Tu quoque dum coleris, nos te dormire putemus;
  Aptius à ſummà conſpiciare manu.
Cnr mihi nota tuo cauſa eſt candoris in ore?
  Claude forem thalami, quid rude prodis opus?
Multa viros neſcire decet. pars maxima rerum
  Offendat, ſi non interiora tegas.
Aurea quæ pendent ornato ſigna theatro;
  Inſpice, quam tenuis bractea ligna tegat.
Sed neque ad illa licet populo, niſi facta, venire:
  Nec niſi ſubmotis forma paranda viris.
At non pectendos coram præbere capillos,
  Ut jaceant fuſi per tua terga, vetem.
Illo præcipue, ne ſis moroſa, caveto
  Tempore: nec lapſas ſæpe reſolve comas.
Tuta ſit ornatrix. odi, quæ ſauciat ora
  Unguibus & rapta brachia figit acu.
Devovet, & dominæ tangit caput illa: ſimulque
  Plorat ad inviſas ſanguinolenta comas.
Quæ male crinita eſt, cuſtodem in limine ponat;
  Orneturve Bonæ ſemper in æde Deæ.
Dictus eram cuidam ſubito veniſſe puellæ;

Tur-

Turbida perverſas induit illa comas.
Hoſtibus eveniat tam fœdi cauſa pudoris;
Inque nurus Parthas dedecus illud eat.
Turpe pecus mutilum. turpe eſt ſine gramine campus
Et ſine fronde frutex; & ſine crine caput.
Non mihi veniſtis, Semele Ledeve, docendæ;
Perque fretum falſo, Sidoni, vecta bove:
Aut Helene, quam non ſtulte, Menelae, repoſcis;
Tu quoque non ſtulte, Troie raptor, habes.
Turba docenda venit pulcræ turpeſque puellæ:
Pluraque ſunt ſemper deteriora bonis.
Formoſæ minus artis opem præceptaque curant:
Eſt illis ſua dos, forma ſine arte potens.
Cum mare compoſitum eſt, ſecurus navita ceſſat:
Cum tumet, auxiliis aſſidet ille ſuis.
Rara tamen mendo facies caret. occule mendas:
Quamque potes, vitium corporis abde tui.
Si brevis es, ſedeas; ne ſtans videare ſedere:
Inque tuo jaceas quantulacunque toro.
Hic quoque, ne poſſit fieri menſura cubantis,
Injecta lateant fac tibi veſte pedes.
Quæ nimium gracilis, pleno vetamina filo
Sumat: & ex humeris laxus amictus eat.
Pallida purpureis tangat ſua corpora virgis;
Nigrior ad Pharii confuge piſcis opem.
Pes malus in nivea ſemper celetur aluta:
Arida nec vinclis crura reſolve ſuis.
Conveniunt tenues ſcapulis analectrides altis!
Inflatum circa faſcia pectus eat.
Exiguo ſignet geſtu quodcumque loquetur;
Cui digiti pingues, & ſcaber unguis erunt.
Cui gravis oris odor, nunquam jejuna loquatur;
Et ſemper ſpatio diſtet ab ore viri.
Si niger, aut ingens, aut non erit ordine natus
Dens tibi; ridendo maxima damna feres.
Quis credat? diſcunt etiam ridere puellæ:
Quæritur atque illis hac quoque parte decor.
Sint modici rictus, ſint parvæ utrimque lacunæ;
Et ſummos dentes ima labella tegant.
Nec ſua perpetuo contendant ilia riſu:
Sed leve neſcio quid fœmineumque ſonent.
Eſt, quæ perverſo diſtorqueat ora cachinno;
Cum riſu læta eſt altera, flere putes.

Illa

Crimina dicuntur: reſonat clamoribus æther:
  Invocat iratos & ſibi quiſque Deos.
Nulla fides tabulis, quæ non per vota petuntur:
  Et lacrymis vidi ſæpe madere genas.
Jupiter à vobis tam turpia crimina pellat,
  In quibus eſt ulli cura placere viro.
Hos ignava jocos tribuit Natura puellis:
  Materia ludunt uberiore viri.
Sunt illis celereſque pilæ, jaculumque, trochique,
  Armaque, & in gyros ire coactus equus.
Nec vos Campus habet, nec vos gelidiſſima Virgo;
  Nec Thuſcus placida devehit amnis aqua.
At licet & prodeſt, Pompejas ire per umbras;
  Virginis ætheriis cum caput ardet equis.
Viſite laurigero ſacrata Palatia Phœbo:
  Ille Parætonias merſit in alta rates. (runt;
Quæque ſoror conjuxque Ducis monumenta para-
  Navalique gener cinctus honore caput.
Viſite thuricremas vacæ Memphitidos aras:
  Viſite conſpicuis terna theatra locis.
Spectentur tepido maculoſæ ſanguine arenæ;
  Metaque ferventi circueunda rota.
Quod latet, ignotum eſt: ignoti nulla cupido.
  Fructus abeſt, facies cum bona teſte caret.
Tu licet & Thamyran ſuperes, & Amœbea cantu;
  Non erit ignotæ gratia magna lyræ.
Si Venerem Cous nuſquam poſuiſſet Apelles;
  Merſa ſub æquoreis illa lateret aquis.
Quid petitur ſacris, niſi tantum fama, poetis?
  Hoc votum noſtri ſumma laboris habet.
Cura Deum fuerant olim Regumque poetæ:
  Præmiaque antiqui magna tulere chori.
Sanctaque majeſtas, & erat venerabile nomen
  Vatibus: & largæ ſæpe dabantur opes.
Ennius emeruit, Calabris in montibus ortus,
  Contiguus poni, Scipio magne, tibi.
Nunc ederæ ſine honore jacent: operataque doctis
  Cura vigil Muſis nomen inertis habet.
Sed famæ vigilare juvet. quis noſſet Homerum,
  Ilias æternum ſi latuiſſet opus?
Quis Danaen noſſet, ſi ſemper clauſa fuiſſet;
  Inque ſua turri perlatuiſſet anus?
Utilis eſt vobis, formoſæ, turba, puellæ.

Sæpe

Sæpe vagos ultra limina ferte pedes.
Ad multas lupa tendit oves, prædetur ut unam:
Et Jovis in multas devolat ales aves.
Se quoque det populo mulier ſpecioſa videndam:
Quem trahat, è multis forſitan unus erit.
Omnibus illa locis maneat ſtudioſa placendi;
Et curam tota mente decoris agat.
Caſus ubique valet: ſemper tibi pendeat hamus.
Quo minime credas gurgite, piſcis erit.
Sæpe canes fruſtra nemoroſis montibus errant:
Inque plagam nullo cervus agente cadit.
Quid minus Andromedæ fuerat ſperare revinctæ,
Quam lacrymas ulli poſſe placere ſuas?
Funere ſæpe viri vir quæritur. ire ſolutis
Crinibus, & fletus non tenuiſſe decet.
Sed vitate viros cultum formamque profeſſos;
Quique ſuas ponunt in ſtatione comas.
Quæ vobis dicunt, dixerunt mille puellis.
Errat, & in nulla ſede moratur amor.
Fœmina quid faciat, cum ſit vir lævior ipſa;
Forſitan & plures poſſit habere viros?
Vix mihi credetis; ſed credite: Troja maneret,
Præceptis Priami ſi foret uſa ſui.
Sunt qui mendaci ſpecie graſſentur amoris,
Perque aditus tales lucra pudenda petant.
Nec coma vos fallat liquida nitidiſſima nardo:
Nec brevis in rugas cingula preſſa ſuas.
Nec toga decipiat filo tenuiſſima; nec ſi
Anulus in digitis alter & alter erit.
Forſitan ex horum numero cultiſſimus ille
Fur ſit; & uratur veſtis amore tuæ.
Redde meum, clamant ſpoliatæ ſæpe puellæ:
Redde meum, toto voce boante foro.
Has, Venus, è templis multo radiantibus auro
Lenta vides lites, Appiadeſque tuæ.
Sunt quoq; non dubia quædam mala nomina fama:
Deceptæ à multis crimen amantis habent.
Diſcite ab alterius veſtris timuiſſe querelis:
Janua fallaci ne ſit aperta viro.
Parcite, Cecropides, juranti credere Theſeo;
Quos faciet teſtes, fecit & ante Deos.
Et tibi, Demophon, Theſei criminis hæres,
Phyllide decepta nulla relicta fides.

Si bene promittant, totidem promittite verbis;
Si dederint, & vos gaudia pacta date.
Illa poteſt vigilis flammas extinguere Veſtæ;
Et rapere è templis, Inachi, ſacra tuis;
Et dare miſta viro tritis aconita cicutis:
Accepto Venerem munere ſi qua negat.
Fert animus propius conſiſtere. ſupprime habenas,
Muſa; nec admiſſis excutiare rotis.
Verba vadum tentent abiegnis ſcripta tabellis.
Accipiat miſſas apta miniſtra notas.
Inſpice: quodque leges, ex ipſis collige verbis,
Pingat, an ex animo ſollicituſque roget. (tes
Poſtq;brevem reſcribe moram. mora ſemper aman-
Incitat, exiguum ſi modo tempus habet.
Sed neque te facilem juveni promitte roganti:
Nec tamen eduro, quod petit, ore nega.
Fac timeat ſperetque ſimul: quotieſque remittes,
Speſque magis veniat certa, minorque metus.
Munda, ſed è medio, conſuetaque verba, puellæ,
Scribite. ſermonis publica forma placet.
Ah quoties dubius ſcriptis exarſit amator;
Et nocuit formæ barbara lingua bonæ!
Sed quoniam, quamvis vittæ careatis honore,
Eſt vobis veſtros fallere cura viros;
Ancillæ puerive manus ferat apta tabellas:
Pignora nec juveni credite veſtra novo.
Vidi ego pallentes iſto terrore puellas
Servitium miſeras tempus in omne pati.
Perfidus ille quidem, qui talia munera ſervat:
Sed tamen Ætnæi fulminis inſtar habet.
Judice me fraus eſt conceſſa, repellere fraudem.
Armaque in armatos ſumere jura ſinunt.
Ducere conſueſcat multas manus una figuras,
Ah pereant, per quos iſta monenda mihi!
Nec niſi deletis tutum reſcribere ceris:
Ne teneat geminas una tabella manus.
Fœmina dicatur ſcribenti ſemper amator.
Illa ſit in veſtris, qui fuit ille, notis.
Sed libet à parvis animum ad majora referre,
Plenaque curvato pandere vela ſinu;
Pertinet ad faciem rabidos compeſcere mores.
Candida pax homines, trux decet ira feras.
Ora tument ira; nigreſcunt ſanguine venæ;
Lu-

Lumina Gorgoneo ſævius igne micant.
I procul hinc, dixit, non es mihi tibia tanti;
Ut vidit vultus Pallas in amne ſuos.
Vos quoque ſi medià ſpeculum ſpectetis in ira;
Cognoſcat faciem vix ſatis ulla ſuam.
Nec tumeat vultu damnoſa ſuperbia veſtro.
Comibus eſt oculis alliciendus amor.
Odimus immodicos (expertæ credite) faſtus.
Sæpe tacens odii ſemina vultus habet.
Spectantem ſpecta: ridenti mollia ride.
Innuet; acceptas tu quoque redde notas.
Sic ubi præluſit, rudibus puer ille relictis
Spicula de pharetrà promit acuta ſua.
Odimus & mœſtas. Tecmeſſam diligat Ajax:
Nos hilarem populum fœmina læta capit.
Nunquam ego te, Andromache, nec te, Tecmeſſa,
Ut mea de vobis altera amica foret. (rogarem,
Credere vix videor, cum cogar credere partu,
Vos ego cum veſtris concubuiſſe viris.
Scilicet Ajaci mulier mœſtiſſima dixit,
Lux mea; quæque ſolent verba juvare viros?
Quid vetat à magnis ad res exempla minores
Sumere, nec nomen pertimuiſſe ducis?
Dux bonus huic centum commiſit vite regendos:
Huic equites; illi ſigna tuenda dedit. (ſum,
Vos quoque, de nobis quem quiſque ſit aptus ad u-
Inſpicite: & certo ponite quemque loco.
Munera det dives: jus qui profitebitur, adſit:
Facundus cauſam ſæpe clientis agat.
Carmina qui facimus, mittamus carmina tantum.
Hic chorus ante alios aptus amare ſumus.
Nos facimus placitæ late præconia formæ.
Nomen habet Nemeſis: Cynthia nomen habet.
Veſper & Eoæ novere Lycorida terræ!
Et multi, quæ ſit noſtra Corinna, rogant.
Adde, quod inſidiæ ſacris à vatibus abſunt:
Et facit ad mores ars quoque noſtra ſuos.
Nec nos ambitio, nec amor nos tangit habendi:
Contemto colitur lectus & umbra foro.
Sed facile hæremus, validoque perurimur æſtu;
Et nimium certa ſcimus amare fide.
Scilicet ingenium placida mollimur ab arte:
Et ſtudio mores convenienter eunt.

Va-

Vatibus Aoniis faciles eſtote, puellæ.
Numen ineſt illis; Pierideſque favent.
Eſt Deus in nobis; & ſunt commercia cæli.
Sedibus ætheriis ſpiritus ille venit.
A doctis pretium ſcelus eſt ſperare poetis.
Me miſerum! ſcelus hoc nulla puella timet.
Diſſimulat tamen; nec prima fronte rapaces
Eſte. novus viſo caſſe reſiſtet amans.
Sed neque vector equum, qui nuper ſenſit habenas,
Comparibus frænis, artificemque reget.
Nec ſtabiles annis animos, viridemque juventam
Ut capias, idem limes agendus erit.
Hic rudis, & caſtris nunc primum notus Amoris,
Qui tetigit thalamos præda novella tuos;
Te ſolam norit; tibi ſemper inhæreat uni.
Cingenda eſt altis ſepibus iſta ſeges:
Effuge rivalem: vinces, dum ſola tenebis.
Non bene cum ſociis regna Venuſque manent.
Ille vetus miles ſenſim & ſapienter amabit:
Multaque tironi non patienda feret.
Nec franget poſtes, nec ſævis ignibus uret;
Nec dominæ teneras appetet ungue genas.
Nec ſcindet tunicaſve ſuas tunicaſve puellæ:
Nec raptus flendi cauſa capillus erit.
Iſta decent pueros ætate & amore calentes:
Hic fera compoſita vulnera mente feret.
Ignibus hic lentis uretur, ut humida tæda;
Ut modo montanis ſilva receſſa jugis.
Certior hic amor eſt: brevis & fæcundior ille.
Quæ fugiunt; celeri carpite poma manu.
Omnia tradantur. portas reſeravimus hoſti;
Et ſit in inſida proditione fides.
Quod datur ex facili longum male nutrit amorem.
Miſcenda eſt lætis rara repulſa jocis.
Ante fores jaceat: Crudelis janua, clamet:
Multaque ſubmiſſe, multa minanter agat.
Dulcia non ferimus: ſucco renovemur amaro.
Sæpe perit ventis obruta cymba ſuis.
Hoc eſt, uxores quod non patiatur amari:
Conveniunt illas, cum voluere, viri.
Obde forem; & duro dicat tibi janitor ore,
Non potes. excluſum te quoque tanget amor.
Ponite jam gladios hebetes, pugnetur acutis.
Nec

Nec dubito, telis quin petar ipſe meis.
Dum cadit in laqueos captus quoque nuper amator;
Solum ſe tha amos ſperet habere tuos.
Poſt modo rivalem, partitaque fœdera lecti
Sentiat. has artes tolle; ſeneſcet amor.
Tum bene fortis equus reſerato carcere currit;
Cum quos prætereat, quoſque ſequatur, habet.
Quamlibet extinctos injuria ſuſcitat ignes.
En ego [confiteor] non niſi læſus amo.
Cauſa tamen nimium non ſit manifeſta doloris,
Pluraque ſollicitus, quam ſciat, eſſe putet.
Incitet & ficti triſtis cuſtodia ſervi,
Et nimium duri cura moleſta viri.
Quæ venit ex tuto, minus eſt accepta voluptas.
Ut ſis liberior Thaide; finge metus.
Cum melius foribus poſſis, admitte feneſtra,
Inque tuo vultu ſigna timentis habe.
Callida profiliat, dicatque ancilla, perimus:
Tu juvenem trepidum quolibet abde loco.
Admiſcenda tamen Venus eſt ſecura timori;
Ne tanti noctes non putet eſſe tuas.
Qua vafer eludi poſſit ratione maritus,
Quaque vigil cuſtos, præteriturus eram.
Nupta virum timeat: rata ſit cuſtodia nuptæ.
Hoc decet: hoc leges juſque pudorque jubent.
Te quoque ſervari, modo quam vindicta redemit,
Quis ferat? ut fallas, ad mea ſacra veni.
Tot licet obſervent, (adſit modo certa voluntas)
Quot fuerant Argo lumina; verba dabis.
Scilicet obſtabit cuſtos, ne ſcribere poſſis,
Sumendæ detur cum tibi tempus aquæ?
Conſcia cum poſſit ſcriptas portare tabellas,
Quas tegat in tepido faſcia lata ſinu?
Cum poſſit ſura chartas celare ligatas;
Et vincto blandas ſub pede ferre notas?
Caverit hæc cuſtos: pro charta conſcia tergum
Præbeat; inque ſuo corpore verba ferat.
Tuta quoque eſt, fallitque oculos è lacte recenti
Litera; carbonis pulvere tange; leges.
Fallet & humiduli quæ fiet acumine lini,
Et feret occultas pura tabella notas.
Adfuit Acriſio ſervandæ cura puellæ.
Hunc tamen illa ſuo crimine fecit avum.

Quid faciat cuſtos; cum ſint tot in Urbe theatra?
Cum ſpectet junctos illa libenter equos?
Cum ſedeat Pharię ſiſtris operata juvencæ;
Quoque ſui comites ire vetentur, eat?
Cum fuget è templis oculos Bona Diva virorum,
Pręterquam ſi quos illa venire jubet:
Cum, cuſtode foris tunicas ſervante puellę,
Celent furtivos balnea tuta viros:
Cum, quoties opus eſt, fallax ęgrotet amica;
Et cedat lecto quamlibet ęgra ſuo:
Nomine cum doceat, quid agamus, adultera clavis,
Quaſque petas, non det janua ſola, vias?
Fallitur & multo cuſtodis cura Lyęo:
Illa vel Hiſpano lecta ſit uva jugo.
Sunt quoq; quæ faciant altos medicamina ſomnos,
Victaque Lethęà lumina nocte premant.
Nec male delitiis odioſum conſcia tardis
Detinet; & longa jungitur ipſa mora.
Quid juvat ambages pręceptaque parva monere;
Cum minimo cuſtos munere poſſit emi?
Munera (crede mihi) capiunt homineſque Deoſq;
Placatur donis Jupiter ipſe datis.
Quid ſapiens faciat? ſtultus quoq; munere gaudet.
Ipſe vir, accepto munere, mutus erit.
Sed ſemel eſt cuſtos longum redimendus in annum:
Sępe dabit, dederit quas ſemel, ille manus.
Queſtus eram (memini) metuendos eſſe ſodales,
Non tangit ſolos iſta querela viros.
Credula ſi fueris, alię tua gaudia carpent;
Et lepus hic aliis exagitandus erit.
Hęc quoque, quę prębet lectum ſtudioſa locumq;
Crede mihi, mecum non ſemel illa fuit.
Nec nimium vobis formoſà ancilla miniſtret,
Sępe vicem dominę pręſtitit illa mihi.
Quo feror inſanus? quid aperto pectore in hoſtem
Nitor; & indicio prodor ab ipſe meo?
Non avis aucupibus monſtrat, qua parte petatur,
Non docet infeſtos currere cerva canes.
Viderit utilitas: pręcepta fideliter edam.
Lemnia ſi gladios in mea fata dabo.
Efficite (& facile eſt) ut nos credamus amari,
Prona venit cupidis in ſua vota fides.
Spectet amabilius juvenem; ſuſpiret ab imo
Fo-

Fœmina; tam ſero cur veniatque roget.
Accedant lacrymę, dolor & de pellice fictus;
Et laniet digitis illius ora ſuis.
Jamdudum perſuaſus erit? miſerebitur ultro;
Et dicet, Cura carpitur iſta mei.
Pręcipue, ſi cultus erit, ſpeculoque placebit,
Poſſe ſuo tangi credet amore Deas.
Sed te, quæcumque es, moderate injuria turbet;
Neu ſis audita pellice mentis inops.
Nec cito credideris. quantum cito credere lędat,
Exemplum vobis non leve Procris erit.
Eſt prope purpureos colles florentis Hymetti
Fons ſacer, & viridi ceſpite mollis humus.
Silva nemus non alta facit: tegit arbutus herbam,
Ros maris, & lauri, nigraque myrtus olent.
Nec denſę foliis buxi, fragileſque myricę,
Nec tenues cytiſi, cultaque pinus abeſt.
Lenibus impulſę Zephyris auraque ſalubri
Tot generum frondes herbaque ſumma, tremunt.
Grata quies Cephalo. famulis canibuſque relictis
Laſſus in hac juvenis ſępe reſedit humo.
Quoque meos releves ęſtus, cantare ſolebat,
Accipienda ſinu, mobilis Aura, veni.
Conjugis ad timidas aliquis male ſedulus aures
Auditos memori detulit ore ſonos.
Procris ut accepit nomen, quaſi pellicis, Aurę;
Excidit? & ſubito muta dolore fuit.
Palluit, ut ſerę, lectis de vite racemis,
Palleſcunt frondes, quas nova lęſit hiems;
Quęque ſuos curvant matura cydonia ramos;
Cornaque adhuc noſtris non ſatis apta cibis.
Ut rediit animus, tenues à pectore veſtes
Rumpit, & indignas ſauciat ungue genas.
Nec mora; per medias paſſis furibunda capillis
Evolat, ut thyrſo concita Bacca, vias.
Ut prope perventum; comites in valle relinquit.
Ipſa nemus tacito clam pede fortis init.
Quid tibi mentis erat, cum ſic male ſana lateres,
Procri? quis attoniti pectoris ardor erat?
Jam jam venturam, quęcumque erat Aura, putabas
Scilicet; atque oculis probra videnda tuis.
Nunc veniſſe piget; neque enim deprendere velles:
Nunc juvat. incertus pectora verſat amor.

Credere quæ jubeant, locus eſt, & nomen, & index?
Et quia amans ſemper, quod timet, eſſe putat.
Vidit ut oppreſſam veſtigia corporis herbam;
Pulſantur trepidi corde micante ſinus.
Jamque dies medius tenues contraxerat umbras;
Inque pari ſpatio veſper & ortus erant.
Ecce redit Cephalus ſilvis Cyllenia proles,
Oraque fontana fervida ſpargit aqua.
Anxia, Procri, lates. ſolitas jacet ille per herbas;
Et, Zephyri molles, Auraque, dixit, ades.
Ut patuit miſeræ jucundus nominis error;
Et mens, & rediit verus in ora color.
Surgit; & appoſitas agitato corpore frondes
Movit, in amplexus uxor itura viri.
Ille feram ſonuiſſe ratus, juveniliter arcus
Corripit: in dextra tela fuere manu.
Quid facis, infelix? non eſt fera: ſupprime tela.
Me miſerum! jaculo fixa puella tuo eſt.
Hei mihi! conclamat, fixiſti pectus amicum.
Hic locus à Cephalo vulnera ſemper habet.
Ante diem morior, ſed nulla pellice læſa:
Hoc faciet poſitæ te mihi terra levem.
Nomine ſuſpectas jam ſpiritus exit in auras:
Labor io! cara lumina conde manu.
Ille ſinu dominæ morientia corpora mœſto
Suſtinet; & lacrymis vulnera ſæva lavat.
Exit, &, incauto paulatim pectore lapſus,
Excipitur miſeri ſpiritus ore viri.
Sed repetamus iter. nudis mihi rebus agendum eſt,
Ut tangat portus feſſa carina ſuos.
Scilicet expectas, dum te in convivia ducam,
Et quæris monitus hac quoque parte meos?
Sera veni; poſitaque decens incede lucerna.
Grata mora eſt Veneri: maxima lena mora eſt.
Etſi turpis eris, formoſa videbere potis,
Et latebras vitiis nox dabit ipſa tuis.
Carpe cibos digitis; eſt quiddam geſtus edendi,
Ora nec immundà tota perunge manu.
Neve domi præſume dapes: & deſine, citra
Quam capies paulo, quam potes eſſe, minus.
Priamides Helenen avide ſi ſpectet edentem,
Oderit; & dicat, Stulta rapina mea eſt.
Aptius eſt, deceatque magis potare puellas.
Cum

Cum Veneris puero non male, Bacche, facis.
Hoc quoq;, qua patiens caput eſt: an muſq;pedeſq;
Conſtent: nec, quæ ſint ſingula, bina vide.
Turpe jacens mulier multo madefacta Lyæo,
Digna eſt concubitus quoslibet illa pati.
Nec ſomnis poſita tutum ſuccumbere menſa,
Per ſomnos fieri multa pudenda ſolent.
Ulteriora pudet docuiſſe: ſed alma Dione,
Præcipue noſtrum eſt, quod pudet, inquit, opus.
Nota ſibi ſint quæque; modos à corpore certos
Sumite. non omnes una figura decet.
Quæ facie præſignis eris, reſupina jaceto,
Spectentur tergo, quis ſua terga placent.
Milanion humeris Atalantes crura ferebat,
Si bona ſunt, hoc ſunt accipienda modo.
Parva vehatur equo: quod erat longiſſima, nunquam
Thebais Hectoreo nupta reſedit equo.
Strata premat genibus, paulum cervice reflexa,
Fœmina, per longum conſpicienda latus.
Cui femur eſt juvenile, carent cui pectora mendà,
Stet vir, in obliquo fuſa ſit ipſa toro.
Nec tibi turpe puta crinem, ut Phylleia mater,
Solvere; & effuſis colla reflecte comis.
Tu quoque, cui rugis uterum Lucina notavit,
Ut celer averſis utere Parthus equis.
Mille modi Veneris. ſimplex minimique laboris,
Cum jacet in dextrum ſemiſupina latus.
Sed neque Phœbei tripodes, nec corniger Ammon,
Vera magis vobis, quam mea Muſa, canent.
Si qua fides arti, quam longo fecimus uſu;
Credite: præſtabunt carmina noſtra fidem.
Sentiat ex imis Venerem reſoluta medullis
Fœmina; & ex æquo res juvet illa duos.
Nec blandæ voces, jucundaque murmura ceſſent;
Nec taceant mediis improba verba jocis.
Tu quoque, cui Veneris ſenſum Natura negavit,
Dulcia mendaci gaudia finge ſono.
Infelix, cui torpet hebes locus ille, puella es;
Quo pariter debent fœmina virque frui.
Tantum; cum finges; ne ſis manifeſta caveto,
Effice per motum luminaque ipſa fidem.
Quod juvet, & voces & anhelitus arguat oris.
Ah pudet! arcanas pars habet iſta notas.

Gaudia poſt Veneris quæ poſcet munus amantem?
  Ipſa ſuas nolet pondus habere preces.
Nec lucem in thalamos totis admitte feneſtris.
  Aptius in veſtro corpore multa latent.
Luſus habet finem: cycnis deſcendere tempus,
  Duxerunt collo qui juga noſtra ſuo.
Ut quondam juvenes, ita nunc mea turba puellæ
  Inſcribant ſpoliis, Naſo magiſter erat.

P. OVIDII NASONIS
REMEDIUM AMORIS.

LEgerat hujus Amor titulum nomenque libelli:
  Bella mihi video, bella parantur, ait.
Parce tuum vatem ſceleris damnare, Cupido;
  Tradita qui toties te duce ſigna tuli.
Non ego Tydides, à quo tua ſaucia mater
  In liquidum rediit æthera Martis equis.
Sæpe tepent alii juvenes: ego ſemper amavi.
  Et ſi, quid faciam nunc quoque, quæris; amo.
Quin etiam docui, qua poſſis arte parari:
  Et quod nunc ratio eſt, impetus ante fuit.
Nec te, blande puer, nec noſtras prodimus artes:
  Nec nova præteritum Muſa retexit opus.
Si quis amat, quod amare juvat, feliciter ardens,
  Gaudeat, & vento naviget ille ſuo.
At ſi quis male fert indignæ regna puellæ;
  Ne pereat, noſtræ ſentiat artis opem.
Cur aliquis collum laqueo nodatus ab arcto
  E trabe ſublimi triſte pependit onus?
Cur aliquis rigido fodit ſua viſcera ferro?
  Invidiam cædis, pacis amator, habes.
Qui, niſi deſierit, miſero periturus amore eſt;
  Deſinat: & nulli funeris auctor eris.
Et puer es; nec te quicquam, niſi ludere, oportet.
  Lude: decent annos mollia regna tuos.
Nam poteras uti nudis ad bella ſagittis:
  Sed tua letifero ſanguine tela carent.
Vitricus & gladiis & acuta dimicet haſta;
  Et victor multa cæde cruentus eat.
Tu cole maternas, tuto quibus utimur, artes:

Et quarum vitio nulla ſit orba parens,
Effice nocturna frangatur janua rixa;
Et tegat ornatas multa corona fores.
Fac coeant furtim juvenes, timidæque puellæ:
Verbaque dent cauto qualibet arte viro.
Et modo blanditias, rigido modo jurgia poſti
Dicat; & excluſus flebile cantet amans.
His lacrymis contentus eris ſine crimine mortis.
Non tua fax avidos digna ſubire rogos.
Hæc ego. movit Amor gemmatas aureus alas;
Et mihi, propoſitum perfice, dixit, opus.
Ad mea, decepti Juvenes, præcepta venite;
Quos ſuus ex omni parte fefellit amor.
Diſcite ſanari, per quem didiciſtis amare:
Una manus vobis vulnus opemque feret.
Terra ſalutares herbas, eademque nocentes,
Nutrit: & urticæ proxima ſæpe roſa eſt.
Vulnus in Herculeo quæ quondam fecerat hoſte,
Vulneris auxilium Pelias haſta tulit.
Sed quæcunque viris, vobis quoque dicta, puellæ,
Credite. diverſis partibus arma damus.
E quibus ad veſtros ſi quid non pertinet uſus;
Attamen exemplo multa docere poteſt.
Utile propoſitum, ſævas extinguere flammas;
Nec ſervum vitii pectus habere ſui.
Vixiſſet Phyllis, ſi me foret uſa magiſtro;
Et per quod novies, ſæpius iſſet iter.
Nec moriens Dido ſumma vidiſſet ab arce
Dardanidas vento vela dediſſe rates.
Nec dolor armaſſet contra ſua viſcera matrem;
Quæ ſocii damno ſanguinis ulta virum eſt.
Arte mea Tereus, quamvis Philomela placeret,
Per facinus fieri non meruiſſet avis.
Da mihi Paſiphaen; jam tauri ponet amorem;
Da Phædram, Phædræ turpis abibit amor.
Redde Parin nobis; Helenen Menelaus habebit:
Nec manibus Danais Pergama victa cadent.
Impia ſi noſtros legiſſet Scylla libellos;
Hæſiſſet capiti purpura, Niſe, tuo.
Me duce damnoſas, homines, compeſcite curas:
Rectaque cum ſociis me duce navis eat.
Naſo legendus erat, tunc cum didiciſtis amare;
Idem nunc vobis Naſo legendus erit.

Publicus aſſertor dominus oppreſſa levabo
  Pectora: vindictæ quiſque favete ſuæ.
Te precor, arcitenens, adſit tua laurea nobis,
  Carmin's & medicæ Phœbe repertor opis.
Tu pariter vati, pariter ſuccurre medenti:
  Utraque tutelæ ſubdita cura tuæ.
Dum licet, & modici tangunt præcordia motus;
  Si piget, in primo limine ſiſte pedem.
Opprime, dum nova ſunt, ſubiti mala ſemina morbi
  Et tuus incipiens ire reſiſtat equus.
Nam mora dat vires, teneras mora percoquit uvas:
  Et validas ſegetes, quod fuit herba, facit.
Quæ præbet latas arbor ſpatiantibus umbras,
  Quo poſita eſt primum tempore, virga fuit.
Tum poterat manibus ſumma tellure revelli;
  Nunc ſtat in immenſum viribus aucta ſuis.
Quale ſit id, quod amas, celeri circumſpice mente,
  Et tua læſuro ſubtrahe colla jugo.
Principiis obſta. ſero medicina paratur,
  Cum mala per longas convaluere moras.
Sed propera: nec te venturas differ in horas.
  Qui non eſt hodie, cras minus aptus erit.
Verba dat omnis amor, reperitq; alimenta morando.
  Optima vindictæ proxima quæque dies.
Flumina pauca vides de magnis fontibus orta,
  Plurima collectis multiplicantur aquis.
Si cito ſenſiſſes, quantum peccare parares,
  Non tegeres vultus cortice, Myrrha, tuos.
Vidi ego, quod primo fuerat ſanabile, vulnus
  Dilatum longæ damna tuliſſe moræ.
Sed, quia delectat Veneris decerpere flores,
  Dicimus aſſidue, Cras, quoque fiet idem.
Interea tacitæ ſerpunt in viſcera flammæ;
  Et mala radices altius arbor agit.
Si tamen auxilii perierunt tempora primi,
  Et vetus in capto pectore ſedit amor;
Majus opus ſupereſt: ſed non, quia ſerior ægro
  Advocor, ille mihi deſtituendus erit.
Quam læſus fuerat partem Pœantius heros,
  Certà debuerat præſecuiſſe manu.
Poſt tamen hic multos ſanatus creditur annos
  Supremam bellis impoſuiſſe manum.
Qui modo naſcentes properabam pellere morbos,

Admoveo tardam nunc tibi lentus opem.
Aut nova, ſi poſſis, ſedare incendia tentes,
Aut ubi per vires procubuere ſuas.
Cum furor in curſu eſt; currenti cede furori.
Difficiles aditus impetus omnis habet.
Stultus, ab obliquo qui cum deſcendere poſſit,
Pugnat in adverſas ire natator aquas.
Impatiens animus, nec adhuc tractabilis arte
Reſpuit, atque odio verba monentis habet.
Aggrediar melius tunc, cum ſua vulnera tangi
Jam ſinet, & veris vocibus aptus erit.
Quis matrem, niſi mentis inops, in funere nati
Flere vetet; non hoc illa monenda loco.
Cum dederit lacrymas, animumq; impleverit ęgrũ;
Ille dolor verbis emoderandus erit. [ſunt,
Temporis ars medicina fere eſt. data tempore pro-
Et data non apto tempore vina nocent.
Quin etiam accendas vitia, irriteſque vetando;
Temporibus ſi non aggrediare ſuis.
Ergo, ubi viſus eris noſtræ medicabilis arti,
Fac monitis fugias otia prima meis.
Hæc, ut ames, faciunt: hæc, ut fecere, tuentur,
Hæc ſunt jucundi cauſa cibuſque mali.
Otia ſi tollas, periere Cupidinis arcus;
Contemtæque jacent, & ſine luce, faces.
Quam platanus vino gaudet, quam populus unda,
Et quam limoſa canna paluſtris humo;
Tam Venus otia amat. qui finem quæris amoris,
(Cedit amor rebus) res age: tutus eris.
Languor, & immodici ſub nullo vindice ſomni,
Aleaque, & multo tempora quaſſa mero,
Eripiunt omnes animis ſine vulnere nervos.
Adfluit incautis inſidioſus Amor.
Deſidiam puer ille ſequi ſolet. odit agentes.
Da vacuæ menti, quo teneatur, opus.
Sunt fora: ſunt leges: ſunt, quos tuearis, amici.
Vade per urbanæ candida caſtra togæ.
Vel tu ſanguinei juvenilia munera Martis
Suſcipe. delitiæ jam tibi terga dabunt.
Ecce fugax Parthus, magni nova cauſa triumphi,
Jam videt in campis Cæſaris arma ſuis.
Vince Cupidineas pariter Parthaſque ſagittas:
Et refer ad patrios bina tropæa Deos.

Ut ſemel Ætola Venus eſt à cuſpide læſa;
Mandat amatori bella gerenda ſuo.
Quæritis, Ægiſthus quare ſit factus adulter?
In promptu cauſa eſt; deſidioſus erat:
Pugnabant alii tardis apud Ilion armis:
Transtulerat vires Græcia tota ſuas.
Sive operam bellis vellet dare, nulla gerebat;
Sive foro, vacuum litibus Argos erat.
Quod potuit, ne nil illic ageretur, amavit.
Sic venit ille puer: ſic puer ille manet.
Rura quoq; oblectant animos, ſtudiumque colendi:
Quælibet huic curæ cedere cura poteſt.
Colla jube domitos oneri ſupponere tauros;
Sauciet ut duram vomer aduncus humum.
Obrue verſata Cerealia ſemina terra,
Quæ tibi cum multo fœnore reddat ager.
Aſpice curvatos pomorum pondere ramos;
Ut ſua, quod peperit, vix ferat arbor onus.
Aſpice jucundo labentes murmure rivos:
Aſpice tondentes fertile gramen oves.
Ecce petunt rupes præruptaque ſaxa capellæ.
Jam referent hœdis ubera plena ſuis.
Paſtor inæquali modulatur arundine carmen:
Nec deſunt comites ſedula turba canes.
Parte ſonant alia ſilvæ mugitibus altæ;
Et queritur vitulum mater abeſſe ſuum.
Quid cum ſuppoſitas fugiunt examina taxos,
Ut relevent demti vimina torta favi?
Poma dat autumnus; formoſa eſt meſſibus æſtas:
Ver præbet flores: igne levatur hiems.
Temporibus certis maturam ruſticus uvam
Deligit; & nudo ſub pede muſta fluunt;
Temporibus certis deſectas alligat herbas;
Et tonſam raro pectine verrit humum.
Ipſe potes riguis plantam deponere in hortis:
Ipſe potes rivos ducere lenis aquæ.
Venerit inſitio; fac ramum ramus adoptet:
Stetque peregrinis arbor operta comis.
Cum ſemel hæc animum cœpit mulcere voluptas,
Debilibus pennis irritus exit Amor.
Vel tu venandi ſtudium cole. ſæpe receſſit
Turpiter à Phœbi victa ſorore Venus.
Nunc leporem pronum catulo ſectare ſagaci:

Nunc

Nunc tua frondoſis retis tende jugis.
At pavidos terre varia formidine cervos:
Aut cadat adverſa cuſpide foſſus aper.
Nocte fatigatum ſomnus, non cura puellæ,
Excipit; & pingui membra quiete levat.
Lenius eſt ſtudium, ſtudium tamen, alite capta,
Aut lino, aut calamis præmia parva ſequi.
Vel, quæ piſcis edax avido male devoret ore,
Abdere ſupremis æra recurva cibis.
Aut his, aut aliis, donec dediſcis amare,
Ipſe tibi furtim decipiendus eris.
Tu tantum i, quamvis firmis retinebere vinclis,
I procul, & longas carpere perge vias.
Flebis, ut occurret deſertæ nomen amicæ:
Stabit & in media pes tibi ſæpe via.
Sed quanto minus ire voles, magis ire memento;
Perfer; & invitos currere coge pedes.
Nec pluvias vites: nec te peregrina morentur
Sabbata; nec damnis Allia nota ſuis.
Nec quot tranſieris, ſed quot tibi quære ſuperſint
Millia: nec, maneas ut prope, finge moras.
Tempora nec numera: nec crebro reſpice Romam,
Sed fuge. tutus adhuc Parthus ab hoſte fuga eſt.
Dura aliquis præcepta vocet mea: dura fatemur
Eſſe: ſed, ut valeas, multa dolenda feres.
Sæpe bibi ſuccos, quamvis invitus, amaros
Æger; & oranti menſa negata mihi.
Ut corpus redimas, ferrum patieris & ignes;
Arida nec ſitiens ora lavabis aqua.
Ut valeas animo, quicquam tolerare negabis?
At pretium pars hæc corpore majus habet.
Sed tamen eſt artis ſtrictiſſima janua noſtræ,
Et labor eſt unus tempora prima pati:
Aſpicis: ut prenſos urant juga prima juvencos?
Ut nova velocem cingula lædat equum?
Forſitan à Laribus patriis exire pigebit.
Sed tamen exibis; deinde redire voles.
Nec te Lar patrius, ſed amor revocabit amicę,
Prætendens culpæ ſplendida verba ſuæ.
Cum ſemel exieris, centum ſolatia curæ
Et rus, & comites, & via longa dabunt.
Nec ſatis eſſe puta diſcedere: lentus abeſto;
Dum perdat vires, ſitque ſine igne, cinis.

Si niſi firmata properabis mente reverti,
Inferet arma tibi ſæva rebellis Amor.
Quid, quod, ut abſueris, avidus ſitienſque redibis;
Et ſpatium damno ceſſerit omne tuo?
Viderit, Hæmoniæ ſi quis mala pabula terræ,
Et magicas artes poſſe juvare putat.
Iſta veneficii vetus eſt via. noſter Apollo
Innocuam ſacro carmine monſtrat opem.
Me duce non tumulo prodire jubebitur umbra:
Non anus infami carmine rumpet humum.
Non ſeges ex aliis alios tranſibit in agros,
Nec ſubitò Phœbi pallidus orbis erit.
Ut ſolet, æquoreas ibit Tyberinus in undas,
Ut ſolet, in niveis Luna vehetur equis.
Nulla recantatas deponent pectora curas;
Nec fugiet vivo ſulfure victus amor.
Quid te Phaſiacæ juverunt gramina terræ,
Cum cuperes patria, Colchi, manere domo?
Quid tibi profuerunt, Circe, Perſeides herbæ,
Cum ſua Neritias abſtulit aura rates?
Omnia feciſti, ne callidus hoſpes abiret,
Ille dedit certæ lintea plena fugæ.
Omnia feciſti, ne te ferus ureret ignis,
Longus at invito pectore ſedit amor.
Vertere tu poteras homines in mille figuras,
Non poteras animi vertere jura tui.
Diceris his etiam, cum jam diſcedere vellet,
Dulichium verbis detinuiſſe ducem,
Non ego, quod primò (memini) ſperare ſolebam,
Jam precor, ut conjux tu meus eſſe velis.
Et tamen, ut conjux eſſem tua, digna videbar,
Quod Dea, quod magni filia Solis eram.
Ne properes oro: ſpatium pro munere poſco.
Quid minus optari per mea vota poteſt?
Et freta mota vides; & debes illa timere.
Utilior velis poſtmodo ventus erit.
Quæ tibi cauſa fugæ? non hic nova Troja reſurgit,
Non alius ſocios Rheſus ad arma vocat.
Hic amor, hic pax eſt; in qua male vulneror una,
Totaque ſub regno terra futura tuo eſt.
Illa loquebatur: navem ſolvebat Ulyſſes,
Irrita cum velis verba tulere Noti.
Ardet, & aſſuetas Circe decurrit ad artes,

Nec

Nec tamen eſt illis attenuatus amor.
Ergo age, quiſquis opem noſtra tibi poſcis ab arte,
Deme veneficiis carminibuſque fidem.
Si te cauſa potens domina retinebit in Urbe;
Accipe, conſilium quod ſit in Urbe meum.
Optimus ille fuit vindex, lædentia pectus
Vincula qui rupit, dedoluitque ſemel.
Si cui tantum animi eſt, illum mirabor & ipſe,
Et dicam, Monitis non eget iſte meis.
Tu mihi, qui, quod amas, ægrè dediſcis amare?
Nec potes, & velles poſſe; docendus eris.
Sæpe refer tecum ſceleratæ facta puellæ;
Et pone ante oculos omnia damna tuos.
Illud & illud habet: nec ea contenta rapina
Sub titulum noſtros miſit avara lares.
Sic mihi juravit: ſic me jurata fefellit.
Ante ſuam quoties paſſa jacere forem!
Diligit ipſa alios: à me faſtidit amari.
Inſtitor heu noctes, quas mihi non dat, habet!
Hæc tibi per totos inaceſcant omnia ſenſus:
Hæc refer: hinc odii ſemina quære tui.
Atque utinam poſſis etiam facundus in illis
Eſſe! dole tantum; ſponte diſertus eris.
Hæſerat in quadam nuper mea cura puella:
Conveniens animo non erat illa meo.
Curabar propriis æger Podalirius herbis:
Et [fateor] medicus turpiter æger eram.
Profuit aſſiduæ vitiis inſiſtere amicæ.
Idque mihi factum ſæpe ſalubre fuit.
Quam mala ſunt noſtræ, dicebam, crura puellæ?
Nec tamen, ut verè confiteamur, erant.
Brachia quàm non ſunt noſtræ formoſa puellæ!
Et tamen, ut verè confiteamur, erant.
Quam brevis eſt! nec erat. quam multum poſcit amantem.
Hinc odio venit maxima cauſa meo.
Et mala ſunt vicina bonis. errore ſub illo
Pro vitio virtus crimina ſæpe tulit.
Quam potes, in pejus dotes deflecte puellæ:
Judiciumque brevi limite falle tuum.
Turgida, ſi plena eſt; ſi fuſca eſt, nigra vocetur.
In gracili macies crimen habere poteſt.
Et poterit dici petulans, quæ ruſtica non eſt;
Et

Et poterit dici ruſtica, ſi qua proba eſt.
Quin etiam, quacunque caret tua fœmina dote,
Hanc moveat, blandis uſque precare ſonis.
Exigito cantet, ſi qua eſt ſine voce puella:
Fac ſaltet, neſcit ſi qua movere manum.
Barbara ſermone eſt; fac tecum multa loquatur.
Non didicit chordas tangere; poſce lyram.
Durius incedit; face inambulet. omne papillæ
Pectus habent tumidæ; faſcia nulla tegat.
Si male dentata eſt; narra, quod rideat, illi.
Mollibus eſt oculis; quod fleat illa, refer.
Proderit & ſubitò, cum ſe non finxerit ulli,
Ad dominam celeres mane tuliſſe gradus.
Auferimur cultu: gemmis auroque teguntur
Omnia. pars minima eſt ipſa puella ſui.
Sæpe, ubi ſit, quod ames, inter tam multa requiras.
Decipit hac oculos ægide dives Amor.
Improviſus ades; deprendes tutus inermem:
Infelix vitiis excidet illa ſuis.
Nec tamen huic nimium præcepto credere tutum (eſt:
Fallit enim multas forma ſine arte decens.
Tum quoque, cum poſitis ſua collinet ora venenis,
Ad dominæ vultus (nec pudor obſtet) eas.
Pyxidas invenies, & rerum mille colores;
Et fluere in tepidos œſypa lapſa ſinus.
Illa tuas redolent, Phineu, medicamina menſas:
Non ſemel hinc ſtomacho nauſea facta meo.
Nunc tibi, quæ medio Veneris præſtentur in uſu,
Eloquar. ex omni parte fugandus amor.
Multa quidem ex illis pudor eſt mihi dicere: ſed tu
Ingenio verbis concipe plura meis.
Nuper enim noſtros quidam carpſere libellos;
Quorum cenſura Muſa proterva mea eſt.
Dummodo ſic placeam, dum toto canter in orbe;
Quod volet, impugnent unus & alter opus.
Ingenium magni detractat Livor Homeri:
Quiſquis es, ex illo, Zoile, nomen habes.
Et tua ſacrilegæ laniarunt carmina linguæ,
Pertulit huc victos quo duce Troja Deos.
(Summa petit livor: perflant altiſſima venti:
Summa petunt dextra fulmina miſſa Jovis.)
At tu, quicunque es, quem noſtra licentia lædit;
Si ſapis, ad numeros exige quidque ſuos.

For-

Fortia Mæonio gaudent pede bella referri.
  Delitiis illic, quis locus eſſe poteſt?
Grande ſonant Tragici; Tragicos decet ira cothurnos;
  Uſibus è mediis ſoccus habendus erit.
Liber in adverſos hoſtes ſtringatur Jambus;
  Seu celer, extremum ſeu trahat ille pedem.
Blanda pharetratos Elegeia cantet Amores,
  Et levis arbitrio ludat amica ſuo.
Callimachi numeris non eſt dicendus Achilles;
  Cydippe non eſt oris, Homere, tui.
Quis ferat Andromaches peragentem Thaida partes.
  Peccat, in Andromache Thaida ſi quis agat.
Thais in arte mea: laſcivia libera noſtra eſt.
  Nil mihi cum vitta: Thais in arte mea eſt.
Si mea materiæ reſpondet Muſa jocoſæ,
  Vicimus, & falſi criminis acta rea eſt.
Rumpere, Livor edax; jam magnum nomen habemus:
  Majus erit; tantùm, quo pede cœpit, eat.
Sed nimium properas: vivam modo; plura dolebis,
  Et capiant animi carmina multa mei.
Nam juvat, & ſtudium famæ mihi creſcit honore,
  Principio clivi veſter anhelat equus.
Tantum ſe nobis Elegi debere fatentur;
  Quantum Virgilio nobile debet epos.
Hactenus Invidiæ reſpondimus: attrahe lora
  Fortius; & gyro curre, poeta, tuo.
Ergo ubi concubitus, & opus juvenile petetur;
  Et prope promiſſæ tempora noctis erunt;
Gaudia ne dominæ, pleno ſi pectore ſumes;
  Te capiant; ineas quamlibet ante velim.
Quamlibet invenias, in qua tibi prima voluptas
  Deſinat; a prima proxima ſegnis erit.
Suſtentata Venus gratiſſima. frigora ſole,
  Sole juvant umbræ: grata fit unda ſiti.
Et pudet, & dicam, Venerem quoque junge figura;
  Qua minime jungi quaque decere poteſt.
Nec labor efficere eſt. raræ ſibi vera fatentur,
  Et nihil eſt, quod ſe dedecuiſſe putent.
Tunc etiam jubeo totas aperire feneſtras,
  Turpiaque admiſſo membra notare die.
At, ſimul ad metas venit finita voluptas,
  Laſſique cum tota corpora mente jacent;
Dum piget, & nullam malis tetigiſſe puellam,

Ta-

Tacturuſque tibi non videare diu; (eſt,
Tunc animo ſigna, quodcumque in corpore mendæ
Luminaque in vitiis illius uſque tene. (bit,
Forſitan hæc aliquis (nam ſunt quoque parva voca-
Sed, quæ non proſunt ſingula, multa juvant.
Parva necat morſu ſpatioſum vipera taurum,
A cane non magno ſæpe tenetur aper.
Tu tantùm numero pugna; præceptaque in unum
Contrahe: de multis grandis acervus erit.
Sed quoniam mores totidem, totidemque figuræ,
Non ſunt judiciis omnia danda meis.
Quo tua non poſſunt offendi pectora facto;
Forſitan hoc alio judice crimen erit.
Ille quod obſcœnas in aperto corpore partes
Viderat; in curſu qui fuit, hæſit amor,
Ille quod à Veneris rebus ſurgente puella
Vidit in immundo ſigna pudenda toro.
Luditis ò, ſi quos potuerunt iſta movere.
Adflarant tepidæ pectora veſtra faces.
Attrahet ille puer contentos fortius arcus;
Saucia majorem turba petetis opem.
Quid, qui clam latuit reddente obſcœna puella;
Et vidit, quæ mos ipſe videre vetat?
Di melius, quam nos moneamus talia quemquam!
Ut proſint, non ſunt experienda tamen.
Hortor &, ut pariter binas habeatis amicas.
Fortior eſt, plures ſi quis habere poteſt.
Secta bipartito cum mens diſcurrit utroque;
Alterius vires ſubtrahit alter amor.
Grandia per multos tenuantur flumina rivos,
Caſſaque ſeducto ſtipite flamma perit.
Non ſatis una tenet ceratas anchora puppes:
Non ſatis eſt liquidis unicus hamus aquis.
Qui ſibi jam pridem ſolatia bina paravit;
Jam pridem ſumma victor in arce fuit.
At tibi, qui dominæ fueris male creditus uni,
Nunc ſaltem novus eſt inveniendus amor.
Paſiphaes Minos in Procride prodidit ignes,
Ceſſit ab Idea conjuge victa prior.
Amphilochi frater ne Phegida ſemper amaret,
Callirhoe fecit parte recepta tori.
Et Parin Oenone ſummos tenuiſſet ad annos,
Si non Oebalia pellice læſa foret.

Con-

Conjugis Odryſio placuiſſet forma tyranno:
  Sed melior clauſæ forma ſororis erat.
Quid moror exemplis, quorum me turba fatigat?
  Succeſſore novo vincitur omnis amor.
Fortius è multis mater deſiderat unum;
  Quam cui flens clamat, Tu mihi ſolus eras.
Ac ne forte putes nova me tibi condere jura;
  (Atque utinam inventi gloria noſtra foret!)
Vidit id Atrides. quid enim non ille videret,
  Cujus in arbitrio Græcia tota fuit?
Marte ſuo captam Chryſeida victor amabat,
  At ſenior ſtultè flebat ubique parens.
Quid lacrymas, odioſe ſenex? bene convenit illis.
  Officio natam lædis, inepte, tuo.
Quam poſtquam reddi Calchas ope tutus Achillis
  Juſſerat, & patria eſt illa recepta domo;
Eſt, ait Atrides, illi quàm proxima forma;
  Et, ſi prima ſinat ſyllaba, nomen idem:
Hanc mihi, ſi ſapiat, per ſe concedat Achilles:
  Sin minus; imperium ſentiat ille meum.
Quod ſi quis veſtrum factum hoc incuſat, Achivi;
  Eſt aliquid valida ſceptra tenere manu.
Nam, ſi Rex ego ſum, nec mecum dormiet illa,
  In mea Therſites regna licebit eat.
Dixit; & hanc habuit ſolatia magna prioris:
  Et prior eſt cura cura repulſa nova.
Ergo aſſume novas auctore Agamemnone flammas;
  Ut tuus in bivio detineatur amor.
Quæris, ubi invenias? artes, i, perlege noſtras.
  Plena puellarum jam tibi navis eat.
Quod ſi quid præcepta valent mea; ſi quid Apollo
  Utile mortales perdocet ore meo;
Quamvis infelix media torreberis Ætna;
  Frigidior glacie fac videare tuæ.
Et ſanum ſimula; ne, ſi quid forte dolebis,
  Sentiat: & ride, cum tibi flendus eris.
Non ego te jubeo medias abrumpere curas:
  Non ſunt imperii tam fera jura mei.
Quod non es, ſimula; poſitoſque imitare furores;
  Sic facies verè quod meditatus eris.
Sæpe ego ne biberem, volui dormire videri.
  Dum videor, ſomno lumina victa dedi.
Deceptum riſi, qui ſe ſimulabat amare;

In laqueos auceps decideratque ſuos.
Intrat amor mentes uſu: dediſcitur uſu.
Qui poterit ſanum fingere, ſanus erit.
Dixerit, ut venias pacta tibi nocte, venito.
Veneris, & fuerit janua clauſa; feras.
Nec dic blanditias, nec fac convitia poſti,
Nec latus in duro limine pone tuum.
Poſtera lux aderit; careant tua verba querelis,
Et nulla in vultu ſigna dolentis habe.
Jam ponet faſtus, cum te languere videbit,
Hoc etiam noſtra munus ab arte feres.
Te quoque falle tamen, nec ſit tibi finis amandi.
Propoſitis fræmis ſæpe repugnat equus.
Utilitas lateat; quod non profitebere fiet.
Quæ nimis apparent retia, vitat avis.
Ne ſibi tam placeat, quò te contemnere poſſit;
Sume animos: animis cedat ut illa tuis.
Janua forte patet; quamvis revocabere, tranſi.
Eſt data nox; dubita nocte venire data.
Poſſe pati facile eſt; tibi ni ſapientia deſit.
Promptius è facili gaudia ferre licet.
Et quiſquam præcepta poteſt mea dura vocare?
En etiam partes conciliantis ago.
Nam, quoniam variant animi, variamus & artes.
Mille mali ſpecies, mille ſalutis erunt.
Corpora vix ferro quædam ſanantur acuto,
Auxilium multis ſuccus & herba fuit.
Mollior es, nec abire potes, vinctuſque teneris;
Et tua ſævus Amor ſub pede colla premit;
Deſine luctari; referant tua carbaſa venti:
Quoque vocant fluctus, hac tibi remus eat.
Explenda eſt ſitis iſta tibi, qua perditus ardes.
Cedimus: è medio jam licet amne bibas.
Sed bibe plus etiam, quam quod præcordia poſcunt
Gutture fac pleno ſumpta redundet aqua.
Perfruere uſque tua nullo prohibente puella.
Illa tibi noctes auferat, illa dies.
Tædia quære. mali faciunt & tædia finem.
Jam quoque, cum credas poſſe carere, mane.
Dum bene te cumules, & copia tollat amorem;
E faſtidita non juvet iſſe domo.
Fit quoque longus amor, quem diffidentia nutrit.
Hunc tu ſi quæres ponere; pone metum.

Qui timet, ut ſua ſit, neu quis ſibi detrahat illam;
Ille Machaonia vix ope ſanus erit.
Plus amat è natis mater plerumque duobus,
Pro cujus reditu, quod gerit arma, timet.
Eſt prope Collinam templum venerabile portam:
Impoſuit templo nomina celſus Eryx.
Eſt illic Lethæus Amor, qui pectora ſanat;
Inque ſuas gelidam lampadas addit aquam.
Illic & juvenes votis oblivia poſcunt;
Et ſi qua eſt duro capta puella viro.
Is mihi ſic dixit: [dubito, verusne Cupido
An ſomnus fuerit; ſed puto ſomnus erat]
O qui ſollicitos modo das, modo demis, amores,
Adjice præceptis hoc quoque, Naſo, tuis.
Ad mala quiſq; animum referat ſua, ponet amorem.
Omnibus illa Deus pluſve minuſve dedit.
Qui Puteal Janumque timet, celereſque Kalendas;
Torqueat hunc æris mutua ſumma ſui.
Cui pater eſt durus, votis ut cætera cedant,
Huic pater ante oculos durus habendus erit.
Hic male dotata pauper cum conjuge vivit:
Uxorem fato credat obeſſe ſuos.
Eſt tibi rure bono generoſæ fertilis uvæ
Vinea: ne naſcens uva ſit uſta time.
Ille habet in reditu navim: mare ſemper iniquum
Cogitet, & damno littora fœda ſuo.
Filius hunc miles, te filia nubilis angant.
Et quis non cauſas mille doloris habet?
Ut poſſis odiſſe tuam, Pari, funera fratrum
Debueras oculis ſubſtituiſſe tuis.
Plura loquebatur; placidum puerilis imago
Deſtituit ſomnum; ſi modo ſomnus erat.
Quid faciam? media navim Palinurus in unda
Deſerit. ignotas cogor inire vias.
Quiſquis amas, loca ſola nocent: loca ſola caveto.
Quo fugis; in populo tutior eſſe potes.
Non tibi ſecretis [augent ſecreta furores]
Eſt opus: auxilio turba futura tibi eſt.
Triſtis eris, ſi ſolus eris: dominæque relictæ
Ante oculos facies ſtabit, ut ipſa, tuos.
Triſtior idcirco nox eſt, quam tempora Phœbi:
Quæ relevet luctus, turba ſodalis abeſt.
Nec fuge colloquium; nec ſit tibi janua clauſa:
Nec

Nec tenebris vultus flebilis abde tuos.
Semper habe Pyladen, qui conſoletur Oreſtem.
Hic quoque amicitiæ non levis uſus erit.
Quid niſi ſecretæ læſerunt Phyllida ſilvæ?
Certa necis cauſa eſt: incomitata fuit.
Ibat, ut Edono referens trieterica Baccho
Ire ſolet fuſis barbara turba comis.
Et modo, qua poterat, longum ſpectabat in æquor:
Nunc in arenoſa laſſa jacebat humo.
Perfide Demophoon, ſurdas clamabat ad undas;
Ruptaque ſingultu verba dolentis erant.
Limes erat tenuis longa ſubnubilus umbra;
Quo tulit illa ſuos ad mare ſæpe pedes.
Nona terebatur miſeræ via. Videris, inquit:
Et ſpectat zonam pallida facta ſuam.
Adſpicit & ramos: dubitat, refugitque quod audet:
Et timet: & digitos ad ſua colla refert.
Sithoni, tunc certe vellem non ſola fuiſſes;
Non fleres poſitis Phyllida, ſilva, comis.
Phyllidis exemplo nimium ſecreta timete,
Læſe vir à domina, læſa puella viro.
Præſtiterat juvenis, quidquid mea Muſa jubebat;
Inque ſuæ portu pæne ſalutis erat.
Decidit, ut cupidos inter devenit amantes:
Et, quæ condiderat, tela reſumſit Amor.
Si quis amas, nec vis; facito contagia vites.
Hæc etiam pecori ſæpe nocere ſolent.
Dum ſpectant oculi læſos, læduntur & ipſi:
Multaque corporibus tranſitione nocent.
In loca nonnunquam ſiccis arentia glebis
De prope currenti flumine manat aqua.
Manat amor tectus, ſi non ab amante recedas:
Turbaque in hoc omnes ingenioſa ſumus.
Alter item jam ſanus erat; vicinia læſit.
Occurſum dominæ non tulit ille ſuæ.
Vulnus in antiquum rediit male firma cicatrix;
Succeſſumque artes non habuere meæ.
Proximus à tectis ignis defenditur ægre:
Utile finitimis abſtinuiſſe locis.
Nec, quæ ferre ſolet ſpatiantem porticus illam,
Te ferat: officium neve colatur idem.
Quid juvat admonitu tepidam recaleſcere mentem?
Alter, ſi poſſis, orbis habendus erit.

Non

Non facile eſuriens poſita retinebere menſa,
Et multam ſaliens incitat unda ſitim.
Non facile eſt viſa taurum retinere juvenca,
Fortis equus viſæ ſemper adhinnit equæ.
Hæc ubi præſtiteris, ut tandem littora tangas,
Non ſatis eſt ipſam deſeruiſſe tibi.
Et ſoror, & mater valeant, & conſcia nutrix.
Et quicquid dominæ pars erit ulla tuæ.
Nec veniat ſervus: nec flens ancillula fictum
Suppliciter dominæ nomine dicat, Ave.
Nec, ſi ſcire voles, quid agat tamen illa, rogabis.
Profer: erit lucro lingua retenta ſuo.
Tu quoque, qui cauſam finiti reddis amoris.
Deque tua domina multa querenda refers;
Parce queri. melius ſit ulciſcere tacendo;
Dum deſideriis effluat illa tuis.
Et malim taceas, quam te deſiſſe loquaris.
Qui nimium multis, Non amo, dicit; amat.
Sed meliore fide paulatim extinguitur ignis,
Quam ſubitò. lente deſine; tutus eris.
Flumine perpetuo torrens ſolet acrius ire.
Sed tamen hæc brevis eſt, illa perennis aqua.
Fallat, & in tenues evanidus exeat auras,
Perque gradus molles emoriatur amor.
Sed modo dilectam ſcelus eſt odiſſe puellam,
Exitus ingeniis convenit iſte feris.
Non curare ſat eſt. odio qui finit amorem,
Aut amat, aut ægre deſinet eſſe miſer.
Turpe, vir & mulier, juncti modo, protinus hoſtes
Non illas lites Appias ipſa probat.
Sæpe reas faciunt, & amant. ubi nulla ſimultas
Incidit, admonitu liber aberrat amor.
Forte aderam juveni: dominam lectica tenebat,
Horrebant ſævis omnia verba minis.
Jamque vadaturus, Lectica prodeat, inquit.
Prodierat: viſa conjuge mutus erat.
Et manus, & manibus duplices cecidere tabellæ,
Venit in amplexus: atque ita, Vincis, ait.
(Tutius eſt, aptumque magis, diſcedere pace,
Quam petere à thalamis litigioſa fora:)
Munera quæ dederis, habeat ſine lite jubeto,
Eſſe ſolent magno damna minora bono.
Quod ſi vos aliquis conducet caſus in unum,
Men-

Mente memor tota, quæ damus arma, tene.
Nunc opus eſt armis: hic, o fortiſſime, pugna.
Vincenda eſt telo Pentheſilea tuo.
Nunc tibi rivalis, nunc durum limen, amanti,
Nunc mediis ſubeant irrita verba Deis.
Nec compone comas, quia ſis venturus ad illam:
Nec toga ſit laxo conſpicienda ſinu.
Nulla ſit ut placeas alienæ cura puellæ:
Jam facito è multis una ſit illa tibi.
Sed quid præcipuè noſtris conatibus obſtet
Eloquar; exemplo quemque docente ſuo.
Deſinimus tarde, quia nos ſperamus amari.
Dum ſibi quiſque placet, credula turba ſumus.
At tu nec voces [quid enim fallacius illis?]
Crede, nec æternos pondus habere Deos.
Neve puellarum lacrymis moveare caveto:
Ut flerent, oculos erudiere ſuos.
Artibus innumeris mens oppugnatur amantum;
Ut lapis equoreis undique pulſus aquis.
Nec cauſas aperi, quare divortia malis:
Nec dic, quid doleas, clam tamen uſque dole.
Nec peccata refer; ne diluat. ipſe favebis,
Ut melior cauſa ſit illa tua.
Qui ſilet, eſt firmus: qui dicit multa puellæ
Probra, ſatisfieri poſtulat ille ſibi.
Non ego Dulichio furiales more ſagittas,
Nec rapidas auſim tingere in amne faces.
Nec nos purpureas pueri reſecabimus alas,
Nec ſacer arte mea laxior arcus erit.
Concilium eſt, quodcunque cano. parete canenti,
Utque facis, cœptis, Phœbe ſaluber, ades.
Phœbus adeſt: ſonuere lyræ: ſonuere pharetræ.
Signa Deum noſco per ſua: Phœbus adeſt.
Confer Amyclæis medicatum vellus ahenis
Murice cum Tyrio: turpius illud erit.
Vos quoque formoſis veſtras conferte puellas:
Incipiet dominæ quemque pudere ſuæ.
Utraque formoſæ Paridi potuere videri;
Sed ſibi collatam vicit utramque Venus.
Nec ſolam faciem; mores quoque confer & artem:
Tantum judicio ne tuus obſit amor.
Exiguum eſt, quod deinde canam: ſed profuit illud
Exiguum multis: in quibus ipſe fui.

Scri-

Scripta cave relegas blandæ ſervata puellæ:
  Conſtantes animos ſcripta relecta movent.
Omnia pone feros [quamvis invitus in ignes,
  Et dic, Ardoris ſit rogus iſte mei.
Theſtias abſentem ſuccendit ſtipite natum.
  Tu timide flammæ perfida verba dabis?
Si potes, & ceras remove. quid imagine muta
  Carperis? hoc periit Laodamia modo.
Et loca multa nocent. fugito loca conſcia veſtri
  Concubitùs. cauſas mille doloris habent.
Hic fuit; hic cubuit: thalamo dormivimus iſto;
  Hic mihi laſciva gaudia nocte dedit.
Admonitu refricatur amor; vulnuſque novatum
  Scinditur. infirmis cauſa puſilla nocet.
Ut pæne extinctum cinerem ſi ſulfure tangas;
  Vivet, & è minimo maximus ignis erit.
Sic, niſi vitaris quidquid renovabit amorem,
  Flamma redardeſcet, quæ modo nulla fuit.
Argolides cuperent fugiſſe Capharea puppes;
  Teque, ſenex, luctus ignibus ulte tuos.
Præterita cautus Niſeide navita gaudet.
  Tu loca, quæ nimium grata fuere, cave.
Hæc tibi ſint Syrtes; hæc Acroceraunia vita,
  Hic vomit epotas dira Charybdis aquas.
Sunt, quæ non poſſint aliquo cogente juberi;
  Sæpe tamen caſu facta juvare ſolent.
Perdat opes Phædra; parces, Neptune, nepoti,
  Nec faciet pavidos taurus avitus equos.
Gnoſſida feciſſes inopem; ſapienter amaſſet.
  Divitiis alitur luxurioſus amor.
Cur nemo eſt, Hecalen; nulla eſt, quæ ceperit Iron?
  Nempe quod alter egens, altera pauper erat.
Non habet, unde ſuum paupertas paſcat amorem,
  Non tamen hoc tanti eſt; pauper ut eſſe velis.
At tibi ſit tanti, non indulgere theatris;
  Dum bene de vacuo pectore cedat amor.
Enervant animos citharæ, lotoſque, lyræque;
  Et vox, & numeris brachia mota ſuis.
Illic aſſiduè ficti ſaltantur amantes,
  Quid caveas actor, quid juvet, arte docet.
Eloquar invitus: teneros ne tange poetas.
  Submoveo dotes impius ipſe meas.
Callimachum fugito, non eſt inimicus Amori,
Et

Et cum Callimacho tu quoque, Coe, noces.
Me certe Sappho meliorem fecit amicæ:
Nec rigidos mores Teja Muſa dedit.
Carmina, quis potuit tutò legiſſe Tibulli,
Vel tua, cujus opus Cynthia ſola fuit?
Quis potuit lecto durus diſcedere Gallo;
Et mea neſcio quid carmina dulce ſonant.
Quod niſi dux operis vatem fruſtratur Apollo;
Æmulus eſt veſtri maxima cauſa mali.
At tu rivalem noli tibi fingere quemquam:
Inque ſuo ſolam crede jacere toro.
Acrius Hermionen ideo dilexit Oreſtes;
Eſſe quod alterius cœperat illa viri.
Quid, Menelae, doles? ibas ſine conjuge Creten,
Et poteras nupta lentus abeſſe tua.
Ut Paris hanc rapuit; nunc demum uxore carere
Non potes. alterius crevit amore tuus.
Hoc & in abducta Briſeide flebat Achilles,
Illam Pliſthenio gaudia ferre toro.
Nec fruſtra flebat: mihi credite. fecit Atrides,
Quod ſi non faceret, turpiter eſſet iners.
Certe ego feciſſem, nec ſum ſapientior illo.
Invidiæ fructus maximus ille fuit.
Nam ſibi quod nunquam tactam Briſeida jurat,
Per ſceptrum; ſceptrum non putat eſſe Deos.
Di faciant, dominæ poſſis tranſire relictæ
Limina; propoſito ſufficiantque pedes.
Et poteris; modo velle tene. nunc fortiter ire,
Nunc opus eſt celeri ſubdere calcar equo.
Illo Lotophagos, illo Sirenas in antro
Eſſe puta: remis adjice vela tuis.
Hunc quoq; quo quondam nimium rivale dolebas,
Vellem deſineres hoſtis habere loco.
At certe, quamvis odio remanente, ſaluta.
Oſcula cum poteris jam dare; ſanus eris.
Ecce cibos etiam, medicinæ fungar ut omni
Munere, quos fugias, quoſve ſequare, dabo.
Daunius, an Libycis bulbus tibi miſſus ab oris,
An veniat Megaris, noxius omnis erit.
Nec minus erucas aptum vitare ſalaces;
Et quidquid Veneri corpora noſtra parat.
Utilius ſumas acuentes lumina rutas;
Et quicquid Veneri corpora noſtra negat.
Quid

Quid tibi præcipiam de Bacchi munere, quæris?
Spe brevius monitis expediere meis.
Vina parant animum Veneri, niſi plurima ſumas;
Ut ſtupeant multo corda ſepulta mero.
Nutritur vento, vento reſtinguitur ignis.
Lenis alit flammam, grandior aura necat.
Aut nulla ebrietas, aut tanta ſit, ut tibi curas
Eripiat; ſi qua eſt inter utramque, nocet.
Hoc opus exegi, feſſæ date ſerta carinæ.
Contigimus portum, quo mihi curſus erat.
Poſtmodo reddetis ſacro pia vota poetæ,
Carmine ſanati fœmina virque meo.

DE
MEDICAMINE
FACIEI.

Diſcite, quę faciem commendet cura puellæ;
Et quo ſit vobis forma tuenda modo.
Cultus humum ſterilem Cerealia pendere juſſit
Munera: mordaces interiere rubi.
Cultus & in pomis ſuccos emendat acerbos;
Fiſſaque adoptivas accipit arbor opes.
Culta placent. auro ſublimia tecta linuntur:
Nigra ſub impoſito marmore terra latet.
Vellera ſæpe eadem Tyrio medicantur aheno:
Sectile deliciis India præbet ebur.
Forſitan antiquæ, Tatio ſub rege, Sabinæ
Maluerint, quam ſe, rura paterna coli.
Cum matrona premens altum rubicunda ſedile
Aſſiduo durum pollice nebat opus.
Ipſaque claudebat, quos filia paverat, agnos:
Ipſa dabat virgas cęſaque ligna foco.
At veſtræ teneras matres peperere puellas.
Vultis inaurata corpora veſte tegi.
Vultis odoratos poſitu variare capillos:
Conſpicuam gemmis vultis habere manum.
Induitis collo lapides Oriente paratos:
Et quantos oneri eſt aure tuliſſe duos.
Nec tamen indignum, ſi vobis cura placendi,
Cum comtos habeant ſæcula noſtra viros.

Fœminea veſtri poliuntur lege mariti:
Et vix ad cultus nupta, quod addat, habet.
Proin ſe quæque parent: nec quò venentur amores,
Refert. munditiæ crimina nulla merent.
Rure latent, finguntque comas. licet arduus illas
Celet Athos; cultas altus habebit Athos.
Eſt etiam placuiſſe ſibi quotacunque voluptas:
Virginibus cordi grataque forma ſua eſt.
Laudatas homini volucris Junonia pennas
Explicat: & forma muta ſuperbit avis.
Sic potius nos uret amor; quam fortibus herbis,
Quas maga terribili ſubſecat arte manus.
Nec vos graminibus, nec miſto credite ſucco.
Nec tentate nocens virus amantis equæ.
Nec mediæ Marſis finduntur cantibus angues:
Nec redit in fontes unda ſupina ſuos.
Et quamvis aliquis Temeſæa removerit æra;
Nunquam Luna ſuis excutietur equis.
Prima ſit in vobis morum tutela, puellæ:
Ingenio facies conciliante placet.
Certus amor morum eſt: formam populabitur ętas,
Et placitus rugis vultus aratus erit.
Tempus erit, quo vos ſpeculum vidiſſe pigebit,
Et veniet rugis altera cauſa dolor.
Sufficit, & longum probitas perdurat in ævum;
Perque ſuos annos: hinc bene pendet amor.
Diſce age, cum teneros ſomnus dimiſerit artus,
Candida quo poſſint ora nitere modo.
Hordea, quæ Libyci ratibus miſere coloni,
Exue de palea tegminibuſque ſuis.
Par ervi menſura decem madefiat ab ovis:
Sed cumulent libras ordea nuda duas.
Hæc ubi ventoſas fuerint ſiccata per auras;
Lenta jube ſcabra frangat aſella mola.
Et, quæ prima cadunt vivaci cornua cervo,
Contere: in hæc ſolidi ſextans face aſſis eat.
Jamque ubi pulvereæ fuerint confuſa farinæ,
Protinus in cribris omnia cerne cavis.
Adjice Narciſſi bis ſex ſine cortice bulbos,
Strenua quos puro marmore dextra terat:
Sextantemque trahat gummi cum ſemine Thuſco.
Huc novies tanto plus tibi mellis eat.
Quæcunque adficiet tali medicamine vultum;
Ful-

Fulgebit ſpeculo lævior ipſa ſuo.
Nec tu pallentes dubita torrere lupinos,
Et ſimul inflantes corpora frige fabas.
Utraque ſex habeant æquo diſcrimine libras:
Utraque da nigris comminuenda molis.
Nec ceruſſa tibi, nec nitri ſpuma rubentis
Deſit, & Illyrica quæ venit iris humo.
Da validis juvenum pariter ſubigenda lacertis:
Sed juſtum tritis uncia pondus erit.
Adjice & è querulo volucrum medicamina nido.
Ore fugant maculas: Halcyonea vocant.
Pondere, ſi quæris, quo ſim contentus in illis;
Quod trahit in partes uncia ſexta duas.
Ut coeant, apteque lini per corpora poſſint;
Adjice de flavis Attica mella favis.
Quamvis thura Deos irataque numina placent;
Non tamen accenſis omnia danda focis.
Thus ubi miſcueris radenti tubera nitro;
Ponderibus juſtis fac ſit utrimque triens.
Parte minus quarta dereptum cortice gummi,
* Et modicum è myrrhis pinguibus adde cubum.
Hæc ubi contriris, per denſa foramina cerne:
Pulvis ab infuſo melle premendus erit.
Profuit & marathros bene olentibus addere myrrhis;
Quinque trahant marathri ſcrupula, myrrha novem.
Arentiſque roſæ quantum manus una prehendat,
Cumque Ammoniaco maſcula thura ſale.
Hordea quem faciunt illis adfunde cremorem.
Æquent expenſas cum ſale thura roſas.
Tempore ſis parvo molles licet illita vultus;
Hærebit toto multus in ore color.
Vidi quæ gelida madefacta papavera lympha
Contereret, teneris illineretque genis.

* * * *

P. OVIDII NASONIS
HALIEUTICON
FRAGMENTUM.

* * * *

Accepit mundus legem: dedit arma per omnes,
Admonuitq; ſui. vitulus ſic namq; minatur
Qui nondum gerit in tenera jam cornua fronte:
Sic damæ fugiunt, pugnant virtute leones,
Et morſu canis, & caudæ ſic ſcorpius ictu;
Concuſſiſque levis pennis ſic evolat ales.
Omnibus ignotæ mortis timor, omnibus hoſtem,
Præſidiumque datum ſentire, & noſcere teli
Vimque modumq; ſui: ſic & Scarus arte ſub undis,
Incidit, adſumtamque dolo tandem pavet eſcam.
Non audet radiis obnixa occurrere fronte,
Averſus crebro vimen ſed verbere caudæ
Laxans ſubſequitur, tutumque evadit in æquor.
Quin etiam ſi forte aliquis, dum pone nataret,
Mitis luctantem Scarus hunc in vimine vidit,
Averſi caudam morſu tenet: atque ita *
* Uber ſervato, quem texit, in * reſultet.
Sepia tarda fugæ, tenui cum fortè ſub unda
Deprenſa eſt, jam jamque manus timet illa rapaces,
Inficiens æquor nigrum vomit ore cruorem,
Avertitque vias, oculos fruſtrata ſequentes,
Clauſus rete Lupus, quamvis immanis & acer,
Dimotis cauda ſubmiſſus ſidit arenis.
. . . . in auras
Emicat, atque dolos ſaltu deludit inultus:
Et muræna ferox teretis ſibi conſcia tergi,
Ad laxata magis converſa foramina retis,
Tandem permultos evadit lubrica flexus,
Exemploque nocet, cunctis intervenit una.
At contra ſcopulis crinali corpore ſegnis
Polypus hæret, & hac eludit retia fraude,
Et ſub lege loci ſumit mutatque colorem;
Semper ei ſimilis, quem contigit. atq; ubi prædam
Pendentem ſetis avidus rapit, hic quoque fallit
Elato calamo, cum demum emerſus in auras
Brachia diſſolvit, populatumque expuit hamum.

At

At Mugil cauda pendentem everberat eſcam,
Excuſſamque legit. Lupus acri concitus ira
Diſcurſu fertur vario, fluctuſque ferentes
Proſequitur, quaſſatque caput, dum vulnere ſævus
Laxato cadat hamus, & ora patentia linquat.
Nec proprias vires neſcit Muræna nocendi:
Auxilioque ſui, morſu nec cominus acri
Deficit, aut animos ponit captiva minaces.
Anthias his, tergo quæ concutit, utitur armis,
Vim ſpinæ novitque ſuæ, verſoque ſupinus
Corpore lina ſecat, fixumque intercipit hamum.

* * *

Cætera quæ denſas habitant animalia ſilvas,
Aut vani quatiunt ſemper lymphata timores,
Aut trahit in præceps non ſana ferocia mentis.
Ipſa ſequi Natura monet, vel cominus ire.
Impiger ecce Leo venantum ſternere pergit
Agmina, & adverſis infert ſua pectora telis.
Quoque venit, fidens magis & ſublatior ardet,
Concuſſitque toros, & viribus addidit iram.
*Prodidit, atque ſuo properat ſibi robore letum.
Fœdus Lucanis provolvitur Urſus ab antris,
Quid niſi pondus iners, ſtolidæque ferocia mentis?
Actus Aper ſetis iram denunciat hirtis:
Et ruit oppoſiti nitens in vulnera ferri,
Preſſus & emiſſo moritur per viſcera telo.
Altera pars fidens pedibus, dat terga ſequenti,
Ut pavidi Lepores, ut fulvo tergore Damæ,
Et cauto fugiens Cervus ſine fine timore.
(Ipſa ſequi natura docet, vel cominus ire.)
Hic generoſus honos, & gloria major Equorum:
Nam capiunt animis palmam, gaudentq; triumpho.
Seu ſeptem ſpatiis Circo meruere coronam;
Nonne vides victor quanto ſublimius altum
Attollat caput, & vulgi ſe venditet auræ?
Celſave cum cæſo decoratur terga leone,
Quam tumidus, quantoque venit ſpectabilis actu,
* Compeſcatque ſolum generoſo concita pulſu
Ungula ſub ſpoliis graviter redeuntis opimis:
Quid laus prima Canum; quibus eſt audacia præceps,
Venandique ſagax virtus, vireſque ſequendi.
Quæ nunc elatis rimantur naribus auras,
Et nunc demiſſo quærunt veſtigia roſtro;

Et produnt clamore feram, dominumque vocando
Increpitant. quem ſi collatis effugit armis,
Inſequitur tumuloſque canis campoſq; per omnes.
Noſter in arte labor poſitus: ſpes omnis in illa.
Nec tamen in medias pelagi te pergere ſedes
Admoneam, vaſtique maris tentare profundum.
Inter utrumque loci melius moderabere funem.
Aſpera num ſaxis loca ſint. nam talia lentos
Depoſcunt calamos: at purum retia littus.
Num mons horrentes demittat celſior umbras
In mare. nam variè quidam fugiuntque petuntque.
Num vada ſubnatis imo viridentur ab herbis.
* *

Objectetque moras; & molli ſerviat algæ.
Deſcripſit ſedes variè Natura profundi:
Nec cunctos unà voluit conſiſtere piſces.
Nam gaudent pelago, quales Scombrique, Boveſq;,
Hippuri celeres, & nigro tergore Milvi;
Et pretioſus Helops noſtris incognitus undis;
Ac durus Xiphias, ictu non mitior enſis;
Et pavidi magno fugientes agmine Thunni:
Parva Echeneis adeſt (mirum) mora puppibus ingens:
Tuque comes ratium, tractique per æquora ſulci
Qui ſemper ſpumas ſequeris, Pompile, nitentes:
Cercyroſque ferox ſcopulorum fine moratus:
Cantharus ingratus ſucco: tum concolor illi
Orphas, cæruleaque rubens Erythinus in undà:
Inſignis Sarguſque notis, inſignis & alis:
Et ſuperaurata Sparulus cervice refulgens;
Et rutilus Pagur, & fulvi Synodontes, & ex ſe
Concipiens Channe gemino fraudata parente.
Tum viridis ſquamis parvo Saxatilis ore,
Et rarus Faber, & pictæ Mormyres, & auri
Chryſophrys imitata decus; tum corporis Umbræ
Liventis, rapidique Lupi, Percæque, Tragique.
Quin laude inſignis caudæ Melanurus & ardens
Auratis Muræna notis, Merulæque virentes,
Immitiſque ſuæ Conger per vulnera gentis;
Et capitis duro nociturus Scorpios ictu,
Ac nunquam æſtivo conſpectus ſidere Glaucus.
At contra herboſà piſces laxantur arena,
Ut Scarus, epaſtas ſolas qui ruminat eſcas;
Fœcundumq; genus Mœnæ, Lamiroſq;, Smariſque,
At-

Atque immunda Chromis, merito viliſſima Salpa:
Atque avium dulces nidos imitata ſub undis,
Et Squalus & tenui ſuffuſus ſanguine Mullus:
Fulgentes Soleæ candore, & concolor illis
Paſſer, & Adriaco mirandus littore Rhombus:
Tunc Epodes lati, tum molles tergore Ranæ.
Extremi parent *

*

*

Lubricus & ſpina nocuus non Gobius ulla,
Et nigrum niveo portans in corpore virus
Loligo, durique Sues, ſinuoſaque Caris:
Et tam deformi non dignus nomine Aſellus:
Tuque peregrinis, Acipenſer, nobilis undis.
* * * * *

Deerant admodum multa in eo exemplari, conſumta penitus vetuſtate.

Plin. lib. XXXII, cap. ult. Hiſt. Nat.

His adjiciemus apud Ovidium poſita nomina, quæ apud neminem alium reperiuntur, ſed fortaſſis in Ponto naſcuntur, ubi id volumen ſupremis ſuis temporibus inchoavit. Idem lib. XXXII, cap. ſecundo. *Mihi videntur mira, quæ Ovidius prodidit piſcium ingenia, in eo volumine, quod Halieuticon inſcribitur.*

INCERTI AUCTORIS, CONSOLATIO

AD LIVIAM AUGUSTAM,

DE MORTE DRUSI NERONIS, FILII EJUS, QUI IN GERMANIA MORBO PERIIT.

VIſa diu felix, mater modo dicta Neronum,
Jam tibi dimidium nominis hujus abeſt.
Jam legis in Druſum miſerabile, Livia, carmen.
Unum, qui dicat jam tibi, mater, habes.

Nec tua te pietas diſtendit amore duorum?
Nec poſito filî nomine, dicis; Uter?
Et quiſquam leges audet tibi dicere flendi?
Et quiſquam lacrymas temperat ore tuas?
Hei mihi, quam facile eſt [quamvis hic contigit omnes]
Alterius luctu fortia verba loqui!
Scilicet exiguo percuſſa es fulminis ictu;
Fortior ut poſſis cladibus eſſe tuis.
Occidit exemplum juvenis venerabile morum:
Maximus ille armis, maximus ille toga.
Ille modo eripuit latebroſas hoſtibus Alpes,
Et titulum belli dux duce fratre tulit.
Ille genus Suevos acre, indomitoſque Sycambros
Contudit, inque fugam barbara terga dedit:
Ignotumque tibi meruit, Romane, triumphum;
Protulit in terras imperiumque novas.
Solvere vota Jovi, fatorum ignara tuorum
Mater, & armiferæ ſolvere vota Deæ,
Gradivumque patrem donis implere parabas;
Et quoſcunque coli juſque piumque Deos.
Maternaque ſacros agitabas mente triumphos:
Forſitan & curæ jam tibi currus erat.
Funera pro ſacris tibi ſunt ducenda triumphis,
Et tumulus Druſum pro Jovis arce manet.
Fingebas reducem; præceptaque mente fovebas
Gaudia; & ante oculos jam tibi victor erat.
Jam veniet: jam me gratantem turba videbit:
Jam mihi pro Druſo dona ferenda meo:
Obvia progrediar, felixque per oppida dicar;
Colla que & hos oculos illius ore premam.
Talis erit: ſic occurret: ſic oſcula junget:
Hoc mihi narrabit; ſic prior ipſa loquar.
Gaudia vana foves: ſpem pone, miſerrima, falſam.
Deſine de Druſo læta referre tuo.
Cæſaris illud opus, voti pars altera veſtri,
Occidit. indignas, Livia, ſolve comas.
Quid tibi nunc mores proſunt, actumque pudice
Omne ævum, & tanto tam placuiſſe viro?
Quidque pudicitia tantum inviolata bonorum,
Ultima ſit laudes inter ut illa tuas?
Quid tenuiſſe animum contra ſua ſæcula rectum;
Altius & vitiis exſeruiſſe caput?

Nec

Nec nocuiſſe ulli, & fortunam habuiſſe nocendi?
  Nec quemquam nervos extimuiſſe tuos;
Nec vires erraſſe tuas Campoque Foroque;
  Quamque libet citra conſtituiſſe domum?
Nempe per hos etiam Fortunæ injuria mores
  Regnat; & incerta eſt hic quoque nixa rota.
Hic quoque ſentitur: ne quid non improba carpat,
  Sævit: & injuſtum jus ſibi ubique facit.
Scilicet immunis ſi luctus una fuiſſet
  Livia, Fortunæ regna minora forent?
Quid ſi non habitu ſic ſe geſſiſſet in omni,
  Ut ſua non eſſent invidioſa bona?
Cæſaris adde domum. quæ certe funeris expers
  Debuit humanis altior eſſe malis.
Ille vigil, ſumma ſacer ille locatus in arce,
  Res hominum ex tuto cernere dignus erat:
Nec fleri ipſe ſuis, nec quenquam flere ſuorum;
  Nec, quæ nos patimur vulgus, & ipſe pati.
Vidimus erepta mœrentem ſtirpe ſororis.
  Luctus, ut in Druſo, publicus ille fuit.
Condidit Agrippam, quo te, Marcelle, ſepulcro;
  Et cepit generos jam locus ille duos.
Vix poſito Agrippa tumuli bene janua clauſa eſt;
  Perficit officium funeris, ecce, ſoror.
Ecce, ter ante datis jactura noviſſima Druſus
  A magno lacrymas Cæſare quartus habet.
Claudite jam, Parcæ, nimium reſerata ſepulcra;
  Claudite: plus juſto jam domus iſta patet.
Cedis; & inceſſum tua nomina, Druſe, levantur.
  Ultima ſit fati hæc ſumma querela tui.
Iſte poteſt implere dolor vel ſæcula tota,
  Et magni luctus obtinuiſſe locum.
Multi in te amiſſi: nec, cui tot turba bonorum,
  Omnis cui virtus contigit, unus eras.
Nec genetrice tua fœcundior ulla parentum:
  Tot bona per partus quæ dedit una duos.
Heu! par illud ubi eſt, totidem virtutibus æquum?
  Et concors pietas, nec dubitatus amor?
Vidimus attonitum fraterna morte Neronem
  Squallida promiſſa flere per ora coma,
Diſſimilemque ſui vultu profitente dolorem.
  Hei mihi, quam toto luctus in ore fuit!
Tu tamen extremo moriturum tempore fratrem

L 5 Vidi-

Vidiſti; lacrymas vidit & ille tuas.
Affigique ſuis moriens tua pectora ſenſit,
Et tenuit vultu lumina fixa tuo:
Lumina cærulea jam jamque natantia morte,
Lumina fraternas jam ſubitura manus.
At miſeranda parens ſuprema neque oſcula fixit;
Frigida nec fovit membra tremente ſinu.
Non animam appoſito fugientem excepit hiatu;
Nec traxit cæſas per tua membra comas.
Raptus es abſenti, dum te fera bella morantur,
Utilior patriæ, quam tibi, Druſe, tuæ.
Liquitur: ut quondam Zephyris & ſolibus ictæ
Solvuntur teneræ vere repente nives.
Te queritur, caſuſque malos, irriſaque tales,
Accuſatque annos, ut diuturna, ſuos.
Talis in umbroſis, mitis nunc denique, ſilvis
Deflet Threicium Daulias ales Ityn:
Halcyonum tales ventoſa per æquora queſtus
Ad ſurdas tenui voce ſonantur aquas.
Sic plumoſa novis plangentes pectora pennis
OEniden ſubitæ concinuiſtis aves.
Sic flevit Clymene: ſic & Clymeneides, altè
Cum juvenis patriis excidit ictus equis.
Congelat interdum lacrymas, duratque, tenetque,
Suſpenſaſque oculus fortior intus agit.
Erumpunt iterumq; gravant gremiumq; ſinuſque,
Effuſæ gravidis uberibuſque genis.
In vires abiit flendi mora. plenior unda
Defluit, exigua ſi qua retenta mora.
Tandem ubi per lacrymas licuit; ſic flebilis orſa eſt;
Singultu medios impediente ſonos.
Nate, brevis fructus, duplicis ſors altera partùs;
Gloria confectæ, nate, parentis, ubi es?
Sed neq; jam duplicis neq; jam ſors altera partùs,
Gloria confectæ nunc quoque matris, ubi es?
Heu! modo tantus ubi es? tumulo portaris & igni.
Hæc ſunt in reditus dona paranda tuos;
Siccine dignus eras oculis occurrere matris?
Sic ego te reducem digna videre fui?
Cæſaris uxori ſi talia dicere fas eſt;
Jam dubito, magnos an rear eſſe Deos.
Nam quid ego admiſi? quæ non ego numina cultu,
Quos ego non potui demeruiſſe Deo?

Hic

Hic pietatis honos? artus amplector inanes.
Et vorat hos ipſos flamma roguſque ſinus.
Tene ego ſuſtineo poſitum ſcelerata videre?
Tene meæ poterunt ungere, nate, manus?
Nunc ego te infelix ſummum teneoque tuorque?
Effingoque manus? oraque ad ora fero?
Nunc primum adſpiceris conſul victorque parenti?
Sic mihi, ſic miſeræ nomina tanta refers?
Quos primum vidi faſces, in funere vidi;
Et vidi everſos, indiciumque mali.
Quis credat? matri lux hæc mœſtiſſima venit,
Qua natum in ſummo vidit honore ſuum.
Jamne ego non felix? jam pars mihi rapta Neronum,
Materni celeber nomine Druſus avi?
Jamne meus non eſt, nec me facit ille parentem?
Jamne fui Druſi mater? & ipſe fuit?
Nec cum victorem referetur adeſſe Neronem,
Dicere jam potero, Major, an alter, adeſt?
Ultima contigimus. jus matris habemus ab uno.
Unius eſt munus, quod tamen orba negor.
Me miſeram! extimui, friguſque per oſſa cucurrit.
Nil ego jam poſſum certe vocare meum.
Hic meus ecce fuit; jubet hic de fratre vereri.
Omnia jam metuo: fortior ante fui.
Soſpite te ſaltem moriar, Nero! tu mea condas.
Lumina, & excipias hanc animam ore pio.
Atque utinam Druſi manus altera & altera fratris
Formarent oculos comprimerentque meos!
Quod licet, hoc certe tumulo ponemur in uno,
Druſe: neque ad veteres conditus ibis avos.
Miſcebor cinerique cinis, atque oſſibus oſſa.
Hanc lucem celeri turbine Parca neat!
Hæc & plura refert lacrymæ ſua verba ſequuntur,
Oraque nequicquam per modo queſta fluunt.
Quin etiam corpus matri vix vixque remiſſum
Exſequiis caruit, Livia, pæne tuis.
Quippe ducem arſuris exercitus omnis in armis,
Inter quæ periit, ponere certus erat.
Abſtulit invitis corpus venerabile frater;
Et Druſum patriæ, quod licuitque, dedit.
Funera ducuntur Romana per oppida Druſi;
[Heu facinus!] per quæ victor iturus erat.

Per quæ deletis Rhætorum venerat armis.
Hei mihi, quam diſpar huic fuit illud iter!
Conſul init fractis mœrentem faſcibus Urbem.
Quid faceret victus, ſic ubi victor init?
Mœſta domus plangore ſonat; cui figere lætus
Parta ſua dominus voverat arma manu.
Urbs gemit, & vultum miſerabilis induit unum.
Gentibus adverſis forma ſit illa, precor!
Incerti clauduntque domos, ſtrepitantque per urbem;
Hic illic pavidi clamque palamque dolent.
Jura ſilent, mutæque tacent ſine vindice leges:
Adſpicitur toto purpura nulla foro.
Dique latent templis. neq; iniqua ad funera vultus
Præbent: nec poſcunt thura ferenda rogo.
Obſcuros delubra tenent. pudet ora colentum
Adſpicere invidiæ, quam meruere, metu.
Atque aliquis de plebe pius pro paupere nato
Suſtulerat timidas ſidera ad alta manus:
Jamque precaturus, Quid ego autem credulus, inquit,
Suſcipiam in nullos irrita vota Deos?
Livia, non illos pro Druſo Livia movit.
Nos erimus magno maxima cura Jovi?
Dixit: & iratus vota inſuſcepta reliquit;
Duravitque animum, deſtituitque preces.
Obvia turba ruit: lacrymiſque rigantibus ora
Conſulis erepti publica damna refert.
Omnibus idem oculi; par eſt concordia flendi.
Funeris exſequiis adſumus omnis Eques.
Omnis adeſt ætas. mœrent juveneſque ſeneſque;
Auſoniæ matres, Auſoniæque nurus.
Auctoriſque ſui præfertur imagine mœſta,
Quæ victrix templis debita laurus erat.
Certat onus lecti generoſa ſubire juventus:
Et ſtudet officio ſedula colla dare.
Et voce & lacrymis laudaſti, Cæſar, alumnum;
Triſtia cum medius rumperet orſa dolor.
Tu letum optaſti (Dis averſantibus omen)
Par tibi: ſi ſinerent te tua fata mori.
Sed tibi debetur cælum: te fulmine pollens
Accipiet cupidi regia magna Jovis.
Quod petiit, tulit ille; tibi ut ſua facta placerent:

Ma-

Magnaque laudatus præmia mortis habet.
Armatæque rogum celebrant de more cohortes:
Et pedes exſequias reddit equeſque duci.
Te clamore vocant iterumque iterumque ſupremo.
At vox adverſis collibus iſta redit.
Ipſe pater flavis Tyberinus inhorruit undis:
Suſtulit & medio nubilus amne caput.
Tum ſalice implexum muſcoq; & arundine crinem
Cæruleo magna legit ab ore manu:
Uberibuſque oculis lacrymarum flumina miſit.
Vix capit adjectas alveus altus aquas.
Jamque rogi flammas extinguere fluminis ictu,
Corpus & intactum tollere, certus erat.
Suſtentabat aquas, curſuſque inhibebat equorum,
Ut poſſet toto proluere amne rogum.
Sed Mavors templo vicinus, & accola Campi
Tot dixit ſiccis verba nec ipſe genis.
Quamquam amnes decet ira; tamen, Tyberine, quieſcas;
Non tibi; non ullis vincere fata datur.
Iſte meus periit: periit arma inter & enſes:
Et dux pro patria. funere cauſſa latet.
Quod potui tribuiſſe, dedi: victoria parta eſt.
Auctor abit operis, ſed tamen exſtat opus.
Quondam ego tentavi Clothoque, duaſque ſorores,
Pollice quæ certo penſa ſevera trahunt,
Ut Remus Iliades, & frater conditor Urbis
Effugerent aliqua ſtagna profunda via.
De tribus una mihi, Partem accipe, quæ datur, inquit,
Muneris: ex iſtis, quod petis, alter erit.
Hic tibi; mox Veneri Cæſar promiſſus uterque.
Hos debet ſolos Martia Roma Deos.
Sic cecinere Deæ: nec tu, Tyberine, repugna,
Irrite; nec flammas amne morare tuo.
Nec juvenis poſiti ſupremos deſtrue honores.
Vade age, & admiſſis labere pronus aquis.
Paret: & in longum ſpatioſas explicat undas;
Structaque pendenti pumice tecta ſubit.
Flamma diu cunctata caput contingere ſanctum,
Erravit poſito lenta ſub uſque toro.
Tandem ubi complexa eſt ſilvas, alimentaq; ſumſit,
Æthera ſubjectis lambit & aſtra comis.

Qua-

Qualis in Herculeæ colluxit collibus OEtæ,
Cum ſunt impoſito membra cremata Deo.
Uritur heu decor ille viri, generoſaque forma,
Et faciles vultus, uritur ille vigor!
Victriceſque manus, facundaque principis ora,
Pectoraque ingenii magna capaxque domus!
Spes quoque multorum flammis uruntur in iſdem.
Iſte rogus miſeræ viſcera matris habet.
Facta ducis vivent, operoſaque gloria rerum.
Hæc manet; hæc avidos effugit una rogos.
Pars erit hiſtoriæ, totoque legetur in ævo:
Seque opus ingeniis carminibuſque dabit.
Stabis & in roſtris tituli ſpecioſus honore;
Cauſſaque dicemur nos tibi, Druſe, necis.
At tibi jus veniæ ſupereſt, Germania, nullum:
Poſtmodo tu pœnas, barbare, morte dabis.
Adſpiciam Regum liventia colla catenis;
Duraque per ſævas vincula nexa manus:
Et tandem trepidos vultus: inque illa ferocum
Invitis lacrymas decidere ora genis.
Spiritus ille minax, & Druſi morte ſuperbus,
Carnifici in mœſto carcere dandus erit.
Conſiſtam, lætiſque oculis, lentuſque videbo
Strata per obſcœnas corpora nuda vias.
Hunc Aurora diem ſpectacula tanta ferentem
Quam primum croceis roſcida portet equis.
Adjice Ledæos concordia ſidera fratres;
Templaque Romano conſpicienda foro.
Quàm parvo numeros implevit principis ævo,
In patriam meritis occubuitque ſenex!
Nec ſua conſpiciet (miſerum me!) munera Druſus,
Nec ſua pro templi nomina fronte leget.
Sæpe Nero illacrymans ſubmiſſa voce loquetur,
Cur adeo fratres, heu ſine fratre, Deos?
Certus eras nunquam, niſi victor, Druſe, reverti.
Hæc te debuerant tempora: victor eras.
Conſule nos, duce nos, duce jam victore, caremus:
Invenit en tota mæror in urbe locum.
At comitum ſquallent immiſſis ora capillis,
Infelix, Druſo ſed pia turba ſuo.
Quorum aliquis tendens in te ſua brachia dixit;
Cur ſine me, cur ſic incomitatus abis?
Quid referam de te, digniſſima conjuge Druſo,

Al-

Atque eadem Druſi digna parente nurus?
Par bene compoſitum; juvenum fortiſſimus alter,
Altera tam forti mutua cura viro.
Fœmina tu princeps; tu filia Cæſaris: illi
Nec minor es magni conjuge viſa Jovis.
Tu conceſſus amor, tu ſolus & ultimus illi,
Tu requies feſſo grata laboris eras.
Te moriens per verba noviſſima queſtus abeſſe;
Et mota in nomen frigida lingua tuum.
Infelix recipis, non quem promiſerat ipſe:
Nec qui miſſus erat; nec tuus ille redit.
Nec tibi deletos poterit narrare Sycambros,
Enſibus & Suevos terga dediſſe ſuis.
Fluminaque, & montes, & nomina magna locorum;
Et ſi quid miri vidit in orbe novo.
Frigidus ille tibi, corpuſque refertur inane:
Quemque premat ſine te, ſternitur ecce torus.
Quo raperis, laniata comas, ſimiliſque furenti?
Quo ruis? attonita quid petis ora manu?
Hoc fuit Andromache, cum vir religatus ad axem
Terruit admiſſos ſanguinolentus equos.
Hoc fuit Evadne, tunc cum ferienda coruſcis
Fulminibus Capaneus impavida ora dedit.
Quid mortem tibi mœſta rogas? amplexaque natos
Pignora de Druſo ſola relicta tenes?
Et modo per ſomnos agitaris imagine falſa,
Teque tuo Druſum credis habere ſinu?
Et ſubito tentaſque manu, ſperaſque receptum;
Quæris & in vacui parte priore tori?
Ille pio (ſi non temere hæc creduntur) in arvo
Inter honoratos excipietur avos.
Magnaque maternis majoribus, æqua paternis
Gloria, quadrijugis aureus ibit equis:
Regalique habitu, curruque ſuperbus eburno,
Fronde triumphali tempora vinctus erit.
Accipient juvenem Germanica ſigna ferentem,
Conſulis imperio, conſpicuumque decus.
Gaudebuntque ſuæ merito cognomine gentis;
Quod ſolus domito victor ab hoſte tulit.
Vix credent tantum rerum cepiſſe tot annos,
Magna viri latum quærere facta locum.
Hæc ipſum ſublime ferent: hæc, optima mater,

De-

Debuerant luctus attenuare tuos.
Fœmina digna illis, quos aurea condidit ætas,
Principibus natis, principe digna viro.
Quid deceat Druſi matrem, matremque Neronis,
Adſpice. quo ſurgas adſpice mane toro.
Non eadem vulguſque decent & lumina rerum.
Eſt quod præcipuum debeat iſta domus.
Impoſuit te alto Fortuna, locumque tueri
Juſſit honoratum, Livia; perfer onus.
Ad te oculos, aureſque trahis. tua facta notamus.
Nec vox miſſa poteſt principis ore tegi.
Alta mane, ſupraque tuos exſurge dolores:
Infragilemque animum, quod potes, uſq; tene.
An melius per te virtutum exempla petemus,
Quam ſi Romanæ principis edis opus?
Fata manent omnes. omnes exſpectat avarus
Portitor: & turbæ vix ſatis una ratis.
Tendimus huc omnes; metam properamus ad unam.
Omnia ſub leges mors vocat atra ſuas.
Ecce necem intentam cælo terræque fretoque
Caſurum triplex vaticinatur opus.
I nunc, &, rebus tanta impendente ruina,
In te ſolam oculos & tua damna refer.
Maximus ille quidem juvenum, ſpes publica vixit
Et, qua natus erat, gloria ſumma domus.
Sed mortalis erat: nec tu ſecura fuiſti,
Fortia progenie bella gerente tua.
Vita data eſt utenda: data eſt ſine fœnore nobis
Mutua, nec certa perſoluenda die.
Fortuna arbitriis tempus diſpenſat iniquis.
Illa rapit juvenes: ſuſtinet illa ſenes.
Quaque ruit, furibunda ruit: totumque per orbem
Fulminat, & cæcis cæca triumphat equis.
Regna Deæ immitis parce irritare querendo:
Sollicitare animos parce potentis heræ.
Quæ tamen hoc uno triſtis tibi tempore venit,
Sæpe eadem rebus favit amica tuis.
Nata quod en alte es, quod fœtibus aucta duobus;
Quodque etiam magno conſociata Jovi;
Quod ſemper domito rediit tibi Cæſar ab orbe;
Geſſit & invicta proſpera bella manu:
Quod ſpes implerunt maternaque vota Nerones;

Quod

Quod pulſus toties hoſtis utroque duce.
Rhenus, & Alpinæ valles, & ſanguine nigro
Decolor infecta teſtis Itargus aqua:
Danubiuſque rapax, & Dacius orbe remoto
* Apulus huic hoſti per breve Pontus iter;
Armeniuſque fugax, & tandem Dalmata ſupplex,
Summaque diſperſi per juga Pannonii:
Et modo Germanus Romanis cognitus orbis.
Adſpice quot meritis culpa ſit una minor.
Adde quod eſt abſens functus: nec cernere nati
Semineces oculos ſuſtinuere tui.
Quique dolor menti leniſſimus influit ægræ,
Accipere es luctus aure coacta tuos.
Prævertitque metus per longa pericula luctum;
Tu quibus auditis anxia mentis eras.
Non ex præcipiti dolor in tua pectora venit,
Sed per mollitos ante timore gradus.
Juppiter ante dedit fati mala ſigna cruenti,
Flammifera petiit cum tria templa manu;
[Junoniſque gravi nocte impavidæque Minervæ,
Sanctaque & immenſi Cæſaris icta domus.)
Sidera quin etiam cælo fugiſſe feruntur;
Lucifer & ſolitas deſtituiſſe vias.
Lucifer in toto nulli comparuit orbe,
Et venit ſtella non præeunte dies.
Sideris hoc obitus terris inſtare monebat,
Et mergi Stygia nobile lumen aqua.
At tu, qui ſuperes mœſtæ ſolatia matri,
Comprecor illi ipſi conſpiciare ſenex.
Perque annos diuturnus eas fratriſque tuoſque.
Et vivat nato cum ſene mater anus.
Eventura precor. Deus excuſare priora
Dum volet; à Druſo cætera læta dabit.
Tu tamen auſa potes tanto indulgere dolori;
Longius ut nolis, heu male fortis, ali.*
Vix etiam fueras paucas vitalis in horas,
Obtulit invitæ cum tibi Cæſar opem:
Admovitque preces, & jus immiſcuit illis;
Aridaque affuſa guttura tinxit aqua.
Nec minor eſt nato ſervandæ cura parentis:
Hic adhibet blandas: nec ſine jure, preces.
Conjugis & nati meritum pervenit ad omnes:
Conjugis & nati, Livia, ſoſpes ope es.

Sup-

Supprime jam lacrymas. non eſt revocabilis iſte,
Quem ſemel umbrifera navita lintre tulit.
Hectora tot fratres, tot deflevere ſorores;
Et pater, & conjux, Aſtyanaxque puer;
Et longæva parens. tamen ille redemtus ad ignes;
Nullaque per Stygias umbra renavit aquas.
Contigit hoc etiam Thetidi. populator Achilles
Iliaca ambuſtis oſſibus arva premit.
Illi cæruleum Panope matertera crinem
Solvit, & immenſas fletibus auxit aquas.
Conſorteſque Deæ centum, longævaque magni
Oceani conjux, Oceanuſque pater;
Et Thetis ante omnes: ſed nec Thetis ipſa neq; omnes
Mutarunt avidi triſtia jura Dei.
Priſca quid huc repeto? Marcellum Octavia flevit,
Et flevit populo Cæſar utrumque palam.
Sed rigidum jus eſt & inevitabile mortis.
Stant ratæ non ulla fila tenenda manu.
Ipſe tibi emiſſus nebuloſi littore Averni,
Si liceat, forti verba tot ore ſonet.
Quid numeras annos? vixi maturior annis.
Acta ſenem faciunt: hæc numeranda tibi.
His ævum fuit implendum, non ſegnibus annis.
Hoſtibus eveniat longa ſenecta meis.
Hoc atavi monuere mei, proavique Nerones.
Fregerunt ambo Punica bella duces.
Hoc domus iſta docet, per tempora, Cæſaris alti.
Exitus hic, mater, debuit eſſe meus.
Nec meritis (quanquam illa juvant magis) abfuit illis,
Mater, honos. titulis nomina plena vides.
Conſul, & ignoti victor Germanicus orbis,
(Qui fuit heu mortis publica cauſa!) legor.
Cingor Apollinea victrica tempora lauro,
Et ſenſi exſequias funeris ipſe mei.
Decurſuſque virum notos mihi, donaque Regum,
Cunctaque per titulos oppida lecta ſuos.
Et quo me officio portaverit illa juventus,
Quæ fuit ante meum tam generoſa torum.
Denique laudari ſacrato Cæſaris ore
Emerui, lacrymas elicuique Deo.
Et cuiquam miſerandus ero? jam comprime fletus.
Hoc ego, qui flendi ſum tibi cauſa, rogo.

Hæc

Hæc ſentit Druſus, ſi quid modo ſentit in umbra.
Nec tu de tanto crede minora viro.
Eſt tibi, ſitque precor, multorum filius inſtar:
Parſque tui partus ſit tibi ſalva prior.
Eſt conjux tutela hominum: quo ſoſpite veſtram,
Livia, funeſtam dedecet eſſe domum.

NUX,

ELEGIA.

NUx ego juncta viæ, cum ſim ſine crimine vitæ,
A populo ſaxis prætereunte petor.
Obruere iſta ſolet manifeſtos pœna nocentes,
Publica cum lentam non capit ira moram.
Nil ego peccavi: niſi ſi peccaſſe vocetur,
Annua cultori poma referre ſuo.
At prius arboribus, tum cum meliora fuere
Tempora, certamen fertilitatis erat.
Cum domini memores fertis ornare ſolebant
Agricolas fructu proveniente Deos.
Sæpe tuas igitur, Liber, miratus es uvas:
Mirata eſt oleas ſæpe Minerva ſuas.
Pomaque læſiſſent matrem, ni ſubdita ramo
Longa laboranti furca tuliſſet opem.
Quin etiam exemplo pariebat fœmina noſtro;
Nullaque non illo tempore mater erat.
At poſtquam platanis ſterilem præbentibus umbram
Uberior quavis arbore venit honos;
Nos quoque frugiferæ (ſi nux modo ponor in illis)
Cœpimus in patulas luxuriare comas.
Nunc neq; continuos naſcuntur poma per annos:
Uvaque læſa domum, læſaque bacca venit.
Nunc uterum vitiat, quæ vult formoſa videri:
Raraque in hoc ævo eſt, quæ velit eſſe parens.
Certe ego, ſi nunquam peperiſſem, tutior eſſem.
Iſta Clytemneſtra digna querela fuit.
Si ſciat hoc vitis, naſcentes ſupprimet uvas:
Orbaque, ſi ſciat hoc, Palladis arbor erit.
Hoc in notitiam veniat maloque piroque;
Deſtituent ſilvas utraque poma ſuas.

Quæ-

Quæque ſibi vario diſtinguit poma colore,
  Audiat hoc ceraſus; ſtipes inanis erit.
Non equidem invideo: nunquid tamen ulla feritur,
  Quæ ſterilis ſola conſpicienda coma eſt?
Cernite ſinceros omnes ex ordine truncos,
  Qui modo nil, quare percutiantur, habent.
At mihi ſæva nocent mutilatis vulnera ramis;
  Nudaque derepto cortice ligna patent.
Non odium facit hoc, ſed ſpes indulta rapinę.
  Suſtineant aliæ poma, querentur idem.
Sic reus ille fere eſt, de quo victoria lucro
  Eſſe poteſt: inopis vindice facta carent.
Sic timet inſidias, qui ſcit ſe ferre viator,
  Cui timeat: tutum carpit inanis iter.
Sic ego ſola petor; ſoli quia cauſa petendi eſt.
  Frondibus intactis cætera turba virent.
Nam quod habent frutices alii quoq; proxima nobis
  Fragmina, quæ læſo vimine multa jacent;
Non iſtis ſua facta nocent: vicinia damno eſt.
  Excipiunt ictu ſaxa repulſa meo.
Idque fide careat; ſi non, quæ longius abſunt,
  Nativum retinent inviolata decus.
Ergo, ſi ſapiant, & mentem verba ſequantur;
  Devoveant umbras proxima quæque meas.
Quam miſerum eſt, odium damnis accedere noſtris?
  Meque ream nimiæ proximitatis agi!
Sed, puto, magna mei eſt operoſo cura colono.
  Invenias, cui det nil mihi, præter humum.
Sponte mea facilis contemto naſcor in agro;
  Parſque loci, qua ſto, publica pæne via eſt.
Me, ſata ne lædam (quoniam ſata lædere dicor),
  Imus in extremo margine fundus habet.
Non mihi falx nimias Saturnia deputat umbras;
  Duratam renovat non mihi foſſor humum.
Sole licet ſiccaque ſiti peritura laborem;
  Irriguæ dabitur non mihi ſulcus aquæ.
At cum maturas fiſſo nova cortice rimas
  Nux agit; ad partes pertica ſæva venit.
Pertica dat plenis immitia vulnera ramis;
  Ne poſſim lapidum verbera ſola queri.
Poma cadunt menſis non interdicta ſecundis;
  Et condis lectas, parca colona, nuces.
Has puer aut certo rectas dilaminat ictu;

Aut

Aut pronus digito biſve ſemelve petit.
Quattuor in nucibus, non amplius, alea tota eſt;
Cum ſibi ſuppoſitis additur una tribus.
Per tabulæ clivum labi jubet alter, & optat,
Tangat ut è multis quamlibet una ſuam.
Eſt etiam, par ſit numerus qui dicat, an impar:
Ut divinatas auferat augur opes.
Fit quoque de creta, qualem cæleſte figuram
Sidus, & in Græcis littera quarta gerit.
Hæc ubi diſtincta eſt gradibus, qui conſtitit intus.
Quot tetigit virga, tot capit inde nuces.
Vas quoque ſæpe cavum ſpatio diſtante locatur;
In quod miſſa levi nux cadat una manu.
Felix; ſecreto quæ nata eſt arbor in arvo;
Et ſoli domino ferre tributa poteſt!
Non hominum ſtrepitus audit, non illa rotarum;
Non à vicina pulverulenta via eſt.
Illa ſuo, quæcunque tulit, dare dona colono,
Et plenos fructus annumerare poteſt.
At mihi maturos nunquam licet edere fœtus;
Ante diemque meæ decutiuntur opes.
Lamina mollis adhuc tenero dum lacte, quod intro eſt;
Nec mala ſunt ulli noſtra futura bono:
Jam tamen invenias, qui me jaculentur, & icta
Præfeſtinato munus inane petant.
Si fiat rapti, fiat menſura relicti,
Majorem domini parte, viator, habes.
Sæpe aliquis, foliis ut nuda cacumina vidit,
Eſſe putat Boreæ triſte furentis opus.
Æſtibus hic, hic me ſpoliatam frigore credit:
Eſt quoque, qui crimen grandinis eſſe putet.
At mihi nec grando duris inviſa colonis,
Nec ventus fraudi, ſolve, geluve fuit.
Fructus obeſt: peperiſſe nocet: nocet eſſe feracem.
Quæque fuit multis, & mihi præda malo eſt.
Præda malo, Polydore, fuit tibi: præda nefandæ
Conjugis Aonium miſit in arma virum.
Heſperii regis pomaria tuta fuiſſent:
Una ſed immenſas arbor habebat opes.
At rubus & ſentes tantummodo lædere natæ,
Spinaque vindicta cætera tuta ſua eſt.
Me, quia nec noceo, nec obuncis vindicor hamis;

Miſſa

Miſſa petunt avida ſaxa proterva manu.
Quid, ſi non aptas ſolem fugientibus umbras,
Finditur Icario cum cane terra, darem?
Quid, niſi ſuffugium nimbos vitantibus eſſem,
Non exſpectata cum venit imber aqua?
Omnia cum faciam, cum præſtem ſedula cunctis
Officium; ſaxis officioſa petor.
Hæc mihi perpeſſæ, domini patienda querela eſt.
Cauſa habeor, quare ſit lapidoſus ager.
Dumq; repurgat humum, collectaq; ſaxa remittit;
Semper habent in me tela parata viæ.
Ergo inviſa aliis, uni mihi frigora proſunt:
Illo me tutam tempore præſtat hiems.
Nuda quidem tunc ſum, nudam tamen expedit eſſe:
Nec ſpolium de me, quod petat, hoſtis habet.
At ſimul induimus noſtris ſua munera ramis;
Saxa novos fructus grandine plura petunt.
Forſitan hic aliquis dicat, Quæ publica tangunt,
Carpere conceſſum eſt: hoc via juris habet.
Si licet hoc; oleas diſtringite; cædite meſſes.
Improbe, vicinum carpere, viator, olus.
Intret & urbanas eadem petulantia portas;
Sitque tuis muris, Romule, juris idem.
Quilibet argentum primæ de fronte tabernæ
Tollat: & ad gemmas quilibet alter eat.
Auferat hic aurum, peregrinos ille lapillos;
Et quaſcunque poteſt tollere, tollat opes.
Sed neque tolluntur: nec, dum regit omnia Cæſar,
Incolumis tanto præſide raptor erit.
At non ille Deus pacem intra mœnia finit.
Auxilium toto ſpargit in orbe ſuum.
Quid tamen hoc prodeſt, media ſi luce palamque
Verberor, & tutæ non licet eſſe mihi?
Ergo nec nidos foliis hærere, nec ullam
Sedibus in noſtris ſtare videtis avem.
At lapis, in ramo ſedit quicunque bifurco,
Hæret, & ut capta victor in arce manet.
Cætera ſæpe tamen potuere admiſſa negari,
Et crimen nox eſt inficiata ſuum.
Noſtra notat fuſco digitos injuria ſucco,
Cortice contactas inficiente manus.
Ille cruor meus eſt: illo maculata cruore
Non profectura dextra lavatur aqua.

O ego,

O ego, cum longæ venerunt tædia vitæ,
  Optavi quoties arida facta mori!
Optavi quoties, aut cæco turbine verti,
  Aut valido miſſi fulminis igne peti?
Atque utinam ſubitæ raperent mea poma procellæ;
  Vel poſſem fructus excutere ipſa meos.
Sic, ubi detracta eſt à te tibi cauſa pericli,
  Quod ſupereſt, tutum, Pontice caſtor, habes.
Quid mihi tunc animi eſt, cum ſumit tela viator;
  Atque oculis plagæ deſtinat ante locum;
Nec vitare licet moto fera verbera trunco,
  Quem ſub humo radix vinclaque firma tenent.
Corpora præbemus plagis: ut ſæpe ſagittis,
  Cum populus manicas depoſuiſſe vetat:
Utve gravem candens ubi tolli vacca ſecurim,
  Aut ſtringi cultros in ſua colla videt.
Sæpe meas vento frondes tremuiſſe putaſtis:
  Sed metus in nobis cauſa tremoris erat.
Si merui, videorque nocens, imponite flammæ,
  Noſtraque fumoſis urite membra focis.
Si merui, videorque nocens, excidite ferro:
  Et liceat miſeræ dedecus eſſe ſemel.
Si nec cur urar, nec cur excidar habetis;
  Parcite. ſic cœptum perficiatis iter.

A. SABINI
EPISTOLÆ TRES,
Tribus
OVIDII EPISTOLIS RESPONDENTES.

Epiſt. I. Ulyſſes Penelopæ.

PERTULIT ad miſerum tandem tua caſus Ulyſſem,
Penelope, chartis verba notata piis.
Agnovi caramque manum, gemmaſque fideles.
Solamen longis illa fuere malis.
Arguis ut lentum: mallem quoque forſitan eſſe;
Quam tibi quæque tuli dicere, quæque feram.
Non hoc objecit mihi Græcia: cum mea fictus
Detinuit patrio littore vela furor.
Sed thalamis nec velle tuis, nec poſſe carere:
Cauſaque fingendæ tu mihi mentis eras.
Nil tibi reſcribam curæ eſt, properemque venire.
Dum propero, adverſi vela tulere Noti.
Non me Troja tenet Grajis odioſa puellis;
Jam cinis, & tantum flebile Troja ſolum.
Deiphobuſque jacet, jacet Aſius, & jacet Hector:
Et quicunque tui cauſa timoris erat.
Evaſi & Thracum cæſo duce prælia Rheſo,
In mea captivis caſtra revectus equis:
Tutus & è media Phygiæ Tritonidos arce
Fatalis palmæ pignora capta tuli.
Nec timui commiſſus equo; male ſedula quamvis
Clamabat vates, Urite Troes equum;
Urite. mendaci celantur robore Achivi:
Et Phrygas in miſeros ultima bella ferunt.
Perdiderat tumuli ſupremum munus Achilles;
Sed Thetidi eſt humeris redditus ille meis.
Nec laudem Danai tanto renuere labori:
Erepti pretium corporis arma tuli.
Quid refert? pelago ſunt obruta. non mihi claſſes,
Non ſocii ſuperant: omnia pontus habet.

Solus

Solus adhuc mecum, qui me tot caſibus unus
  Duravit, patiens ad mala perſtat Amor.
Illum non avidis canibus Niſeia virgo
  Fregit: non tumidis torta Charybdis aquis:
Non ferus Antiphates, nec in uno corpore diſſors
  Parthenope, blandis inſidioſa modis.
Non quod Colchiacis Circe tentaverit herbis,
  Non quod ſolennes altera Diva toros.
Utraque ſe nobis mortalia demere fila
  Spondebat Stygias utraque poſſe vias.
Te tamen hac etiam ſpreta mercede petivi,
  Paſſurus terra tot mala, totque mari.
Sed tu fœmineo nunc forſan nomine tacta,
  Non ſecura leges cætera verba mea.
Quæque mihi Circe, quæ ſit mihi cauſa Calypſo,
  Jamdudum ignoto ſollicitere metu.
Certe ego cum Antinoum, Polybumque, Me-
    dontaque legi;
  Heu toto ſanguis corpore nullus erat!
Tot juvenes inter, tot vina licentia, ſemper
  (Hei mihi! quo credam pignore?) caſta manes?
Curve placent ulli, ſi ſunt in fletibus ora,
  Deperit & lacrymis non decor iſte tibi?
Pacta quoq; es thalamo, niſi mendax tela moretur,
  Et cœptum revoces callida ſemper opus.
Ars pia; ſed quoties oculos fruſtrabere lana,
  Succeſſum toties ars dabit iſta tibi.
Ah melius, Polypheme, tuo ſuperatus in antro
  Finiſſem ingratos ad mala tanta dies!
Threicio melius cecidiſſem milite victus,
  Iſmaron errantes cum tenuere rates:
Crudelemve illo ſatiaſſem tempore Ditem,
  Quo redii Stygiis fata moratus aquis.
Vidi ubi [nequicquam quod me tua littera celat]
  Soſpes digreſſo quæ mihi mater erat.
Rettulit illa domus eadem mala: meq; querentem
  Fugit, ab amplexu ter reſoluta meo.
Phyllaciden vidi. contemtis ſortibus ille
  Primus in Hectoreas intulit arma domos.
Felix laudata cum conjuge! læta per umbras
  Illa ſuum fortes it comitata virum.
Nec dum illi Lacheſis dictos numeraverat annos,
  Sed juvat ante ſuum ſic cecidiſſe diem.

M Vidi,

Vidi, nec lacrymas oculi tenuere cadentes,
Deformem Atridem [hei mihi!) cæde novâ.
Illum Troja virum non læſerat: ille furentem
Nauplion, Euboicos tranſieratque ſinus.
Quid refert? animam per vulnera mille profudit,
Jam reduci ſolvens debita vota Jovi.
Tyndaris has illi læſo pro fœdere pœnas
Struxerat; externos ipſa ſecuta viros.
Ah! mihi quid prodeſt [captivas Teucridas inter
Cum ſtaret conjux Hectoris atque ſoror]
Defectis Hecuben potius legiſſe ſub annis,
Nec tibi ſuſpectus pellicis eſſet amor?
Prima meis omen metuendum puppibus illa
Fecit, non membris ipſa reperta ſuis.
Latratu miſeras finivit mœſta querelas;
Et ſtetit in rabidam protinus acta canem.
Prodigio tali placidum Thetis abſtulit æquor,
Æolus infuſis incubuitque Notis.
Pervagus hinc toto non felix differor orbe;
Et, quocunque vocat fluctus & aura, feror,
Sed ſi Tireſias tam læti providus augur,
Quam verax vates in mala noſtra fuit;
Et terra & pelago, quidquid mihi triſte canebat,
Emenſus fato jam meliore vagor.
Jam mihi neſcio quo comitem ſe in littore jungit
Pallas, & hoſpitibus per loca tuta trahit.
Nunc primum Pallas verſæ poſt funera Trojæ
Viſa mihi: medium temporis ira tulit.
Quicquid Oilides commiſerat, omnibus unus
Peccavit: Danais omnibus ira nocens.
Nec te, Tydide, cujus modo foverat arma,
Eximit: errato tu quoque ab orbe venis.
Non Telamone ſatum capta de conjuge Teucrum:
Non ipſum, pro quo mille fuere rates.
Felix Pliſtenide, quacunque in ſorte fuiſti
Conjuge cum cara: non gravis illa fuit.
Seu venti fecere moras, ſive æquora vobis;
Ad nulla eſt veſter damna retentus amor.
Oſcula nec venti certè tenuere, nec undæ:
Promtaque in amplexus brachia ſemper erant.
Sic utinam errarem! faceres tu mollia, conjux,
Æquora; te ſocia nil mihi triſte foret.
Nunc quoque, Telemacho tecum mihi ſoſpite lecto,
Omnia

Omnia ſunt animo jam leviora mala.
Quem tamen infeſtas rurſus queror ire per undas,
Herculeam Sparten, Neſtoreamque Pylon.
Ingrata eſt pietas, cui tanta pericula ſubſunt:
Nam male commiſſus fluctibus ipſe fuit.
Sed labor in fine eſt. occurſum in littore vates
Dixit. in amplexus, care, ferere tuos.
Noſcendus ſoli veniam tibi. tu preme ſolers
Lætitiam, & tacito gaudia conde ſinu.
Non vi certandum, nec aperta in bella ruendum,
Sic cecinit lauros ille monere ſuas.
Forſitan ante dapes, interque vacantia vina,
Ultoris pharetris utile tempus erit.
Et modo deſpectum ſubito mirentur Ulyſſem.
Heu precor, ut properet ille venire dies!
Antiqui renovet qui lætus fœdera lecti:
Et tandem incipias conjuge cara frui.

Epiſt. II. Demophoon Phyllidi.

PHyllidi Demophoon patria dimittit ab urbe:
Et patriam meminit muneris eſſe tui.
Nec face Demophoon alia, nec conjuge captus,
Sed tam non felix, quam tibi notus erat.
Theſea (quo ſocero nequicquam, Phylli, tumebas;
Impuleritque ignes forſitan ille tuos,)
Turpe pati nobis, regno ferus expulit hoſpes:
Hunc illi finem longa ſenecta dedit.
Qui modo peltiferas fudit Mæotidas armis,
Alcidæ magni, non minor ipſe, comes.
Qui ſocerum Minoa gravi ſibi fecit ab hoſte,
Mirantem monſtri cornua victa ſui.
Arguor exilii (quis credat?) cauſa fuiſſe:
Nec tacitum frater me ſinit eſſe reum;
Dum thalamos, inquit, dilectæ Phyllidos urges,
Et tuus externo ceſſat in igne furor;
Fluxere interea pede tempora lapſa fugaci;
Præven itque tuas flebilis hora moras.
Forſitan aut nondum fractis occurrere rebus,
Aut poteras fractis utilis eſſe tamen.
Cur potiora tibi Rhodopeia regna fuere,
Quæque magis regnis cara puella fuit?
Intonat his Acamas: eadem mox objicit Æthra;
Infelix functæ jam prope ſortis anus.

Et quod non condant nati ſua lumina palmæ,
Feciſſe hæc noſtras arguit uſque moras.
Non equidem inficior: multum clamavit uterque;
Staret Threiciis cum mihi puppis aquis.
Poſcunt, Demophoon (quid ceſſas?) carbaſa venti:
Demophoon patrios reſpice dure Deos.
Reſpice: & exemplum, qua gaudes, Phyllida ſume.
Sic amat, ut terrà nolit abire ſua.
Utque redire velis, non ut comitetur euntem,
Te rogat: & præfert barbara regna tuis.
Me tamen hæc inter tacitum convitia ſæpe
Adverſis memini vota tuliſſe Notis.
Sæpe abitura tuo ponentem brachia collo,
Gaviſum in fluctus æquora mota truces.
Nec metuam hoc ipſo coram genitore fateri;
Libertas meritis eſt mihi facta tuis.
Dicere, non duro dilectam Phyllida liqui
Pectore: nec præceps vela ferenda dedi.
Et flevi; &, flentem ſolando ſæpe, remanſi,
Cum ſtaret curſus jam mihi certa dies.
Denique Threicia veni rate. non dare Phyllis
Quam potuit, juſſit tardius ire ratem.
Ignoſce & faſſo: memor es Minoidos ipſe,
Antiquus necdum pectore ceſſit amor.
Et quoties oculis circumdat ſidera, dixit,
Quæ fulget cælo, noſtra puella fuit.
Illum dilecta Bacchus ſibi cedere juſſit
Conjuge: deſertæ crimen at ille ſubit.
Exemploque patris perjurus dicor & ipſe:
Nec quæris cauſas, Sithoni dura, moræ:
Nec ſatis ampla putas rediturí pignora, ſi me
Non amor alterius, non amor ullus habet.
Nullane fama tibi turbatos, Phylli, penates
Theſeos, & miſeræ rettulit acta domus?
Non laqueos audis cari me flere parentis?
Flebilior laqueis (hei mihi!) cauſa ſubeſt.
Non fratrem Hippolytum: cecidit miſerabilis ille
Præceps attonitis per freta raptus equis.
Non tamen excuſo reditus. licet undique fata
Accumulent cauſas; tempora parva peto.
Theſea, quod ſupereſt, patrem tumulabimus ante:
Succedat tumulo non ſine honore decens.
Da ſpatium veniamque, peto: non perfidus abſum:

Nec

Nec mihi jam terrà tutior ulla tua eſt.
Quidquid mite fuit poſt diruta Pergama, quidquid
Aut bella, aut pelagi detinuere moræ;
Sola fuit Thrace. patria quoque jactor in illa:
Auxilium ſuperes caſibus una meis.
Si modo mens eadem. nec quod ſit jam mihi dives
Regia, Cecropia non minor arce, movet:
Nec patris offendunt caſus, nec crimina matris;
Nec jam non felix omine Demophoon.
Quid ſi Phœbeam peterem te conjuge Trojam,
Perque annos ſequerer bella gerenda decem?
Penelopen audis: toto laudatur in orbe
Exemplum fidi non leve facta tori.
Illa piæ (ſic rumor ait mendacia telæ
Struxit, & inſtantes diſtulit arte procos:
Cum properata palam revocaret ſtamina noctis,
Atque iterum in lanas omne rediret opus.
At tua ne fugiant ſpreti connubia Thraces,
Phylli, times. ulli nubere; dura potes?
Eſtque tibi pectus cujuſquam accedere tædæ?
Obſtat perfidiæ nec metus iſte tuæ?
Ah tibi quantus erit facti rubor! ah tibi quantus
Tum dolor, aſpicies cum mea vela procul!
Damnabiſque tuos ſerò temeraria queſtus!
Demophoon, dices, hei mihi, fidus erat!
Demophoon rediit, & ſævos forſitan Euros
Paſſus, & hibernas dum quoque currit aquas.
Ah cur neſcio quam properavimus (hei mihi!) culpam?
Rupi, quam ruptam ſum mihi queſta, fidem.
Sic tamen ah potius, ſic perſtes; quam mihi de te
Ulterior tangat pectora, Phylli, dolor!
Quos tibi [me miſerum!) laqueos, quæ fata minaris?
Et nimis audaces gens habet iſta Deos.
Parce, precor: famamque domus mihi crimen habentis
Perfidiæ, gemina ne preme, dura, nota.
Excuſet patrem fatis in parte relicta
Gnoſſis: non merui, cur ferar ipſe nocens.
Nunc venti mea verba ferant, qui vela tulerunt.
Eſt animus reditus: ſed pia cauſa tenet.

Epiſt. III. Paris OEnonæ.

QUæ ſatis apta tibi tam juſtè, Nympha, querenti
  Reſcriban, fateor, quærere verba manum.
Quærit, nec ſubeunt. ſentit ſua crimina tantum;
  Solvere, quæ ſentit, non ſinit alter amor.
Si levat hic iras, ipſo me judice damnor.
  Quid refert? cauſa tu meliore cales.
Damnatumque tibi me ſub ſua jura Cupido
  Retrahit. alterius ſic quoque præda ſumus.
Prima meis tu pacta toris: faſſuſque juventam
  Te primum accepta eſt conjuge noſter amor.
Nondum tantus eram. quo me genitore ſuperbum
  Arguis; hoc dominus tunc retinendus eram:
Non ego Deiphobum ſperabam, aut Hectora fra-
  Cum paſtos agerem te comitante greges: (trem,
Reginamque Hecuben niſi matris nomine noram:
  Et fueras illi digna manere nurus.
Sed non eſt rationis amor. te conſule, Nympha.
  Læſa es: ſed læſam ſcribis amare tamen.
Cumque petant Satyri conubia, cum tua Panes;
  Rejectæ memor es tu tamen uſque facis.
Adde, quod hic fatis amor eſt adjutus, & illum
  Præſcia venturi viderat ante ſoror.
Nondum Tyndaridos nomen mihi ſederat aure,
  Nec cecinit Grajos illa vocare viros.
Omnia vera vides. ſuperant mea vulnera tantum.
  Utque tuam ſupplex poſcere cogar opem.
Te penes arbitrium noſtræ vitæque neciſque;
  Victuri jam nunc pectora ſume tibi.
Fleviſti, memini, tamen hac in voce canentis:
  Et, mala, dixiſti, ſint precor iſta procul.
Nec ſic fata ferant, tulerint ſic cætera quamvis,
  Ut poſſim OEnone perdere læſa Parin.
Tot ſuperare metus, qui me, nec credere cogit,
  (Ignoſcas) idem te quoque fallit Amor.
Imperat ille Deis: cum vult, in cornua tauri,
  Cum vult, in pennas deſtruit ille Jovem.
Non foret in terris tanto miranda decore
  Tyndaris; [heu flammis nata puella meis!]
Si ſua non cycno mutaſſet Jupiter ora.
  Fluxerat in Danaes aureus ante ſinus:
Piniferamque Idem falſus luſtraverat ales:

Inter

Inter Agenoreas conſtiteratque boves.
Victorem Alciden dominæ quis penſa tenere
Crederet? at lanas nere coegit Amor.
Dicitur & Coæ ſediſſe in veſte puellæ.
Illa Cleonæo tecta leone fuit.
Te memini Phœbum, OEnone [mea crimina dico;)
Fugiſſe, & noſtros præpoſuiſſe toros.
Non ego præſtabam Phœbo: ſed tela Cupido
His in te voluit legibus ire ſua.
Conſolare tamen digna tua pellice damna:
Quam tibi prætulimus, nata puella Jove eſt.
Sed quod nata Jove eſt, minimum me tangit in illa:
Quod non eſt facies pulcrior ulla, nocet.
Atque utinam formæ judex incallidus eſſem
Creditus Idæis, Pegaſi Nympha, jugis!
Non mihi Junonis, nec obeſſet Pallados ira;
Laudata eſt oculis quod Cytherea meis.
Dividit hæc aliis flammas celereſque pareſque;
Ut libitum eſt, nati temperat ipſa faces.
Non tamen evaluit vitare domeſtica tela.
Quos aliis arcus & ſibi dura tulit.
Deprenſam conjux illam in Mavorte dolebat.
Teſtibus hic Divis cum Jove queſtus erat.
Jam dolet & Mavors, terras ultroque reliquit:
Prætulit Anchiſen huic habitura ſuum.
Anchiſen propter voluit formoſa videri:
Viſaque poſt latam jacuit ulta deam. *
Quid mirum eſt potuiſſe Parin ſuccumbere Amori,
Immunis ſub quo non fuit ipſa parens?
Quan læſus Menelaus amat, non læſus amavi.
Adjice, non læſo quod comes ipſa fuit.
Et magnos [video) cogit mihi rapta tumultus:
Armatæque petunt Pergama mille rates.
Non vereor belli ne non ſit cauſa probanda:
Eſt illi facies digna movere duces.
Si mihi nulla fides; armatos reſpice Atridas.
Quam ſibi ſic repetunt, ſic metuenda mihi eſt.
Quod ſi vertendæ ſpem mentis concipis hujus;
Cur ceſſant herbæ carmina cuæ tua?
Nam te nec Phœbi ſollertior artibus ulla eſt;
Phœbeæque Hecates ſomnia vera vides.
Te cum ſideribus, te cum deducere Lunam
Nubibus, & memini ſurripuiſſe diem.

Paſce-

Paſcebam tauros: interque armenta leones
 Obſtupuit placidos vocibus ire tuis.
Quid retro Xanthum, retro Simoenta vocatum
 Adjiciam curſus non tenuiſſe ſuos?
Ipſe pater Cebren, natæ male tutus ab ore,
 Cantatas quoties reſtitit inter aquas! (bis
Nunc locus OEnonæ eſt, nunc illam oſtende: para
 Sive tuos ignes pellere, ſive meos.

FRAGMENTA P. OVIDII NASONIS.

EX MEDEA.

QUintil. *lib.* VIII. *cap.* V. Nam cum ſit rectum, Nocere facile eſt, prodeſſe difficile, vehementius apud Ovidium Medea dicit.

Servare potui, perdere an poſſim rogas?

Item,

Feror huc illuc, ut plena Deo.

Sen. Suaſor. III.

EX EPIGRAMMATIS.

Cur ego non dicam, Furia, te furiam?

Fab.

Item,

Ride, ſi ſapis, ô puella, ride.

Mart. lib. II. Epig. XLI.

Item,

Larte ferox caſo Coſſus opima tulit.

Priſc. lib. V.

EX PHÆNOMENIS.

Tot numero, talique Deus ſimulacra figura
Impoſuit cælo: perque altas ſparſa tenebras
Clara pruinoſa juſſit dare lumina nocti.

Lactant. lib. II. De Orig. Err. cap. V.

Pleiades ante genu ſeptem radiare feruntur.
Sex tantum apparent: ſub opaca ſeptima nube eſt.

Probus in Georgica Virgilii, in cujus vulgatis libris hi verſus depravatiſſimi leguntur.

In

In Priapeiis quædam Ovidii extare, eruditi arbitrantur. Ex illo certe, cujus initium, *Obſcure poteram tibi dicere*, Seneca pater lib. I, Controv. II. hunc verſum adducit:

Dum timet alterius vulnus inepta loci.

Servius in IV. *Georg. ubi agit de Eurydice, citat ex Ovidio*, Bis rapitur, vixitque ſemel. *quod in auctore noſtro nunc nuſquam comparet.*

Scholiaſtes vetus Horatii ad lib. II, *od.* V. Gyges nomen pueri ex inſula Cnido Veneri ſacra. hujus autem pueri pulcritudinem laudat etiam Ovidius. *Atqui in iis, quæ extant, laudat nullibi.*

Quintilianus lib. XII, *cap.* X. Sed evaneſcunt hæc atque emoriuntur comparatione meliorum. ut lana tincta fucco citra purpuram placet. at ſi contuleris etiam lacernæ, conſpectu melioris obruatur, ut Ovidius ait. *Quæ nullo negotio in metrum redacta Jambum tragicum efficient & duos hendecaſyllabos*,

Ut lana tincta purpuram citra placet.
At ſi contuleris eam lacernæ,
Conſpectu melioris obruatur.

In Notis enim ad Epiſt. VII. *communem eſſe ultimam in* contuleris, crediderisdederis, *& ſimilibus ſyllabam monemus.*

Seneca Controverſ. X. *Ex Declamatione Ovidii quadam hæc producit.* Quicquid laboris eſt, in hoc eſt, ut uxori virum, & viro uxorem diligere concedas. Neceſſe eſt deinde, jurare permittas, ſi amare permiſeris. Quod habuiſſe nos jusjurandum putas? Tu nobis religioſum nomen fuiſti. Si mentiremur, illa ſibi iratum patrem invocavit, ego ſocerum. Parce pater, parce ſocer: non pejeravimus. Ecce objurgator noſter, quàm effrænato amore fertur. quanquam eſſe filiam preceris. carum quidem, quod illum ab indulgentia ſua avocet. Di boni, quomodo hic amavit uxorem? amat filiam, & abdicat. dolet periclitatam eſſe, & ab eo abducit, ſine quo negat ſe poſſe vivere; quæritur periculum ejus, qua pæne caruit hic qui amare caute jubet. Facilius in amore finem impetres, quam modum. tum hos ponis terminos, ut nihil faciant, niſi conſiderate, nihil promittant, niſi ut jus facturi; omnia verba ratione & fide

pon-

ponderent. Senes ſic amant. Pauca noſtri, pater, crimina: & litigavimus aliquando; & cecidimus: & fortaſſe, quod non putas, pejeravimus. Quid ad patres pertinet, quod amantes jurent? ſi vis credere, nec ad Deos pertinet. Non eſt quod tibi placeas, uxor, tanquam prima peccaveris. periit aliqua cum viro, periit aliqua pro viro: illas tamen omnis ætas honorabit, omne celebrabit ingenium. Fer, ſocer, felicitatem tuam. magnum tibi quam parvo conſtat exemplum! in reliquum diligentiores facti ſumus: errorem noſtrum confitemur: exciderat jurantibus, eſſe tertium qui magis amaret: ſic, Di, ſit ſemper. Perſevera, ſocer, recipe filiam: ego, qui peccavi, pœna dignus ſum. quare uxore necata, ſocero cauſa ſim orbitatis? Diſcedam è civitate: fugiam: exulabo? utcunque potero, deſiderium miſera & crudeli patientia perferam. Morerer, ſi ſolus moriturus eſſem.

In codice poematiorum veterum longe antiquiſſimo, quem apud V. Cl. Petrum Scriverium vidi, Ovidio hoc epigramma ineditum adſcribebatur:

Jam nitidum liquidis Phœbus jubar intulit undis,
 Emeritam renovans Tethyos amne facem.
Aſtra ſubit niveis Phœbe ſubvecta juvencis,
 Mitis & ætherio labitur axe ſopor.
Alludunt teneri tremulis cum matribus agni,
 Lacteolaſque animas lacteus humor alit.

In eodem codice Argumenta librorum Virgilianorum noſtro etiam adſcribebantur, ut & in multis aliis exemplaribus vetuſtis, quæ vidi. Sed perperam. Denique in antiquo libro Georgii Fabricii, hoc Epigramma de Lucretia Naſonis nomen oſtentabat:

Cum foderet ferro caſtum Lucretia pectus,
 Sanguinis & torrens egrederetur, ait;
Procedant teſtes me non placuiſſe tyranno,
 Ante virum ſanguis, ſpiritus ante Deos.

Sed jam ſatis. Nam illas ineptiſſimorum hominum de Pulice, Philomela, & his ſimiles nugas quis Ovidio adſcribi patienter aut æquo animo ferat? Carmen etiam Panegyricum ad Piſonem, ad alium caſtra jure optimo tranſmittit.

FINIS.

This book should be returned to the Library on or before the last date stamped below.

A fine of five cents a day is incurred by retaining it beyond the specified time.

Please return promptly.